

TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY

diagnoza
stanu istniejącego
i kierunki rozwoju

Uchwała Nr XXXV/731/12
Rady Miasta Bydgoszczy
z dnia 28 listopada 2012 r.

w sprawie terenów wypoczynku i rekreacji w mieście Bydgoszczy

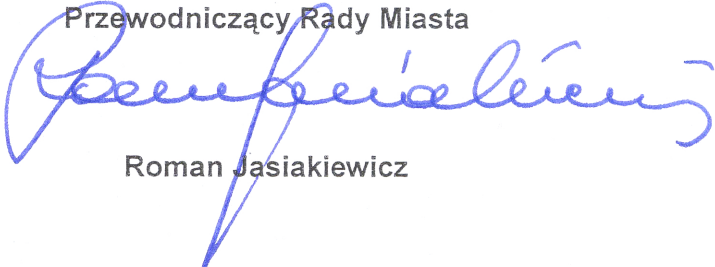
Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180 poz. 1111 i Nr 223 poz. 1458, z 2009 r. Nr 52 poz. 420 i Nr 157 poz. 1241, z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40 poz. 230 i Nr 106 poz. 675, z 2011 Nr 21 poz. 113, Nr 117 poz. 679. Nr 134 poz. 777, Nr 149 poz. 887 i Nr 217 poz. 1281 oraz z 2012 poz. 567)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć informację o terenach wypoczynku i rekreacji w Bydgoszczy, zawartą w opracowaniu p.t. „Tereny wypoczynku i rekreacji w mieście Bydgoszczy - diagnoza stanu istniejącego i kierunki rozwoju” stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Roman Jasiakiewicz

**TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI
W BYDGOSZCZY
DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO I KIERUNKI ROZWOJU**

Załącznik
do Uchwały Nr XXXV/731/12
Rady Miasta Bydgoszczy
z dnia 28 listopada 2012r.

LISTOPAD 2012 R.

Opracowano w Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Bydgoszczy

przy współpracy:

Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

Wydziału Edukacji

Wydziału Spraw Obywatelskich

Wydziału Inwestycji Miasta

Wydziału Promocji, Sportu i Turystyki

Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej

Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku "Myślęcinek" Sp. z o.o. w Bydgoszczy

TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY

DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO I KIERUNKI ROZWOJU

1. WSTĘP	1
1.1. Cel opracowania	1
1.2. Rola terenów rekreacji w kształtowaniu warunków mikroklimatycznych miasta	2
1.3. Metodyka opracowania	8
Wskaźniki terenów rekreacji innych miast wojewódzkich.....	9
Badania ankietowe	14
2. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	16
2.1. Tereny zieleni na obszarze miasta	16
Tereny zieleni publicznej, urządzonej.....	16
Pozostałe formy zieleni urządzonej	22
Tereny zieleni nieurządzonej	22
Obciążenie rekreacyjne terenów zieleni	24
Obiekty sportu wyczynowego	30
Obiekty sportowe ogólnodostępne	30
Obciążenie rekreacyjne obiektów sportowych.....	44
2.2. Rekreacja dziecięca w mieście	51
Obiekty rekreacji dziecięcej	51
Obciążenie obiektów rekreacji dziecięcej	54
2.3. Zielone ciągi komunikacyjne	56
Drogi rowerowe	56
Szlaki piesze	61
Bydgoski Tramwaj Wodny	64
Poziom spójności sieci zielonych ciągów komunikacyjnych.....	67
3. KIERUNKI ROZWOJU TERENÓW WYPOCZYNKOWYCH W MIEŚCIE	70
3.1. Rozwój systemów rekreacyjno – wypoczynkowych	70
3.2. Wypoczynek w miejscu zamieszkania	73
3.3. Rozwój terenów rekreacyjnych o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym	137

Nadrzeczny obszar śródmiejski	140
Fordońska, nadwodna strefa wypoczynkowo – rekreacyjna	141
Park nad Starym Kanałem Bydgoskim	144
Park przy ulicy Rejewskiego	145
Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślicinku	146
Skarpa północna w Fordonie	147
Park u zbiegu Kanału Bydgoskiego i Brdy	149
Kąpielisko nad Brdą	150
4. Zielone ciągi komunikacyjne	151
4.1. Idea systemu zielonych powiązań	151
4.2. Drogi rowerowe	152
Polityka ruchu rowerowego	152
Rozwój systemu dróg rowerowych	154
Rower miejski (system wypożyczalni rowerów)	159
4.3. Transport i rekreacja wodna	159
Bydgoski Tramwaj Wodny	160
Rozbudowa systemu rekreacji nawodnej	165
Szlak zabytków hydrotechniki Bydgoskiego Węzła Wodnego	167
4.4. Ciągi piesze i drogi w zieleni	171
Bulwary nadrzeczne	171
Ścieżka spacerowo-widokowa na skarpie południowej	172
Zieleń towarzysząca ciągom komunikacji	174
4.5. Węzły przesiadkowe	176
5. Wnioski	177
6. Bibliografia	179

1. WSTĘP

1.1. Cel opracowania

Tereny zielone są niezbędnym składnikiem struktury miasta i jednym z głównych czynników wpływających na jakość środowiska mieszkaniowego. Nie chodzi tu tylko o ekologiczne, zdrowotne i estetyczne wartości zieleni, ale także o znaczenie funkcjonalne tych terenów, które są miejscem rekreacji, coraz bardziej docenianej we współczesnym społeczeństwie. Bliskość publicznych parków, terenów wypoczynku i sportu wpływa na atrakcyjność lokalizacji i podnosi wartość rynkową inwestycji mieszkaniowych. [za Grażyną Dąbrowską-Milewską] Natomiast im wyższa kultura społeczeństwa, tym większe wymagania stawia się w zakresie rekreacji.

Celem bezpośrednim opracowania jest ocena stanu istniejącego terenów służących rekreacji i wypoczynkowi w Bydgoszczy oraz określenie kierunków rozwoju tych terenów, które w mieście powinny stanowić spójny system ułatwiający mieszkańcom korzystanie z jego poszczególnych elementów. Realizacja wypracowanej wizji tego systemu winna przyczynić się do poprawy jakości życia w mieście i atrakcyjności przestrzeni miasta. Odpowiednie zagospodarowanie terenów wypoczynku w mieście niewątpliwie zwiększy atrakcyjność Bydgoszczy jako miejsca zamieszkania oraz wzbogaci ofertę miasta zarówno dla mieszkańców jak i przyjezdnych.

Historycznym układem terenów zieleni w Bydgoszczy jest układ liniowy, nieodłącznie związany z układem wodnym rzeki Brdy i Kanału Bydgoskiego. Ponadto tereny o układzie południkowym, prostopadłym do dolin cieków, wcinały się zielonymi klinami w przestrzeń zabudowaną, docierając aż do gęsto zabudowanego śródmieścia. System ten łączył się z podmiejskimi lasami, stanowiąc swoiste zielone płuca, wciągające świeże powietrze do wnętrza organizmu miejskiego. Poprzeczne połączenia klinów stwarzały ponadto możliwość przemieszczania się we wszystkich niemal kierunkach, ciągami zieleni poza obręb zabudowy w kierunku podmiejskich lasów, ułatwiając wypoczynek i rekreację.

Niestety, późniejsze dziesięciolecia, zwłaszcza w okresie powojennym przyniosły inne priorytety w rozwoju miasta i ta zielona sieć została przerwana przez nowe zespoły zabudowy. W miarę rozwoju przestrzennego miasta, wypierania przez zabudowę i infrastrukturę kolejnych fragmentów natury i zagospodarowywania

wchłoniętych ostoi leśnych, wytworzył się nieregularny (plamowy) system terenów zieleni, składający się z zieleni urządzonej śródmieścia. Obecnie obszary zieleni w Bydgoszczy w większości są raczej przypadkowym układem, który nie stanowi już spójnego systemu. Jego odtworzenie lub stworzenie nowego, jest w chwili obecnej niemożliwe z uwagi na istniejące zainwestowanie. Autorzy opracowania stawiają sobie natomiast za cel stworzenie koncepcji systemu połączeń poza przyrodniczych w postaci ścieżek rowerowych, tras spacerowych, w tym dla amatorów nordic walking, rolek itp., które mogłyby znacznie usprawnić i uatrakcyjnić korzystanie z luźno rozmieszczonych terenów zieleni i obiektów rekreacji.

Drugim ważnym celem opracowania jest ustalenie obszarów przestrzeni miejskiej, w których dostępność terenów rekreacji jest nie wystarczająca. Trudne warunki życia w dużych miastach takie jak: silne zanieczyszczenie środowiska, duże natężenie hałasu, czy długie i uciążliwe dojazdy do pracy powodują nasilenie chorób cywilizacyjnych (np. choroby układu krążenia, czy układu nerwowego). Wszystko to powoduje, że należy stworzyć mieszkańcom miasta godne warunki rekreacji i wypoczynku. Istnieje wiele form zagospodarowania, służących temu celowi w dużych miastach. Najważniejsze z nich to: tereny zieleni, ciągi spacerowe, obiekty i urządzenia rekreacyjno-sportowe. Realne możliwości uprawiania czynnej rekreacji są jednak uzależnione nie tylko od ilości obiektów zieleni i sportu, ale przede wszystkim od ich położenia względem miejsca zamieszkania.

W niniejszym opracowaniu poddano analizie obecny stan wyposażenia miasta w obiekty sportu i rekreacji oraz tereny zieleni, a także ich wzajemne powiązania, wskazując jednocześnie obszary wymagające doinwestowania w tym zakresie oraz działania niezbędne do osiągnięcia zamierzonego celu. W rezultacie Bydgoszcz powinna stać się miejscem bardziej przyjaznym dla mieszkańców. Pragniemy, aby kusiała nowych przybyszów do osiedlenia się w naszym mieście, które stwarza dogodne warunki nie tylko do pracy ale i do regeneracji sił i odpoczynku.

1.2. Rola terenów rekreacji w kształtowaniu warunków mikroklimatycznych miasta

Znakomitą większość terenów rekreacji na terenie miasta stanowią obszary zieleni i to głównie one mają istotny wpływ na poprawę warunków aerosanitarnych, w tym na przewietrzanie obszarów zabudowy miejskiej.

Wymiana gazowa

Produkcja tlenu następuje w trakcie przebiegu procesu fotosyntezy, jako jego uboczny produkt. W czasie jednego okresu wegetacyjnego 1 m² liści drzew produkuje tlen w ilości od 0,33 do 1,10 kg.

Zachowanie właściwego bilansu tlenu/dwutlenku węgla w obszarach zurbanizowanych, jest bardzo trudne. W porównaniu z obszarami wiejskimi, w miastach występuje zdecydowanie mniej producentów tlenu (roślin), a zużycie tlenu jest znacznie większe. Wynika to z dużego zagęszczenia ludności i występowania licznych obiektów przemysłowych i infrastrukturalnych, zużywających tlen a emitujących dwutlenek węgla. Dlatego też, szczególnie ważne jest zrównoważenie zużycia tlenu w przestrzeni względnie zamkniętej, jaką jest miasto, poprzez jego produkcję. W chwili obecnej, w powszechnym użyciu nie ma alternatywnych sposobów zachowania właściwego bilansu wymiany gazowej w miastach.

Wpływ zieleni na warunki termiczne

Modyfikacja stosunków termicznych wiąże się głównie z odmiennym charakterem pochłaniania i akumulacji ciepła w porze dziennej oraz oddawaniem ciepła atmosferze w ciągu nocy, przez powierzchnie zabudowane i tereny zielone. W parkach nagrzewanie dzienne jest szybsze i nocne wychładzanie silniejsze - w porównaniu z terenem zabudowanym. Powoduje to wyraźne zwiększenie dobowych wahań temperatury powietrza wśród zieleni.

Badania w Bratysławie wykazały, że w stosunku do otwartej przestrzeni miasta, temperatura maksymalna jest niższa o 23% w parku leśnym, o 17% w parku miejskim i 9% w małym parku w centrum miasta. Termiczne oddziaływanie zieleni parkowej zaznacza się na odległości 50 m od jej skraju, obniżeniem temperatury o 0,4°C i jest zauważalny jeszcze w odległości 100 m.

Duże założenia parkowe, stają się oazami chłodu i wilgoci pośród betonowych przestrzeni miasta.

Na kształtowanie temperatury ma wpływ przede wszystkim roślinność wysoka. Nieocenione są zwłaszcza stare, rozłożyste drzewa z dobrze rozbudowanym aparatem asymilacyjnym. Nawet pojedynczy, dojrzały i dorodny osobnik jest w stanie obniżyć temperaturę powierzchni gleby i powietrza wokół siebie, podczas gdy licznie

nasadzone niewielkie drzewa nie mają takich zdolności transpiracji oraz możliwości wiązania dwutlenku węgla i produkcji tlenu. Pochopna likwidacja starego drzewa i zastąpienie go młodymi sadzonkami wiąże się z kilkunastoma latami oczekiwania na uzyskanie porównywalnych warunków ekologicznych.

Wpływ zieleni na wilgotność względną powietrza

Tereny zurbanizowane są na ogół ubogie w wodę, która po opadach w znacznej mierze spływa do kanalizacji. Parki, szczególnie w okresie wegetacyjnym, magazynują dużą ilość wody. W ciągu doby, zarówno w zimie jak i w lecie, wilgotność względna w parkach jest wyższa niż poza nimi - w porze chłodnej średnio o 3-8%, a w porze ciepłej o 5-20%.

Podniesienie wilgotności względnej w miastach, pozwala złagodzić negatywne skutki występowania zjawiska miejskiej wyspy ciepła, ożywić mikrocyrkulację powietrza w obrębie zabudowy oraz ograniczyć wiele dolegliwości zdrowotnych związanych z generalnie suchym miejskim powietrzem, co wpływa pozytywnie na komfort życia mieszkańców.

Wpływ terenów zieleni na warunki wentylacji miasta Bydgoszczy

Opisane wyżej oddziaływanie zieleni na wymianę gazową, temperaturę oraz wilgotność powietrza, łącznie przyczyniają się do poprawy warunków wentylacji w obszarze miasta.

Na system przepływu powietrza w Bydgoszczy, oprócz terenów zieleni, mają wpływ także inne czynniki wewnętrzne – wynikające z charakteru i układu zabudowy, układu sieci drogowej, uwarunkowania topoklimatyczne i topograficzne, a więc ukształtowanie i pokrycie terenu, jak również czynniki zewnętrzne - ruch powietrza, odbywa się na skutek czynników globalnych i ma charakter masowy.

System wewnętrzny ujawnia swój wpływ na warunki atmosferyczne głównie podczas ciszy wiatrowych, a więc w warunkach braku oddziaływania dominującego, zewnętrznego systemu przewietrzania miasta. Wtedy to, szczególnie odczuwalne jest oddziaływanie zieleni.

Zieleń w istotnym stopniu zmniejsza natężenie efektu miejskiej wyspy ciepła. Prawidłowo zaplanowane i zagospodarowane tereny zieleni rozczłonkują obszar wyspy ciepła, zmniejszając tym samym jej natężenie i zasięg występowania tego

zjawiska. Obszary porośnięte bujną roślinnością stanowią naturalny kontrast termiczny dla obszarów silnie zurbanizowanych, przyczyniając się do wzmożenia ruchów pionowych i poziomych, co z kolei ułatwia napływ mas czystego powietrza do miasta. Powietrze przepływając przez obszary zieleni oczyszcza się i ulega wzbogaceniu w tlen. Ekstensywne zagospodarowanie zielenią wysoką dolin rzecznych i rozcięć erozyjnych poszerza koryta swobodnego spływu powietrza, pozytywnie wpływając na kształtowanie warunków biourbanistycznych miasta i poprawę standardów życia jego mieszkańców.

Ze względu na otoczenie miasta przez tereny leśne i brak w najbliższym sąsiedztwie istotnych źródeł emisji, Bydgoszcz posiada dogodne warunki buforowe przed przenikaniem zanieczyszczeń z terenów ościennych. Największe znaczenie dla układu wymiany powietrza w mieście mają rozległe obszary doliny Brdy i Wisły. Zieleń porastająca doliny rzek wcina się klinami w głąb obszarów zabudowanych, a połączone z dolinami naturalne i antropogeniczne ciągi zieleni (krajobrazowej, parkowej, towarzyszącej, itp.) stanowiąc istotny kontrast termiczny dla otoczenia zbudowanego głównie z betonu. W wyniku tych różnic w godzinach wieczornych i nocnych, prądy powietrza skierowane dołem ku wnętrzu miasta, wypierają do góry nagrzane powietrze zalegające nad centrum i obszarami intensywnie zabudowanymi. Ciepłe powietrze znad terenów zabudowanych wznosi się ponad miastem, a na jego miejsce napływa świeże powietrze znad obszarów leśnych.

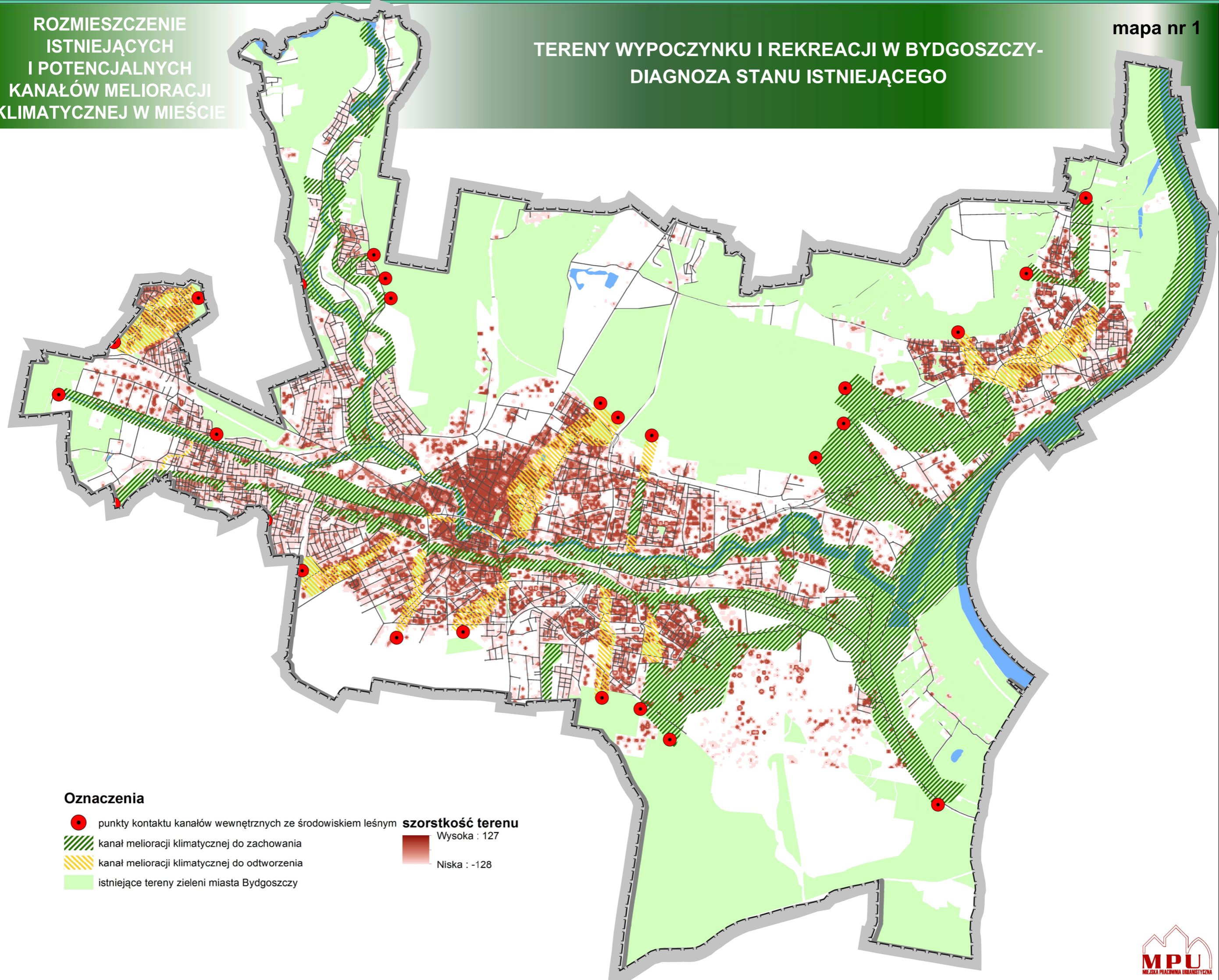
Efektywność działania tego systemu zależy od kilku czynników:

- rozczłonkowania terenów zieleni
- ciągłości terenów zieleni,
- rozbudowania pionowej struktury terenów zadrzewionych,
- współczynnika szorstkości terenu, wynikającego z wysokości i zagęszczenia budynków.

W skali lokalnej istotne znaczenie ma opór w postaci tarcia stawiany przepływającym masom powietrza przez podłoże. Na mapie nr 1 przedstawiono rozkład syntetycznego wskaźnika szorstkości wg Lewińskiej na terenie miasta. Jak widać centrum miasta charakteryzuje się wysokim i stosunkowo jednorodnym polem natężenia współczynnika szorstkości. Obszar ten tworzy zwarty teren zabudowany w centrum miasta i świadczy o istotnych barierach zakłócających wymianę mas powietrza. W tej sytuacji, zachowanie istniejącej zieleni i jej uzupełnienia

w obszarach wyodrębnionych na mapie, wydają się niezbędne, z uwagi na zachowanie cyrkulacji mas powietrza w obszarze miasta.

W przedstawionej koncepcji funkcjonowania cyrkulacji powietrza, najważniejsze znaczenie mają tereny, którymi powietrze może dostawać się w pobliże centrum miasta - tak zwane korytarze melioracji klimatycznej. W Bydgoszczy głównym korytarzem są rzeki: Wisła i Brda oraz Kanał Bydgoski, wzdłuż których odbywa się napływ czystszej powietrza z rejonów peryferyjnych. Ze względu na pełnione przez nie funkcje, obszary te należy chronić przed zabudową i tworzyć warunki do bujnego rozwoju roślinności. Należy również utrzymywać istniejące prostopadłe do dolin rzecznych obszary zieleni, które w przeszłości stanowiły element systemu przewietrzania miasta oraz próbować szukać dla nich nowych powiązań poprzez wprowadzanie zieleni w układzie pasowym prostopadłym do tych dolin.

Oznaczenia

- punkty kontaktu kanałów wewnętrznych ze środowiskiem leśnym
 - ▨ kanał melioracji klimatycznej do zachowania
 - ▨ kanał melioracji klimatycznej do odtworzenia
 - istniejące tereny zieleni miasta Bydgoszczy
- szorstkość terenu**
Wysoka : 127
Niska : -128

Struktura wypoczynku i rekreacji w mieście

Kształtowanie terenów wypoczynku i rekreacji w przestrzeni miejskiej jest zależne od: istniejących uwarunkowań przyrodniczych, funkcji jaką ma spełniać dany rodzaj terenu, sposobu zainwestowania, dostępności środków transportu oraz zasięgu ich działania. Na podstawie wymienionych zależności można wyróżnić podział na tereny przeznaczone:

- dla rekreacji codziennej - odbywającej się na obszarach bezpośrednio związanych z miejscem zamieszkania ludności miasta (zazwyczaj będące terenami osiedli mieszkaniowych oraz śródmieścia);
- dla rekreacji weekendowej – odbywającej się na obszarach o bogatym programie użytkowym, bardziej oddalonych od miejsc zamieszkania oraz w strefie podmiejskiej na obszarach atrakcyjnych krajoznawczo i kulturowo.

Biorąc za podstawę podziału formę rekreacji oraz rodzaj obiektu, możemy wyróżnić:

- miejski system przyrodniczy, na które składają się:
 - lasy i tereny zadrzewione,
 - zieleń krajobrazowa i ochronna,
 - place,
 - parki,
 - parki leśne,
 - skwery i zieleńce,
 - wielofunkcyjne tereny rekreacyjno – wypoczynkowe,
 - ogrody działkowe,
 - cmentarze.
- obiekty i urządzenia rekreacyjno-sportowe (boiska, hale sportowe, korty tenisowe, pola golfowe, baseny, plaże, przystanie i porty, place zabaw dzieci, strzelnice, tory wioślarskie itp.)
- „zielone” ciągi komunikacyjne (bulwary, ścieżki piesze i rowerowe, szlaki turystyczne i kajakarskie).

1.3. Metodyka opracowania

Na potrzeby opracowania tereny rekreacji podzielono na trzy grupy obiektów:

1. tereny zieleni tworzące Miejski System Przyrodniczy,
2. obiekty sportu i turystyki
3. „zielone” ciągi komunikacyjne

Na podstawie materiałów zebranych od poszczególnych wydziałów UM oraz materiałów własnych MPU, dokonano inwentaryzacji obiektów we wszystkich trzech grupach. Następnie wykonano analizy poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie rekreacji i wypoczynku w poszczególnych obszarach miasta. Ze względu na charakter i skalę opracowania, wzięto pod uwagę zwłaszcza te obiekty, które pozostają dostępne dla użytku publicznego, bez istotnych ograniczeń.

Opracowano wartości wskaźników określających:

- Liczbę mieszkańców zamieszkałych w strefie 300 m od terenów zieleni urządzonej o powierzchni powyżej 0,5 ha,
- Ilość m² zieleni urządzonej przypadającą na mieszkańca w danej jednostce urbanistycznej,
- Ilość m² terenów zieleni ogółem (lasów i zieleni urządzonej) przypadającą na mieszkańca w danej jednostce urbanistycznej,
- Liczbę mieszkańców w wieku powyżej 12 lat zamieszkałych w strefie 500 m od obiektów sportowych publicznie dostępnych,
- Liczbę mieszkańców w wieku poniżej 12 lat zamieszkałych w strefie 300 m od publicznych obiektów rekreacji dziecięcej,
- Liczbę mieszkańców w wieku powyżej 12 lat przypadającą na jeden obiekt sportowy w danej jednostce urbanistycznej,
- Liczbę dzieci w wieku do 12 lat przypadającą na jeden publiczny plac zabaw w danej jednostce urbanistycznej.

Z uwagi na brak obowiązujących uregulowań prawnych, oceny wartości obliczonych wskaźników dokonano opierając się na danych zaczerpniętych z literatury fachowej.

Wskaźniki terenów rekreacji innych miast wojewódzkich

W polskich przepisach prawnych nie występują obecnie zapisy obligujące do zapewnienia ogólnodostępnych terenów zieleni i rekreacji. Obowiązujące prawo odnosi się tylko do terenu zabudowy wielorodzinnej, ustalając, że minimum 25% jego powierzchni (jeżeli inny procent nie wynika z ustaleń miejscowego planu

zagospodarowania przestrzennego) powinna stanowić powierzchnia biologicznie czynna, przy czym według Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, terenem biologicznie czynnym jest nie tylko grunt rodzimy, ale również 50% powierzchni tarasów i stropodachów z nawierzchnią ziemną zapewniającą naturalną wegetację.

Konsekwencją braku szerszych regulacji prawnych dotyczących powierzchni i dostępności terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, jest znaczne obniżenie jakości środowiska mieszkaniowego. Tereny zielone realizowane są na ogół w formie rozproszonych, niewielkich powierzchni pokrytych trawą i zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy. W ten sposób osiedla pozbawiane są skoncentrowanych kompleksów zieleni, rekreacji i sportu, które mają znacznie większe walory użytkowe, ekologiczne i prozdrowotne. Już w latach 60. Władysław Czarnecki (w opracowaniu „Planowanie miast i osiedli”) uważał, że co najmniej 50% zieleni w osiedlu należy zaprojektować tak, aby tworzyła ona zwartą powierzchnię większą niż 1000 m². Również inni autorzy podręczników dla urbanistów i projektantów budownictwa mieszkaniowego zwracają uwagę na to, aby zieleń była zwartym układem przestrzennym.

Według przepisów urbanistycznych z 1974 roku, należało w promieniu dojścia nie większym niż 500 m przewidzieć ogólnodostępne tereny wypoczynku o powierzchni liczonej według wskaźnika 5,5 m² na 1 mieszkańca w postaci: ogrodu wypoczynkowego (4 m²/mieszkańca) i zespołu boisk sportowych (1,5 m² na 1 mieszkańca). Dodatkowo należało w ramach zespołu jednostek mieszkaniowych projektować kompleks urządzeń wypoczynkowych, który w promieniu dojścia 800 m miał obejmować: park wypoczynkowy o powierzchni ok. 2 ha, zespół boisk sportowych o powierzchni co najmniej 2,5 ha, salę sportową (0,3-0,5 ha) i krytą pływalnię (0,2-0,4 ha). W sumie dawało to minimum 25-30 m² (w zależności od rodzaju zabudowy) terenów zieleni i rekreacji na 1 mieszkańca w promieniu dojścia nie większym niż 800 m. Niestety w latach 70. i 80. kiedy powstawały osiedla projektowane według tych przepisów na właściwe urządzenie terenów przeznaczonych na parki osiedlowe i kompleksy sportowe zwykle brakowało środków. Dlatego też w latach 90. niezagospodarowane tereny w wielu przypadkach zostały wykorzystane na inne, bardziej komercyjne cele.

Przepisy w wielu krajach sankcjonują potrzebę realizacji większych terenów wypoczynkowych. W Wielkiej Brytanii, dla zespołów większych niż 50 mieszkań rodzinnych, projektuje się tereny otwarte co najmniej 2 ha na 1000 mieszkańców (co daje 20 m²/mieszkańca). Uznano, że lepiej koncentrować tereny zieleni i wypoczynku z zachowaniem promienia dojścia ok. 400 m, niż je rozpraszać.

Standardy niemieckie ustalają, że oprócz terenów rekreacji przydomowej należy przy liczbie mieszkań większej niż 50 przewidzieć plac zabaw dla dzieci starszych, a przy liczbie większej niż 75 – zapewnić dostęp do terenów sportowych młodzieży i dorosłych o powierzchni odpowiadającej wskaźnikowi 5 m² na 1 mieszkanie.

Powyższe przykłady rozwiązań w zakresie dostępności terenów wypoczynkowych uwzględniają liczbę mieszkańców i od niej uzależniają wymaganą powierzchnię terenów zieleni, sportu i rekreacji, podają minimalne wielkości obszarów, np. parków osiedlowych, ogrodów dziecięcych, dążąc do koncentracji terenów zielonych i zapobiegając ich rozproszeniu, wprowadzają hierarchizację w systemie terenów zielonych związaną z odpowiednią izochroną dojścia pieszego oraz określają podobne wymagania powierzchniowe – ok. 30 m² na 1 mieszkańca.

Grażyna Dąbrowska-Milewska w opracowaniu „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia” proponuje następujące wskaźniki w zakresie ogólnodostępnych (publicznych) terenów zieleni urządzonej, rekreacji i sportu:

- W strefach mieszkaniowych planować ogólnodostępne tereny zieleni urządzonej, rekreacji i sportu o powierzchni nie mniejszej niż 2 ha. Tereny z programem podstawowym (zieleni, place zabaw i boiska do gier zespołowych) powinny być dostępne w promieniu dojścia pieszego maks. 500 m. Tereny z programem ponadpodstawowym (kompleksy sportowo-wypoczynkowe z halą sportową, krytą pływalnią, zespołem boisk i parkiem) powinny być dostępne w promieniu dojścia do 1000 m.
- Powierzchnię ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej (z placami zabaw i gier sportowych) należy szacować wg wskaźnika 8m² na 1 mieszkańca, powierzchnię terenów sportu powszechnego – 4 m² na 1 mieszkańca.

- Powierzchnię zieleni osiedlowej w zabudowie wielorodzinnej należy szacować wg wskaźnika 8 m² na 1 mieszkańca, przy czym w strefie śródmiejskiej może być on obniżony o 50 %.

Tabela nr 1. Zalecane wskaźniki programowo-powierzchniowe dla terenów zieleni i rekreacji przydomowej oraz ogólnodostępnych kompleksów zieleni, wypoczynku i sportu

	Program	Minimalna powierzchnia	Wskaźnik powierzchniowy minimalny	Maksymalny promień dojazdu
Tereny przydomowe, na terenie działki budowlanej (netto)	plac zabaw dla dzieci do lat 7;	250 m ²	5 m ² /mk	50 m
	plac zabaw dla dzieci starszych (powyżej 50 mieszkań)	250 m ²		100 m
Podstawowe ogólnodostępne tereny wypoczynku i sportu	ogród osiedlowy	2 ha	4 m ² /mk	500 m
	boiska sportowe do gier zespołowych		1,5 m ² /mk	
Ponadpodstawowe tereny wypoczynku i sportu	park	2 ha	4 m ² /mk	1000 m
	zespół boisk kryte pływalnie hala sportowa	2 ha	2,5 m ² /mk	

źródło: Dąbrowska-Milewska G., Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia [w: Architecturae et Artibus – 1/2010]

Pomimo braku uregulowań prawnych w Polsce w zakresie ilości terenów zieleni i związanych z nimi miejsc wypoczynku i rekreacji, większość miast w swoich opracowaniach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa przyjęte wskaźniki dotyczące tego rodzaju terenów.

Katowice przyjęły, że tereny zieleni powinny tworzyć hierarchiczny system, w którym najwyższą rangę mają parki miejskie (o powierzchni co najmniej 10 ha, o zróżnicowanym programie usług rekreacji), które powinny być dostępne w promieniu kilku osiedli (od 1,2 km do 3,2 km), a także dla każdego 15-25 tys. mieszkańców, zapewniając powierzchnię od 20 do 32 m² na mieszkańca. Drugi poziom hierarchii tworzą parki dzielnicowe (tereny o funkcji spacerowo-wypoczynkowej i powierzchni od 2 ha do 10 ha), dostępne w promieniu 400-800 m oraz dla każdego 5000 mieszkańców i zapewniające powierzchnię ok. 4-8 m² na mieszkańca. Trzeci poziom zajmują mini-parki lub skwery o powierzchni 0,1 do 2 ha, dostępne pieszo w promieniu 100-400 m (zależnie od stopnia intensywności

zabudowy), a powinny być położone w bliskości zabudowy wielorodzinnej wewnątrz osiedli zapewniając powierzchnię 1-1,25 m² na mieszkańca. Łącznie tereny zieleni na wszystkich poziomach powinny zapewniać minimum 25 m², a optymalnie 42,5m² na 1 mieszkańca. Obecnie w skali całego miasta na 1 mieszkańca Katowic przypada 19 m² parków miejskich, 2 m² parków dzielnicowych i 2,3 m² zieleni osiedlowej, co daje łącznie ok. 23,3 m² zieleni na mieszkańca.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi, ustalono standardy kształtowania struktury przestrzennej w zakresie minimalnego udziału terenów zieleni przypadającej na 1 mieszkańca w wielkości 10 m² w strefie śródmiejskiej, 15 m² w strefie zespołów miejskich i 20 m² w strefie obrzeżnej zabudowy peryferyjnej. Ponadto maksymalna odległość do terenu codziennego wypoczynku nie może przekraczać w strefie śródmiejskiej 800 m, a w strefie zespołów miejskich 1000 m. Minimalną gęstość ścieżek rowerowych w strefie śródmiejskiej i strefie zespołów miejskich ustalono na 1 km/km², a w strefie peryferyjnej na 0,2 km/km².

W Gdańsku tereny lasów i zieleni zajmują łącznie 24% powierzchni całkowitej miasta, co daje wskaźnik 144,5 m²/mieszkańca. Jednak przy uwzględnieniu tylko terenów zieleni publicznej, dostępnej do codziennej penetracji, wskaźnik ten spada do 34,5 m²/mieszkańca (a w Śródmieściu do 9,1 m²/mieszkańca), przy czym 70% tej powierzchni stanowią lasy w tzw. paśmie penetracji (10 min. dojścia od skraju lasu). Natomiast wskaźniki dotyczące terenów zieleni wypoczynkowej zostały ustalone na minimum 8 m²/mieszkańca na terenach mieszkaniowych budownictwa wielorodzinnego. Ponadto na poziomie jednostki urbanistycznej na jednego mieszkańca powinno przypadać dodatkowo 4 m² urządzonej zieleni publicznej w odległości nie większej niż 750 m. Dodatkowo na poziomie dzielnic na jednego mieszkańca powinno przypadać 3,8 m² terenów otwartych, lasów i dużych parków. Razem daje to wskaźnik 15,8 m² zieleni wypoczynkowej na mieszkańca. W dzielnicach gdzie przeważa grunt prywatny poleca się wprowadzenie znacznych udziałów powierzchni biologicznie czynnych na terenach mieszkaniowych.

W przypadku Bydgoszczy żadne opracowania nie określają minimalnej powierzchni ani terenów zielonych, ani innych terenów związanych z wypoczynkiem i rekreacją, które powinny przypadać na jednego mieszkańca. Stąd potrzeba

podjęcia niniejszego opracowania, którego wyniki zostaną wykorzystane w przyszłych opracowaniach planistycznych i programowych.

Badania ankietowe

Miejska Pracownia Urbanistyczna przeprowadziła badanie wśród mieszkańców Bydgoszczy na temat ich potrzeb i preferencji dotyczących obszarów wypoczynku i rekreacji. W czasie trwania zbierania ankiet (ponad miesiąc) do Pracowni wpłynęło 358 ankiet (w tym 112 drogą elektroniczną). Wyniki ankiet wskazały, że 17,4% mieszkańców Bydgoszczy najczęściej spędza wolny czas w przydomowym ogrodzie i na podwórku blisko domu, 14% ankietowanych spędza czas wolny w Leśnym Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku, a 12,7% na Wyspie Młyńskiej.

Wśród najczęściej wskazywanych przez Bydgoszczan potrzeb w zakresie inwestycji związanych z wypoczynkiem i rekreacją znajdują się: osiedlowe place zabaw (12% wskazań), ścieżki rowerowe (10,8%) oraz boiska sportowe do różnego typu gier zespołowych (9,8%). Są to inwestycje związane raczej z bliskim miejscem zamieszkania. Wskazuje to na potrzebę realizacji miejsc do rekreacji w niedużej odległości od mieszkańców, czyli rekreacji codziennej, a nie tylko weekendowej związanej z większą odległością do przebycia, aby móc z niej skorzystać. Potrzebę budowy Aquaparku wyraziło 9% ankietowanych.

Swój udział w dyskusji nad potrzebami w zakresie inwestycji rekreacyjno-wypoczynkowych miała również część rad osiedli. Ich zdaniem na osiedlach brakuje przede wszystkim osiedlowych placów zabaw, ścieżek rowerowych, osiedlowych basenów oraz ogólnodostępnych wielofunkcyjnych obiektów sportowych.

Dodatkowo, opinie i potrzeby mieszkańców, zostały przedstawione w zamówionym przez Miejską Pracownię Urbanistyczną raporcie, który dotyczył preferencji rekreacyjno-wypoczynkowych mieszkańców Bydgoszczy na terenie miasta. Zleceniobiorcą była Pracownia Analiz Społecznych i Rynkowych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Badanie zrealizowano za pomocą kwestionariusza wywiadu w dniach 27 kwietnia - 19 maja, na terenie miasta Bydgoszczy, na liczbie 426 respondentów.

Wyniki raportu PASiR w dużej mierze pokrywają się z rezultatem analizy ankiety przygotowanej przez MPU. Odpowiedzi respondentów pokazały, że najczęściej

wyberane miejsca spędzania wolnego czasu to: Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku, Wyspa Młyńska, parki miejskie oraz ścieżki rowerowe.

Bardziej szczegółowa analiza ankiet pokazała miejsca spędzania wolnego czasu i potrzeby mieszkańców poszczególnych części miasta. Mieszkańcy centrum Bydgoszczy najchętniej spędzają czas na Wyspie Młyńskiej, na rowerze korzystając ze ścieżek rowerowych oraz w LPKiW w Myślęcinku. Mieszkańcy osiedli sąsiadujących z centrum (Bielawy, Okole, Bartodzieje, Czyżkówko, Kapuściska, Leśne, Szwederowo, Wyżyny, Wzgórze Wolności) najchętniej spędzają czas w LPKiW w Myślęcinku, na obiektach sportowych oraz na terenach przydomowych ogrodów i podwórek. Natomiast mieszkańcy osiedli bardziej oddalonych od centrum (Błonie, Bydgoszcz Wschód, Fordon, Glinki, Górzyskowo, Jachcice, Łęgnowo, Miedzyń, Prądy, Osowa Góra, Oplawiec, Smukała, Zawisza) najchętniej spędzają czas w przydomowych ogrodach i na podwórkach oraz w lasach podmiejskich i na Wyspie Młyńskiej.

Wśród potrzeb inwestycyjnych najczęściej wskazywanych przez mieszkańców centrum Bydgoszczy są ścieżki rowerowe, miejsca do organizacji pikników i aquapark. Wśród mieszkańców osiedli sąsiadujących z centrum – realizacja miejsc aktywnego wypoczynku i rekreacji w pobliżu osiedli mieszkaniowych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców w różnym wieku, w tym seniorów, realizacja osiedlowych placów zabaw oraz boisk sportowych. Natomiast mieszkańcy osiedli oddalonych od centrum najbardziej oczekują budowy osiedlowych placów zabaw, boisk sportowych oraz aquaparku.

Podsumowując głosy mieszkańców należy wyraźnie zaznaczyć, że najbardziej istotna z ich punktu widzenia jest realizacja miejsc aktywnego wypoczynku i rekreacji (placów zabaw, boisk sportowych, basenów) w pobliżu miejsc zamieszkania, służąca rekreacji codziennej oraz realizacja większej ilości ścieżek rowerowych w pobliżu miejsca zamieszkania umożliwiającą dojazd do innych atrakcyjnych miejsc wypoczynkowych.

2. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

2.1. Tereny zieleni na obszarze miasta

Tereny zieleni stanowią jeden z podstawowych elementów systemu rekreacyjno – wypoczynkowego w strukturze miast. Zieleń na terenach zurbanizowanych, w zależności od warunków topograficznych i przyjętych założeń przestrzennych, spełnia wiele określonych funkcji, takich jak: biologiczne (pełni rolę w kształtowaniu jakości i stanu środowiska) estetyczne (wpływa na poprawę fizjonomii, piękna i subiektywnego odbioru miasta), społeczno – wychowawcze (sprzyja integracji lokalnej społeczności, umożliwia kontakt z przyrodą), gospodarcze (tworzenie miejsc pracy), zdrowotne oraz ochronne. Ich wartość w przestrzeni miejskiej jest nie do przecenienia. Ze względu na pełnione funkcje oraz dostępność i układ rozmieszczenia w danej jednostce osadniczej można podzielić zieleń na pięć podstawowych kategorii (wg Władysława Czarnecki, Planowanie miast i osiedli, tom III, PWN 1968):

- zieleń urządzoną, ogólnodostępną – stanowiącą „dobro społeczne utrzymywane głównie przez władze samorządowe” (w tym parki miejskie i dzielnicowe, zieleńce, place, bulwary, promenady),
- zieleń nieurządzoną, tereny wycieczkowo – wypoczynkowe (zieleń krajobrazowa),
- zieleń towarzyszącą (przeważnie wyłączona z publicznego użytkowania – m.in. w ramach terenów przemysłowo – składowych, usług kulturalno - społecznych, techniczno - gospodarczych oraz terenów mieszkaniowych),
- zieleń o specjalnym przeznaczeniu (przeważnie ograniczoną w użytkowaniu – m.in. pasy zieleni izolacyjnej, zieleń wzdłuż ciągów komunikacyjnych, ogrody działkowe, cmentarze),
- tereny gospodarki rolnej i leśnej (min. gospodarstwa ogrodnicze, produkcyjne i rolniczo – hodowlane czy lasy produkcyjne).

Tereny zieleni publicznej, urządzonej

Tereny zieleni urządzonej, z uwagi na ich znaczenie reprezentacyjne i promocyjne, pełnią niezwykle istotną rolę w strukturze funkcjonalno – przestrzennej każdego miasta. Na potrzebę niniejszego opracowania sporządzono wykaz terenów zieleni urządzonej występujących w granicach administracyjnych Bydgoszczy, w którym

wzięto pod uwagę przede wszystkim tereny utrzymywane przez Urząd Miasta i jednostki jemu podległe.

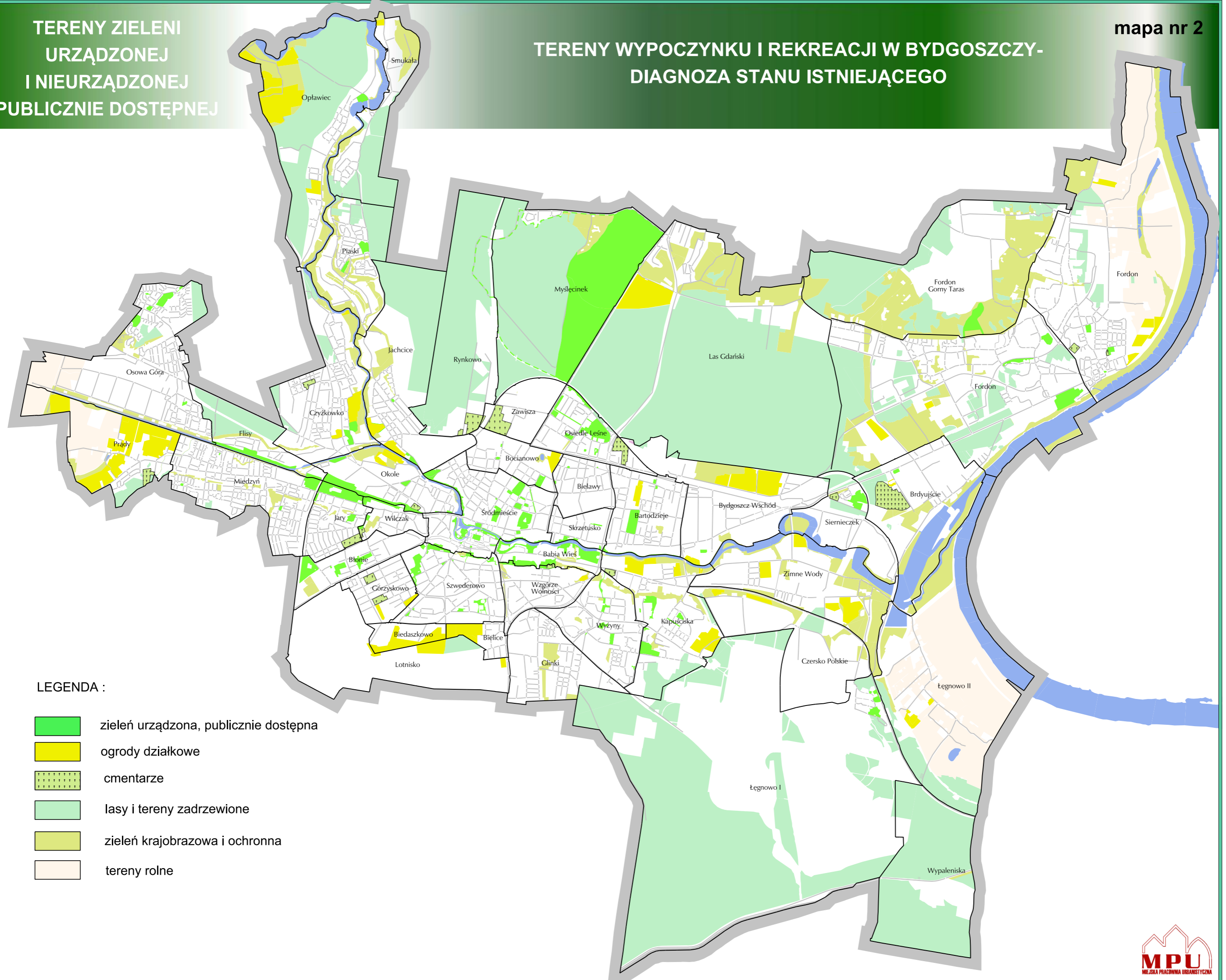
Z powyższego zestawienia wynika, iż zieleni urządzona, publicznie dostępna, stanowi w Bydgoszczy ok. 7% wszystkich terenów zieleni w mieście oraz ok. 3% obszaru miasta. Ogółem wskaźnik powierzchni zieleni urządzonej wynosi ok. 15 m² na mieszkańca miasta. Do terenów miejskiej zieleni zaliczono:

- parki (17 sztuk, o pow. 122 ha)
- parki leśne (8 sztuk, o pow. 31 ha),
- skwery i zieleńce (70 sztuk, o pow. 56 ha)
- bulwary (o pow. 25 ha)
- wielofunkcyjne tereny rekreacyjno – wypoczynkowe (6 sztuk o pow. 274 ha) do których zakwalifikowano przede wszystkim część urządzonej Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku oraz teren Wyspy Młyńskiej.

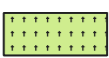

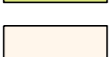
Należy jednak zaznaczyć, że stosunkowo wysoka wartość wskaźnika zieleni liczona dla powierzchni całego miasta, nie świadczy bynajmniej o codziennej dostępności terenów zieleni. Największy obszar terenów rekreacji znajduje się bowiem w Myślęcinku – peryferyjnej dzielnicy miasta, co znacznie ogranicza możliwości jego wykorzystania do weekendów i okresów świątecznych.

W strukturze terenów zieleni urządzonej wyróżniono również place miejskie i Stary Rynek (5 sztuk, o pow. 1,71ha), które stanowią w zurbanizowanej przestrzeni miasta swoiste obszary rekreacyjno-wypoczynkowe.

Szczegółowy wykaz i rozmieszczenie obiektów zieleni urządzonej i nieurządzonej na obszarze miasta, przedstawiono na mapach nr 2 i 3

LEGENDA :

- zieleń urządzona, publicznie dostępna
- ogrody działkowe
- cmentarze
- lasy i tereny zadrzewione
- zieleń krajobrazowa i ochronna
- tereny rolne

ZIELEŃ
URZĄDZONA
OGÓLNODOSTĘPNA

TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY -
DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

LEGENDA:

- place
- parki
- parki leśne
- skwery i zieleńce
- wielofunkcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
- bulwary

OZNACZENIA:

OBIEKTY ISTNIEJĄCE:

- 1 - Stary Rynek - plac
- 2 - Welniany Rynek - plac
- 3 - Rybi Rynek - plac
- 4 - Plac Wolności - plac
- 5 - Park im W. Witosa przy ul. Ks. Markwarta
- 6 - Park im Kazimierza Wielkiego przy ul.19 marca i Konarskiego
- 7 - Parki im J. Kochanowskiego przy ul. al. Mickiewicza
- 8 - Skwer im Krzysztofa Komedy przy ul. Słowackiego
- 9 - Skwer przy Spichrzach, ul. Mostowa
- 10 - Rynek Kwiatowy przy ul. Grodzkiej i Bernardyńskiej
- 11 - Ogród im. Władysława Jagiełły, ul. Jagiellońska
- 12 - Skwer na rogu ul. Gdańskiej i ul. Śniadeckich
- 13 - Skwer przy Placu Kościeleckich
- 14 - Skwer Kazimierza Wielkiego, ul. Trybunalska
- 15 - Skwer Leszka Białego przy ul. Markwarta i Staszica
- 16 - Skwer Mariana Turwida przy ul.Sielanka
- 17 - Skwer przy Placu Teatralnym
- 18 - Skwer przy ul. Czartoryskiego
- 19 - Skwer przy ul. Kopernika
- 20 - Skwer im Leona Barciszewskiego przy ul.Mostowej
- 21 - Teren rekreacyjno-wypoczynowy na Wyspie Młyńskiej
- 22 - Bulwar przy katedrze
- 23 - Bulwar przy budynku Opery NOVA
- 24 - Zielen wzduż ulicy Stary Port i nabrzeża Brdy
- 25 - Bulwar nad Brdą od ul. Focha do ul. Królowej Jadwigi
- 26 - Bulwar od Królowej Jadwigi do PKP z parkiem przy ul.Unii Lubelskiej
- 27 - Bulwar nad rzeką Brdą od ul. Bernardyńskiej do mostu Pomorskiego po północnej stronie rzeki
- 28 - Bulwar nad rzeką Brdą od mostu Pomorskiego do ul. Wyszynskiego po północnej stronie rzeki
- 29 - Skwer Zamenhoffa
- 30 - "Dolina Śmierci" w Fordonie
- 31 - Park Milenijny przy ul. Fordońskiej
- 32 - Park leśny przy ul. Skarżynskiego
- 33 - Leśny Park Kultury i Wypoczynku
- 34 - Rynek ze skwerami przy ul. Bydgoskiej
- 35 - Skwer przy ul. Cechowej
- 36 - Teren rekreacyjny przy ul. Swobodnej
- 37 - Skwer pomiędzy ul. Oksywską a Oliwską
- 38 - Bulwar nad rz. Brdą od mostu Kazimierza Wielkiego do Kartodromu
- 39 - Park leśny przy ul. Sochaczewskiej i Kaplicznej
- 40 - Skwer przy ul. Fordońskiej przed dawnym biurowcem "Rometu"
- 41 - Skwer przy ul. Kołobrzelskiej i Bałtyckiej
- 42 - Skwer Bartosza Głowackiego
- 43 - Skwer nad Bałatonem
- 44 - Bulwar nad rzeką Brdą od mostu Pomorskiego do mostu Kazimierza Wielkiego
- 45 - Park im Zenona Zaluskiego

- 46 - Skwer im. Andrzeja Brończyka przy ul. Modrzewiowej
- 47 - Skwer Inwalidów Wojennych ul. Gdańska
- 48 - Skwer na narożniku ul. Dwernickiego i Sułkowskiego
- 49 - Skwer przy ul. Gdańskiej
- 50 - Skwer przy ul. Kaliskiej
- 51 - Skwer wzduż ul. 11 Listopada
- 52 - Zielen przy ul. Grabowej 3
- 53 - Skwer na rogu ul. Ogińskiego i ul. Chodkiewicza
- 54 - Skwer - ul. Cicha przed szkołą
- 55 - Zielen przy ul. Kozielskiego 11
- 56 - Park za kościołem przy ul. Rekinowej
- 57 - Park przy ul. Wielorybkiej i ul. Kutrowej
- 58 - Teren przy ul. Rekinowej
- 59 - Teren przy ul. Sowiej
- 60 - Teren zieleni przy ul. Muszlowej
- 61 - Teren zieleni z oczkiem wodnym pomiędzy ul. Maksymiliana Kolbego, a ul. Łososiową
- 62 - Park Leśny przy ul. Drzycimskiej i Smukalskiej
- 63 - Teren rekreacyjno-wypoczynkowy przy ul. Mochelskiej
- 64 - Park Leśny przy ul. Smukalskiej i Biwakowej
- 65 - Skwer w rejonie ulic Czolgistów i Saperów
- 66 - Teren zieleni przy ul. Żeglarskiej
- 67 - Parki - Botaniczny przy ul. Niemcewicza i Powstańców Wielkopolskich
- 68 - Plac Kościuszki na rogu ul. Bocianowo i ul. Pomorskiej
- 69 - Skwer przy ul. Maciaszka i Błękitnej
- 70 - Skwer ograniczony ulicami: Widok, Gromadzka, Trentowskiego
- 71 - Skwer przy ul. Bronikowskiego
- 72 - Plac Chelmiński

- 73 - Zieleniec pomiędzy ul. Siedlecką i ul. Głuchą wraz z terenem przy oczku wodnym
- 74 - Bulwar pomiędzy ul. Mińska, a Kanalem Bydgoskim
- 75 - Park leśny pomiędzy ul. Ks. Schulza a nasypem kolejowym
- 76 - Skwer przy ul.16 Pułku Ułanów Wielkop.
- 77 - Skwer im. Władysława Dunarowskiego
- 78 - Skwer przy ul. Kasprzaka
- 79 - Park po obu stronach Starego Kanalu Bydgoskiego "Park nad Starym Kanalem"
- 80 - Skwer Honorowych Dawców Krwi ul. Lotników i Czerwonego Krzyża
- 81 - Park przy ul. Czerwonego Krzyża
- 82 - Park w Dolinie 5 stawów
- 83 - Park na Wzgórzu Dąbrowskiego
- 84 - Skarpa południowa wzduż Ścieżki Górskiej od ul.Terasy do ul. Kujawskiej
- 85 - Skwer T. Nowakowskiego na rogu ul. Orlej i Ks. Skorupki
- 86 - Skwer przy ul. Leszczyńskiego-Halickiej-Ustrzyckiej
- 87 - Skwer przy ul. Leszczyńskiego i Czackiego
- 88 - Zieleniec przy sklepie Tęcza, narożnik ul. Ugory i ul. Nowodworskiej
- 89 - Skwer u zbiegu ul. Orzeszkowej i Zapolskiej
- 90 - Teren zieleni przy ul. Brzozowej
- 91 - Skwer przy ul. Księżycowej wraz z przylegają zielenią i oczkiem wodnym
- 92 - Tereny zieleni przy ul. Szubińskiej i Stromej
- 93 - Zielen przy nasypie kolejowym wzduż ul. Tetmajera

- 94 - Park Centralny część graniczona Brdą od mostu Pomorskiego do toru łuczniczego
- 95 - Zieleniec przy ul. Bernardyńskiej przy UTP
- 96 - Bulwar przy Parku Centralnym
- 97 - Bulwar nad Brdą wzduż ulicy Babia Wieś
- 98 - Park na Wzgórzu Wolności
- 99 - Park leśny przy ul. Szpitalnej
- 100 - Skwer przy ul. Szarych Szeregów (LO nr V)
- 101 - Skwer przy ul. Architektów i Murarzy
- 102 - Skwer pomiędzy ul. Wojska Polskiego, Magnuszewską, Modrakową
- 103 - Skwer im. Aleksandra Krzyżanowskiego-Wilka
- 104 - Zielen przy ul. Jar Czynu Społecznego od ul. Wł. Belzy do Al. Grzymały-Siedleckiego
- 105 - Zieleniec przy ul. Białogardzkiej 19
- 106 - Zieleniec na narożniku ulicy Magnuszewskiej i Boh. Kragujewca
- 107 - Park leśny przy Żółwińskiej
- 108 - Skwer przy ul. Świetlicowej
- 109 - Park leśny przy ul. Świetlicowej
- 110 - Zieleniec wzduż ul. Noakowskiego
- 111 - Zieleniec przy ul. Szarych Szeregów 5
- 112 - Zieleniec przy ul. Focha i Grottera
- 113 - Skwer pomiędzy ul. Andersa i Andersena
- 114 - Skwer Teresy Ciepły
- 115 - Skwer przy ul. Pomorskiej
- 116 - Zieleniec przy ul. Wojska Polskiego i Szpitalnej
- 117 - Aleje osolińskich i ul. Mickiewicza

Najcenniejszymi terenami zieleni urządzonej w Bydgoszczy są:

Park im. Kazimierza Wielkiego - najstarszy z istniejących parków w Bydgoszczy, położony w centrum miasta, między ulicami: Gdańską, ks. Stanisława Konarskiego, Jagiellońską i Placem Wolności. Stanowi pozostałość parku zakonu Klarysek z pierwszej połowy XVII w. Znajdują się w nim dwa stawy i odtwarzana obecnie historyczna fontanna „Potop”;

Park im. Jana Kochanowskiego - położony w centrum miasta, między ulicami: 20 Stycznia 1920 r., Ignacego Paderewskiego i Al. Adama Mickiewicza, został założony według projektu dyrektora Ogrodów Miejskich Konrada Neumanna. Kompozycję starych drzew, rosnących na tym terenie, uzupełniono drzewostanem składającym się głównie z gatunków rodzimych. Słynny jest także z pomnika „Łuczniczka” będącego rozpoznawalnym symbolem miasta;

Park Ludowy im. Wincentego Witosa - największy park śródmieścia, powstał w okresie powojennym na miejscu cmentarza Ewangelickiej Gminy Zjednoczonej, położony jest na zapleczu Pałacu Młodzieży, wyposażony w sieć ścieżek z ławkami, fontanną i amfiteatrem;

Planty Nad Starym Kanalem - znajdują się pomiędzy Rondem Grunwaldzkim, a ulicą Bronikowskiego, teren parku o łącznej powierzchni kilkudziesięciu hektarów i długości 8 km, utworzony w XVIII w., ze względu na bogaty starodrzew oraz obecność trzech zabytkowych śluz od lat jest miejscem wypoczynku bydgoszczan;

Wyspa Młyńska - położona w zakolu Brdy, w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta, jej wyróżnikami są okalające ją, płynące na dwóch różnych poziomach, wody Brdy i Brdy Młynówki, z Operą Nova i amfiteatrem skierowanym ku wodzie oraz Wenecją Bydgoską w tle. Kształt wyspy, wielokrotnie zmieniany, ostatecznie ukształtowany został w XIX w. Pierwotnie było to bezpośrednio zaplecze gospodarcze miasta, wykorzystujące energię wodną. Dziś, w ramach rewitalizacji, przystosowano obiekty i infrastrukturę wyspy do funkcji rekreacyjno - wypoczynkowych i kulturalnych. Sukcesywna rewitalizacja poprawiła estetykę tej charakterystycznej zabudowy, a dzięki przystosowaniu na cele usługowe, podnosi jej walory użytkowe i estetyczne. Dzięki zrealizowanym połączeniom pieszym oraz zorganizowanej zielonej przestrzeni publicznej, Wyspa Młyńska tworzy zespół stanowiący wizytówkę określającą klimat, nadrzeczną tożsamość i urodę miasta, jest

miejscem ważniejszych dla miasta i mieszkańców zdarzeń kulturalnych, happeningów. Jest miejscem odwiedzanym przez turystów oraz codziennych pobytów rekreacyjnych, szczególnie mieszkańców okolicznych osiedli.

Leśny Park Kultury i Wypoczynku - największy park w Bydgoszczy, zlokalizowany w północnej części miasta, w odległości 5 km od centrum. Jest to teren bardzo wartościowy zarówno z punktu widzenia rekreacyjnego jak i krajobrazowego, przyciągający rzesze mieszkańców i przyjezdnych. W jego obrębie wyróżnić można ok. 263 ha zieleni urządzonej, charakteryzującej się szeroką ofertą rekreacyjno-wypoczynkową. W tej strefie znajdują się m. in.: Ogród Botaniczny, Ośrodek Rekreacji Konnej, Całoroczne Centrum Rekreacji ze stokami narciarskimi i innymi obiektami rekreacji, jak Wakepark, Plaża, Ogród Fauny Polskiej – ZOO, Park Linowy, Park Rozrywki, Muzeum Ziemi oraz tzw. Zaginiony Świat oraz wypożyczalnia sprzętu sportowego. W granicach Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku znajduje się również ok. 365 ha lasów będących własnością Skarbu Państwa oraz tzw. Bydgoskie Centrum Edukacji Ekologicznej. Tereny te są wspaniałym obszarem dydaktycznym i spacerowym ze względu na zorganizowane ciągi pieszo-rowerowe, ścieżki zdrowia i ścieżki dydaktyczne.

Innymi wartościowymi parkami i skwerami Bydgoszczy są:

- Ogród Botaniczny należący obecnie do Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego,
- Park im. Zenona Załuskiego,
- Ogród im. Władysława Jagiełły,
- Park na Wzgórzu Dąbrowskiego,
- Park na Wzgórzu Wolności,
- Park leśny na osiedlu Błonie,
- Dolina Pięciu Stawów,
- Park Księżycowy na osiedlu Wilczak,
- Skwer nad Balatonem,
- Park Centralny,
- Skwer im. Mariana Turwida,
- Skwer przy Placu Kościeleckich,
- Aleja Górską na skarpie południowej.

Analizując układ przestrzenny terenów zieleni urządzonej na obszarze Bydgoszczy, można zauważyć ich koncentrację na obszarze śródmiejskim, głównie w dzielnicach: Śródmieście, Babia Wieś, na granicy dzielnic Okole, Wilczak i Miedzy oraz na granicy Szwederowa i Śródmieścia. Jednostki urbanistyczne położone na peryferiach są na ogół bardzo ubogie w zielenie urządzonej (za wyjątkiem Myślęcinka) lub nie posiadają jej wcale.

Pozostałe formy zieleni urządzonej

Oprócz zieleni ogólnodostępnej istnieją w Bydgoszczy znaczne obszary zieleni o ograniczonej dostępności. Ponieważ stanowią one tereny biologicznie czynne, są istotnym elementem w miejskim systemie przyrodniczym i w systemie przewietrzania miasta. Najważniejsze spośród nich to :

- cmentarze – w sumie 19 szt. o łącznej powierzchni 98,9 ha, w tym: 13 cmentarzy wyznaniowych (łącznie 65 ha), 5 komunalnych (łącznie 31 ha);
- rodzinne ogrody działkowe – 63 szt. o łącznej powierzchni 403,9 ha (dane WMIG).

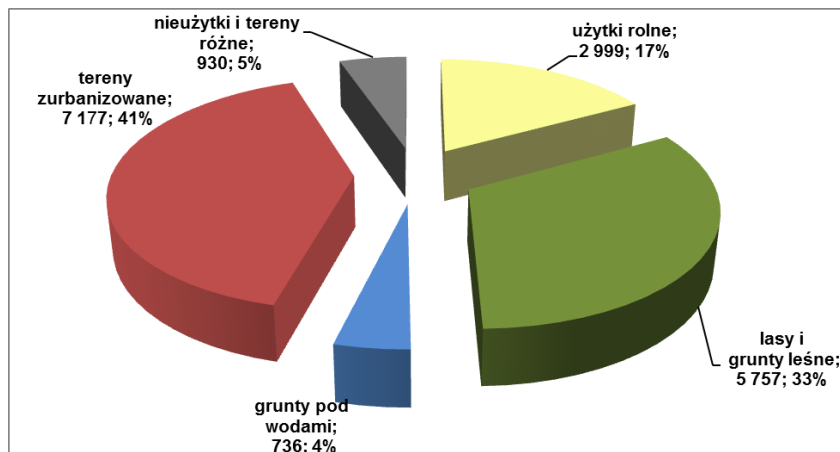
Obecnie rodzinne ogrody działkowe mają głównie znaczenie społeczne i rekreacyjno-wypoczynkowe dla właścicieli i ich rodzin. Przyczyniają się również do poprawy warunków zdrowotnych i wpływają pozytywnie na jakość życia mieszkańców.

Tereny zieleni nieurządzonej

Oprócz zieleni urządzonej, bardzo istotne znaczenie z punktu widzenia ekologicznego, sanitarnego i rekreacyjnego, pełnią w mieście obszary zieleni nieurządzonej. Na terenie Bydgoszczy głównym szkieletem miejskiego systemu terenów zieleni są naturalne formy przyrodnicze, do których zaliczyć należy przede wszystkim istniejące kompleksy leśne, znajdujące się w północnej i południowej części miasta oraz zieleń porastająca brzegi cieków wodnych. Istotnym ze względów krajobrazowych są również obszary Skarpy Północnej i Południowej pokryte różnorodnymi zbiorowiskami roślinności spontanicznej oraz tereny łąk, pastwisk i zadrzewień śródpolnych położonych głównie w dolinie Brdy i Wisły.

Według użytkowania gruntów powierzchnia lasów i gruntów leśnych w Bydgoszczy, w 2011 roku, wynosiła 5 757 ha, a grunty role, w tym głównie łąki

i pastwiska – blisko 3 tys. ha. Pozostałe formy zieleni nieurządzonej – głównie zieleni krajobrazowa, zajmowały powierzchnię ok. 900 ha. Zieleni nieurządzonej na terenie miasta posiada w wielu miejscach niezwykle wysokie walory przyrodnicze i ekologiczne.

Ryc 1. Użytkowanie gruntów w Bydgoszczy. Stan na styczeń 2011r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Bydgoszcz w liczbach 2011 r.” Urzędu Miasta

Na potrzeby niniejszego opracowania sporządzono mapę zieleni nieurządzonej (mapa nr 2), na której naniesiono lasy, tereny zadrzewione oraz pozostałą zieleni krajobrazową zlokalizowane na terenie miasta. Wyznaczając te obszary kierowano się ustaleniami zawartymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz kierunkami rozwoju miasta określonymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Bydgoszczy. Pominięto zwłaszcza te tereny, na których przewidziana jest przyszła zabudowa (Fordon - Górny Taras, Jachcice Wschód). Na podstawie tej analizy stwierdzono, iż powierzchnia zieleni nieurządzonej, wolnej od zabudowy, wynosi na terenie miasta ok. 6 900 ha, co stanowi wraz z zielenią urządzoną ok. 217,29 m² na mieszkańca. Szczegółowy wykaz powierzchni w rozbiciu na poszczególne części miasta zawarty został w rozdziale: Obciążenie rekreacyjne terenów zieleni, w tabeli nr 2.

Konkludując:

Na terenie Bydgoszczy zieleni urządzona zajmuje łącznie powierzchnię ok. 512 ha, co stanowi ogółem 15 m² powierzchni zieleni na mieszkańca miasta. Place, parki, parki leśne, wielofunkcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, skwery, zieleńce oraz bulwary, będące szkieletem miejskiego systemu zieleni, skoncentrowane są głównie

w śródmiejskiej części miasta. Obrzeża miasta charakteryzują się generalnie niewielkim udziałem zieleni urządzonej, której brak rekompensowany jest jedynie występowaniem dużych kompleksów leśnych w części północnej oraz południowej miasta, zieleni krajobrazowej w obrębie skarp oraz wzdłuż rzeki Brdy i Kanału Bydgoskiego. Łączna powierzchnia zieleni nieurządzonej na terenie miasta wynosi ok. 6 900 ha, co stanowi wraz z zielenią urządzoną ok. 217,29 m² na mieszkańca.

Oprócz walorów przyrodniczych i rekreacyjnych, tereny zieleni mają istotne znaczenie dla przewietrzania miasta w warunkach ciszy atmosferycznej. Znaczenie to jednak wyraźnie słabnie w wypadku rozdrabniania terenów zieleni i przerywania ich ciągłości.

Obciążenie rekreacyjne terenów zieleni

W oparciu o dane statystyczne zebrane przy opracowaniu do mapy akustycznej miasta Bydgoszczy, przygotowano analizę obciążenia terenów zieleni. Ustalono liczbę mieszkańców zameldowanych w promieniu 300 m od granic poszczególnych obiektów. Uzyskano w ten sposób informację o parkach i skwerach potencjalnie najbardziej uczęszczanych przez mieszkańców. Obiekty dostępne dla stosunkowo dużej grupy mieszkańców, nie są niestety ani najlepiej wyposażone, ani nie posiadają najbogatszego programu funkcjonalno przestrzennego. Celem analizy jest wskazanie obiektów, w których inwestycje w zielenią przyniosą największą korzyść mieszkańcom w zakresie rekreacji codziennej.

Tabela nr 2. Istniejące obiekty zieleni

Teren zieleni	Liczba mieszkańców zameldowanych w strefie 300 m
Park przy Biwakowej	262
Zieleń przy ul. Siedleckiej	475
Skwer przy ul. Żeglarskiej	483
Park przy Sochaczewskiej	727
Zieleń przy Byszewskiej	792
Park Centralny	837
Zieleń przy ul. Obozowej	944
Park Milenijny	1185
Park przy ul. Drzycimskiej	1474
Zieleń przy ul. Świetlicowej	1612
Park przy ul. Rekinowej	1883
Staw przy ul. Kolbego	2662

Park przy ul. Księżycowej	2967
Park im. Wincentego Witosa	3255
Dolina Śmierci	3380
Skwer im. Andrzeja Brończyka	3476
Skwer przy ul. Kryształowej	3478
Park przy ul. ks. Schulza	3520
Skwer im. ppor. Leszka Białego	3589
Zieleń na Wyspie Młyńskiej	3666
Park przy ul. Skarżyńskiego	3738
Stary Ogród Botaniczny	3851
Plac Chełmiński	3904
Zieleń przy Czartoryskiego	3985
Park przy ul. Wielorybiej	4367
Skwer im. Honorowych Dawców Krwi	4694
Park Kazimierza Wielkiego	4792
Skwer przy ul. Dwernickiego	5013
Dolina Pięciu Stawów	5195
Skwer im. Władysława Krzyżanowskiego - Wilka	6216
Park Kochanowskiego	7037
Park na Wzgórzu Dąbrowskiego	7050
Park na Wzgórzu Wolności	7099
Park przy ul. Szpitalnej	7127
Zieleń nad Balatonem	7181
Zieleń osiedlowa przy ul. Brzozowej	7275
Skwer przy ul. Magnuszewskiej	7384
Park im. Zenona Załuskiego	8007
Jar Czynu Społecznego	10001
Skwer im. Władysława Dunarowskiego	10196
Zieleń przy ul. Szarych Szeregów	10206
Park nad Kanałem	11064
Skwer im. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich	11502
Aleja Górska	16967

W powyższej tabeli przedstawiono potencjalne oddziaływanie poszczególnych obiektów zieleni urządzonej na terenie miasta. Z przeprowadzonej analizy wynika, że zdecydowanie najintensywniej eksploatowane mogą być kolejno:

- Aleja Górska
- Skwer im. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich
- Park nad Kanałem
- Zieleń przy ul. Przodowników Pracy
- Skwer im. Władysława Dunarowskiego

Oznacza to, że inwestycje w wyposażenie ww. obiektów oraz np. poszerzenie ich programu mają szansę przynieść największe efekty społeczne i zostać szczególnie docenione przez mieszkańców.

Tabela nr 3. Dostępność zieleni dla mieszkańców

nazwa jednostki urbanistycznej	powierzchnia jednostki w ha	liczba mieszkańców*	powierzchnia zieleni urządzonej w ha	powierzchnia zieleni urządzonej przypadająca na mieszkańca m ² /os	powierzchnia zieleni nieurządzonej w ha	powierzchnia zieleni urządzonej i nieurządzonej ogółem w ha	powierzchnia zieleni urządzonej i nieurządzonej przypadająca na mieszkańca m ² /os	udział terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej w jednostce %
Babia Wieś	89	1 605	14,32	89,22	6,473	20,793	129,55	23,36
Bartodzieje	203	22 525	9,01	4,00	0	9,01	4,00	4,44
Biedaszkowo	60	240	0	0,00	0	0	0,00	0,00
Bielawy	102	6 513	0,3	0,46	0	0,3	0,46	0,29
Bielice	49	418	0	0,00	0	0	0,00	0,00
Błonie	129	14 534	14,38	9,89	7,263	21,643	14,89	16,78
Bocianowo	117	12 007	2,77	2,31	1,439	4,209	3,51	3,60
Brdyujście	382	1 204	0,76	6,31	70,76	71,52	594,02	18,72
Bydgoszcz Wschód	369	1 599	1	6,25	30,093	31,093	194,45	8,43
Czyżkowko	363	7 708	4,56	5,92	50,585	55,145	71,54	15,19
Flisy	143	935	7,83	83,74	69,928	77,758	831,64	54,38
Fordon I	771,5	32 810	25,71	7,84	315,292	341,002	103,93	44,20
Fordon II	1224,64	33 950	2,83	0,83	189,76	192,59	56,73	15,73
Fordon III	1066,87	386	0	0,00	502,865	502,865	13027,59	47,13
Glinki	221	5 678	0	0,00	16,802	16,802	29,59	7,60
Górzyskowo	110	7 714	0	0,00	3,686	3,686	4,78	3,35
Jachcice	444	3 895	1,67	4,29	187,738	189,408	486,28	42,66
Jary	138	5 937	15,96	26,88	3,243	19,203	32,34	13,92
Kapuściska	340	23 258	11,39	4,90	64,293	75,683	32,54	22,26
Las Gdański	1554	431	0	0,00	1381,456	1381,456	32052,34	88,90
Łęgnowo I	2263	1 942	4,85	24,97	1158,827	1163,677	5992,16	51,42
Łęgnowo II	810	840	0	0,00	129,833	129,833	1545,63	16,03
Miedzyń	311	11 155	5,63	5,05	18,686	24,316	21,80	7,82
Myślicinek	737	231	263,1	11389,61	437,952	701,052	30348,57	95,12
Okole	191	11 107	19,62	17,66	11,849	31,469	28,33	16,48
Oplawiec	614	1 185	1,71	14,43	357,937	359,647	3035,00	58,57
Osiedle Leśne	156	11 309	20,01	17,69	2,16	22,17	19,60	14,21
Osowa Góra	480	13 364	6,78	5,07	51,426	58,206	43,55	12,13
Piaski	252	2 430	3,56	14,65	112,978	116,538	479,58	46,25
Prądy	284	650	0	0,00	32,163	32,163	494,82	11,33
Sierniczek	193	995	5,2	52,26	34,934	40,134	403,36	20,79

nazwa jednostki urbanistycznej	powierzchnia jednostki w ha	liczba mieszkańców*	powierzchnia zieleni urządzonej w ha	powierzchnia zieleni urządzonej przypadająca na mieszkańca m ² /os	powierzchnia zieleni nieurządzonej w ha	powierzchnia zieleni urządzonej i nieurządzonej ogółem w ha	powierzchnia zieleni urządzonej i nieurządzonej przypadająca na mieszkańca m ² /os	udział terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej w jednostce %
Skrzetusko	68	4 411	2,85	6,46	0	2,85	6,46	4,19
Smukała	232	621	0	0,00	136,37	136,37	2195,97	58,78
Szwederowo	236	30 250	16,74	5,53	0	16,74	5,53	7,09
Śródmieście	283	20 932	28,9	13,81	0	28,9	13,81	10,21
Wilczak	59	4 036	4,85	12,02	3,68	8,53	21,13	14,46
Wyżyny	214	28 400	5,42	1,91	9,403	14,823	5,22	6,93
Wzgórze Wolności	118	10 978	8,12	7,40	3,99	12,11	11,03	10,26
Zawisza	115	1 494	0	0,00	0	0	0,00	0,00
Zimne Wody	405	1 769	0	0,00	96,239	96,239	544,03	23,76
Obszar całego miasta - suma	17598	341 505	512,33	15,00	6908,14	7420,47	217,29	42,17

*Ludność Bydgoszczy wg zameldowania na pobyt stały (stan na 31.01.2012)

Kolejnym etapem analizy jest wskazanie na obszarze Bydgoszczy tych części miasta, w których niezbędne jest doinwestowanie w zakresie terenów zieleni urządzonej. W analizie uwzględniono jedynie tereny utrzymywane przez Urząd Miasta oraz podmioty publiczne, a więc te które dostępne są dla niemalże wszystkich grup społecznych.

Doceniono tereny leśne oraz zieleń krajobrazową w poszczególnych jednostkach urbanistycznych jako obszary kompensujące częściowo brak zieleni urządzonej.

Na potrzeby analizy dzielnice Fordon i Łęgnowo zostały podzielone na mniejsze jednostki. Obejmują one:

- Fordon I – obszar położony bliżej centrum miasta na dolnym tarasie doliny Wisły,
- Fordon II – obszar położony na peryferiach miasta na dolnym tarasie, bezpośrednio przylegający do Wisły,
- Fordon III – obszar obejmujący skarpę południową i górny taras doliny Wisły,
- Łęgnowo I – tereny przemysłowe byłego ZACHEMU,
- Łęgnowo II – tereny rolnicze i mieszkaniowe położone wzdłuż Wisły.

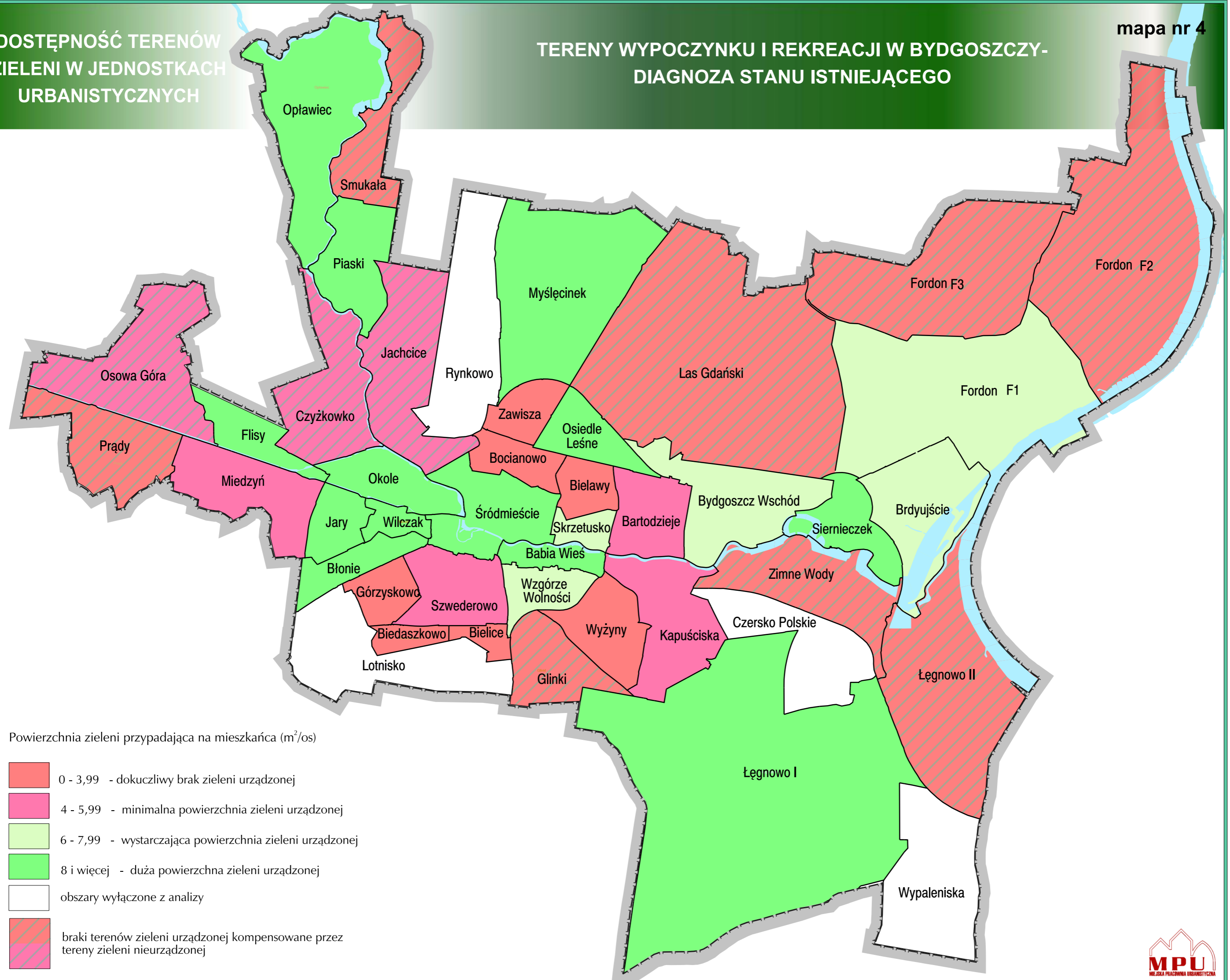
Z analizy wyłączono jednostki: Lotnisko, Rynkowo, Wypaleniska, Czersko Polskie ze względu na bardzo małą liczbę mieszkańców (0-38 osób).

Na podstawie analizy przeprowadzonej w tabeli nr 3 „Dostępność zieleni dla mieszkańców Bydgoszczy”, całkowity brak zieleni urządzonej stwierdzono w jednostkach: Smukała, Prądy, Biedaszkowo, Górzyskowo, Bielice, Glinki, Fordon Górny - Taras, Las Gdański, Zawisza, Zimne Wody, Łęgnowo II. Wyraźny niedobór, wynikający z wartości wskaźnika, kształtującego się na poziomie poniżej 4 m² zieleni urządzonej na mieszkańca, występuje w jednostkach: Bielawy, Fordon II, Wyżyny i Bocianowo. Spośród wymienionych części miasta, brak terenów zieleni urządzonej jest częściowo kompensowany obecnością terenów leśnych oraz terenów zieleni krajobrazowej na terenie Fordonu - Górny Taras, Lasu Gdańskiego, Smukały i Łęgnowa II. Niemniej jednak, w grupie w/w jednostek, konieczne są poważne inwestycje w zakresie kształtowania terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. Priorytetowo powinny być potraktowane tereny o dużej gęstości zaludnienia i zabudowie wielorodzinnej, takie jak np. : Wyżyny, Fordon II, Glinki czy Górzyskowo. Warto zauważyć, że w dzielnicach o największych deficytach zieleni urządzonej mieszka ponad 168 200 osób, a więc prawie połowa Bydgoszczan.

Normatywny poziom minimalny powierzchni zieleni i terenów rekreacji, gdzie wskaźnik zieleni waha się w granicach 4 do 5,9 m²/os, występuje w jednostkach: Bartodzieje, Jachcice, Kapuściska, Miedzyń, Osowa Góra, Szwederowo i Czyżkówko. Nieco lepsza sytuacja w zakresie dostępności zielonych terenów rekreacji występuje w jednostkach: Bydgoszcz Wschód, Brdyujście, Skrzetusko i Wzgórze Wolności, gdzie wartość wskaźnika kształtuje się na poziomie 6 do 7,9 m²/os. Spośród wyżej wymienionych, szczególnie dobra sytuacja panuje na Jachcicach, Bydgoszczy Wschód, Czyżkówku, Brdyujściu, Miedzyniu i Osowej Górze ze względu na bliskość terenów zieleni nieurządzonej, nie tylko tych położonych w granicach danych jednostek lub w ich sąsiedztwie, jak również lasów otaczających miasto. W dzielnicach gdzie zapewniony jest minimalny, jak i dobry poziom powierzchni terenów rekreacji, zamieszkuje ponad 130 347 osób. Stanowi to ok. jedną trzecią ludności miasta. Inwestycje w zieleni urządzonej są więc bardzo pożądane.

Potrzeby w zakresie zieleni i terenów rekreacji są w pełni zaspokojone w jednostkach: Błonie, Fordon I, Śródmieście, Oplawiec, Piaski, Okole, Wilczak, Łęgnowo I, Jary, Siernieczek, Flisy, Babia Wieś oraz Myślęcinek. W dzielnicach tych zamieszkuje niespełna 109 988 osób, a więc około jednej czwartej ludności miasta.

Obciążenie rekreacyjne terenów zieleni zostało przedstawione na mapie nr 4.

Tereny i obiekty sportu

Obiekty sportu wyczynowego

Bydgoszcz posiada trzy obiekty sportu wyczynowego. Są to:

- Stadion Zawiszy Bydgoszcz im. Zdzisława Krzyszkowiaka,
- Hala Sportowo-Widowiskowa „Łuczniczka,”
- Stadion Polonii Bydgoszcz.

Stadion Zawiszy przewidziany jest dla 20 559 kibiców, spełnia wymogi techniczno – organizacyjne PZPN, UEFA i FIFA. W pełni podgrzewana murawa boiska o wymiarach 105 metrów na 68 metrów otoczona jest infrastrukturą lekkoatletyczną (m.in. 9 torowa bieżnia i miejsca do uprawiania wszelkich lekkoatletycznych konkurencji technicznych).

Hala Sportowo-Widowiskowa "Łuczniczka" może pełnić funkcję hali sportowej, koncertowej i wystawienniczej. Obiekt pomieści 8 000 ludzi (w tym 5 318 na stałych miejscach siedzących) oglądających zmagania sportowców na boisku o wymiarach 58 metrów na 38 metrów.

Na terenie hali działają także: kręgielnia, restauracja i klub fitness. Przy obiekcie zlokalizowano boisko sportowe, kryte korty tenisowe i tor łuczniczy.

Stadion Polonii to obiekt obejmujący tor żużlowy i stadion piłkarski. Boisko piłkarskie o wymiarach 105 metrów na 66 metrów otoczone jest torem żużlowym o długości 348 metrów o nawierzchni granitowej. Na trybunach może zasiąść 15 000 kibiców.

Obiekty sportowe ogólnodostępne

Na terenie miast znajduje się 111 obiektów sportowych (sale gimnastyczne przy placówkach oświaty wyłączono z analizy), z czego 97 obiektów jest publicznie dostępnych. Niektóre z nich dostępne są dla mieszkańców tylko częściowo, na ogół po godzinach zarezerwowanych dla uczniów, placówek oświaty, bądź członków klubów sportowych. Na obiekty sportowe składają się:

- korty tenisowe,
- baseny,
- boiska sportowe realizowane w ramach projektu „Moje Boisko – Orlik 2012”,
- place zabaw realizowane w ramach projektu „Radosna Szkoła”,

- kempingi i pola biwakowe,
- stadiony sportowe,
- hale sportowe,
- boiska do piłki siatkowej plażowej,
- boiska wielofunkcyjne,
- inne obiekty i urządzenia sportowe.

Rozmieszczenie obiektów sportu na obszarze miasta przedstawiono na mapie nr 5.

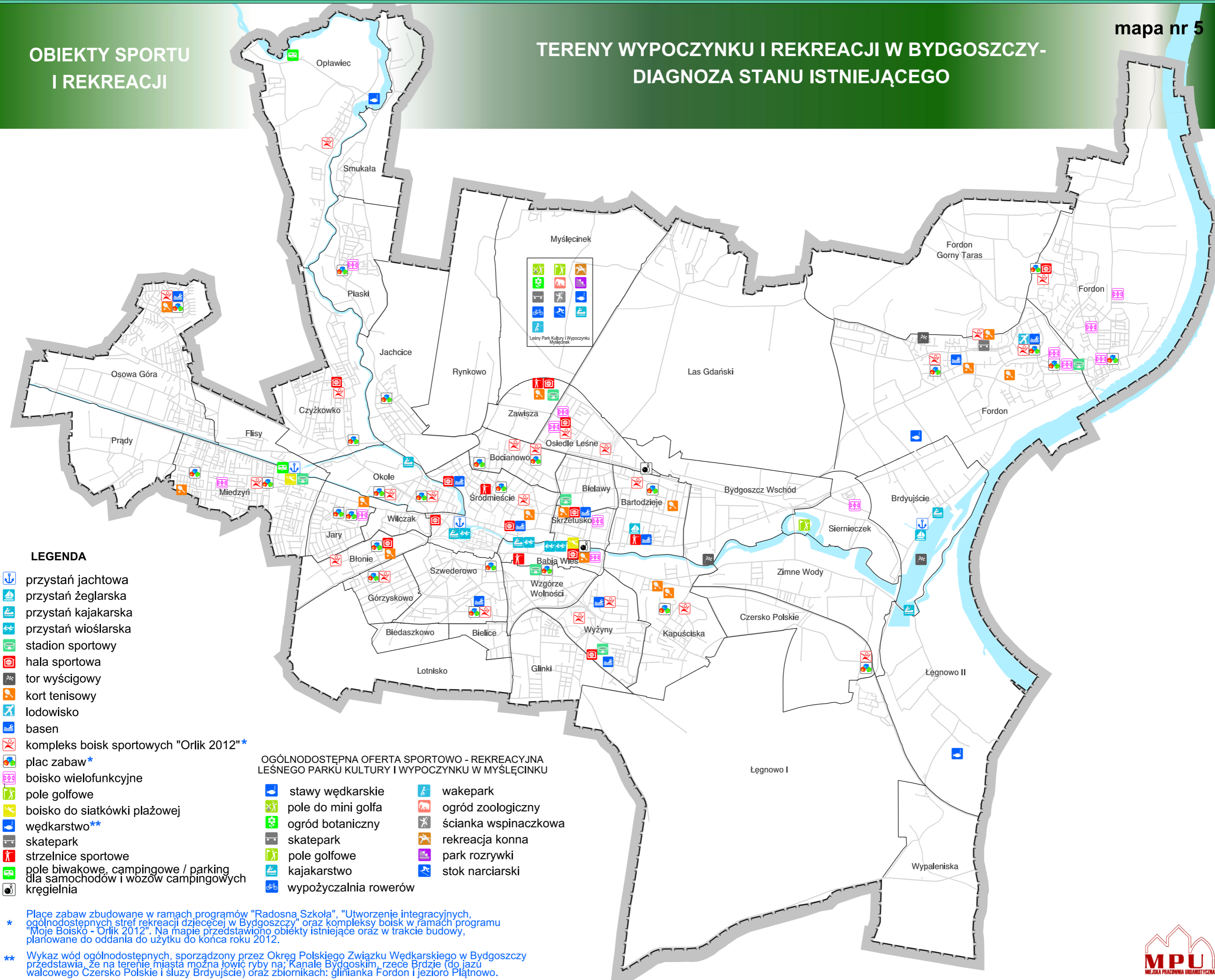
KORTY TENISOWE

Aktualnie w mieście istnieje 14 obiektów przystosowanych do uprawiania tenisa ziemnego. Wszystkie dostępne są do użytku publicznego, z czego 5 obiektów tylko częściowo. Są to obiekty:

- AZS UKW; ul. Sportowa 2; – obiekt dostępny częściowo,
- CWZS "Zawisza"; ul. Gdańska 163 – obiekt udostępniony częściowo,
- TKKF Śródmieście; ul. Markwarta 10a - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- TKKF Zjednoczenia; ul. Kalinowa 1 - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- TKKF Świt; ul. Nakielska 70 - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- TKKF Orzeł; ul. Abrahama 2 a - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- Towarzystwo Gimnastyczne Sokół 2; osiedle Bajka w Fordonie - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- ZS nr 5; ul. Piwnika Ponurego 10 - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców ,
- ZS nr 5; ul. Berlinga 3 - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- ZS nr 27; ul. Sardynkowa 7 - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- SP nr 26; ul. Zacisze 16 - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców,
- Bydgoskie Towarzystwo Tenisowe; ul. Toruńska 61 a – obiekt dostępny częściowo,
- Klub Tenisowy Centrum; ul. Nowotoruńska 8 – obiekt dostępny częściowo,
- TKKF Zjednoczeni; ul. Curie Skłodowskiej 33 b - obiekt w pełni dostępny dla mieszkańców.

OBIEKTY SPORTU I REKREACJI

TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY - DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

LEGENDA

- przystań jachtowa
- przystań żeglarska
- przystań kajakarska
- przystań wioślarska
- stadion sportowy
- hala sportowa
- tor wyścigowy
- kort tenisowy
- lodowisko
- basen
- kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"*
- plac zabaw*
- boisko wielofunkcyjne
- pole golfowe
- boisko do siatkówki plażowej
- wędkarstwo**
- skatepark
- strzelnice sportowe
- pole biwakowe, campingowe / parking dla samochodów i wozów campingowych
- kręgielnia

OGÓLNODESTĘPNA OFERTA SPORTOWO - REKREACYJNA LEŚNEGO PARKU KULTURY I WYPOCZYNKU W MYŚLĘCINKU

- stawy wędkarskie
- pole do mini golfa
- ogród botaniczny
- skatepark
- pole golfowe
- kajakarstwo
- wypożyczalnia rowerów
- wakepark
- ogród zoologiczny
- ścianka wspinaczkowa
- rekreacja konna
- park rozrywki
- stok narciarski

* Plac zabaw zbudowane w ramach programów "Radosna Szkoła", "Utworzenie integracyjnych, ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej w Bydgoszczy" oraz kompleksy boisk w ramach programu "Moje Boisko - Orlik 2012". Na mapie przedstawiono obiekty istniejące oraz w trakcie budowy, planowane do oddania do użytku do końca roku 2012.

** Wykaz wód ogólnodostępnych, sporządzony przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Bydgoszczy przedstawia, że na terenie miasta można łowić ryby na: Kanale Bydgoskim, rzece Brdzie (do jazu walcowego Czersko Polskie i sluz Brdujście) oraz zbiornikach: glinianka Fordon i jezioro Płanowo.

BASENY

Aktualnie w mieście jest 10 pływalni krytych. Przy placówkach oświatowych funkcjonuje 8 basenów, w tym 7 w szkołach i 1 w Pałacu Młodzieży. Sieć pływalni na terenie miasta dopełniają baseny zarządzane przez CWZS Zawisza oraz AZS UKW. Baseny kryte są częściowo dostępne do użytku publicznego w określonych godzinach (po godzinach zajęć szkolnych, kólek pływackich oraz treningach klubów sportowych Zawiszy i Polonii). Są to baseny kryte zarządzane przez:

- ZS nr 5 - ul. Berlinga 13,
- Pałac Młodzieży - ul. Jagiellońska 27,
- ZS nr 26 "Sardynka" - ul. Sardynkowa 7,
- SP nr 63 "Bryza" - ul. Goszczyńskiego 3,
- ZS nr 26 "Laguna" - ul. Glinki 117,
- ZS nr 19 "Perła" - ul. Siedleckiego 11,
- ZS Medycznych - ul. Swarzevska 10,
- SP nr 65 "Ikar" - ul. Duracza 7,
- AZS UKW - ul. Sportowa 2

oraz kompleks przy ul. Królowej Jadwigi 23, obejmujący pływalnie krytą i odkrytą, zarządzany przez CWZS "Zawisza", przeznaczony do pływania i uprawiania dyscypliny kajak polo. Nowy basen powstaje przy ZSO nr 4 na ul. Stawowej 39.

BOISKA ORLIK 2012

Program „Moje Boisko – Orlik 2012” zakłada budowę ogólnodostępnych, bezpłatnych kompleksów boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym, w każdej gminie na terenie całego kraju. Założeniem Programu jest udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu.

Na terenie Bydgoszczy zlokalizowanych jest 17 „orlików” przystosowanych do uprawiania piłki nożnej, koszykówki i siatkówki. Wszystkie obiekty znajdują się przy placówkach oświaty:

- ZS nr 5 - ul. Piwnika Ponurego 10,
- ZS nr 27 - ul. Sardynkowa 7,
- SP nr 28 - ul. Baczyńskiego 1,

- Gm nr 24 - ul. Kościuszki 37a,
- SP nr 63 - ul. Goszczyńskiego,
- ZS i Placówek nr 1 - ul. Stawowa 53,
- ZS nr 28 - ul. Kromera 11,
- ZS nr 8 - ul. Pijarów 4,
- ZS nr 14 - ul. Kcyńska 49,
- ZS nr 19 - ul. A. G. Siedleckiego 11,
- ZS nr 18 - ul. Hutnicza 89,
- SP nr 10 - ul. Śląska 7,
- SP nr 38 - ul. Węgierska 11,
- ZS nr 16 - ul. Koronowska 74,
- ZS nr 15 - ul. Czerkaska 8,
- Gm nr 9 - ul. Gajowa 94,
- SP nr 65 - ul. Duracza 7.

W roku bieżącym powstanie jeszcze 6 tego typu obiektów:

- SP nr 20 przy ul. Grabowej 4,
- ZSO nr 3 przy ul. Nowogrodzkiej 3,
- SP nr 66 przy ul. Berlinga 3,
- SP nr 37 przy ul. Gdańskiej 122,
- ZS nr 22 przy ul. Opławiec 157,
- ZSO nr 6 przy ul. Staszica 4.

STADIONY SPORTOWE

Spośród sześciu stadionów sportowych na terenie Bydgoszczy, cztery są dostępne do użytku publicznego częściowo, jeden jest w pełni otwarty, a jeden - niedostępny.

Obiekty dostępne częściowo to:

- dwa stadiony do piłki nożnej i sportów lekkoatletycznych:
 - Stadion Zawiszy przy ul. Gdańskiej 163,
 - Boiska rezerwowe CWZS "Zawisza" przy ul. Sielskiej 12;
- stadion BKS "Chemik" przy ul. Glinki 79 dostosowany wyłącznie do piłki nożnej;
- stadion KS "Gwiazda" przy ul. Nakielskiej 84 dostosowany do piłki nożnej, piłki plażowej i sportów lekkoatletycznych.

W pełni dostępny dla mieszkańców jest obiekt ZM TKKF przy ul. Słowiańskiej 7, gdzie można uprawiać piłkę nożną, sporty lekkoatletyczne i inne formy rekreacji.

Niedostępny pozostaje jedynie stadion Bydgoskiego Towarzystwa Żużlowego przy ul. Sportowej 2, dostosowany do żużla i piłki nożnej.

HALE SPORTOWE

Bydgoszcz posiada czternaście hal sportowych. Cztery nie są dostępne do użytku publicznego, a reszta zapewnia dostęp tylko częściowy.

Obiekty dostępne częściowo, umożliwiają uprawianie następujących dyscyplin:

Hale sportowe o wymiarach areny minimum 30 m x 18 m:

- Hala CWZS "Zawisza" przy ul. Gdańska 163 - piłka siatkowa, koszykówka, tenis ziemny,
- Hala BKS "Chemik" przy ul. Glinki 79 - piłka siatkowa, koszykówka,
- Hala ZS Mechanicznych nr 1 przy ul. Świętej Trójcy 37 - piłka siatkowa, koszykówka, futsal, unihokej, gimnastyka,

Hale sportowe o wymiarach areny minimum 44 m x 24 m:

- Hala Sportowo - Widowiskowa "Łucniczka" przy ul. Toruńskiej 59 - piłka ręczna, piłka siatkowa, koszykówka, tenis ziemny,
- Hala AZS UKW przy ul. Sportowej 2 - piłka ręczna, siatkowa, koszykówka, tenis ziemny, judo,
- Hala ZS nr 28 przy ul. Kromera 11 - piłka siatkowa, koszykówka, tenis ziemny,
- Hala ZS nr 7 przy ul. Waryńskiego 1 - piłka ręczna, piłka siatkowa, koszykówka, tenis ziemny, futsal,
- Hala ZS nr 16 przy ul. Koronowskiej 74 - piłka ręczna, piłka siatkowa, koszykówka, tenis ziemny, futsal,
- Hala ZS nr 15 przy ul. Czerkaskiej 8 - piłka siatkowa, koszykówka,

Ponadto hala sportowa CWZS "Zawisza" przy ul. Królowej Jadwigi 23, ze względu na zły stan techniczny i nienormatywne wymiary areny, nie może być wykorzystywana do organizacji zawodów sportowych.

Obiekty niedostępne dla szerokiej rzeszy mieszkańców to:

- hala sportowa CWZS "Zawisza" przy ul. Gdańskiej 163 – obiekt dostosowany jest do dyscyplin: gimnastyka sportowa, akrobatyka sportowa, fitness, tenis ziemny,
- hala sportowa Pałac Młodzieży przy ul. Jagiellońskiej 27 - obiekt dostosowany jest do dyscyplin: piłka siatkowa, koszykówka, tenis ziemny,
- hala sportowa CWZS "Zawisza" przy ul. Gdańskiej 163 - obiekt dostosowany jest do dyscyplin: boks, boks tajski,
- hala sportowa CWZS "Zawisza" przy ul. Gdańskiej 163 - obiekt dostosowany jest do dyscyplin: sporty siłowe, podnoszenie ciężarów.

BOISKA DO PIŁKI SIATKOWEJ PLAŻOWEJ

Na terenie miasta znajdują się dwa boiska do siatkówki plażowej. Istnieje możliwość rozegrania na nich także spotkań plażowej piłki nożnej. Jeden obiekt znajduje się przy ul. Nakielskiej 84 i zarządzany jest przez KS "Gwiazda". Drugie boisko przynależy do Hali Sportowo - Widowiskowej "Łuczniczka" przy ul. Toruńskiej 59. Oba obiekty umożliwiają uprawianie siatkówki plażowej i piłki nożnej plażowej.

BOISKA WIELOFUNKCYJNE

Spośród dziewięciu boisk wielofunkcyjnych, dwa (zarządzane przez rady osiedli) nie ograniczają dostępu do użytku publicznego. Reszta, funkcjonująca przy placówkach oświaty i klubie UKS, udostępnia swoją infrastrukturę tylko częściowo.

W pełni dostępne są boiska zarządzane przez radę osiedli przy ul. Swobodnej i Bora Komorowskiego, przystosowane do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej i tenisa.

Obiekty częściowo dostępne dla mieszkańców umożliwiające grę w piłkę nożną to:

- Boisko przy ZS nr 15; ul. Czerkaska 8,
- Boisko przy ZS nr 20; ul. Sielska 34,
- Boisko przy ZS Budowlanych; ul. Pestalozziego 18.

Boisko wielofunkcyjne zarządzane przez UKS "Alfa" przy ul. Sielskiej 12 dostosowane jest do rugby, a boisko przy ZS nr 17 na ul. Kaplicznej 7 umożliwia uprawianie piłki nożnej sześcioosobowej. Dwa ostatnie obiekty: boisko przy SP nr 4

na ul. Wyzwolenia 4 oraz przy VII LO na ul. 11 Listopada 4 przeznaczone są do koszykówki i piłki ręcznej.

PRZYSTANIE ŻEGLARSKIE

Na terenie miasta znajduje się pięć przystani żeglarskich. Są to:

- Przystań żeglarska na Torze Regatowym w Brdyujściu – ul. Witebska. Przystań jest we władaniu miejskiej jednostki organizacyjnej – Hali Sportowo-Widowskiej „Łuczniczka”. Nie jest udostępniona do użytku publicznego. W magazynach przechowywane są sprzęty umożliwiające uprawianie wioślarstwa, kajakarstwa, kajaka polo oraz żeglarstwa;
- Przystań KS „Zjednoczeni” – ul. Polanka 13. Przystań klubu sportowego „Zjednoczeni” działa w strukturze Polskiego Związku Żeglarskiego i jest częściowo udostępniona do użytku publicznego. Klub prowadzi Żeglarską Akademię Malucha dla dzieci w wieku 6-9 lat oraz szkółkę żeglarską dla dzieci w wieku 9-12 lat;
- Przystań Yacht Klub Polski – ul. Witebska 14-16. Przystań umożliwia częściowy dostęp do użytku publicznego. Klub prowadzi szkołę żeglarstwa oraz kursy na stopień żeglarza jachtowego;
- Przystań „Gwiazda” – ul. Nakielska 84. Przystań umożliwia całkowity dostęp do użytku publicznego. Obiekt przy którym może cumować jednocześnie 15 jednostek pływających posiada m.in. slip, parking dla samochodów osobowych oraz wozów campingowych a także wypożyczalnię sprzętu wodnego;
- W najbliższym czasie zostanie udostępniona do użytku, zlokalizowana na Wyspie Młyńskiej, przystań „Bydgoszcz”, której budowę już zakończono. Jej ciekawa forma architektoniczna oraz usytuowanie sprawia, że z pewnością stanie się ona kolejną wizytówką miasta. Jest to obiekt wielofunkcyjny, przeznaczony w części dla potrzeb klubu sportowego a także dla użytkowników zewnętrznych. W pobliżu urządzono jest nabrzeże cumownicze dla jachtów a w kompleksie budynków znajdują się pomieszczenia hotelowe i restauracja.

PRYZYSTANIE WIOŚLARSKIE I KAJAKARSKIE

Bydgoszcz posiada bardzo bogate tradycje w uprawianiu wioślarstwa i kajakarstwa. Doskonale warunki na uprawianie tej dyscypliny miasto zawdzięcza długim i prostym odcinkom skanalizowanej Brdy, umożliwiając treningi wioślarzy na różnych dystansach. W skład infrastruktury wchodzi łącznie osiem obiektów tego typu. Są to:

- Przystań wioślarska RTW „Bydgostia” – ul. Żupy 4,
- Przystań wioślarska Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego – ul. Żupy 2,
- Przystań wioślarska Bydgoskiego Klubu Wiośłarek oraz przystań kajakarska Uczniowskiego Klubu Sportowego „Kopernik” – ul. Babia Wieś 3,
- Przystań wioślarska i kajakarska Hali Sportowo-Widowiskowej „Łuczniczka” – ul. Witebska 28,
- Przystań wioślarska i kajakarska Uczniowskiego Klubu Sportowego „Kormoran” – ul. Toruńska 157,

- obiekty te nie są dostępne do użytku publicznego, natomiast:

- Przystań wioślarska i kajakarska CW ZS „Zawisza” realizowana w ramach kompleksu turystycznej przystani jachtowej na Wyspie Młyńskiej po zakończeniu prac budowlanych zostanie częściowo udostępniona mieszkańcom miasta;
- Przystań kajakarska TKKF „Orzeł” przy ul. Nadrzecznej 2 jest w pełni otwarta do użytku publicznego, korzysta z niej Stowarzyszenie Promocji Turystyki Krajowej „Orzeł”, zrzeszające miłośników kajakarstwa turystycznego;
- Przystań kajakarska CWZS „Zawisza” przy ul. Witebskiej 18, to obiekt zlokalizowany na torze regatowym w Brdyujściu, częściowo udostępniony do użytku publicznego.

STRZELNICE

Na terenie miasta znajdują się cztery strzelnice kulowe i pneumatyczne. Strzelnica CWZS "Zawisza" przy ul. Gdańska 163 i strzelnica Bydgoskiego Towarzystwa Strzeleckiego "Kaliber" przy ul. Śniadeckich 32 nie są powszechnie dostępne dla mieszkańców. Natomiast obiekty należące do Zarządu Wojewódzkiego Ligi Obrony Kraju przy ul. Toruńskiej 30 i do ZS Medycznych przy ul. Swarzewskiej 10, są dostępne częściowo.

POLA GOLFOWE

W Leśnym Parku Kultury i Wypoczynku znajdują się dwa obiekty golfowe, przy czym mniejszy z nich dostosowany jest wyłącznie do mini golfa. Drugie pole posiada dziewięć dołków, z czego dwa to tzw. dołki specjalne, zdobywane w „pięciu krokach”.

Ponadto, na łące w centralnej części wyspy rzecznej przy ul. Spornej, znajduje się pole golfowe (zarządzane do 2010 roku przez Bydgoski Klub Golfowy, aktualnie bez zarządcy). Teren, będący własnością gminy, jest sporadycznie wykorzystywany w celach rekreacyjnych przez miłośników golfa.

BOWLING

W Bydgoszczy znajdują się dwa obiekty umożliwiające grę w kręgle. Są to: Broadway Bowling & Club przy ul. Pułaskiego 45 i w HSW "Łuczniczka" przy ul. Toruńskiej 59. Obie kręgielnie są w pełni dostępne dla mieszkańców.

INNE OBIEKTY REKREACYJNE LPKIW

Na miłośników ekstremalnych dyscyplin czekają dwa skateparki i ścianka wspinaczkowa (dostępna sezonowo). Jeden skatepark zlokalizowany jest w Fordonie przy ulicy Piwnika Ponurego 10, a drugi w LPKiW. Obiekt znajdujący się w Myślęcinku jest kryty. Hala o powierzchni 100 m na 30 m przystosowana jest dla osób jeżdżących na rolkach, deskorolkach i BMX'ach.

W ofercie LPKiW od 2012 roku jest także wakepark. Umożliwia on uprawianie wakeboardingu - sportu polegającego na płynięciu na powierzchni wody stojąc na desce i trzymając w rękach linę zaczeponą do wyciągu. Na infrastrukturę składa się dwumasztowy system wyciągów z przeszkodami.

Miasto oferuje także możliwość uprawiania sportów zimowych. Stok na górze Myślęcińskiej o wysokości 107 m n.p.m. jest oświetlony, sztucznie naśnieżany. Wyposażony został w trzy wyciągi, które prowadzą do trzech osobno wyznaczonych tras dostosowanych do narciarzy o różnym stopniu umiejętności i w różnym wieku.

Zimą działa także kryte lodowisko przy szkole podstawowej nr 65 przy ulicy Duracza.

W Bydgoszczy przy ul. Fordońskiej 150 funkcjonuje także tor kartingowy. Obiekt zarządzany jest przez Polski Związek Motorowy i udostępnia częściowo swoją infrastrukturę do użytku publicznego. W 2012 roku przeszedł przebudowę i obecnie cała nawierzchnia z asfaltobetonu mierzy 1017 metrów.

Tor do speedroweru, należący do BTS "Speedrower", znajduje się w Fordonie przy ulicy Wiszniewskiego 2 i nie jest udostępniany mieszkańcom.

Podobnie tor regatowy w Brdyujściu, który jest we władaniu miejskiej jednostki organizacyjnej – Hali sportowo-widowiskowej „Łuczniczka”, również nie jest publicznie dostępny. Organizowane są na nim treningi oraz zawody w dyscyplinie wioślarstwa, kajakarstwa, kajaka polo oraz żeglarstwa.

KEMPINGI I POLA BIWAKOWE

Do bazy kempingów i pól biwakowych na terenie miasta należą:

- Kemping PTTK nr 16 przy ul. Biwakowa 8 – z sezonową bazą noclegową dla 120 osób w domkach campingowych z ciepłą i zimną wodą, WC i prysznicami ogólnodostępnymi;
- Pole biwakowe PTTK przy ul. Biwakowa 8, którego gestorem jest Regionalny Oddział PTTK "Szlak Brdy" – obiekt czynny tylko w sezonie, pięknie położony w obszarze leśnym nad rzeką Brdą, dysponuje wypożyczalnią sprzętu pływającego oraz 323 miejscami noclegowymi w domkach i 716 miejscami noclegowymi na polu campingowym;
- Marina „Gwiazda” ze stanowiskami postojowymi dla ok. 15 jednostek, parkingiem dla samochodów i wozów campingowych – położona na osiedlu Miedzyń. Jest ona usytuowana na styku nowego i starego odcinka Kanału Bydgoskiego, przy śluzach: Czyżkówko i zabytkowej śluzie VI.

WĘDKARSTWO

Według Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Bydgoszczy, do wód ogólnie dostępnych dla wędkarzy należą:

- Kanał Bydgoski (wchodzący w obwód Noteci),
- Brda od granicy miasta do jazu walcowego Czersko Polskie i śluzy żeglugowej Brdyujście,
- glinianka Fordon o powierzchni 5,97 ha,
- jezioro Płatnowo o powierzchni 3,37 ha.

Dodatkowo, wędkarze, mają możliwość połowu ryb na zbiornikach wodnych Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku. Okres połowu w roku 2012 na łowiskach parkowych trwa od 1 maja do 30 listopada. Osoby zainteresowane muszą posiadać Kartę Wędkarską oraz wykupić na terenie parku, zezwolenie jednorazowe lub sezonowe.

POZOSTAŁE OBIEKTY SPORTU I REKREACJI

Na terenie miasta, oprócz wyżej wymienionych, funkcjonuje także wiele innych obiektów sportu i rekreacji dostępnych dla mieszkańców, stanowiących jednak własność prywatną. Nie podlegają one ewidencji magistratu, więc precyzyjne ustalenie liczby wszystkich funkcjonujących obiektów nie jest możliwe. Najważniejsze z nich to:

- Ośrodki jazdy konnej:
 - Ośrodek Rekreacji Konnej – Fordon, przy ul. Bora-Komorowskiego 85a,
 - Ośrodek Rekreacji Konnej „Myślęcinek”,
 - Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorskie Klub Jeździecki w Bydgoszczy, przy ul. Nakielskiej 264;
- Liczne siłownie i kluby fitness;
- Centrum Zabaw Rodzinnych Family Park;
- Paintball Planet, wykorzystujący dwa pola na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku;
- Laser Fight, czyli laserowy paintball, przy ul. Dworcowej 100;
- Miasteczko rowerowe na Wyżynach, przy ul. Ogrody;
- Tor kartingowy w hali pod hipermarketem Tesco, przy ul. Toruńskiej 101;
- Ścianki wspinaczkowe:
 - SPIDER Centrum Wspinaczkowe, przy ul. Świeckiej 8,
 - A5 Boulder, przy ul. Jagiellońskiej 12,
 - Ścianka wspinaczkowa na terenie Family Park, przy ul. Fordońskiej 246;
- Nurkowanie:
 - Pływalnia kryta „Astoria”, przy ul. Królowej Jadwigi 23 jest bazą szkoleniową.

Konkludując:

Na terenie miasta Bydgoszczy znajdują się trzy obiekty sportu wyczynowego oraz 111 innych obiektów sportowych, z czego 97 obiektów jest publicznie dostępnych, w tym:

- 14 zespołów kortów tenisowych - wszystkie dostępne są do użytku publicznego, ale 5 obiektów tylko częściowo,

- 10 pływalni krytych,
- 17 istniejących „Orlików” i 6 w trakcie budowy, przystosowanych do uprawiania piłki nożnej, koszykówki i siatkówki,
- 6 stadionów sportowych - cztery są częściowo dostępne do użytku publicznego, jeden w pełni otwarty i jeden wyłącznie dla członków organizacji zarządzającej obiektem,
- 14 hal sportowych - cztery nie są dostępne do użytku publicznego, a reszta zapewnia dostęp tylko częściowy,
- 2 boiska do siatkówki plażowej,
- 13 boisk wielofunkcyjnych, dwa dostępne do użytku publicznego, reszta, udostępnia swoją infrastrukturę tylko częściowo,
- 5 przystani żeglarskich – 2 dostępne wyłącznie dla członków klubów i organizacji zarządzających obiektami i 2 częściowo a 1 całkowicie dostępne do użytku publicznego,
- 8 przystani wioślarskich i kajakarskich, z czego 5 jest dostępnych wyłącznie dla członków klubów i organizacji zarządzających obiektami, dwa są dostępne do użytku publicznego częściowo, a 1 obiekt – dostępny w pełni,
- 4 strzelnice kulowe i pneumatyczne,
- 2 pola golfowe,
- 1 obiekt do minigolfa,
- 2 kręgielnie,
- 2 skateparki, z czego 1 dostosowany jest do jazdy na rolkach, deskorolkach i BMX’ach,
- 1 ścianka wspinaczkowa (dostępna sezonowo),
- 1 wakepark,
- 3 wyciągi narciarskie,
- tor kartingowy,
- tor speedroweru, dostępny wyłącznie dla członków organizacji zarządzającej obiektem,
- tor regatowy w Brdyujściu, dostępny wyłącznie dla członków organizacji zarządzającej obiektem,
- kemping,
- pole biwakowe,

- obiekty umożliwiające uprawianie wędkarstwa,

oraz

- Park linowy, Park Rozrywki LPKiW, Ogród Fauny Polskiej i wiele innych, ośrodki jazdy konnej, liczne siłownie i kluby fitness, Centrum Zabaw Rodzinnych Family Park, Paintball Planet.

Większość terenów i urządzeń sportów wodnych jest dostępna wyłącznie dla członków organizacji zarządzającej obiektem.

Obciążenie rekreacyjne obiektów sportowych

Podobnie jak dla terenów zieleni, tak i dla obiektów sportu przygotowano analizę potencjalnego obciążenia. Analizę tę przygotowano analogicznie jak dla terenów zieleni.

Ustalono liczbę mieszkańców zameldowanych w promieniu 500 m od granic poszczególnych obiektów, dzięki czemu uzyskano informację o najbardziej obleganych kortach czy boiskach którą przedstawiono w tabeli nr 4.

Tabela 4. Obciążenie obiektów sportu

Lp	rodzaj obiektu	Jednostka Urbanistyczna	Adres	Osoby zameldowane w strefie 500m
1	basen	Bartodzieje	ul. Swarzewska 10	7100
2	basen	Bielawy	ul. Sportowa 2	6201
3	basen	Fordon I	ul. Berlinga 13	10666
4	basen	Fordon I	ul. Duracza 7	7912
5	basen	Osowa Góra	ul. Sardynkowa 7	5709
6	basen	Śródmieście	ul. Jagiellońska 27	4124
7	basen	Śródmieście	ul. Królowej Jadwigi 23	8209
8	basen	Szwederowo	ul. Goszczyńskiego 3	11415
9	basen	Wyżyny	ul. Glinki 117	11510
10	basen	Wyżyny	ul. Grzymały Siedleckiego 11	12987
11	basen odkryty	Śródmieście	ul. Królowej Jadwigi 23	6855
12	boisko	Babia Wieś	ul. Toruńska 59	4820
13	boisko	Miedzyń	ul. Krokusowa	3735
14	boisko wielofunkcyjne	Jary	ul. Księżycowa	3854
15	boisko wielofunkcyjne	Piaski	ul. Mochelska	1403
16	boisko wielofunkcyjne	Fordon I	ul, Sielska 34	5939

17	boisko wielofunkcyjne	Fordon I	ul. Sielska 12	3762
18	boisko wielofunkcyjne	Fordon II	ul. Bora Komorowskiego	4879
19	boisko wielofunkcyjne	Fordon II	ul. Swobodna	9980
20	boisko wielofunkcyjne	Fordon II	ul. Wyzwolenia 4	5208
21	boisko wielofunkcyjne	Osiedle Leśne	ul. 11 Listopada 4	7865
22	boisko wielofunkcyjne	Osiedle Leśne	ul. Czerkaska 8	8577
23	boisko wielofunkcyjne	Siernieczek	ul. Kapliczna 7	744
24	boisko wielofunkcyjne	Skrzetusko	ul. Pestalozziego 18	8151
25	bowling	Babia Wieś	ul. Toruńska 59	4881
26	bowling	Osiedle Leśne	ul. Pułaskiego 45	6700
27	obiekt do gry w golfa	Myślęcinek	ul. Gdańska 173-175	4
28	obiekt do gry w golfa	Siernieczek	ul. Sporna	119
29	hala sportowa	Babia Wieś	ul. Torunska 59	4881
30	hala sportowa	Bielawy	ul. Sportowa 2	6201
31	hala sportowa	Błonie	ul. Waryńskiego 1	10071
32	hala sportowa	Czyżkówko	ul. Koronowska 74	3379
33	hala sportowa	Fordon II	ul. Kromera 11	8789
34	hala sportowa	Osiedle Leśne	ul. Czerkaska 8	8910
35	hala sportowa	Śródmieście	ul. Królowej Jadwigi 23	8209
36	hala sportowa	Śródmieście	ul. Świętej Trójcy 37	7695
37	hala sportowa	Wyżyny	ul. Glinki 79	8071
38	hala sportowa	Zawisza	ul. Gdańska 163	486
39	lodowisko	Fordon I	ul. Duracza 7	9939
40	minigolf	Myślęcinek	ul. Gdańska 173-175	4
41	boisko typu orlik	Bartodzieje	ul. Gajowa 94	12485
42	boisko typu orlik	Błonie	ul. Stawowa 53	10584
43	boisko typu orlik	Bocianowo	ul. Gdańska 122	8180
44	boisko typu orlik	Bocianowo	ul. Kościuszki 37 a	6618
45	boisko typu orlik	Czersko Polskie	ul. Hutnicza 89	76
46	boisko typu orlik	Czyżkówko	ul. Koronowska 74	3315
47	boisko typu orlik	Fordon I	ul. Duracza 7	11027
48	boisko typu orlik	Fordon I	ul. Piwnika Ponurego	8052
49	boisko typu orlik	Fordon II	ul. Kromera 11	7841

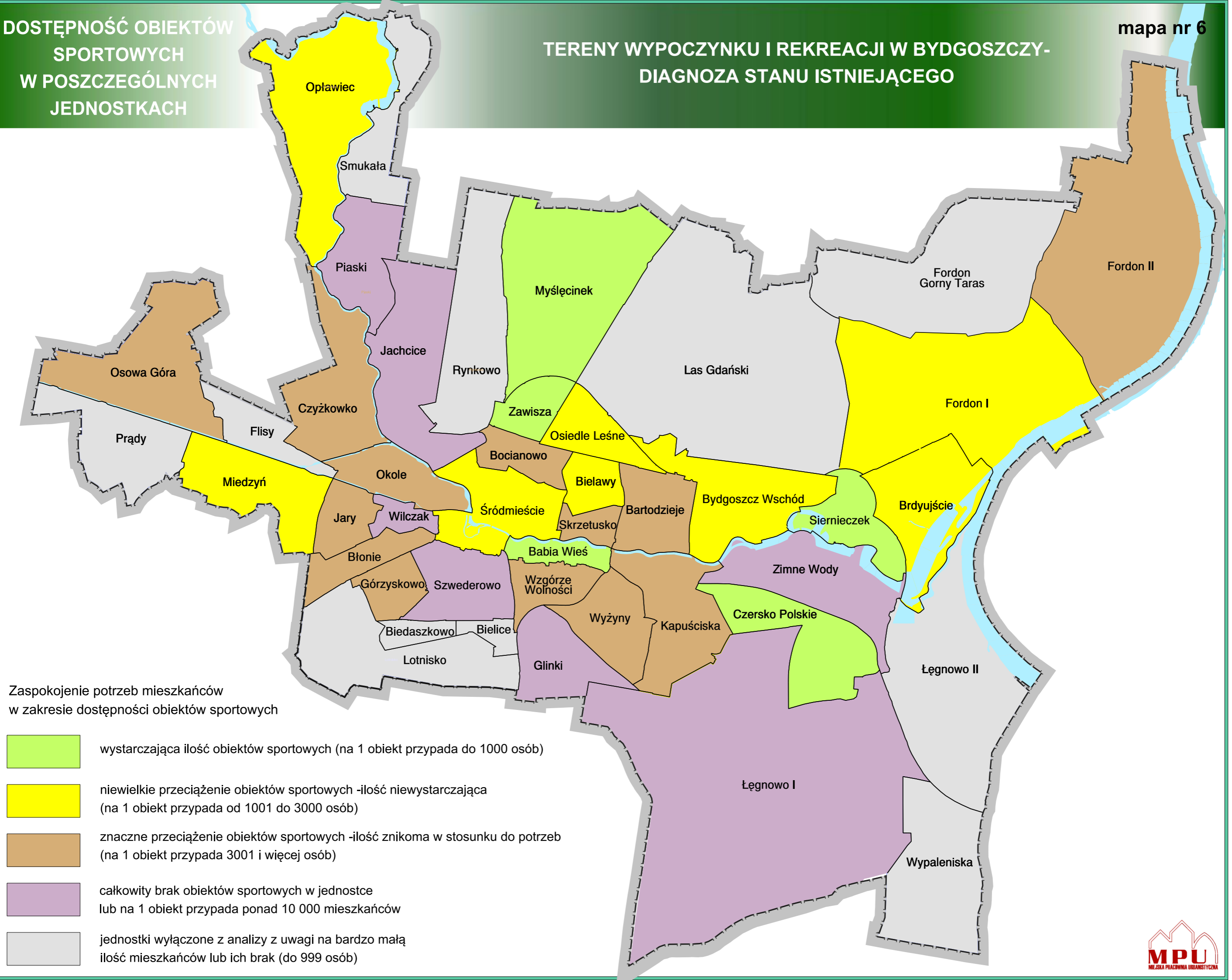
50	boisko typu orlik	Górzyskowo	ul. Kcyńska 49	9837
51	boisko typu orlik	Kapuściska	ul. Baczyńskiego 1	10848
52	boisko typu orlik	Miedzyń	ul. Pijarów 4	3361
53	boisko typu orlik	Okole	ul. Nowogrodzka 3	6958
54	boisko typu orlik	Okole	ul. Śląska 7	9225
55	boisko typu orlik	Oplawiec	ul. Oplawiec 157	303
56	boisko typu orlik	Osiedle Leśne	ul. Czerkaska 8	8577
57	boisko typu orlik	Osiedle Leśne	ul. Grabowa 4	6852
58	boisko typu orlik	Osowa Góra	ul. Sardynkowa 7	5881
59	boisko typu orlik	Śródmieście	ul. Staszica 4	6649
60	boisko typu orlik	Szwederowo	ul. Goszczyńskiego 3	8557
61	boisko typu orlik	Wyżyny	ul. Grzymały Siedleckiego 11	13109
62	boisko typu orlik	Wyżyny	ul. Węgierska 11	12872
63	przystań jachtowa	Miedzyń	ul. Nakielska 84	1395
64	przystań jachtowa	Śródmieście	ul. Mennica 12	6646
65	przystań kajakarska	Brdyujście	ul. Witebska 18	395
66	przystań kajakarska	Okole	ul. Nadrzeczna 2	1487
67	przystań kajakarska	Śródmieście	ul. Mennica 12	5919
68	boisko do piłki plażowej	Babia Wieś	ul. Toruńska 59	4547
69	boisko do piłki plażowej	Miedzyn	ul. Nakielska 74	1597
70	przystań wioślarska	Śródmieście	ul. Mennica 12	5778
71	przystań żeglarska	Bartodzieje	ul. Polanka 13	9498
72	przystań żeglarska	Brdyujście	ul. Witebska 14-16	23
73	skatepark	Fordon I	ul. Piwnika Ponurego	8052
74	skatepark	Myślęcinek	ul. Gdańska 173-175	0
75	stadion	Fordon I	ul. Sielska 12	4361
76	stadion	Miedzyń	ul. Nakielska 84	1256
77	stadion	Wyżyny	ul. Glinki 79	11804
78	stadion	Wzgórze Wolności	ul. Słowiańska 7	5683
79	stadion	Zawisza	ul. Gdańska 163	1580
80	stok narciarski	Myślęcinek	ul. Gdańska 173-175	0
81	strzelnica	Babia Wieś	ul. Torunska 30	3063
82	strzelnica	Bartodzieje	ul. Swarzewska 10	7100

83	kort tenisowy	Babia Wieś	ul. Toruńska 61a	2502
84	kort tenisowy	Bartodzieje	ul. C. Skłodowskiej 33 b	14478
85	kort tenisowy	Bielawy	ul. Sportowa 2	4588
86	kort tenisowy	Blonie	ul. Abrahama 2 a	10554
87	kort tenisowy	Fordon I	ul. Andersa/Akademicka	7877
88	kort tenisowy	Fordon I	ul. Berlinga 3	10755
89	kort tenisowy	Fordon I	ul. Piwnika Ponurego 10	7444
90	kort tenisowy	Jary	ul. Nakielska 70	3588
91	kort tenisowy	Kapuściska	ul. Nowotoruńska 8	7824
92	kort tenisowy	Kapuściska	ul. Zacisze	7635
93	kort tenisowy	Miedzyń	ul. Kalinowa 1	1649
94	kort tenisowy	Osowa Góra	ul. Sardynkowa 7	6667
95	kort tenisowy	Śródmieście	ul. Markwarta 10 a	3863
96	kort tenisowy	Zawisza	ul. Gdańska 163	619
97	tor wyścigowy	Bydgoszcz Wschód	ul. Fordońska 150	689
98	wakepark	Myślęcinek	ul. Gdańska 173-175	4

Potencjalnie najbardziej oblegane obiekty sportowe w Bydgoszczy to:

- kort tenisowy przy ul. C. Skłodowskiej 33 b,
- boisko typu Orlik oraz basen przy ul. Grzymały Siedleckiego 11,
- boisko typu Orlik przy ul. Węgierskiej 11,
- boisko typu Orlik przy ul. Gajowej 94,
- basen przy ul. Glinki 79.

Obciążenie obiektów sportu i rekreacji przedstawiono na mapie nr 6.

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców
w zakresie dostępności obiektów sportowych

- wystarczająca ilość obiektów sportowych (na 1 obiekt przypada do 1000 osób)
- niewielkie przeciążenie obiektów sportowych - ilość niewystarczająca (na 1 obiekt przypada od 1001 do 3000 osób)
- znaczne przeciążenie obiektów sportowych - ilość znikoma w stosunku do potrzeb (na 1 obiekt przypada 3001 i więcej osób)
- całkowity brak obiektów sportowych w jednostce lub na 1 obiekt przypada ponad 10 000 mieszkańców
- jednostki wyłączone z analizy z uwagi na bardzo małą ilość mieszkańców lub ich brak (do 999 osób)

Tabela nr 5. Dostępność obiektów sportowych dla mieszkańców

nazwa jednostki urbanistycznej	ludność powyżej 12 lat	Rodzaj obiektu										mieszkańców na obiekt codzienny	
		orlik 2012	boisko wielofunkcyjne	hala sportowa	baseny (w tym kryte)	stadion sportowy	boisko do piłki siatkowej plażowej	lodowisko sztuczne	kort tenisowy	tor wyścigowy	przystanie wodne dostępne		inne obiekty i urządzenia sportowe
Myślicinek	212										6	6	35,3
Czersko Polskie	36	1										1	36,0
Babia Wieś	1414			1			1	1			2	5	282,8
Sierniczek	887		1								1	2	443,5
Zawisza	1321			1		1			1			2	660,5
Opławiec	1030	1										1	1030,0
Brdujście	1078										1	1	1078,0
Bydgoszcz Wschód	1392								1			1	1392,0
Fordon I	29116	3	2	1	2	1		1	3	1	2	16	1819,8
Bielawy	5852			1	1	1			1			3	1950,7
Miedzyń	9874	1				1	1		1	1		5	1974,8
Śródmieście	18403	1		2	3				1	2		9	2044,8
Osiedle Leśne	10228	2	2	1								5	2045,6
Okole	9657	2								1		3	3219,0
Czyżkowko	6735	1		1								2	3367,5
Osowa Góra	11585	1			1				1			3	3861,7
Skrzetusko	3950		1									1	3950,0
Bartdzieje	20336	1			1				1	1	1	5	4067,2
Błonie	13149	1		1					1			3	4383,0
Wyżyny	25373	2		1	2	1						5	5074,6
Bocianowo	10446	2										2	5223,0
Jary	5242								1			1	5242,0
Fordon II	29868	1	3	1								5	5973,6
Górzyskowo	6572	1										1	6572,0
Kapuściska	20684	1							2			3	6894,7
Wzgórze Wolności	9711					1						1	9711,0

nazwa jednostki urbanistycznej	ludność powyżej 12 lat	Rodzaj obiektu											obiekty rekreacji codziennej	mieszkańców na obiekt codzienny	
		orlik 2012	boisko wielofunkcyjne	hala sportowa	baseny (w tym kryte)	stadion sportowy	boisko do piłki siatkowej plażowej	lodowisko sztuczne	kort tenisowy	tor wyciągowy	przystanie wodne dostępne	inne obiekty i urządzenia sportowe			
Szwederowo	26663	1			1									2	13331,5
Zimne Wody	1571													0	
Biedaszkowo	205													0	
Bielice	384													0	
Flisy	831													0	
Fordon III	329													0	
Glinki	5011													0	
Jachcice	3434													0	
Las Gdański	387													0	
Lotnisko	0													0	
Łęgnowo I	1694													0	
Łęgnowo II	717													0	
Piaski	2134													0	
Prądy	541													0	
Rynkowo	9													0	
Smukała	545													0	
Wilczak	3502													0	
Wypaleniska	9													0	

*Ludność Bydgoszczy wg zameldowania na pobyt stały (stan na 31.01.2012)

Analizy wykonane dla obiektów sportowych publicznie dostępnych lub dostępnych częściowo, wskazują na znaczące niedoinwestowanie w tym zakresie w wielu rejonach miasta. Komfortowa sytuacja pod względem dostępności obiektów rekreacji sportowej występuje w dzielnicach: Czersko Polskie, Myślęcinek, Babia Wieś, Siernieczek i Zawisza, gdzie na 1 obiekt dostępny publicznie przypada mniej niż tysiąc mieszkańców w wieku powyżej 12 lat.

Nieco słabsza sytuacja pod względem dostępności obiektów rekreacji sportowej panuje w jednostkach: Opławiec, Brdujście, Bydgoszcz Wschód, Fordon I, Bielawy, Śródmieście, Miedzyń, Osiedle Leśne. Na jeden obiekt sportowy przyda tu do 3000

mieszkańców. Mimo tego dostępność obiektów rekreacji sportowej należy uznać za dostateczną.

Większy niedobór obiektów sportowych występuje w jednostkach: Okole, Czyżkowko, Osowa Góra, Skrzetusko, Bartodzieje, Błonie, Okole, Wyżyny, Jary, Fordon II, Górzyskowo, Kapuściska, Wzgórze Wolności i Szwederowo. Na tych osiedlach obiekty sportowe są poważnie przeciążone. Na każdy z nich przypada więcej niż 3 tys. dorosłych mieszkańców i młodzieży. Najgorsza sytuacja panuje na Wzgórzu Wolności i Szwederowie, gdzie obciążenie obiektów wynosi odpowiednio: 9711 i 13331 osób. Zła sytuacja istnieje również w jednostkach: Łęgnowo I, Piaski, Jachcice, Wilczak, Glinki, gdzie brak jakichkolwiek obiektów sportowych.

2.2. Rekreacja dziecięca w mieście

Obiekty rekreacji dziecięcej

Place zabaw są terenami rekreacji najmłodszych mieszkańców miasta. Na potrzeby opracowania zewidencjonowano w mieście przede wszystkim te obiekty, które miały charakter ogólnodostępny. W poszczególnych dzielnicach zlokalizowano place zabaw, które były już zrealizowane w obrębie terenów zieleni urządzonej oraz urządzone na obszarach zabudowy mieszkaniowej, stanowiące wraz z terenami przyległymi, obszary rekreacji osiedlowej, nie mniejsze niż 1000 m². Na obszarze miasta jest 28 obiektów tego typu :

- dwa place zabaw na terenie Parku nad Starym Kanalem Bydgoskim (Wilczak),
- plac zabaw w Parku Jana Kochanowskiego (Śródmieście),
- plac zabaw w Parku Kazimierza Wielkiego (Śródmieście),
- plac zabaw w Parku Ludowym im. Wincentego Witosa (Śródmieście),
- plac zabaw przy bulwarze nad Brdą na wysokości ul. Jagiellońskiej 36 (Śródmieście),
- plac zabaw przy bulwarze nad Brdą na wysokości ul. Marcinkowskiego (Śródmieście),
- plac zabaw na Wyspie Młyńskiej (Śródmieście),
- plac zabaw przy ul. Jordanowskiej (Szwederowo),
- plac zabaw przy ul. Brzozowej (Szwederowo),

- plac zabaw przy ul. Tucholskiej (Wzgórze Wolności),
- plac zabaw przy ul. Ogrody (Wyżyny),
- plac zabaw przy ul. Staffa (Wyżyny),
- plac zabaw Piaskowa Kraina przy Szkole Podstawowej nr 46 (Kapuściska),
- plac zabaw przy skarpie w rejonie ul. Przodowników Pracy (Kapuściska),
- plac zabaw w obrębie skweru przy ul. Architektów i Murarzy (Kapuściska),
- plac zabaw przy ul. Swarzewskiej w rejonie Balatonu (Bartodzieje),
- plac zabaw przy ul. Sobieszewskiej (Bartodzieje),
- plac zabaw przy ul. Polanka (Bartodzieje),
- plac zabaw przy ul. Gdyńskiej (Bartodzieje),
- plac zabaw w Parku im. Zenona Załuskiego (Osiedle Leśne),
- plac zabaw przy ul. Ks. Schulza (Błonie),
- plac zabaw skwer im. Władysława Duranowskiego (Błonie),
- plac zabaw przy ul. Galla Anonima (przy skarpie, Fordon 2).
- plac zabaw przy ul. Mochelskiej (przy skarpie, Piaski).
- plac zabaw przy ul. Księżycowej (w parku, Jary).
- plac zabaw przy ul. Pestalozziego (Skrzetusko).
- plac zabaw przy ul. Siedleckiej (Czyżkówko).

W opracowaniu wzięto pod uwagę również place zabaw zrealizowane w ramach rządowego programu „Radosna Szkoła”. Wyposażone są one w tzw. bezpieczną nawierzchnię oraz nowoczesne i trwałe urządzenia zabawowe, całość dopełnia mała architektura i strefa zieleni. Zgodnie z zaleceniami programu „Radosna Szkoła”, plac zabaw ma być udostępniony do użytku publicznego również po lekcjach i w weekendy.

Aktualnie w Bydgoszczy funkcjonuje 10 takich placów zabaw przy następujących szkołach:

- Szkoła Podstawowa nr 2 - ul. Hetmańska 34,
- Zespół Szkół nr 20 - ul. Sielska 34,
- Szkoła Podstawowa nr 4 - ul. Wyzwolenia 4,

- Szkoła Podstawowa nr 37 - ul. Gdańska 122,
- Zespół Szkół nr 18 - ul. Hutnicza 89,
- Zespół Szkół nr 36 - ul. Bohaterów Westerplatte 2,
- Zespół Szkół nr 21 - ul. Bałtycka 59,
- Szkoła Podstawowa nr 63 - ul. Goszczyńskiego 3,
- Szkoła Podstawowa nr 66 - ul. Berlinga 3,
- Zespół Szkół nr 29 - ul. Słoneczna 26.

W roku bieżącym powstanie jeszcze 8 tego typu obiektów przy szkołach:

- Szkoła Podstawowa nr 36 - ul. Średnia 98,
- Szkoła Podstawowa nr 41- ul. Traugutta 12,
- Szkoła Podstawowa nr 56 - ul. Bośniacka 3,
- Szkoła Podstawowa nr 58 - ul. Gdańska 53a,
- Zespół Szkół nr 6 - ul. Staroszkolna 12,
- Zespół Szkół nr 23 - ul. Nakielska 273,
- Zespół Szkół nr 27 - ul. Sardynkowa 7,
- Zespół Szkół nr 28 - ul. M. Kromera 11.

Ponadto Urząd Miasta Bydgoszczy uzyskał w 2007 r. dotację ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na realizację placów zabaw w ramach projektu pn. „Utworzenie integracyjnych, ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej w Bydgoszczy”. Z uzyskanych funduszy wybudowano pięć ogólnodostępnych placów zabaw, na terenie których prowadzone są bezpłatne, pozalekcyjne zajęcia dla wszystkich dzieci. Powstały one przy:

- Zespole Szkół nr 8 (ul. Pijarów 4),
- Zespole Szkół nr 7 (ul. Waryńskiego 1),
- Zespole Szkół nr 14 (ul. Kcyńska 49),
- Szkole Podstawowej nr 65 (ul. Duracza 7),
- Ośrodka Szkolno-Wychowawczym nr 3 (ul. Graniczna 12).

Konkludując:

Na terenie miasta istnieje 28 placów zabaw zrealizowanych na terenie zieleni urządzonej oraz na obszarach zabudowy mieszkaniowej i 18 placów zabaw - „Radosna Szkoła” oraz 5 z projektu pn. „Utworzenie integracyjnych, ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej w Bydgoszczy”.

Obciążenie obiektów rekreacji dziecięcej

Podobnie jak w przypadku obiektów sportowych, przeanalizowano również ogólnodostępne place zabaw. Wzięto tu pod uwagę mieszkańców zameldowanych w promieniu 300 m, gdyż uznano, że przy większej odległości wykorzystanie obiektów rekreacji dziecięcej jest znikome.

Tabela 6. Obciążenie placów zabaw

Lp	Jednostka urbanistyczna	Adres	Osoby zameldowane w strefie 300m
7	Czersko Polskie	Hutnicza 89	4
35	Czyżkówko	ul. Siedlecka	228
15	Fordon I	Ul. Sielska 34	470
29	Piaski	ul. Mochelska	752
32	Miedzy	ul. Pijarów 8	1095
4	Śródmieście	bulwar nad Brdą ok. ul. Jagiellońskiej 36	1140
38	Jachcice	ul. Średnia 98	1208
45	Śródmieście	w Parku Ludowym im. Wincentego Witosa	1254
46	Fordon II	Wyzwolenia 4	1343
30	Miedzy	ul. Nakielska 237	1479
18	Jary	Ul. Słoneczna 26	1482
42	Osiedle Leśne	w Parku im. Z. Żuławskiego	1520
9	Śródmieście	na Wyspie Młyńskiej	1904
27	Błonie	ul. Ks. Schulza	1945
10	Wilczak	Park nad Starym Kanałem	2065
20	Wzgórze Wolności	ul. Bośniacka 3	2081
28	Jary	ul. Księżycowa	2235
5	Bocianowo	Gdańska 122	2425
11	Bartodzieje	przy Bałatonie	2468
44	Śródmieście	w Parku Kazimierza Wielkiego	2473
3	Śródmieście	bulwar nad Brdą na wysokości ul. Marcinkowskiego	2505
34	Osowa Góra	ul. Sardynkowa 7	2622
37	Okole	ul. Starszkołna 12	2736
26	Górzyskowo	ul. Kcyńska	3145
43	Śródmieście	w Parku Jana Kochanowskiego	3441
25	Szwederowo	ul. Jordanowska	3570
24	Okole	ul. Graniczna 12	3817
40	Wzgórze	ul. Tucholska	3899

	Wolności		
21	Szwederowo	ul. Brzozowa/Goszczyńskiego	3974
22	Fordon II	ul. Gala Anonima	3996
8	Fordon II	Kromera 11	4305
12	Kapuściska	ul. Bydgoskiego Batalionu Obrony Narodowej	4462
14	Bartodzieje	przy ul. Sobieszewskiej	4673
2	Fordon I	Berlinga 3	5036
1	Bartodzieje	Bałycka 59	5138
36	Wyżyny	ul. Staffa	5143
41	Błonie	ul. Waryńskiego 1	5273
33	Kapuściska	ul. Przodowników Pracy	5291
23	Śródmieście	ul. Gdańska 53 a	5431
6	Bocianowo	Hetmańska 34	5539
39	Szwederowo	ul. Traugutta 12	5591
17	Kapuściska	skwer przy ul Murarzy i Architektów	5894
13	Bartodzieje	przy ul. Gdyńskiej	6175
16	Błonie	skwer im. Władysława Duranowskiego	7022
19	Kapuściska	ul. Bohaterów Westerplatte 2	7335
31	Wyżyny	ul. Ogrody	7469

Spośród obiektów rekreacji dziecięcej, największa ilość mieszkańców zameldowana jest w okolicy placów zabaw przy ul. Ogrody oraz przy Zespole Szkół nr 36 na ul. Bohaterów Westerplatte. Dostępność placów zabaw w poszczególnych dzielnicach przedstawia się następująco:

Tabela nr 6a. Dostępność placów zabaw

Jednostka urbanistyczna	Liczba mieszkańców w wieku do 12 lat	Ilość placów zabaw	Ilość dzieci przypadająca na 1 obiekt
Czersko Polskie	2	1	2
Piaski	296	1	296
Jary	695	2	348
Śródmieście	2529	7	361
Bartodzieje	2189	5	438
Jachcice	461	1	461
Skrzetusko	461	1	461
Błonie	1385	3	462
Okole	1450	3	483
Wilczak	534	1	534
Wzgórze Wolności	1267	2	634
Miedzyń	1281	2	641
Kapuściska	2574	4	644
Bocianowo	1561	2	781

Szwederowo	3587	4	897
Czyżkówko	973	1	973
Osiedle Leśne	1081	1	1081
Górzyskowo	1142	1	1142
Fordon I	3694	3	1231
Fordon II	4082	3	1361
Wyżyny	3027	2	1514
Osowa Góra	1779	1	1779

W pozostałych dzielnicach, nie wymienionych w tabeli, nie ma żadnego publicznego placu zabaw. Najtrudniejsza sytuacja jest na osiedlach Wyżyny i Osowa Góra, gdzie większość dzieci mieszka w zabudowie wielorodzinnej i do ich dyspozycji pozostają niekiedy jedynie podwórka pomiędzy blokami.

Korzystnie sytuacja dzieci prezentuje się w dzielnicach: Czersko Polskie, Jachcice, Śródmieście, Bartodzieje, Okole i Błonie. Pozornie może dziwić sytuacja w jednostce Czersko Polskie, gdzie zameldowana jest tylko 2 dzieci. W istocie jest to dzielnica przemysłowa, na terenie której znajduje się tylko kilka domów mieszkalnych. Plac zabaw znajduje się jednak w pobliżu granicy z dwoma innymi jednostkami o większej gęstości zaludnienia. Plac zabaw znajduje się przy Zespole Szkół nr 18 i cieszy się dużym powodzeniem. Funkcjonowanie obiektu rekreacyjnego, integrującego dzieci w tym rejonie miasta jest szczególnie ważne z uwagi na bardzo trudne warunki życia i znaczny udział ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym.

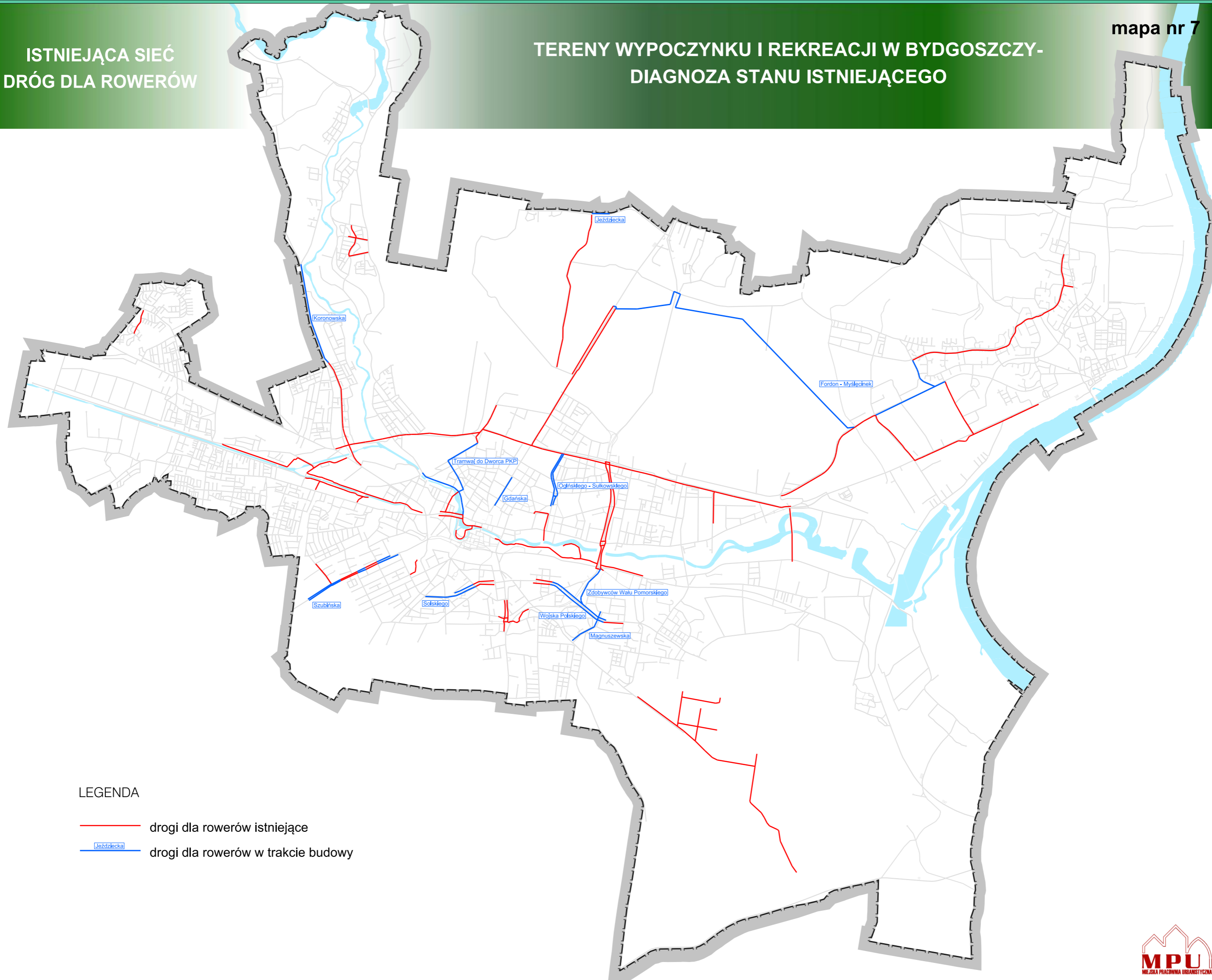
2.3. Zielone ciągi komunikacyjne

Drogi rowerowe

Na terenie Bydgoszczy wyznaczonych jest i oznakowanych ok. 56,09 km dróg dla rowerów (stan na 31 grudnia 2011 r.). Rozbudowa układu dróg rowerowych w Bydgoszczy odbywa się w dwóch kierunkach. Pierwszy kierunek obejmuje budowę nowych tras, które są skoordynowane z budową lub przebudową istniejącej sieci ulicznej. Ich celem jest zwiększenie możliwości dojazdu mieszkańców do szkół, miejsc pracy, miejsca zamieszkania, obiektów handlu oraz administracji i usług. Drugi kierunek obejmuje odcinki prowadzone przez ciekawe krajobrazowo tereny, wymagające jedynie oznakowania poziomego i pionowego oraz adaptacji nawierzchni. Ich głównym celem jest rekreacja.

ISTNIEJĄCA SIĘĆ
DRÓG DLA ROWERÓW

TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY -
DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

LEGENDA

- drogi dla rowerów istniejące
- drogi dla rowerów w trakcie budowy

Sporządzona mapa nr 7 obrazuje sytuację dróg dla rowerów w mieście. Do najbardziej strategicznych odcinków należą drogi wzdłuż następujących ulic: Kamienna, Artyleryjska, Zygmunta Augusta, Toruńska, Trasa W-Z, Lewińskiego, Twardzickiego, Pelplińska, Kaliskiego oraz część ul. Fordońskiej. Najatrakcyjniejsze wizualnie drogi rowerowe zostały poprowadzone bulwarami nad Brdą. Istniejące odcinki przebiegają na Wyspie Młyńskiej wzdłuż Młynówki i Międzywodzia oraz od Mostów Solidarności, przy gmachu Opery Nova, do ulicy Karmelickiej. Dalszy odcinek biegnie od ul. Grodzkiej w stronę wschodu aż do Alei kardynała Stefana Wyszyńskiego. Po drodze trasa przebiega przez tereny zielone na Babiej Wsi z budynkiem Hali Sportowo - Widowiskowej „Łuczniczka” oraz Parkiem Centralnym przy ul. Wyszyńskiego. Czysto funkcjonalny charakter ma dalszy odcinek poprowadzony wzdłuż ul. Toruńskiej, od Ronda Toruńskiego do ul. Perłowej.

Kolejnym odcinkiem poprowadzonym wśród terenów zieleni są ścieżki biegnące wzdłuż Starego Kanału Bydgoskiego. Trasa obejmuje ponad 6 km ścieżek rowerowych po obu stronach kanału, a ich nawierzchnia została odpowiednio zaadaptowana, aby nie naruszyć charakteru Parku nad Starym Kanałem Bydgoskim. Ciąg rozpoczyna się przy Rondzie Grunwaldzkim. Po stronie północnej Starego Kanału Bydgoskiego wiedzie wzdłuż nabrzeży, dalej prowadzi ulicami: Bronikowskiego, Mińską, Kamińskiego a następnie skręca i biegnie wzdłuż żeglownego odcinka Kanału Bydgoskiego. Po drugiej stronie Starego Kanału Bydgoskiego, trasa jest krótsza i wiedzie alejkami parkowymi aż do ulicy Spacerowej.

Nowe drogi dla rowerów wybudowane w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym połączyły strefę biznesu ze strefą rekreacji. 7 km ścieżek rowerowych jest tu dostosowanych dla spacerowiczów uprawiających nordic walking, rolkarzy i rowerzystów z okolicznych osiedli.

Leśny Park Kultury i Wypoczynku, położony w północnej części miasta jest doskonałym miejscem do uprawiania turystyki rowerowej. Na terenie parku wyznaczone są zarówno alejki do spokojnej, rekreacyjnej jazdy, urozmaicone leśne trakty i ścieżki, jak i tor dla wielbicieli ekstremalnej jazdy. Sieć alejek tworzy ciekawą trasę na weekendowe wycieczki z rodziną i przyjaciółmi. Do głównych atrakcji w Myślęcinku, doprowadzają rowerzystów dwie istniejące drogi rowerowe – wzdłuż ul. Hipicznej i Gdańskiej. W 2012 planowane jest ukończenie budowy drogi dla rowerów łączącej Fordon z Myślęcinkiem.

W Myślicinku, w lasach nieopodal Centrum Edukacji Ekologicznej, znajduje się też specjalny tor kolarstwa górskiego. Trasa oceniana jest przez znawców jako ciekawa i wymagająca. Tor wykorzystywany jest często na potrzeby różnych imprez rowerowych dla uczestników w różnych kategoriach wiekowych (od zmagania dzieci po zawody w tzw. kategorii „elita mężczyzn”).

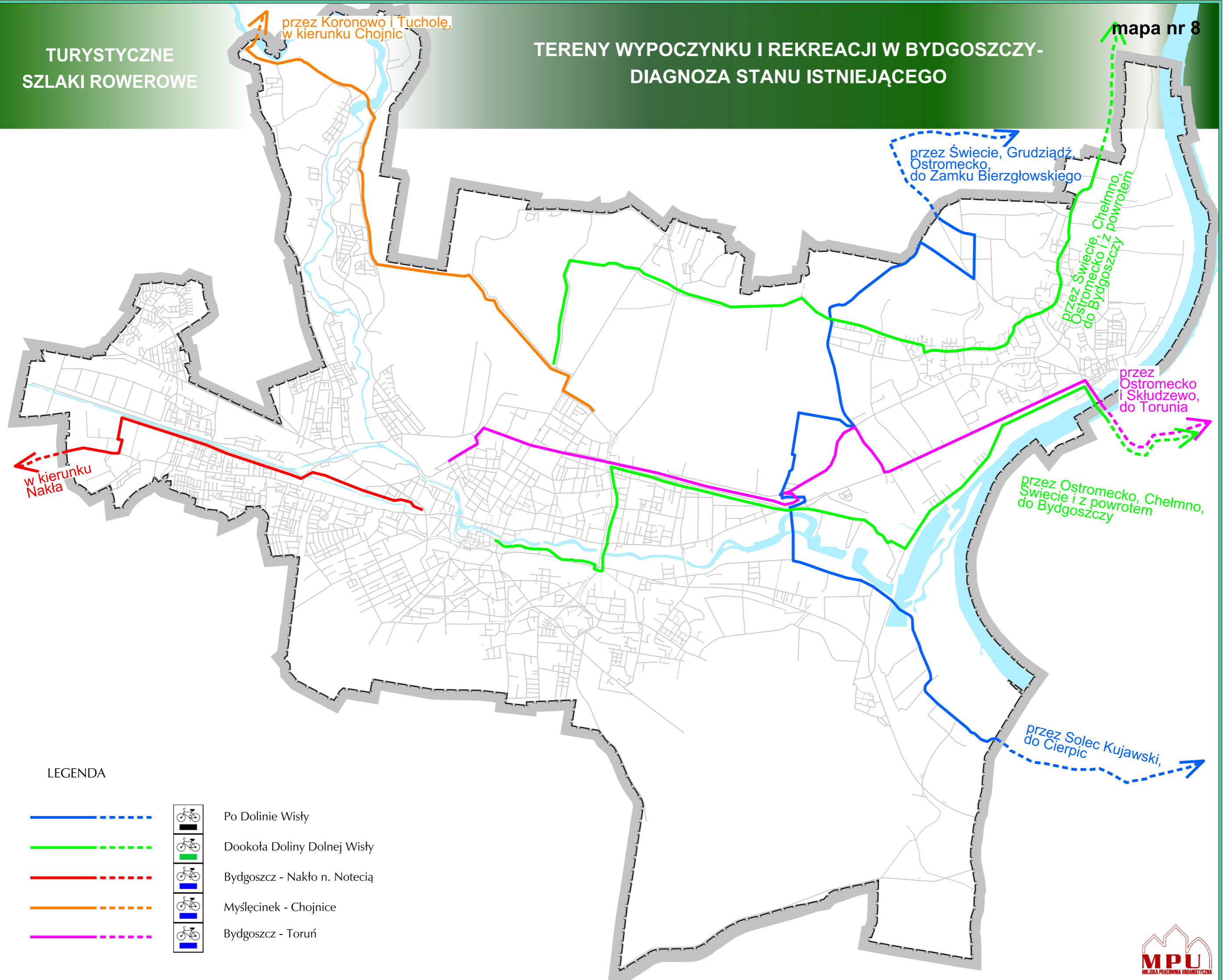
Na terenie LPKiW istnieje ponadto wypożyczalnia rowerów i gokartów a w sąsiedztwie, przy ul. Zamczysko, planowana jest realizacja toru dla kolarstwa grawitacyjnego.

Na terenie miasta, oprócz dróg dla rowerów i tras wyczynowych, znajdują się też fragmenty szlaków rowerowych PTTK. Bydgoszcz stanowi doskonały punkt wypadowy dla rowerowych wędrówek po okolicach Zalewu Koronowskiego, Borów Tucholskich, Doliny Dolnej Wisły, Puszczy Bydgoskiej czy Ziemi Chełmińskiej. Ponieważ miasto stanowi ważny węzeł kolejowy, umożliwia to dalsze eksploracje regionu oraz dogodne organizowanie wycieczek rowerowych połączonych z podróżą pociągiem. W granicach Bydgoszczy przebiegają odcinki pięciu szlaków rowerowych które przedstawiono na mapie nr 8. Są to szlaki:

- Po Dolinie Wisły (szlak rowerowy czarny) - długość 480 km. Jeden z najdłuższych szlaków rowerowych w Polsce. Przebieg trasy: Cierpice - Bydgoszcz - Świecie - Nowe - Gniew - Tczew - Kwidzyn - Grudziądz - Ostromecko - Zamek Bierzgłowski,
- Dookoła Doliny Dolnej Wisły (szlak rowerowy zielony) - długość 105 km. Szlak prowadzi głównie asfaltowymi, małoruchliwymi drogami oraz pozwala poznać wiele walorów Doliny Dolnej Wisły,
- Bydgoszcz–Nakło n. Notecią (szlak rowerowy niebieski) - długość 30 km, głównie wzdłuż pięknych pól i krajobrazów doliny Kanału Bydgoskiego,
- Myślicinek – Chojnice (szlak rowerowy niebieski) - długość 167 km. Opisywany szlak wiedzie do serca Borów w okolicach Chojnic. Prowadzi głównie bocznymi drogami asfaltowymi przez wsie, łąki, pola oraz niewielkie miasta,
- Bydgoszcz – Toruń (szlak rowerowy niebieski) - długość 57 km. Bydgoszcz – Ostromecko – Skłudzewo – Toruń. Na trasie możemy podziwiać wspaniały pałac w Ostromecku i pradolinę Toruńsko-Eberswadzka. Ostatnie 15 km trasy dość monotonne i słabo oznakowane.

TURYSTYCZNE SZLAKI ROWEROWE

TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY - DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

LEGENDA

-   Po Dolinie Wisły
-   Dookoła Doliny Dolnej Wisły
-   Bydgoszcz - Nakło n. Notecią
-   Myślęcinek - Chojnice
-   Bydgoszcz - Toruń

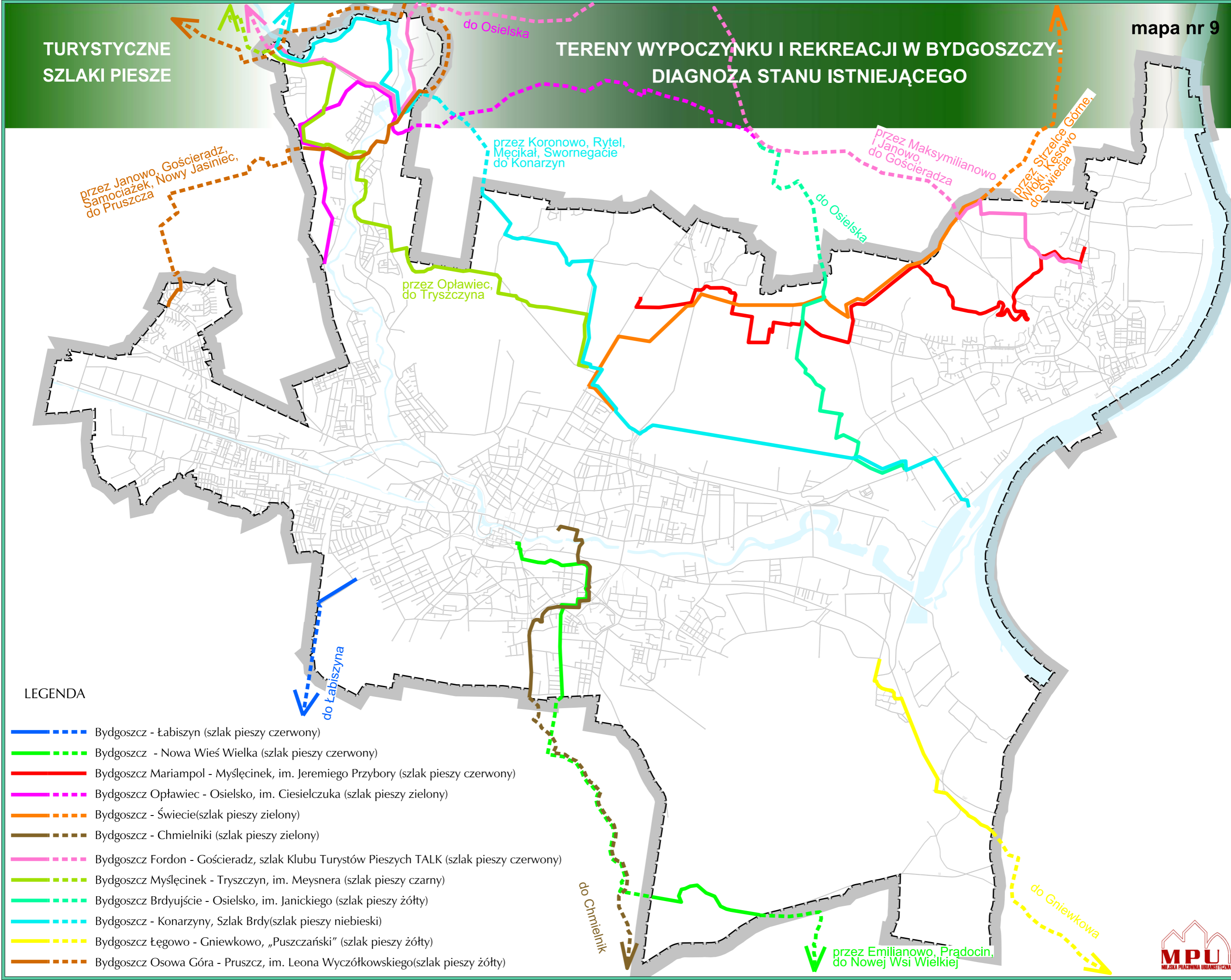
Szlaki piesze

Szlaki piesze okolic Bydgoszczy pozwalają na realizację wielu ciekawych wycieczek. Ich stosunkowo gęsta sieć sprawia, że łatwo zaplanować różnorodne trasy. Na mapie nr 9 wskazano wybrane szlaki, których część trasy przebiega w granicach miasta Bydgoszczy.

Najważniejsze z nich to:

- Bydgoszcz – Łabiszyn (szlak pieszy czerwony) - długość 20 km. Szlak prowadzi głównie lasem;
- Bydgoszcz – Nowa Wieś Wielka (szlak pieszy czerwony) - długość 27 km. Podróż zaczyna się na placu Kościeleckich w Bydgoszczy. Pozwala podziwiać panoramę miasta ze Wzgórza Wolności. Prowadzi m.in. przez Cmentarz Bohaterów Wojny 1939-45, pomnik Ofiar hitleryzmu;
- Bydgoszcz Mariampol – Myślęcinek im. Jeremiego Przybory (szlak pieszy czerwony) - długość 14,4 km. Cały szlak położony jest w granicach miasta i prowadzi przez obszar Zbocza Fordońskiego, jednego z najbardziej zróżnicowanych ekologicznie terenów miasta. Zachowane lasy to często grądy typowe lub zboczowe, także zbiorowiska zaroślowe, w dolinkach ze strumieniami łągi jesionowo-olszowe;
- Bydgoszcz Oplawiec – Osielsko, im. Ciesielczuka (szlak pieszy zielony) - długość 13 km. Początek trasy na rogu ulic Koronowskiej i Oplawieckiej. Szlak prowadzi przez Smukałę, lasami do Niemcza, a dalej do Osielska;
- Bydgoszcz – Świecie (szlak pieszy zielony) - długość 50 km. Szlak zaczyna się w Myślęcinku w Bydgoszczy, dalej biegnie przez Zamczysko w stronę Jaruzyna, Strzelce Górne, Włóki, Kęsowo aż do Świecia. Na terenie miasta można zwiedzić stację wodociągów z 1899 roku, mogiłę pomordowanych, leśnictwo Bocianowo i grodzisko wczesnośredniowieczne „Zamczysko”;
- Bydgoszcz – Chmielniki (szlak pieszy zielony) - długość 17 km, początek szlaku znajduje się przy Dworcu PKS. Dalej szlak pozwala zaobserwować piękną panoramę miasta na Wzgórzu Wolności, po czym kieruje się na południe i poza miastem biegnie głównie lasami;

- Bydgoszcz Fordon – Gościeradz, szlak Klubu Turystów Pieszyc TALK (szlak pieszy czerwony) - długość 31 km. Trasa rozpoczyna się przy ul. Jarużyńskiej w Fordonie i biegnie dalej na północ przez Zbocze Fordońskie i Górny Taras Fordonu. Następnie ścieżkami leśnymi kieruje się na Osielsko. Dalej trasa biegnie przez Żółędowo, Maksymilianowo, Janowo, aż do Gościeradza;
- Bydgoszcz Myślęcinek – Trzyczyn, im. Meysnera (szlak pieszy czarny) - długość 17 km. Początek szlaku znajduje się przy pętli tramwajowej w LPKiW Myślęcinek. Dalej trasa przebiega przez sam park w stronę Oplawca, a następnie w stronę Trzyczyna. Na szlaku w granicach miasta znajduje się cmentarz, na którym leży około 800 osób zamordowanych w pobliskim obozie hitlerowskim i byłe sanatorium przeciwgruźlicze;
- Bydgoszcz Brdyujście – Osielsko, im. Janickiego (szlak pieszy żółty) - długość 10 km. Szlak prowadzi od Brdyujścia w stronę ul. Zamczysko, przez Skarpę Myślęcińską, z której można podziwiać panoramę osiedla leśnego i dalej kieruje się w stronę Osielska;
- Bydgoszcz – Konarzyny, Szlak Brdy (szlak pieszy niebieski) - długość 162 km. Trasa przebiega przez Bydgoszcz – Koronowo – Rytel – Męcikał – Swornegacie – Chojnice. W granicach miasta na szlaku znajdują się: stacje wodociągów z 1899 roku, Leśny Park Kultury i Wypoczynku (w szczególności piękne stawy w Myślęcinku), leśnictwo Zacisze, pole campingowe PTTK Janowo;
- Bydgoszcz Łęgnowo – Gniewkowo, tzw. „Szlak Puszczański” (szlak pieszy żółty) - długość 40 km. Trasa prowadzi z Łęgnowa do Gniewkowa. Po drodze w granicach Bydgoszcz szlak wiedzie przez Wzgórze Krzywoustego (panorama na przełom Wisły pod Fordonem) oraz leśnictwo Żółwin;
- Bydgoszcz Osowa Góra – Pruszcz, im. Leona Wyczółkowskiego (szlak pieszy żółty) - długość 68 km. Trasa wiedzie przez Bydgoszcz Osową Górę - Janowo - Gościeradz - Samociążek - Nowy Jasiniec - Sokole Kuźnica – Pruszcz. Szlak prowadzi do miejsc związanych z pobytom Leona Wyczółkowskiego, przebiega przez kemping w Janowie oraz stanicę wodną w Sokole Kuźnicy.

LEGENDA

- · — · — · — Bydgoszcz - Łabiszyn (szlak pieszy czerwony)
- · — · — · — Bydgoszcz - Nowa Wieś Wielka (szlak pieszy czerwony)
- · — · — · — Bydgoszcz Mariampol - Myślicinek, im. Jeremiego Przybory (szlak pieszy czerwony)
- · — · — · — Bydgoszcz Opławiec - Osielsko, im. Ciesielczuka (szlak pieszy zielony)
- · — · — · — Bydgoszcz - Świecie (szlak pieszy zielony)
- · — · — · — Bydgoszcz - Chmielniki (szlak pieszy zielony)
- · — · — · — Bydgoszcz Fordon - Gościeradz, szlak Klubu Turystów Piesznych TALK (szlak pieszy czerwony)
- · — · — · — Bydgoszcz Myślicinek - Tryszczyn, im. Meysnera (szlak pieszy czarny)
- · — · — · — Bydgoszcz Brdyujście - Osielsko, im. Janickiego (szlak pieszy żółty)
- · — · — · — Bydgoszcz - Konarzyń, Szlak Brdy (szlak pieszy niebieski)
- · — · — · — Bydgoszcz Łęgowo - Gniewkowo, „Puszczański” (szlak pieszy żółty)
- · — · — · — Bydgoszcz Osowa Góra - Pruszcz, im. Leona Wyczółkowskiego (szlak pieszy żółty)

Bydgoski Tramwaj Wodny

Bydgoski Tramwaj Wodny (BTW) jest elementem miejskiego systemu komunikacji zbiorowej, a zarazem jedną z atrakcji turystycznych. W mieście zlokalizowano trzy linie tramwaju wodnego obsługiwane przez dwa typy jednostek pływających:

- statek zabytkowy o napędzie motorowym M/S Bydgoszcz zabierający do 24 pasażerów (armator: Żegluga Bydgoska Sp. z o.o. w Bydgoszczy),
- 2 statki o napędzie solarnym "Słonecznik" i "Słonecznik II" zabierające do 28 pasażerów (armator: MZK Sp. z o.o. w Bydgoszczy).

Mapa nr 10 pokazuje przebieg 3 osobnych linii BTW oraz lokalizacje poszczególnych przystanków.

Linie: „Słoneczna” i „Staromiejska” funkcjonują od 01.05.2012r do 16.09.2012r, a linia „Szlakiem Śluz” funkcjonuje od 01.06.2012r do 31.08.2012r.

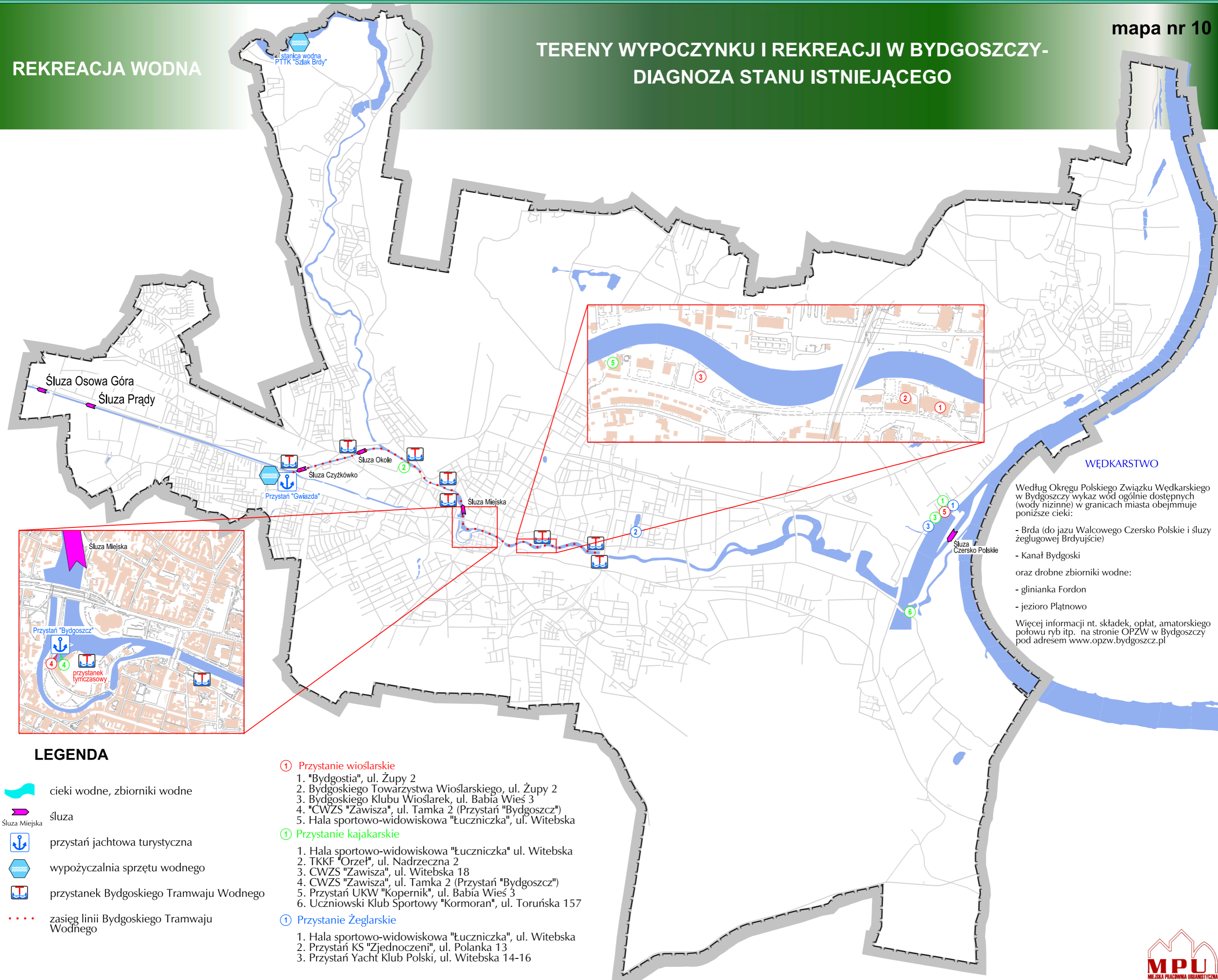
Linie Słoneczna oraz Staromiejska obsługiwane są według rozkładów jazdy zamieszczonych na przystankach i na stronie internetowej. Na trasie tramwaju znajduje się Wyspa Młyńska, centrum handlowe Tesco oraz hala Astorii.

Linie Szlakiem Śluz obsługuje zabytkowy tramwaj wodny m/s „Bydgoszcz” wykonując w piątki, soboty, niedziele i święta po dwa rejsy.

Konkludując:

- Na terenie Bydgoszczy wyznaczonych jest i oznakowanych ok. 49,6 km ścieżek rowerowych. Odcinki położone wzdłuż ulic: Kamiennej, Artyleryjskiej, Zygmunta Augusta, Toruńskiej, Trasy W-Z, Lewińskiego, Twardzickiego, Pelplińskiej, Kaliskiego oraz części Fordońskiej, mają znaczenie strategiczne i mają za zadanie zapewnić znacznej grupie mieszkańców możliwość dojazdu do szkół, miejsc pracy, miejsca zamieszkania, obiektów handlu oraz administracji i usług. Trasa biegnąca przez Stare Miasto i Śródmieście oraz trasa wzdłuż Kanału Bydgoskiego mają charakter rekreacyjny, natomiast nowe drogi dla rowerów wybudowane w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym będą miały charakter bardziej funkcjonalny.
- Na terenie LPKiW funkcjonuje specjalny tor kolarstwa górskiego.
- W granicach Bydgoszczy przebiegają odcinki pięciu szlaków rowerowych:

- Po Dolinie Wisły (szlak czarny),
 - Dookoła Doliny Dolnej Wisły (szlak zielony),
 - Bydgoszcz–Nakło n. Notecią (szlak niebieski),
 - Myślęcinek – Chojnice (szlak niebieski),
 - Bydgoszcz – Toruń (szlak niebieski).
- Przez teren Bydgoszczy przebiega 12 turystycznych szlaków pieszych. Większość nich skoncentrowana jest w północnej części miasta. Szlaki piesze w części południowej w większości jedynie rozpoczynają trasę w mieście, ale bardzo szybko wykraczają poza jego granice. Są to:
 - Bydgoszcz – Łabiszyn (szlak pieszy czerwony),
 - Bydgoszcz – Nowa Wieś Wielka (szlak pieszy czerwony),
 - Bydgoszcz Mariampol – Myślęcinek im. Jeremiego Przybory (szlak pieszy czerwony),
 - Bydgoszcz Opławiec – Osielsko, im. Ciesielczuka (szlak pieszy zielony),
 - Bydgoszcz – Świecie (szlak pieszy zielony),
 - Bydgoszcz – Chmielniki (szlak pieszy zielony),
 - Bydgoszcz Fordon – Gościeradz, szlak Klubu Turystów Pieszych TALK (szlak pieszy czerwony),
 - Bydgoszcz Myślęcinek – Tryszczyń, im. Meysnera (szlak pieszy czarny),
 - Bydgoszcz Brdyujście – Osielsko, im. Janickiego (szlak pieszy żółty),
 - Bydgoszcz – Konarzyny, Szlak Brdy (szlak pieszy niebieski),
 - Bydgoszcz Łęgowo – Gniewkowo, tzw. „Szlak Puszczański” (szlak pieszy żółty),
 - Bydgoszcz Osowa Góra – Pruszcz, im. Leona Wyczółkowskiego (szlak pieszy żółty),
 - W mieście zlokalizowane są trzy linie tramwaju wodnego obsługiwane przez dwa typy jednostek pływających.
 - Ciągi piesze, rowerowe i wodne w chwili obecnej nie łączą się ze sobą i nie stanowią spójnego systemu.

Według Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Bydgoszczy wykaz wód ogólnie dostępnych (wody nizinne) w granicach miasta obejmuje poniższe cieki:

- Brda (do jazu Walcowego Czersko Polskie i śluzy żeglujowej Brdujście)
- Kanał Bydgoski

oraz drobne zbiorniki wodne:

- glinianka Fordon
- jezioro Płatnowo

Więcej informacji nt. składek, opłat, amatorskiego połowu ryb itp. na stronie OPZW w Bydgoszczy pod adresem www.opzw.bydgoszcz.pl

LEGENDA

- cieki wodne, zbiorniki wodne
- śluza
- przystań jachtowa turystyczna
- wypożyczalnia sprzętu wodnego
- przystanek Bydgoskiego Tramwaju Wodnego
- zasięg linii Bydgoskiego Tramwaju Wodnego

- ① **Przystanie wioślarskie**
 1. "Bydgostia", ul. Żupy 2
 2. Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego, ul. Żupy 4
 3. Bydgoskiego Klubu Wioślarek, ul. Babia Wieś 3
 4. "CWZS "Zawisza", ul. Tamka 2 (Przystań "Bydgoszcz")
 5. Hala sportowo-widowiskowa "Łuczniczka", ul. Witebska
- ② **Przystanie kajakarskie**
 1. Hala sportowo-widowiskowa "Łuczniczka" ul. Witebska
 2. TKKF "Orzeł", ul. Nadrzeczna 2
 3. CWZS "Zawisza", ul. Witebska 18
 4. CWZS "Zawisza", ul. Tamka 2 (Przystań "Bydgoszcz")
 5. Przystań UKW "Kopernik", ul. Babia Wieś 3
 6. Uczniowski Klub Sportowy "Kormoran", ul. Toruńska 157
- ③ **Przystanie Żeglarskie**
 1. Hala sportowo-widowiskowa "Łuczniczka", ul. Witebska
 2. Przystań KS "Zjednoczeni", ul. Polanka 13
 3. Przystań Yacht Klub Polski, ul. Witebska 14-16

Poziom spójności sieci zielonych ciągów komunikacyjnych

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania miejskiego systemu terenów rekreacyjno-wypoczynkowych jest zapewnienie jego ciągłości funkcjonalno-przestrzennej poprzez sieć połączeń komunikacyjnych. Połączenia te zostały nazwane „zielonymi ciągami komunikacyjnymi”, gdyż dotyczą komunikacji pieszej, rowerowej i wodnej, z wyłączeniem napędu spalinowego. Autorzy opracowania zakładają, że przemieszczanie się może być elementem rekreacji, o ile zachodzi w sposób nie szkodliwy dla środowiska, to znaczy bez użycia spalinowych środków transportu, i w przyjaznym otoczeniu zieleni. Sieć owych „zielonych” połączeń powinna mieć charakter swoistej platformy multimodalnej – umożliwiać naprzemiennie poruszanie się w obszarze całego miasta pomiędzy obiektami sportu i rekreacji pieszo, rowerem lub kajakiem czy łódką.

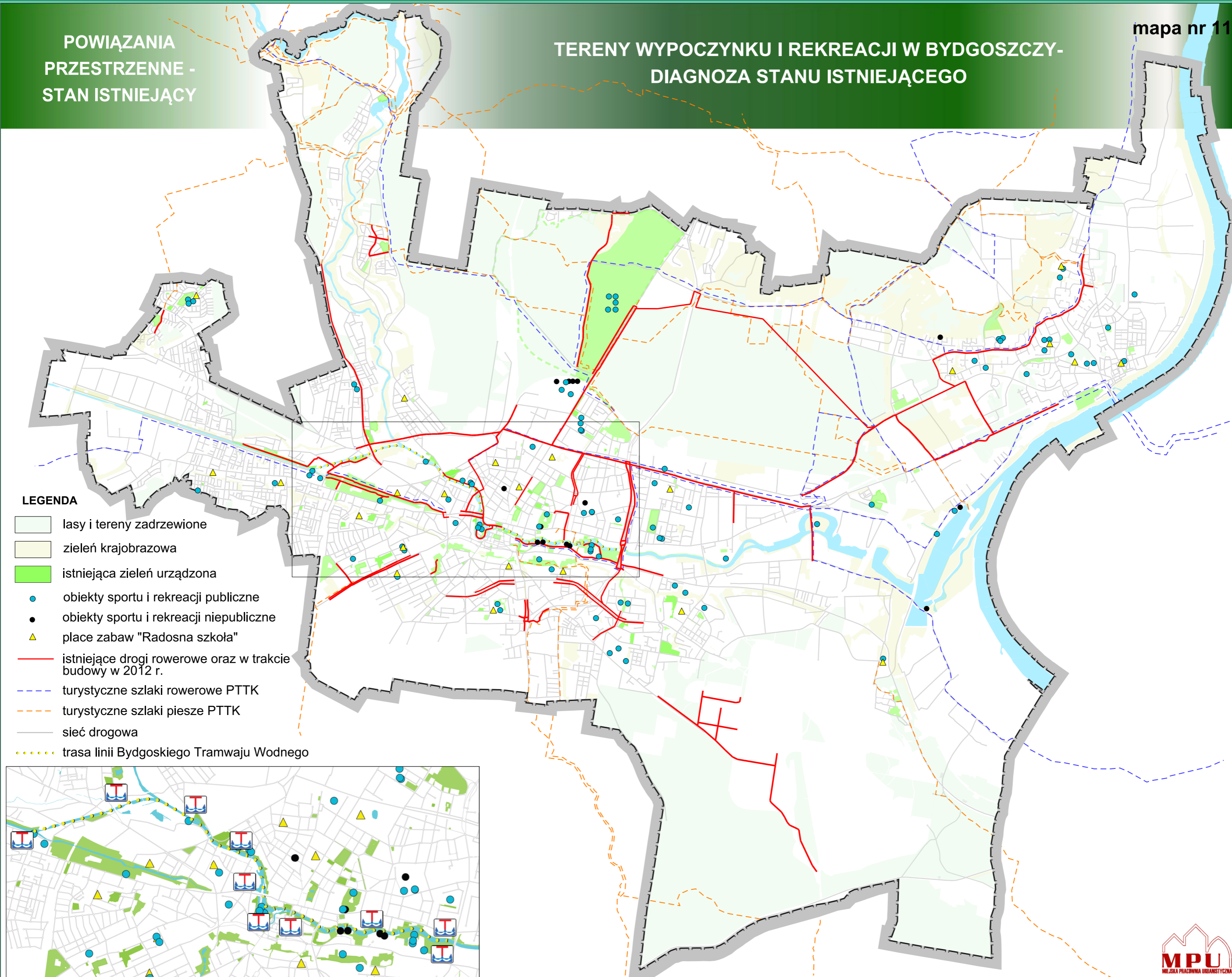
Analizując poziom rozwinięcia obecnej infrastruktury pieszo-rowerowej i wodnej na terenie miasta, zauważamy duże braki w skomunikowaniu istniejącej bazy obszarów i obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych. (mapa nr 11 „Powiązania przestrzenne”). Większość z nich nie ma bezpośredniego dostępu do dróg rowerowych, a w najlepszym przypadku są one od nich oddalone od 300 do 500 m. Wyjątek stanowią obiekty na trasie wzdłuż bulwarów nad Brdą i Parku nad Starym Kanałem, a także LPKiW, do których istnieje możliwość dojazdu drogami dla rowerów z takich części miasta jak: Fordon, Bydgoszcz Wsch., Bartodzieje, Wyżyny, Wzgórze Wolności, Śródmieście i Czyżkówko. Na obszarze Śródmieścia elementem wspierającym miejski system komunikacji ekologicznej jest Bydgoski Tramwaj Wodny (BTW), napędzany energią słoneczną. Stanowi on alternatywne, bardzo atrakcyjne połączenie pomiędzy istniejącymi obiektami rekreacji i wypoczynku, na odcinku od centrum handlowego Tesco poprzez wyspę Młyńską do Przystanku Gwiazda. Niestety tramwaj kursuje wyłącznie w okresie letnim, dlatego też połączenie to ma charakter sezonowy. Komunikacja z wykorzystaniem kajaków czy łodzi wiosłowych wymaga poważnych inwestycji w infrastrukturę, głównie w budowę wypożyczalni sprzętu i zorganizowanie punktów przesiadkowych.

Dodatkowym elementem wzbogacającym ofertę pieszo-rowerowej komunikacji są przebiegające przez Bydgoszcz fragmenty szlaków turystycznych PTTK. Dają one możliwość, oprócz dalekich wycieczek poza granice miasta, przemieszczania się po

cennych przyrodniczo terenach na jego obszarze. Dotyczy to głównie terenów północnych, gdzie znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Północnego Pasa Rekreacyjnego Bydgoszczy oraz północno-zachodnich gdzie przebiegają granice Obszaru Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego. Niestety szlaki turystyczne nie są powiązane ani ze sobą, ani z innymi ciągami zielonej komunikacji.

Najgorzej zaopatrzone w infrastrukturę rowerową są osiedla po południowej stronie Brdy. Oprócz dobrze rozwiniętych dróg rowerowych na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, żadne osiedle w tej części miasta nie jest obecnie dobrze połączone z Centrum. Odpowiedniej infrastruktury wymaga, także południowa część Fordonu, która nie posiada dobrego połączenia do drogi rowerowej biegnącej wzdłuż części ulicy Fordońskiej oraz trasy wzdłuż ulic: Pelplińskiej, Twardzickiego i Akademickiej.

Duża fragmentacja i brak spójności jest istotnym mankamentem istniejącej infrastruktury rowerowej na terenie całego miasta. Dlatego też głównym zadaniem zmierzającym do stworzenia systemu komunikacji ekologicznej jest zapewnienie ciągłości połączeń, w pierwszej kolejności, pomiędzy poszczególnymi częściami miasta a centrum. W drugim etapie działań należy rozwijać sieć połączeń rowerowych w obrębie konkretnych dzielnic i dążyć do umożliwienia bezpośredniego dostępu do terenów i obiektów rekreacji publicznej.

LEGENDA

- lasy i tereny zadrzewione
- zieleń krajobrazowa
- istniejąca zieleń urządzona
- obiekty sportu i rekreacji publiczne
- obiekty sportu i rekreacji niepubliczne
- place zabaw "Radosna szkoła"
- istniejące drogi rowerowe oraz w trakcie budowy w 2012 r.
- turystyczne szlaki rowerowe PTTK
- turystyczne szlaki piesze PTTK
- sieć drogowa
- trasa linii Bydgoskiego Tramwaju Wodnego

3. KIERUNKI ROZWOJU TERENÓW WYPOCZYNKOWYCH W MIEŚCIE

3.1. Rozwój systemów rekreacyjno – wypoczynkowych

Bydgoszcz z racji swojego położenia – w otoczeniu lasów i w dolinach 2 rzek, jest miastem o wyjątkowo dużym udziale terenów zieleni. Obecnie większość powierzchni rekreacyjnych zlokalizowanych w granicach miasta kumuluje się na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku oraz parków ogólnomiejskich w centralnej części miasta. System rekreacji i wypoczynku w mieście tworzą obiekty zlokalizowane w sąsiedztwie miejsc zamieszkania oraz obiekty o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym, z których mieszkańcy korzystają okazjonalnie lub weekendowo. Z uwagi na swoje reprezentacyjne i promocyjne znaczenie obiekty ponadlokalne pełnią niezwykle istotną rolę w strukturze funkcjonalno – przestrzennej miasta.

Generalnie układ terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w Bydgoszczy nie tworzy spójnego systemu. W wielu rejonach miasta istnieje poważne niedoinwestowanie w tym zakresie. Z badań przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania wynika, iż większość mieszkańców zgłasza potrzebę rozwoju terenów o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym w pobliżu miejsca swojego zamieszkania. Wśród najczęściej wskazywanych przez Bydgoszczan miejsc wypoczynku znajdują się: osiedlowe place zabaw, ścieżki rowerowe oraz boiska sportowe do różnego typu gier zespołowych. Dlatego też, jednym z priorytetowych celów niniejszego opracowania jest wyznaczenie kierunków dalszego rozwoju tego typu obszarów w intensywnie zabudowanych dzielnicach mieszkaniowych oraz powiązanie ich, w miarę możliwości, zielonymi ciągami komunikacyjnymi.

Po przeanalizowaniu dostępnych źródeł naukowych oraz po zapoznaniu się z wynikami ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Bydgoszczy, na potrzeby prawidłowego rozwoju terenów zieleni oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze lokalnym, ustalono wartości poszczególnych wskaźników. Zostały one zawarte w poniższej tabeli:

Tabela nr 7. wskaźniki dostępności obiektów rekreacji

wskaźnik	jednostka	poziom dopuszczalny	poziom optymalny
Powierzchnia zieleni urządzonej na mieszkańca	m ²	min. 4	8
Liczba mieszkańców w wieku powyżej 12 lat przypadająca na 1 publiczny obiekt sportowy	osób/obiekt	max 3000	1000
Liczba dzieci w wieku do 12 lat przypadająca na 1 publiczny plac zabaw	osób/obiekt	max 1000	500

Jako standardowe i pożądane do uzyskania, należy traktować wartości wskaźników określone na poziomie optymalnym. Jedynie w jednostkach o poważnym deficycie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych można obecnie dopuścić niższe wartości, lecz nie mniejsze niż normy ustalone w powyższej tabeli na poziomie minimalnym. Kierunki rozwoju terenów rekreacyjnych w mieście, zmierzające do osiągnięcia ww. poziomów, określono dla poszczególnych jednostek urbanistycznych z wyłączeniem tych, w których zamieszkuje mniej niż 1000 osób.

W związku z nierównomiernym rozkładem terenów zielonych na obszarze miasta i często brakiem skoncentrowanych kompleksów zieleni, rekreacji i sportu w strukturze wielu osiedli mieszkaniowych, w niniejszym opracowaniu podjęto próbę wyznaczenia w poszczególnych jednostkach urbanistycznych tzw. „parków dzielnicowych”. W zależności od lokalnych warunków, realizacja tych obiektów wskazana jest na terenach istniejącej lub projektowanej zieleni urządzonej. Założono, że tereny, którym nadano rangę „parków dzielnicowych”, będą traktowane priorytetowo przy realizacji inwestycji, a ich program będzie znacznie szerszy od pozostałych terenów zieleni w osiedlu. Każdy park tego typu powinien być podzielony na części służące rekreacji zarówno czynnej jak i biernej oraz dostosowanej do potrzeb różnych grup wiekowych. Dlatego też w jego ofercie, obok miejsc przeznaczonych do spacerów i odpoczynku, należy zorganizować boiska sportowe, urządzenia do różnych gier zespołowych oraz place zabaw dla dzieci w różnym wieku. Wśród elementów do aktywnego wypoczynku możliwe jest urządzenie m.in. szachów terenowych, stołów do tenisa, ścianek do tenisa ziemnego, siłowni terenowych (przystosowane dla osób w różnym wieku), ścianek do wspinaczki, boccia (kule; atutem tej gry jest to, że nie ma żadnych ograniczeń związanych ze sprawnością fizyczną), elementów skateparku (może pojawić się jego uproszczona

forma w postaci ramp i pochylni), boisk do siatkówki i koszykówki. W miarę zapotrzebowania mieszkańców można organizować tzw. wybiegi dla psów, umożliwiające swobodne ich wyprowadzanie. Ponadto parki o charakterze dzielnicowym, oprócz funkcji typowo rekreacyjnych, mają za zadanie integrować lokalną społeczność, umożliwiając organizowanie festynów osiedlowych oraz innych imprez plenerowych. Dlatego też na terenie parków można wyznaczyć obszar przeznaczony specjalnie do tego celu, gdzie będą ustawione stoły piknikowe oraz miejsca na ognisko oraz grilla. W przestrzeń tych parków można by również wprowadzać dodatkowe elementy programowe, takie jak czasowe ekspozycje artystyczne, czy wzbogacić jego ofertę rekreacyjno-wypoczynkową o scenę plenerową.

Niezwykle ważna jest właściwa lokalizacja parku dzielnicowego, gdyż wraz ze wzrostem odległości od miejsc zamieszkania wyraźnie maleje częstotliwość ich odwiedzania. Dlatego też założono że promień dojścia pieszego do potencjalnych parków dzielnicowych powinien wynosić maksymalnie do 1000 m od gęstej zabudowy mieszkaniowej. Ważne jest, aby dostęp do parków był możliwy poprzez ciągi pieszo-rowerowe, które prowadzone wśród zieleni, nie powinny przecinać ważnych tras komunikacyjnych. Na podstawie przeprowadzonej analizy dostępnych obszarów na terenie miasta, zaproponowano lokalizacje osiedlowych parków rekreacyjno-wypoczynkowych.

W jednostkach urbanistycznych o niskim wskaźniku zieleni na mieszkańca, gdzie z uwagi na brak niezagospodarowanych terenów miejskich, nie ma możliwości utworzenia nowych terenów zieleni urządzonej, w celu poprawy warunków życia mieszkańców, wskazano tereny stanowiące własność spółdzielni mieszkaniowych, które powinny pełnić funkcje osiedlowej rekreacji podstawowej. Założono, iż tereny te powinny być ogólnodostępne, posiadać co najmniej 1000 m² powierzchni oraz dysponować przynajmniej jednym boiskiem sportowym, placem zabaw i miejscem wypoczynku dla osób starszych.

Proces kształtowania oraz doposażania parków dzielnicowych i terenów rekreacji podstawowej powinien odbywać się przy współdziałaniu Urzędu Miasta Bydgoszczy, społeczności lokalnej (wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, szkoły itp.) a także inwestorów prywatnych. Wspólne działanie mieszkańców i władz miejskich pozwala na wyzwolenie tzw. integracji wyższego rzędu, w której mieszkańcy utożsamiają się z

miastem i miejscem własnego zamieszkania, czując się odpowiedzialnymi za jego naprawę i rozwój.

3.2. Wypoczynek w miejscu zamieszkania

BABIA WIEŚ

stan istniejący:

- 1 hala sportowa (przy ul. Toruńskiej 59)
- 1 kort tenisowy (przy ul. Toruńskiej 61 a)
- 1 boisko do piłki siatkowej plażowej (przy ul. Toruńskiej 59)

- 1 boisko wielofunkcyjne (przy ul. Toruńskiej 59)
- 4 przystanie wodne (przy ul. Babia Wieś 13,15 i ul. Żupy 2 i 4)
- 1 bowling club (przy ul. Toruńskiej 59)
- 1 strzelnica (przy ul. Toruńskiej 30).

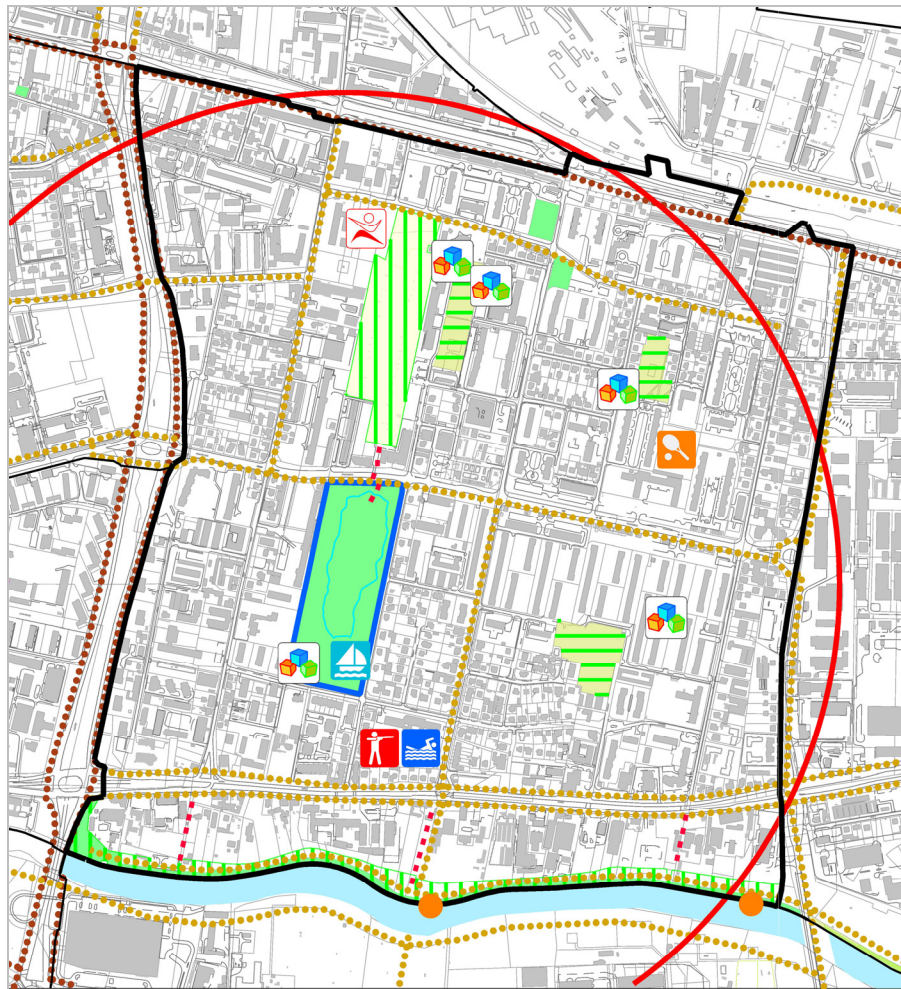
Łączna liczba mieszkańców wynosi 1 605 osób, w tym dzieci 191, młodzieży i dorosłych 1 414.

Baba Wieś jest terenem charakteryzującym się niewielką gęstością zabudowy i dużym udziałem terenów zieleni. Na każdego mieszkańca przypada tu 92,6 m² zieleni urządzonej. Jest to jeden z najwyższych wskaźników w mieście. Dostępność terenów sportowych jest zadawalająca. Na jeden obiekt przypada 236 osób.

Teren bulwarów wskazany jest do przekształceń na cele realizacji ogólnodostępnych dróg pieszo-rowerowych wraz z zakomponowaną zielenią i małą architekturą. Teren Parku Centralnego posiada szczególny potencjał rozwoju w kierunku ogólnomiejskiego ośrodka sportu i rekreacji. Z powodzeniem mógłby stać się obszarem lokalizacji zabudowy usługowej z zakresu sportu i rekreacji oraz urządzeń służących czynnemu i biernemu wypoczynkowi.

Część północna jednostki posiada ścieżkę rowerową, która umożliwia łatwe przemieszczanie się pomiędzy poszczególnymi obiektami. Trasa ścieżki przebiega w pobliżu przystani wodnych, co daje podstawę do stworzenia platformy multimodalnej zielonych ciągów komunikacyjnych. Do jej realizacji konieczne wydaje się jednak zrealizowanie punktów węzłowych wyposażonych w wypożyczalnię rowerów i sprzętu wodnego, parkingi rowerowe i pomosty cumownicze o charakterze ogólnodostępnym.

BARTODZIEJE

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

obszar zieleni urządzonej

obszar zieleni nieurządzonej

ogrody działkowe

basen

plac zabaw

kort tenisowy

kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"

strzelnica sportowa

przystań wodna

droga dla rowerów

park dzielnicowy na terenie zieleni urządzonej

izochrona dostępności parku ca 15' = 1000m

KIERUNKI ROZWOJU

tereny do przekształcenia na funkcję rekreacji ogólnodostępnej

zieleni urządzonej we władaniu spółdzielni mieszk. przeznaczona do użytku publicznego

projektowana droga dla rowerów

proponowane połączenia pieszo-rowerowe

projektowany przystanek tramwaju wodnego

stan istniejący:

- 1 boisko typu „Orlik” (przy ul. Gajowej 94)
- 1 basen kryty (przy ul. Swarzewskiej 10)
- 1 kort tenisowy (przy ul. Curie Skłodowskiej 33 b)
- 1 przystań i szkółka żeglarska (przy ul. Polanka 13)
- 1 strzelnica (przy ul. Swarzewska 10)
- 5 placów zabaw (przy ul. Bałtycka 59, ul. Sobieszewskiej, ul. Swarzewskiej w rejonie Balatonu, ul. Polanka, ul. Gdyńskiej)

Łączna liczba mieszkańców 22 525 osób, w tym dzieci 2 189, młodzieży i dorosłych 20 336.

Osiedle Bartdzieje stanowi czwarty pod względem gęstości zaludnienia teren w mieście, charakteryzujący się intensywną zabudową wielorodzinną oraz stosunkowo dużym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym (ok 14%). Obecnie powierzchnia terenów zieleni urządzonej w jednostce kształtuje się na poziomie minimalnym, to jest 4 m² na mieszkańca, co stanowi absolutne minimum.

Największym terenem zieleni publicznie dostępnej na Bartdziejach jest Skwer „nad Balatonem”(ok. 6 ha). Z racji swojego centralnego położenia w jednostce, został on wyznaczony jako potencjalne miejsce lokalizacji parku dzielnicowego. Obecnie skwer jest głównym obszarem spacerów i wypoczynku dla mieszkańców osiedla. Teren wyposażony jest w: ścieżki spacerowe w formie bulwarów z miejscami wypoczynku, ścieżkę edukacyjną, plac zabaw, boiska, urządzenia do tenisa stołowego oraz przystań i szkółkę żeglarską dla najmłodszych. Proponuje się wzbogacanie istniejącej oferty rekreacyjno-wypoczynkowej poprzez realizację siłowni plenerowej.

Ogromnym potencjałem osiedla, są tereny nadrzeczne. Obszar nad Brdą, o powierzchni ok. 4 ha, został wyznaczony w obowiązującym planie miejscowym pod rozwój funkcji zieleni publicznej. Ze względu na bliskość terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wskazane jest zagospodarowanie tego obszaru pod tzw. rekreację rodzinną. Proponuje się tu lokalizację: miejsc do grillowania i wypoczynku, placów zabaw dla dzieci, urządzeń sportowych, gastronomii itp. Wzdłuż brzegów rzeki planowane jest urządzenie bulwaru z trasą spacerową i ścieżką rowerową oraz przeprawy mostowej przez Brdę z ciągiem pieszo-rowerowym w kierunku południowym miasta. Realizacja takiego przedsięwzięcia, ze

względu na jego usytuowanie, może mieć nie tylko wymiar lokalny, jak również ogólnomiejski.

Na osiedlu Bartdzieje znajdują się również 3 ogólnodostępne obszary, o powierzchni powyżej 1 000 m², z placami zabaw dla dzieci i boiskami, w różnym stanie technicznym. Tereny te, zarządzane są przez spółdzielnię mieszkaniową i stanowią cenną przestrzeń, wskazaną do zachowania i dalszego rozwoju w kierunku osiedlowej rekreacji podstawowej.

Kolejnym cennym obszarem są istniejące ogrody działkowe. Stanowią one potencjalny obszar rozwoju publicznych form rekreacji na Bartdziejach. Dlatego też zasadnym jest, aby przedmiotowy teren, po ewentualnej dyslokacji ogrodów działkowych, przeznaczyć pod rozwój funkcji wypoczynku, rekreacji i sportu.

Zagospodarowanie wskazanych powyżej terenów, pozwoli osiągnąć pożądaną poziom wskaźnika zielni urządzonej – t.j. 8,6 m² na mieszkańca (bez ogrodów działkowych – ok. 6,5 m²).

Na terenie osiedla Bartdzieje istnieje 5 publicznie dostępnych placów zabaw dla dzieci, co sprawia, że warunki rekreacji dziecięcej są tu optymalne, bowiem na każdy obiekt przypada 438 dzieci. Mieszkańcy osiedla mają również do dyspozycji 5 obiektów sportowych - na każdy z nich przypada 4 067 mieszkańców powyżej 12 roku życia i jest to wartość wyższa od poziomu maksymalnego dopuszczalnego. Konieczne wydaje się zlokalizowane na nowych terenach rekreacji (np. na projektowanych terenach zieleni nad Brdą) jeszcze co najmniej 2 obiektów sportowych.

BIELAWY

stan istniejący:

- 1 stadion sportowy – żużlowy/piłkarski (ul. Sportowa 2),
- 1 kort tenisowy (ul. Sportowa 2),
- 1 hala sportowa (ul. Sportowa 2),

- 1 basen (ul. Sportowa 2).

Łączna liczba mieszkańców 6513 osób, w tym dzieci 661, młodzieży i dorosłych 5852.

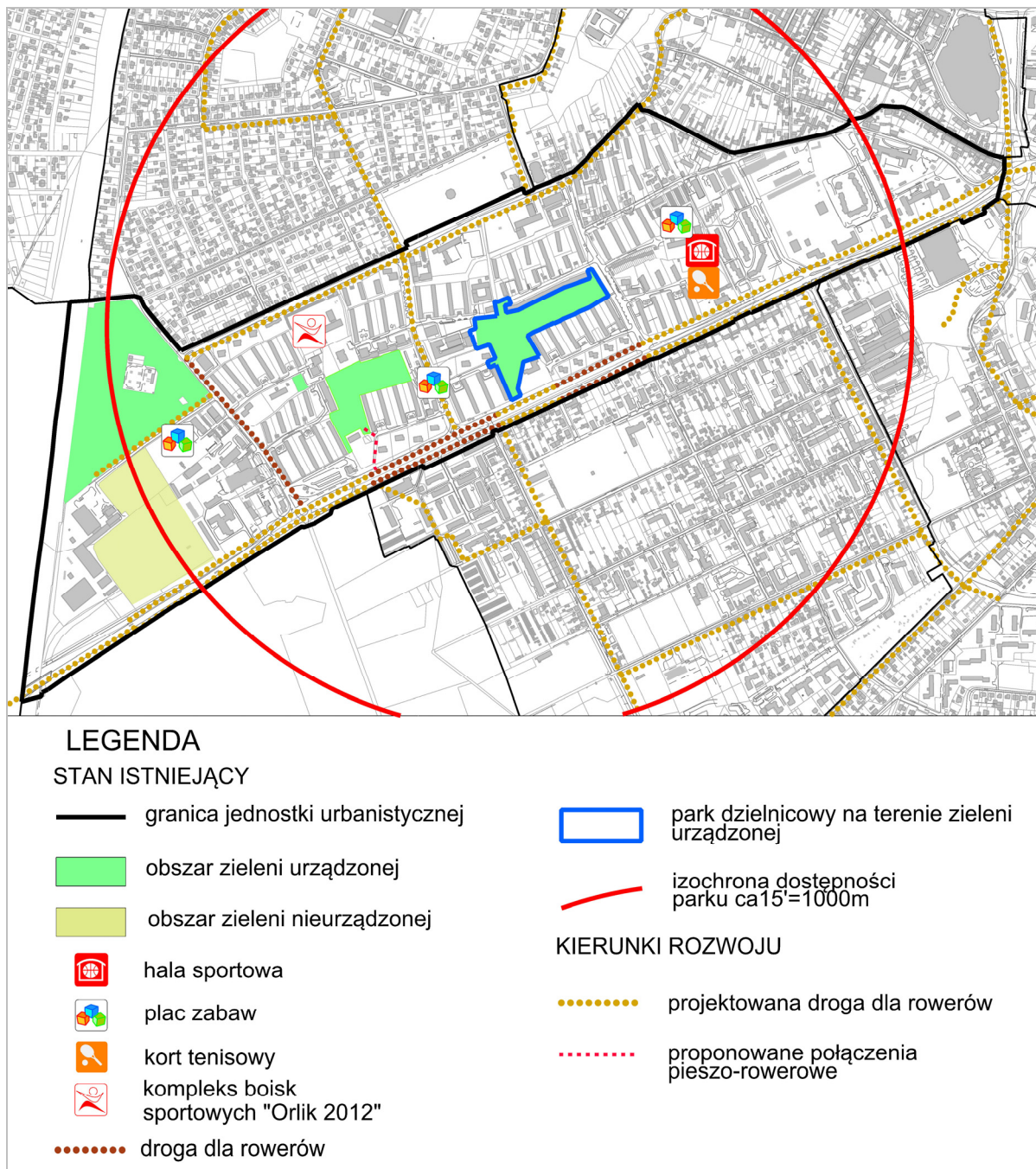
Bielawy są jednostką o jasno zdefiniowanej strukturze przestrzennej. Charakteryzują się zwartą zabudową mieszkaniową jedno- i wielorodzinną na północy, natomiast na południu, prawie jedną trzecią dzielnicy, stanowią obszary uczelni wyższej oraz usług zdrowia. Udział terenów zieleni urządzonej w granicach jednostki jest znikomy – 0,46 m² na mieszkańca, jednakże brak nie zainwestowanych terenów uniemożliwia rozwój funkcji rekreacji i wypoczynku w jednostce.

W tej sytuacji konieczne wydaje się takie kształtowanie komunikacji rowerowej i pieszej, aby ułatwić mieszkańcom korzystanie z terenów rekreacji w sąsiednich jednostkach. Szansą poprawę jakości życia mieszkańców jest połączenie tzw. zielonymi korytarzami osiedla Bielawy z istniejącym systemem zieleni urządzonej. W promieniu 1000 m do dyspozycji mieszkańców pozostają istniejące parki miejskie takie jak: Park Zenona Żałuskiego – na Osiedlu Leśnym, Skwer nad Balatonem - na Bartodziejach, Park Botaniczny – na Bocianowie, a także planowany park wokół glinianki między ulicami Chodkiewicza, Sułkowskiego i Kamienną. Warto rozważyć także nasadzenia nowych drzew w pasach drogowych pośród zabudowy mieszkaniowej.

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie sportu kształtuje się nieco korzystniej niż dostępność terenów zieleni. Mimo to, na każdy obiekt przypada niespełna 2 tys. mieszkańców w wieku powyżej 12 lat. Na terenie należącym do Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego trwa przebudowa istniejącego kompleksu sportowego. W nowopowstałym Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego będą udostępnione do częściowego użytku publicznego m.in. boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne, boisko do piłki plażowej, korty tenisowe, basen. Niewątpliwym mankamentem jest koncentracja wszystkich obiektów sportowych w południowo zachodniej części osiedla. Wskazane jest zrealizowanie nowych obiektów w części północnej osiedla, np. na terenie zespołu szkół przy ul. Cichej 59.

Warunki rekreacji dziecięcej są bardzo złe. Na terenie osiedla nie ma żadnego publicznego placu zabaw. Proponuje się lokalizację tego typu obiektu np. na terenie szpitala dziecięcego lub szkoły przy ulicy Cichej.

BŁONIE

Stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Stawowej 53)

- 3 place zabaw (przy ul. Waryńskiego 1, na skwerze przy ul. Dunarowskiego i przy ul. Ks.Schulza)
- 1 hala sportowa (przy ul. Waryńskiego 1)
- 1 kort tenisowy (przy ul. Abrahama 2a)

Łączna liczba mieszkańców w jednostce: 14 534 osoby, w tym dzieci 1 385, młodzieży i dorosłych 13 149.

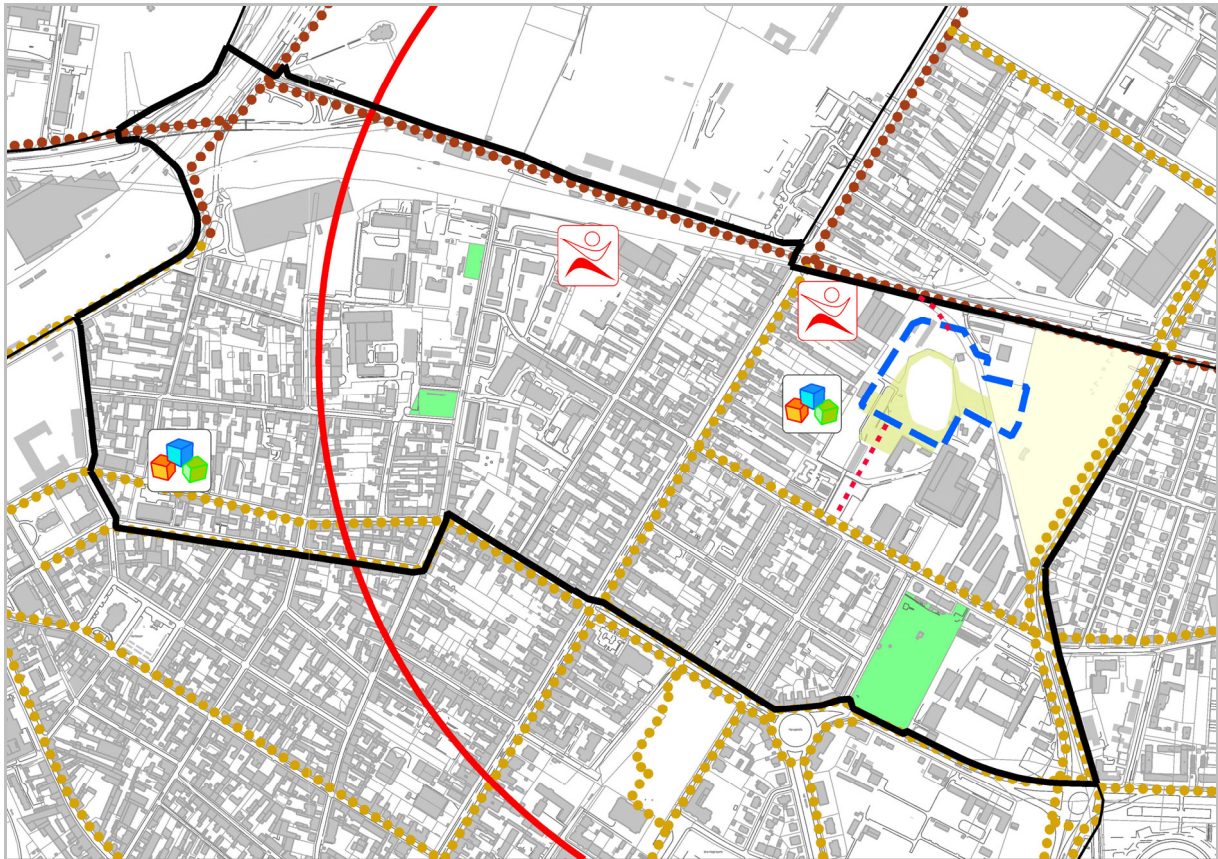
Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na terenie jednostki Błonie statystycznie zabezpiecza potrzeby mieszkańców na poziomie optymalnym – wskaźnik zieleni osiąga wartość 9,89 m²/osobę. Nie ma więc potrzeby realizowania nowych parków bądź skwerów. Wskazane jest natomiast doposażenie istniejących obiektów. Skwer przy ul. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich, z uwagi na jego centralne położenie, proponuje się przekształcić i nadać mu rangę parku dzielnicowego. Konieczne jest wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni wysokiej oraz rozszerzenie programu rekreacyjnego o np. siłownię zewnętrzną lub cross rowerowy.

Obecnie, na terenie Błonia znajdują się 3 obiekty sportowe. Na każdy z nich przypada 4 383 mieszkańców w wieku powyżej 12 lat. Konieczna jest więc budowa kolejnych boisk, basenów czy kortów. Jeden obiekt odkryty (np. boisko) powinien powstać na terenie parku dzielnicowego. Drugi natomiast, mógłby zostać zrealizowany w okolicach skweru im. Władysława Dunarowskiego lub w parku leśnym przy ul. Ks. Schulza. Przygotowana jest już koncepcja programowo-przestrzenna dla basenu przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4 na ul. Stawowej 39 realizowanego z budżetu miasta.

Na terenie jednostki znajdują się 3 publiczne place zabaw. Na każdy z nich przypada 462 dzieci. Warunki rekreacji dziecięcej są więc dobre i nie ma konieczności lokalizowania nowych obiektów.

Osiedle obecnie posiada ścieżkę rowerową biegnącą wzdłuż ul. Szubińskiej i ul. Ks. Schulza. Studium transportowe, opracowane dla miasta, do 2015 roku przewiduje realizację sieci bardzo wielu połączeń w obszarze Błonia. Ważne jest aby projektowane i istniejące ścieżki zostały wyposażone w drogowskazy lub tabliczki informujące o zlokalizowanych w najbliższej okolicy obiektach rekreacji.

BOCIANOWO

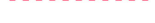

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

- granica jednostki urbanistycznej
- obszar zieleni urządzonej
- obszar zieleni nieurządzonej
- ogrody działkowe
- plac zabaw
- kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"
- droga dla rowerów

KIERUNKI ROZWOJU

- projektowany park dzielnicowy
- izochrona dostępności parku ca15'=1000m
- projektowana droga dla rowerów
- proponowane połączenie pieszo-rowerowe

stan istniejący:

- 2 boiska typu Orlik (przy ul. Kościuszki 37a i Gdańskiej 122)
- 2 place zabaw (przy ul. Hetmańska 34 i Gdańskiej 122)

Łączna liczba mieszkańców 12 007 osób, w tym dzieci 1561, młodzieży i dorosłych 10446.

Bocianowo należy do strefy śródmiejskiej Bydgoszczy. Sposób zagospodarowania obszaru charakteryzuje się zwartą, pierzejową zabudową mieszkaniowo-usługową o bardzo niewielkim udziale zieleni urządzonej (ok. 2,3 m² na mieszkańca). Dostępne tereny rekreacji w granicach jednostki to głównie Plac Kościuszki oraz Ogród Botaniczny UKW. Północną część obszaru stanowią tereny kolejowe oraz przemysłowe.

Szansą poprawy jakości życia mieszkańców Bocianowa jest możliwość urządzenia nowej przestrzeni rekreacji i wypoczynku na terenie tzw. gliniarki. Położenie terenu potencjalnego parku jest korzystne ze względu na dużą dostępność nie tylko w obrębie samej dzielnicy Bocianowo, ale i sąsiadujących z nią Bielaw. Wyznaczonemu obszarowi proponuje się nadać rangę parku dzielnicowego i jego urządzenie zgodnie z przyjętymi założeniami dla tego typu obszaru. Przekształcenie terenu pozwoli osiągnąć w jednostce minimalny poziom zieleni urządzonej. Ponadto w zasięgu maksymalnie 1000 m odległości do dyspozycji mieszkańców stoją istniejące parki i skwery śródmiejskie takie jak: Park im. Jana Kochanowskiego ze skwerem Krzysztofa Komedy, skwery Leszka Białego i Mariana Turwida, a także park im. Zenona Załuskiego, na Osiedlu Leśnym. Istnieje realna potrzeba wykształcenia ciągów pieszych oraz rowerowych łączących tereny zieleni urządzonej na obszarze śródmieścia.

Jeśli chodzi o poziom zainwestowania w obiekty sportowe mieszkańcy dzielnicy mają do dyspozycji 2 boiska sportowe typu „Orlik”, na każdy z nich przypada statystycznie 5 223 osób powyżej 12 roku życia. Taki stan zainwestowania świadczy o dużym przeciążeniu istniejącej bazy obiektów sportowych i wymagane jest doinwestowanie terenu w tym zakresie. Aby osiągnąć choćby minimalny poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców należy zlokalizować jeszcze co najmniej 2 obiekty sportowe.

Warunki rekreacji dzieci są dobre - istnieją 2 publiczne dostępne place zabaw, na każdy obiekt przypada 781 dzieci. Wskazana jest w dzielnicy lokalizacja 1 placu zabaw oraz dalsze rozwijanie infrastruktury sportowej dla młodzieży (np. boiska wielofunkcyjne, miejsca gier ulicznych, itp.).

BRDYUJŚCIE

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

 obszar zieleni urządzonej

 obszar zieleni nieurządzonej

 cmentarz

 las

 ogrody działkowe

 przystań kajakarska

 przystań żeglarska

 tor regatowy

 droga dla rowerów

KIERUNKI ROZWOJU

 projektowana droga dla rowerów

 proponowane połączenia pieszo-rowerowe

 przystań jachtowa

 tereny rekreacyjne o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym

Stan istniejący:

- 2 publicznie dostępne przystanie wodne (ul. Witebska 14-16 i 18).
- 1 tor regatowy (obiekt o znaczeniu ponadlokalnym)

Łączna liczba mieszkańców Brdyujścia wynosi 1 204 osoby, w tym dzieci 126, młodzieży i dorosłych – 1078.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej zabezpiecza potrzeby mieszkańców w minimalnym stopniu – na każdego mieszkańca przypada 6,31 m² tego rodzaju zieleni.

Podobnie jak w dzielnicy Bydgoszcz Wschód, w Brdyujściu brak obiektów sportowych przeznaczonych do codziennej rekreacji i placów zabaw – istniejące przystanie wodne i tor regatowy to obiekty raczej sezonowe, atrakcyjne dla wąskiej grupy mieszkańców zainteresowanych sportami wodnymi. Nie mogą one pełnić funkcji rekreacji codziennej.

Brdyujście to również jednostka gdzie dominującą funkcją jest przemysł i usługi. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy nie przewiduje tu rozwoju funkcji mieszkaniowej. Planowana jest natomiast lokalizacja usług z dopuszczeniem obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Można przypuszczać, że funkcja mieszkaniowa stopniowo wygaśnie. Inwestycje w rozwój obiektów codziennej rekreacji nie mają tu więc uzasadnienia. Wskazane natomiast wydaje się kreowanie połączeń komunikacyjnych, zapewniających mieszkańcom łatwiejszy dostęp do sąsiednich dzielnic, lepiej wyposażonych w obiekty rekreacji.

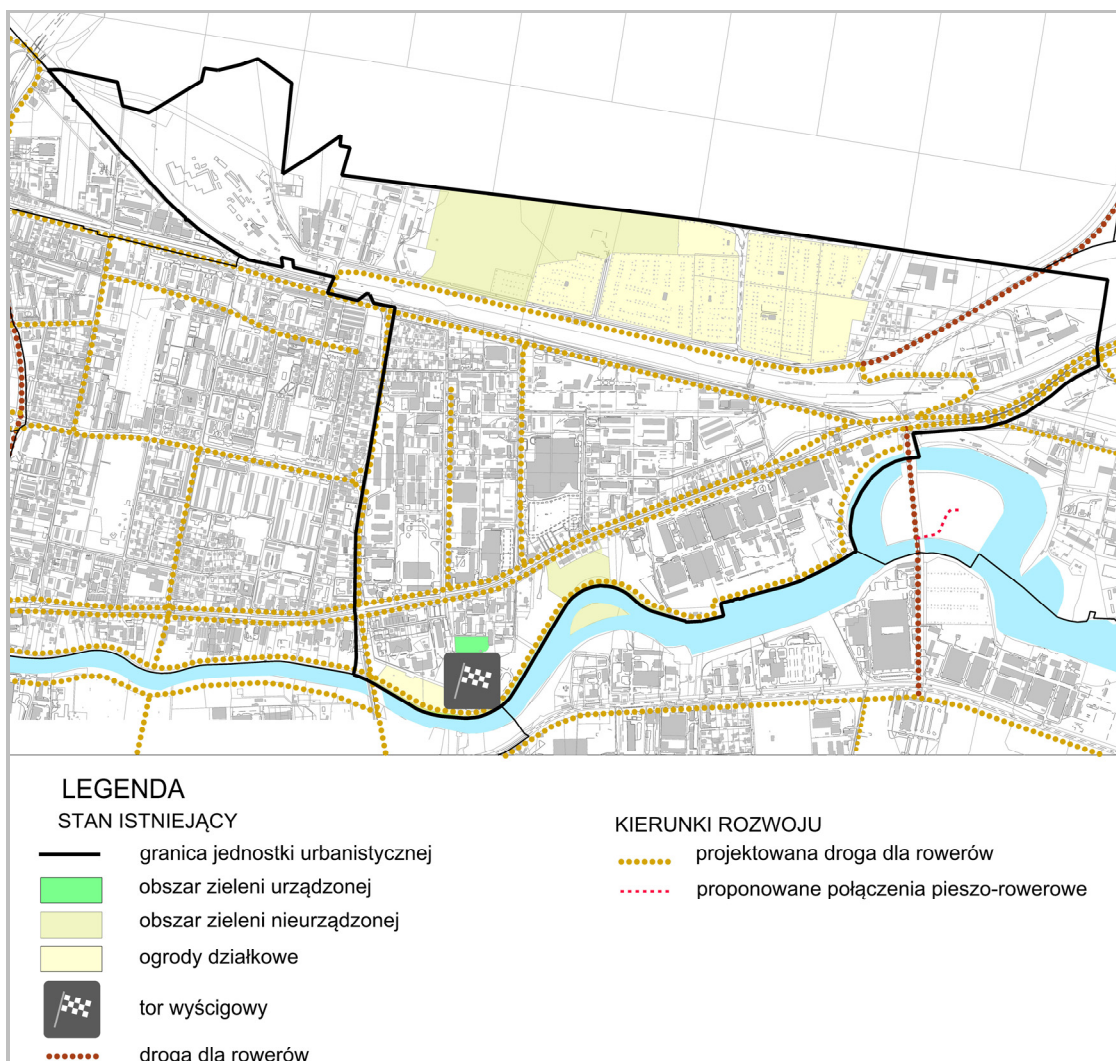
Brak obiektów sportowych publicznie dostępnych, mogą złagodzić zaplanowane działania inwestycyjne. Modernizacja toru regatowego w Brdyujściu wraz z nowoczesną przystanią wodną, znajdują się na liście zaplanowanych inwestycji związanych ze sportem i rekreacją. Przewidziana została rozbudowa obiektu oraz poszerzenie oferty poprzez:

- urządzenie mogącego spełniać parametry międzynarodowe, toru wioślarskiego i kajakowego
- budowę toru kajakarstwa górskiego
- modernizację i rozwój zaplecza socjalnego, technicznego, magazynowego, trybun, itp. funkcji zaplecza toru;

- urządzenie strefy rekreacyjno-wodniackiej z gastronomią, wypożyczalnią sprzętu, i przystankiem tramwaju wodnego
- urządzenie strefy rekreacyjno-sportowej z boiskami, placami zabaw, skate parkiem, basenem, parkingami, itp.
- urządzenie strefy hotelarsko-gastronomicznej
- urządzenie strefy wodniackiej ze schroniskami i stanicami wodnymi
- urządzenie strefy campingowej
- budowę linowego wyciągu nart wodnych.

Obiekt, który powstanie, będzie pełnić funkcje ponadlokalne, jednak funkcjonowanie strefy rekreacyjno – sportowej poprawi znacząco warunki codziennej rekreacji mieszkańców.

BYDGOSZCZ WSCHÓD

stan istniejący:

- 1 tor wyścigowy.

Łączna liczba mieszkańców jednostki Bydgoszcz Wschód wynosi 1 599 osób, w tym dzieci 207, młodzieży i dorosłych 1392.

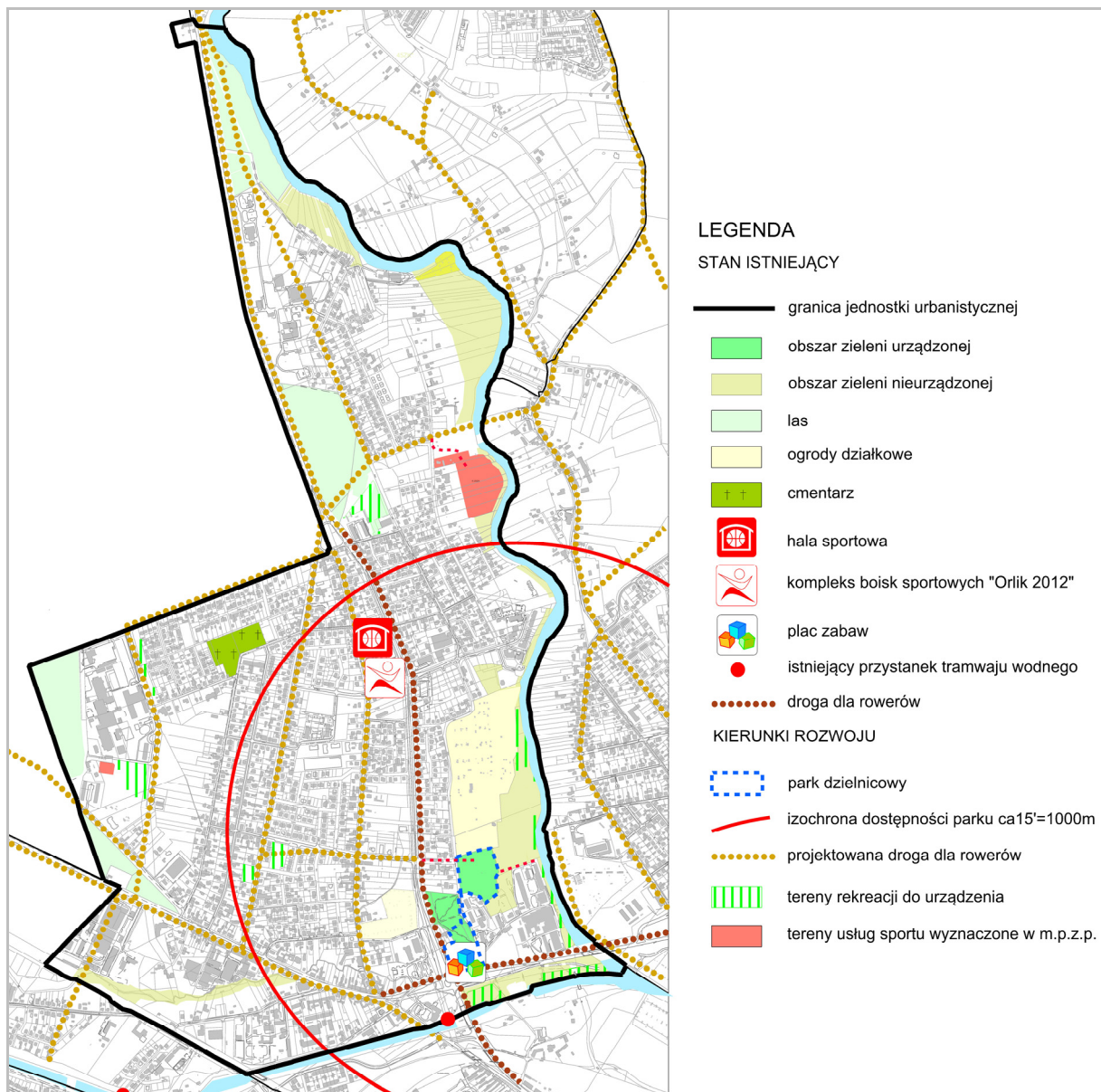
Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej zabezpiecza potrzeby mieszkańców w minimalnym stopniu – na każdego mieszkańca przypada 6,25 m².

W dzielnicy brak obiektów sportowych i placów zabaw – istniejący tor wyścigowy to obiekt adresowany do wąskiej grupy mieszkańców zainteresowanych sportami motorowymi. Nie może on pełnić funkcji rekreacji codziennej.

Bydgoszcz Wschód to jednostka specyficzna. Dominującą funkcją jest tu przemysł i usługi. Istniejąca zabudowa mieszkaniowa to pozostałość z czasów, kiedy dzielnica ta stanowiła przedmieścia Bydgoszczy. W drugiej połowie XX wieku nastąpił rozwój funkcji przemysłowej. Obecnie dzielnica podlega przekształceniom w kierunku terenów usługowych. Funkcja mieszkaniowa przewidziana jest do wygaszenia.

W tej sytuacji, mimo wyraźnego deficytu terenów rekreacji codziennej, nie wydaje się właściwe inwestowanie w ich rozwój. Wskazane natomiast wydaje się priorytetowe potraktowanie rozwoju zielnych ciągów komunikacji tak, by mieszkańcy mieli do dyspozycji sieć łatwych połączeń z innymi jednostkami, lepiej wyposażonymi w obiekty rekreacji.

CZYŻKÓWKO

stan istniejący:

- 1 plac zabaw (przy ul. Siedleckiej)
- 1 boisko typu Orlik (ul. Koronowska 74)
- 1 hala sportowa (ul. Koronowska 74).

Łączna liczba mieszkańców Czyżkówka wynosi 7 708 osób, w tym dzieci 973, młodzieży i dorosłych 6735.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej zabezpiecza potrzeby mieszkańców na poziomie nieco wyższym niż minimalnym – na każdego mieszkańca

przypada prawie 6 m² zieleni urządzonej. Jednostka od strony północnej i zachodniej przylega do lasów położonych na terenie gminy sąsiedniej, w znacznej mierze ogrodzonych.

W planach miejscowych przewidziano przekształcenie 2,19 ha powierzchni terenów zieleni krajobrazowej na urządzoną. Po zrealizowaniu tych przedsięwzięć wskaźnik zieleni na mieszkańca przekroczy wartość optymalną i wyniesie 8,7 m² na mieszkańca.

Obiekty sportowe są znacznie przeciążone - na każdy przypada 3368 dorosłych mieszkańców i młodzieży. Wskazana jest więc lokalizacja kilku nowych boisk, kortów itp. Plan miejscowy przewiduje realizację w północnej części osiedla terenu usług sportu o powierzchni prawie 3 ha. Zagospodarowanie tak dużego terenu powinno znacząco poprawić warunki rekreacji sportowej na Czyżkówku. Ponadto istnieje możliwość realizacji 2 mniejszych terenów sportu np. boisk wielofunkcyjnych – jednego przy ul. Deszczowej, a drugiego w pobliżu zbiegu ulic Krajeńskiej i Wiejskiej.

Na terenie jednostki, publiczny plac zabaw znajduje się w okolicach ul. Siedleckiej i Nad Torem. Lokalizacja ta jest o tyle niefortunna, że przebiegające obok ruchliwe drogi znacząco ograniczają dostępność terenu dla dzieci. Istnieje więc pilna potrzeba wybudowania co najmniej jednego placu zabaw w zachodniej części jednostki.

Rozwój terenów zieleni powinien zmierzać do powołania parku dzielnicowego w rejonie ulicy Siedleckiej. Bazę dla niego powinien stanowić teren zieleni krajobrazowej w otoczeniu oczka zieleni urządzonej u zbiegu ulic: Pileckiego i Nad Torem.

Ponadto istnieją dogodne warunki do realizacji kolejnych terenów zieleni. Teren leśny odpowiedni do przekształcenia w park leśny znajduje się u zbiegu ulic Chmurnej i Siedleckiej. Ponadto należy zwrócić uwagę na tereny zieleni nadbrzeżnej, które posiadają niezwykle duży potencjał rekreacyjny. Proponuje się realizację bulwarów nadrzecznych i połączenie ich ciągiem pieszo rowerowym z zielenią parku dzielnicowego.

FORDON I

Stan istniejący:

- 3 boiska typu Orlik (przy ul. Piwnika Ponurego 10, ul. Duracza 7, ul. Berlinga 3)
- 2 boiska wielofunkcyjne (przy ul. Sielskiej 34, ul. Sielskiej 12)
- 2 pływalnie kryte (przy ul. Berlinga 13, ul. Duracza 7)
- 1 lodowisko sztuczne (sezonowe przy ul. Duracza 7)

- 3 korty tenisowe (przy ul. Berlinga 3, ul. Piwnika Ponurego 10, teren zieleni u zbiegu ulic Andersa i Akademickiej)
- 1 tor wyścigowy/speedrowerowy (ul. Wiszniowskiego 2)
- 1 stadion (przy Sielskiej 12)
- 1 skatepark (przy ul. Piwnika Ponurego 10)
- 3 place zabaw (przy ul. Duracza 7, ul. Berlinga 3, ul. Sielskiej 34)

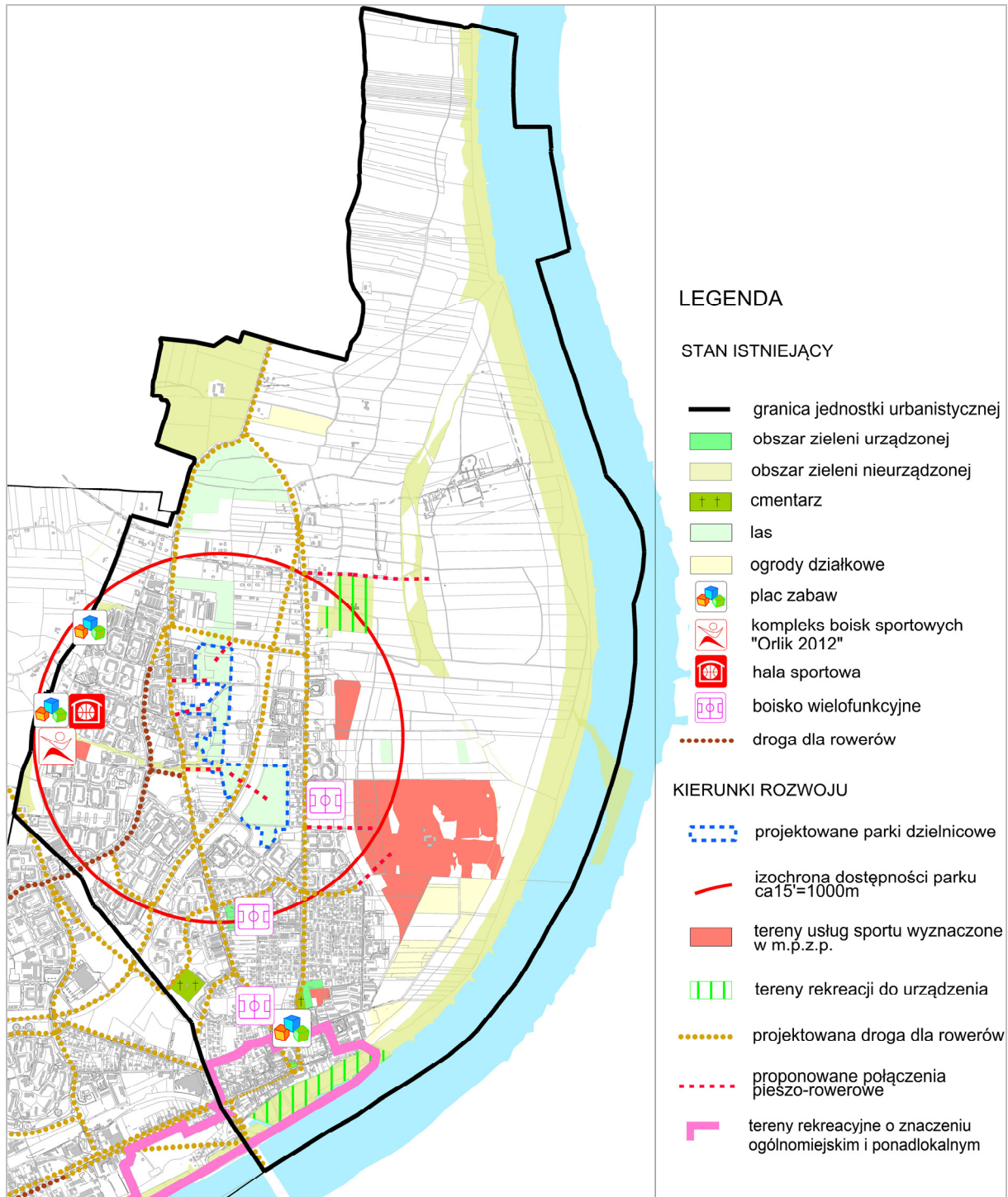
Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 32810 osób, w tym dzieci 3694, młodzieży i dorosłych 29116.

Powierzchnia terenów zieleni urządzonej statystycznie zabezpiecza tu potrzeby mieszkańców na poziomie optymalnym – wskaźnik zieleni wynosi ponad 7,84 m² na mieszkańca. Jednakże tereny te znacznie oddalone są od zabudowy mieszkaniowej. Proponuje się zatem wyznaczenie dwóch parków o charakterze dzielnicowym. Teren istniejącej zieleni u zbiegu ulic Andersa i Akademickiej, obecnie będący jedynym terenem rekreacji dla lokalnej społeczności osiedla mieszkaniowego Bajka, wymaga urządzenia i doposażenia w podstawową infrastrukturę codziennej rekreacji i sportu. Drugim potencjalnym obszarem rekreacji dzielnicowej może stać się teren przy ul. Berlinga.

Dostępność obiektów sportowych na terenie jednostki prezentuje się mniej korzystnie – na jeden obiekt przypada 1941 osób. Zabezpiecza to potrzeby mieszkańców na poziomie minimalnym, ale nie jest to sytuacja komfortowa. Tereny rekreacji dziecięcej są także mocno przeciążone - na każdy plac zabaw przypada 1231 dzieci.

Konieczne wydaje się doposażenie dzielnicy w obiekty sportu i tereny zabaw dzieci. Istniejące obiekty koncentrują się w północnej części dzielnicy, powyżej ulicy Akademickiej. Należy dążyć do lokalizacji nowych placów zabaw i boisk nie tylko na terenie projektowanych parków dzielnicowych, ale także w północnej i południowej części jednostki. Korzystnym miejscem lokalizacji dla tych urządzeń jest park Milenijny przy ul. Fordońskiej, oraz tereny zieleni u podnóża skarpy.

FORDON II

Stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Kromera 11),
- 3 boiska wielofunkcyjne (przy ul. Swobodnej, ul. Wyzwolenia 4, ul. Bora Komorowskiego),
- 1 hala sportowa (przy ul. Kromera 11),
- 3 place zabaw (przy ul. Wyzwolenia 4, ul. Kromera 11, ul. Przy Gala Anonima).

Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 33 950 osób, w tym dzieci 4 082, młodzieży i dorosłych 29 868.

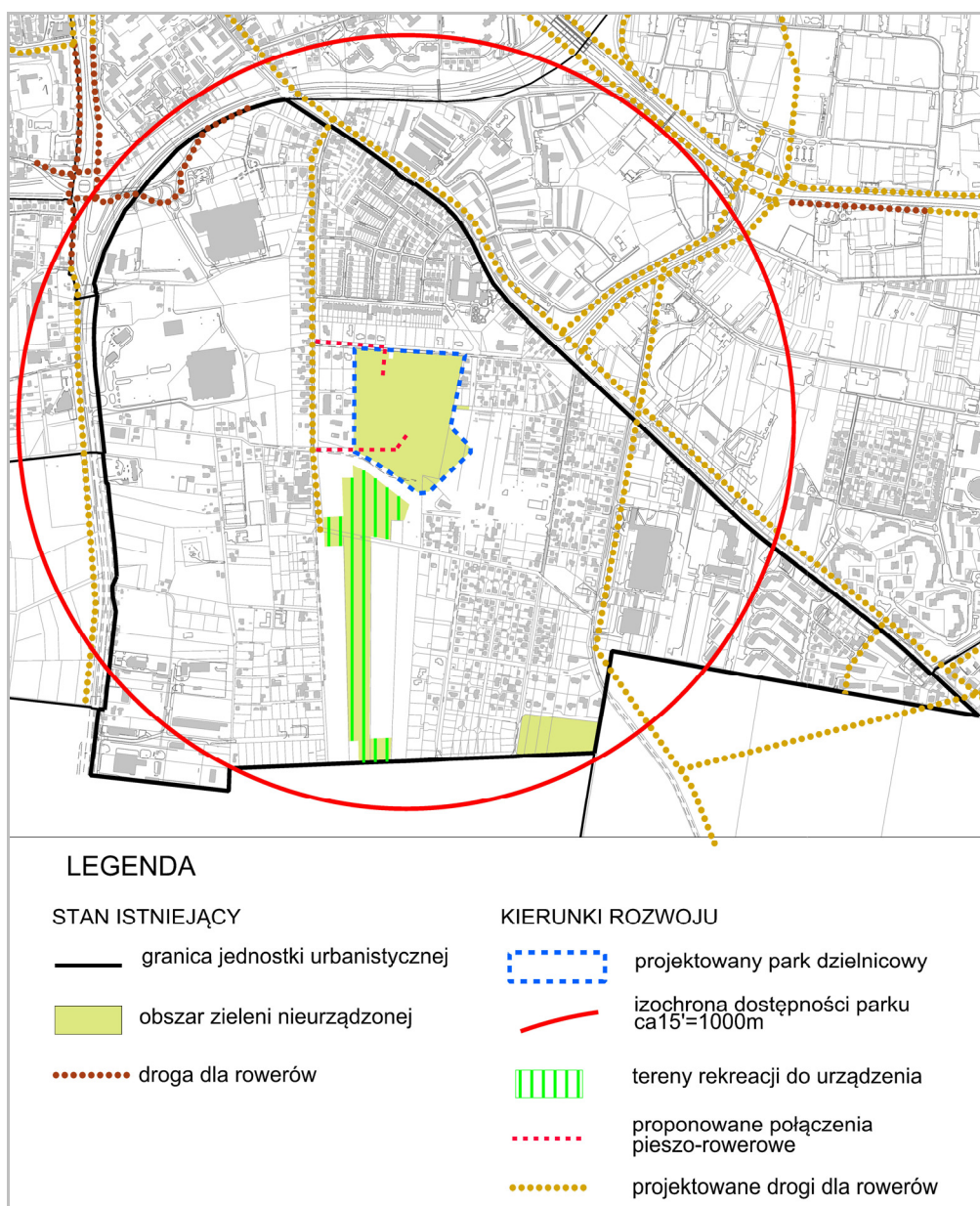
Powierzchnia terenów zieleni urządzonej jest tu wręcz symboliczna – na każdego mieszkańca przypada 0,83 m². Brak miejskich terenów zieleni kompensowany jest stosunkowo dużym udziałem zieleni nieurządzonej (ok. 191,76 m² /osobę). Dostępność obiektów sportowych prezentuje się również bardzo niekorzystnie – na jeden obiekt przypadają 5 974 osoby. Tereny rekreacji dziecięcej są także mocno przeciążone - na każdy plac zabaw przypada 1 361 dzieci.

Warto zauważyć, że w strukturze przestrzennej jednostki wyraźnie wyróżnia się zabudowa Starego Fordonu, z licznymi obiektami zabytkowymi i historycznym układem urbanistycznym. Rozwój obszarów zieleni na tym terenie, przy poszanowaniu jego walorów historycznych, jest niezwykle trudny. Wskazane jest zrealizowanie zieleni w oparciu o projekt obejmujący cały teren położony w strefie „B” ochrony konserwatorskiej. W tej części miasta, potencjalnym terenem przeznaczonymi pod rozwój funkcji rekreacji i wypoczynku są obszary nadrzeczne, sąsiadujące ze Starym Fordonem i parkiem Milenijnym.

Na pozostałym obszarze, dogodne warunki do rozwoju terenów zieleni urządzonej istnieją na terenach zalewowych, wzdłuż Wisły. Brakuje natomiast wolnych, niezainwestowanych terenów w zachodniej i południowej części dzielnicy. Obszary te są gęsto zabudowane, a brak miejsc codziennej rekreacji jest tu szczególnie dokuczliwy. Aby złagodzić deficyt terenów rekreacji, proponuje się utrzymanie i nowe zagospodarowanie terenu zieleni zawartego pomiędzy ulicami Andersa i Wyzwolenia, który jednocześnie pełniłby rolę parku dzielnicowego. Realizacja parku powinna obejmować wytyczenie alejek, realizację nasadzeń, oświetlenia i posadowienie ławeczek oraz budowę placu zabaw i boisk.

W obowiązujących planach miejscowych, w jednostce Fordon II, przeznaczono w sumie ok. 45 ha na cele zieleni urządzonej, sportu i rekreacji. Przyszłe ich zagospodarowanie powinno uwzględniać także potrzeby młodych mieszkańców poprzez realizację placów zabaw i obiektów sportowych przewidzianych dla dzieci i młodzieży. Przy realizacji nowych obiektów sportowych wskazane jest wprowadzenie zieleni towarzyszącej w postaci drzew i krzewów, co znacznie podniosłoby atrakcyjność tych terenów oraz połączenie ich ciągami pieszo-rowerowymi z terenami zabudowy wielorodzinnej i planowanym parkiem dzielnicowym.

GLINKI

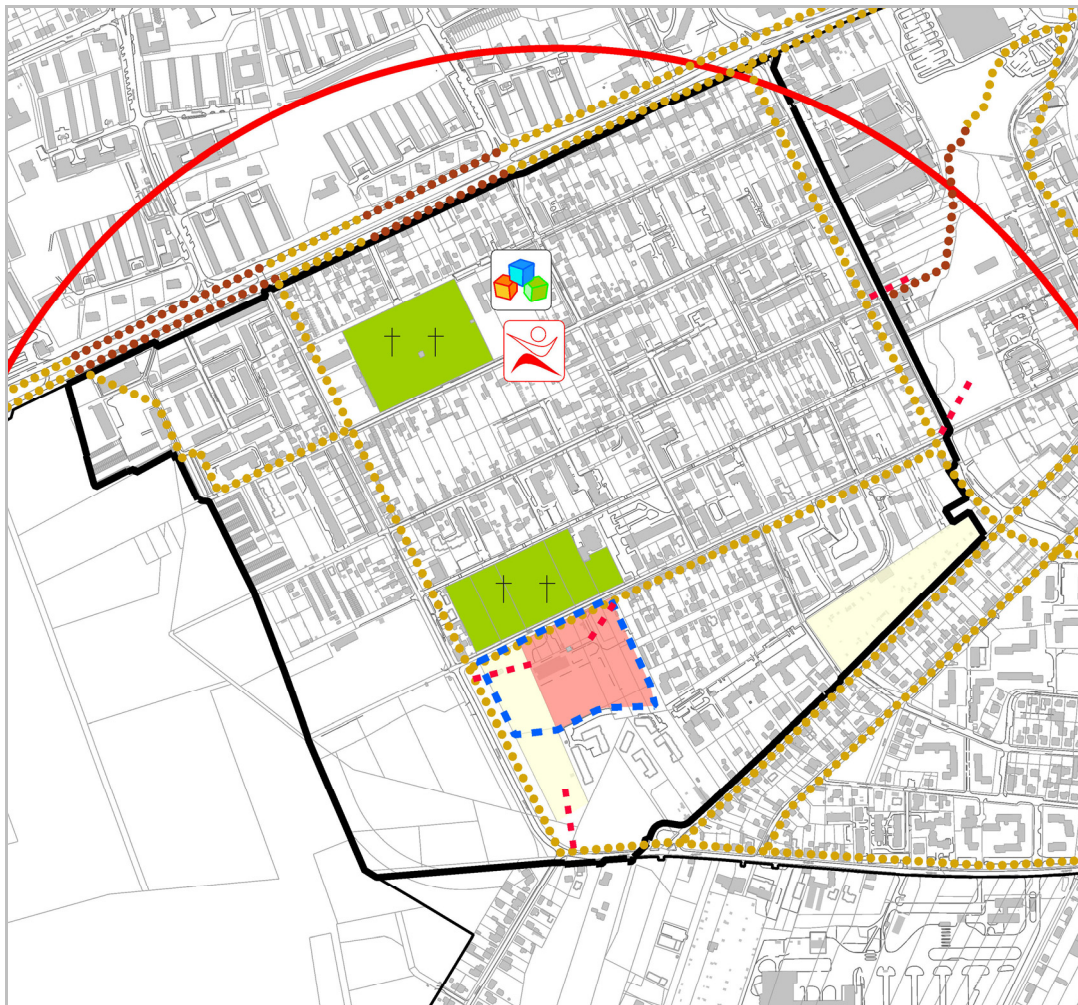
Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 5 678 osób, w tym dzieci 667, młodzieży i dorosłych 5011.

Teren osiedla Glinki pozbawiony jest jakichkolwiek obiektów sportowych i terenów zieleni urządzonej. Brak ten kompensowany jest stosunkowo dużym udziałem terenów zieleni nieurządzonej (ok. 30 m² /os) – las znajdujący się w części centralnej obszaru oraz duże kompleksy leśne położone na terenie gminy sąsiedniej.

W planach miejscowych przewidziano przekształcenie terenów zieleni krajobrazowej o powierzchni 14,9 ha na zieleni urządzonej, parkową. W Strategii Rozwoju Terenów Zieleni Miasta Bydgoszczy oraz w projekcie Programu Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 część powyższego obszaru (przy ul. Gniewkowskiej i Cmentarnej) wyznaczony został do przekształcenia na teren parku miejskiego, o powierzchni ok. 8,5 ha. Po zrealizowaniu niniejszego przedsięwzięcia wskaźnik zieleni w jednostce przekroczy wartość optymalną i będzie wynosił 14,95 m² na mieszkańca. Po zagospodarowaniu zielenią urządzonej wszystkich terenów przewidzianych w istniejących m.p.z.p., wskaźnik zieleni osiągnie poziom ok 26 m² na mieszkańca. Istniejące uwarunkowania terenowe stwarzają również możliwość połączenia planowanego parku ciągiem zieleni urządzonej (trasa spacerowo-rowerowa) z istniejącym kompleksem leśnym.

Jak wynika z przyjętych w opracowaniu wartości progowych, na terenie Glinek wskazana jest lokalizacja 1 placu zabaw dla dzieci oraz co najmniej dwóch obiektów sportowych, w tym 1 typu boisko wielofunkcyjne. Obiekty te należy lokalizować na terenie planowanego parku ze względu na centralne jego położenie i dobrą dostępność dla wszystkich mieszkańców osiedla.

GÓRZYSKOWO

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

† † cmentarze

ogrody działkowe

plac zabaw

kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"

••••• droga dla rowerów

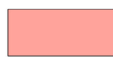
KIERUNKI ROZWOJU

projektowany park dzielnicowy

izochrona dostępności parku ca 15'=1000m

tereny usług sportu wyznaczone w m.p.z.p.

projektowana droga dla rowerów

proponowane połączenia pieszo-rowerowe

Stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik
- 1 plac zabaw.

Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 7714 osób, w tym dzieci 1142, młodzieży i dorosłych 6572.

Na terenie osiedla Górzyskowo obecnie nie ma żadnych terenów zieleni urządzonej. Brak ten łagodzi nieco dostępność parku w Dolinie Pięciu Stawów, położonego w jednostce Szwederowo, tuż przy granicy Górzyskowa. Park ten jest jednak bardzo oblegany z uwagi na deficytowy charakter funkcji zieleni publicznej na Szwederowie.

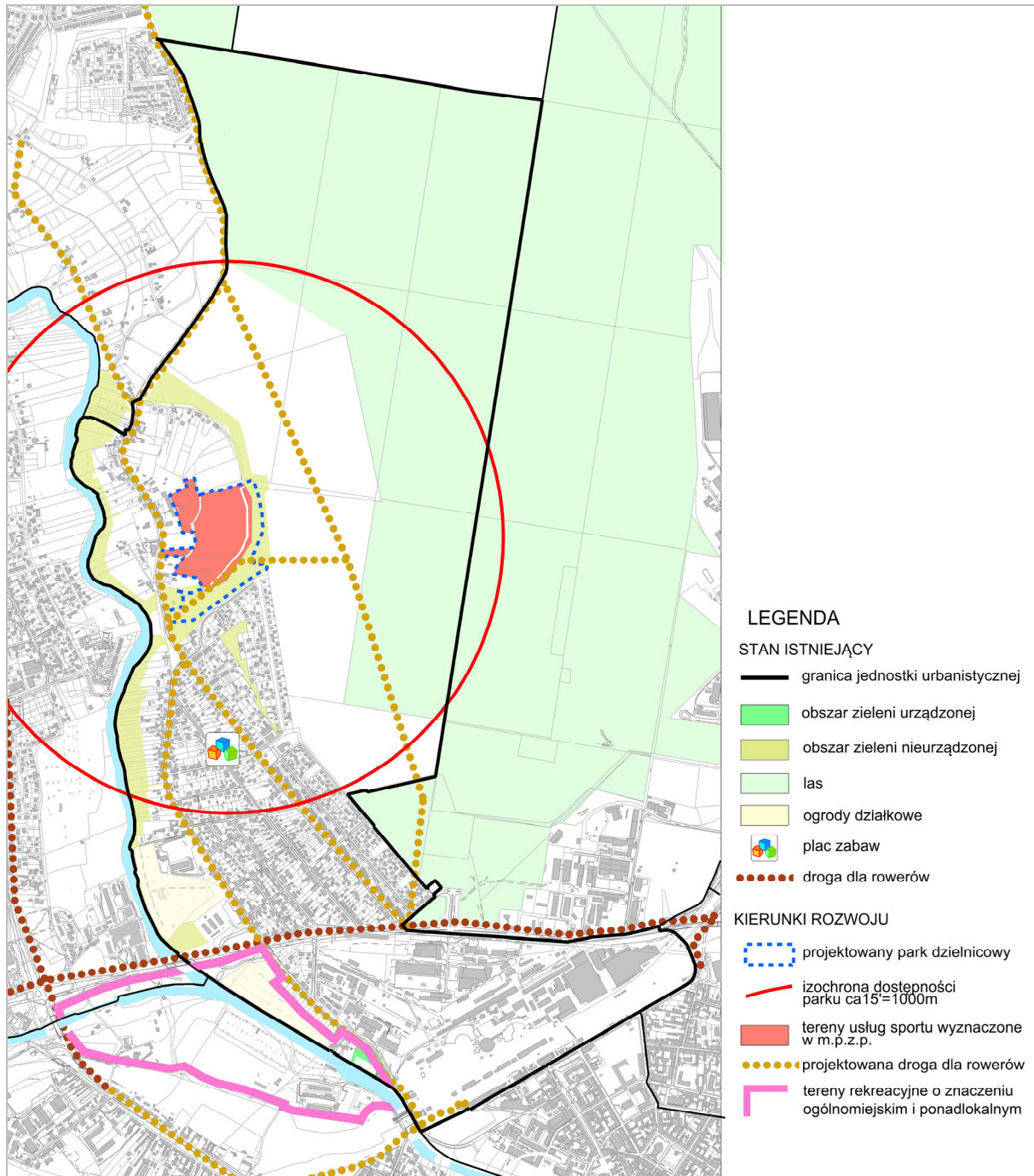
Aby móc zaspokoić potrzeby mieszkańców na minimalnym poziomie 4 m² na mieszkańca, należałoby zorganizować tereny zieleni urządzonej na powierzchni nieco ponad 3 ha. Będzie to możliwe pod warunkiem przekształcenia przynajmniej części ogrodów działkowych i urządzenia terenów zieleni w obszarze przeznaczonym w planie miejscowym pod funkcje usług sportu. Ponieważ oba te tereny sąsiadują ze sobą, proponuje się przekształcić je w park dzielnicowy o szerokim programie rekreacyjno – wypoczynkowym. Na jego terenie mogą być lokalizowane obiekty sportu, place zabaw oraz bogate nasadzenia piętrowej zieleni ozdobnej.

W granicach Górzyskowa znajduje się obecnie tylko 1 obiekt sportowy – boisko Orlik przy ul. Kcyńskiej 49. Z uwagi na potrzeby mieszkańców wskazana jest realizacja kolejnych tego typu obiektów. Zasadne jest zlokalizowanie ich w południowej części dzielnicy tak, aby rozmieszczenie obiektów było względnie równomierne. Jeden z obiektów mógłby zostać zrealizowany w obszarze parku dzielnicowego, natomiast drugi np. na terenie ZS nr 32 przy ul. Kruczej.

Do dyspozycji zamieszkałych tu 1142 dzieci, pozostaje 1 publiczny plac zabaw położony w północnej części osiedla przy ul. Kcyńskiej 49.

Aby poprawić warunki rekreacji dziecięcej, należy wybudować jeszcze minimum 1 nowy obiekt tego typu. Proponuje się aby zrealizować go w obszarze przyszłego parku dzielnicowego lub na terenie ZS nr 32.

JACHCICE

stan istniejący:

- 1 plac zabaw (przy ul. Średniej 98)

Łączna liczba mieszkańców jednostki Jachcice wynosi 3 895 osób, w tym dzieci 461, młodzieży i dorosłych 3 434.

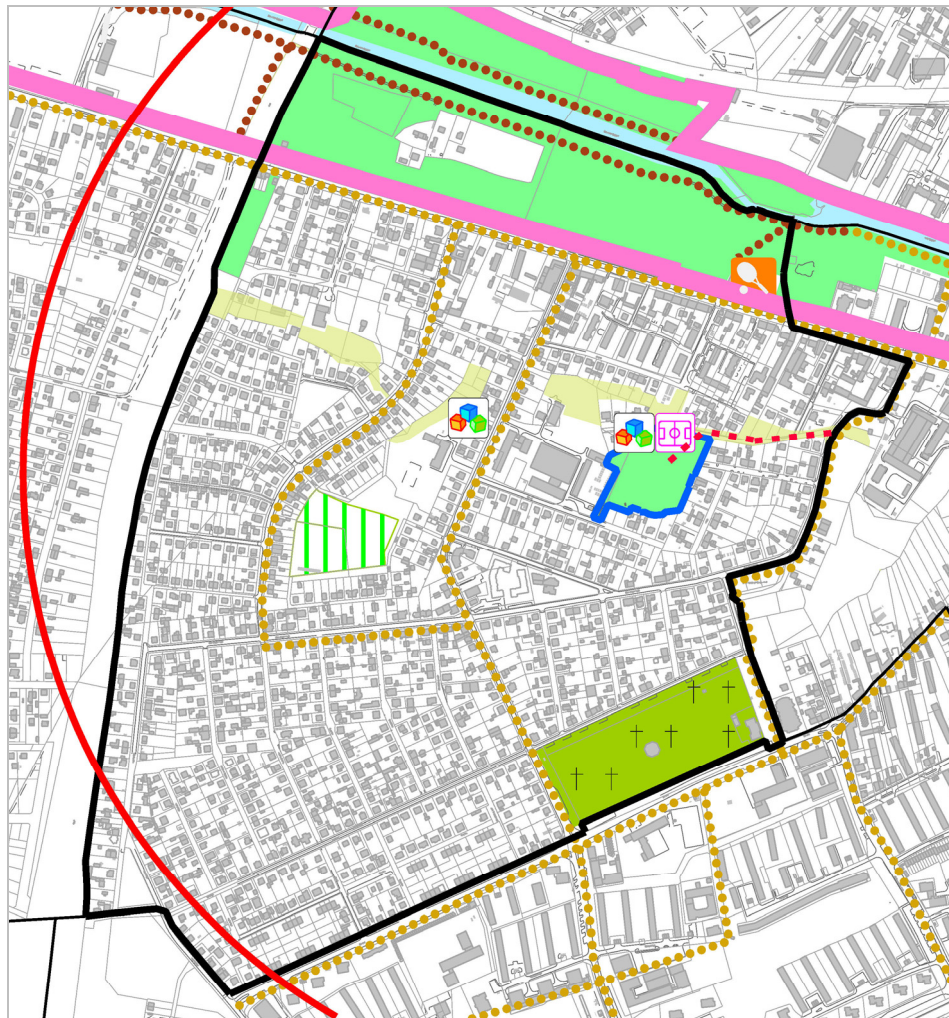
Przy tak niewielkiej liczbie dzieci, jeden plac zabaw zabezpiecza w pełni potrzeby rekreacyjne najmłodszych mieszkańców. Niestety na terenie jednostki Jachcice nie ma żadnego obiektu rekreacji sportowej, przez co potrzeby dorosłych pozostają niezaspokojone.

Plany miejscowe przewidują lokalizację terenu usług sportu o powierzchni ok. 8 ha w północnej części osiedla mieszkaniowego. Realizacja ustaleń planu przy tak dużej powierzchni obiektu, pozwoli na zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Niestety odległość pomiędzy projektowanym terenem usług sportu a zabudową mieszkaniową w rejonie ul. Ludwikowo wynosi ponad 1300 m, przez co dostępność obiektów będzie znacznie ograniczona. Wskazana jest więc realizacja jednego obiektu codziennej rekreacji sportowej w południowej części osiedla.

Teren osiedla Jachcice jest ubogi także w zieleni urządzonej. Na każdego mieszkańca przypada statystycznie 4,29 m² powierzchni, co stanowi absolutne minimum. Istniejąca zieleni urządzonej, ze względu na słaby poziom zagospodarowania oraz niewystarczającą dostępność, w rzeczywistości nie służy rekreacji mieszkańców. Dodatkowo obecny stan zieleni urządzonej w jednostce zostanie uszczuplony o skwer pomiędzy ulicami Czołgistów i Saperów, który w obowiązującym planie miejscowym przeznaczony jest na teren usług. Dokuczliwy brak terenów zieleni urządzonej jest kompensowany częściowo przez znaczny udział zieleni krajobrazowej i lasów.

Aby znacząco poprawić dostępność terenów rekreacji codziennej dla mieszkańców Jachcic, proponuje się urządzenie parku dzielnicowego na terenie przeznaczonym w obowiązującym planie miejscowym pod usługi sportu i zieleni. Obiekt ten powinien zostać wyposażony w szeroki program rekreacyjny dla różnych grup wiekowych i społecznych. Po zrealizowaniu powyższych ustaleń planu, na jednego mieszkańca Jachcic będzie przypadać ok. 30 m² terenów zieleni i rekreacji.

JARY

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

obszar zieleni urządzonej

obszar zieleni nieurządzonej

++ cmentarze

plac zabaw

kort tenisowy

boisko wielofunkcyjne

droga dla rowerów

parki dzielnicowe na terenach zieleni urządzonej

izochrona dostępności parku ca15'=1000m

KIERUNKI ROZWOJU

..... projektowana droga dla rowerów

- - - - - proponowane połączenia pieszo-rowerowe

tereny rekreacji do urządzenia

tereny rekreacyjne o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym

Stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik
- 1 kort tenisowy
- 1 plac zabaw.

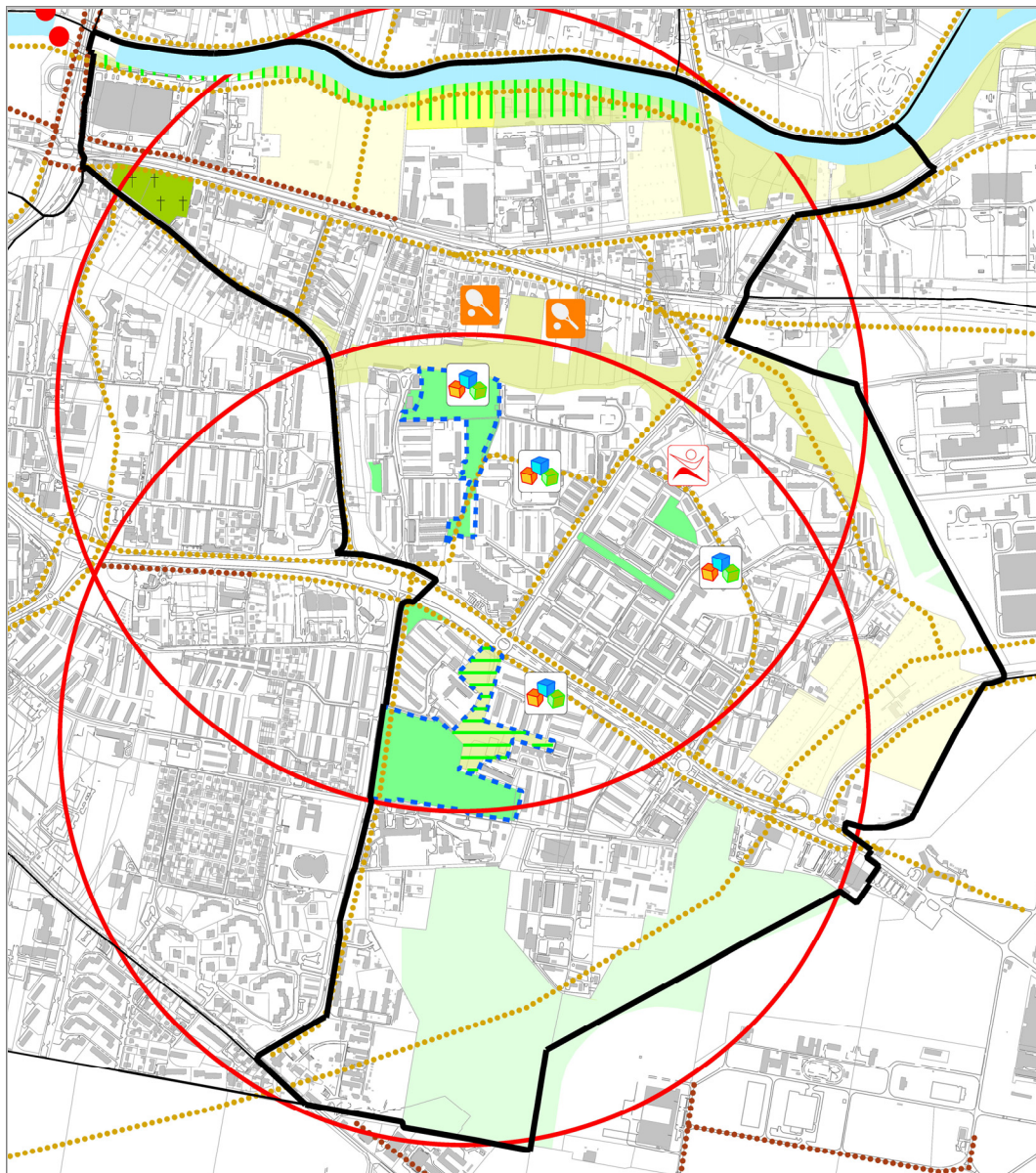
Łączna liczba mieszkańców jednostki 5937 osób, w tym dzieci 695, młodzieży i dorosłych 5242.

Osiedle Jary jest bardzo bogate w tereny zieleni urządzonej. Na każdego mieszkańca przypada tu 27,9 m² zieleni. Jest to jeden z najwyższych wskaźników na obszarze miasta. Rolę parku dzielnicowego powinien przejąć Park Księżycowy, z uwagi na swoje położenie w obszarze gęstej zabudowy. Na terenie parku istnieje już plac zabaw oraz boisko wielofunkcyjne. Wymaga on poszerzenia programu rekreacyjnego oraz nasadzeń zieleni wysokiej.

Dostępność terenów sportowych prezentuje się jednak nieco słabiej. Na Jarach znajdują się 2 obiekty tego typu, więc na każdy z nich przypada ponad 2600 mieszkańców. Pozwala to zaspokoić potrzeby na minimalnym poziomie, ale są to warunki dalekie od komfortowych. Dodatkowo jeden z obiektów - kort tenisowy zlokalizowany w peryferyjnej części osiedla, tuż nad Kanalem Bydgoskim (ul. Nakielska 70), co istotnie ogranicza jego dostępność dla mieszkańców gęściej zaludnionej, południowej części osiedla. Wskazane jest doposażenie jednostki w kolejne obiekty sportowe np. boisko lub tor dla rowerów, które mogą być lokalizowane na terenie szkoły przy ulicy Słonecznej lub na terenie zlikwidowanych garaży blaszanych (działka gminna) oraz zieleni wokół stawu/glinianki.

Na Jarach znajdują się 2 place zabaw (Park Księżycowy przy ul. Księżycowej i przy ul. Słonecznej 26). Przy stosunkowo niewielkiej ilości zamieszkujących tu dzieci, zabezpieczają one ich potrzeby na poziomie optymalnym.

KAPUŚCISKA

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

zieleń urządzona

zieleń nieurzadzona

† † cmentarze

ogrody działkowe

las

plac zabaw

kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"

kort tenisowy

● przystanek tramwaju wodnego

..... droga dla rowerów

KIERUNKI ROZWOJU

..... projektowany park dzielnicowy

— izochrona dostępności parku ca15'=1000m

..... projektowana droga dla rowerów

||||| teren rekreacji do urządzenia

||||| zieleń urządzona we władaniu spółdzielni mieszkaniowych proponowana do użytku publicznego

stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Baczyńskiego 1)
- 2 korty tenisowe (przy ul. Nowotoruńskiej 8)
- 4 place zabaw (przy: ul. Bohaterów Westerplatte 2, ul. Przodowników Pracy, ul. Bydgoskiego Batalionu Obrony Narodowej, ul Murarzy i Architektów)

Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 23 258 osób, w tym dzieci 2 574, młodzieży i dorosłych 20 684.

Osiedle Kapuściska jest jednym z najliczniej zamieszkałych terenów w Bydgoszczy, charakteryzujący się stosunkowo dużym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym (ok 17%). Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców osiedla na tereny rekreacji i wypoczynku kształtuje się nieco powyżej przyjętego minimum. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej, utrzymywanej przez miasto, wynosi 4,9 m² na osobę. Powyższy niedobór kompensowany jest na terenie jednostki udziałem terenów zieleni nieurządzonej. Ok. 27,6 m² na osobę stanowią tereny zadrzewionej skarpy w części północnej oraz lasy w części południowo-wschodniej obszaru.

Osiedle Kapuściska jest terenem o ukształtowanym układzie przestrzennym charakteryzującym się zwartą zabudową mieszkaniową, dlatego też dużą trudność sprawia pozyskanie nowych terenów pod funkcje rekreacji i wypoczynku. Z uwagi na to proponuje się wykorzystanie istniejących terenów zieleni urządzonej i doposażanie ich w obiekty rekreacji codziennej. Nadanie statusu parku dzielnicowego zaleca się w obrębie dwóch obszarów. W części północnej proponuje się objąć teren zieleni urządzonej przy ul. Przodowników Pracy i Szarych Szeregów. Stanowi on obecnie główny obszar spacerów i wypoczynku mieszkańców osiedla. Na atrakcyjność miejsca, jako przestrzeni rekreacji, składa się ok. 2 ha zieleni z wytyczonymi ścieżkami spacerowymi oraz placem zabaw a wszystko to urządzone w zaciszu drzew porastających skarpe. Istniejący program miejsca należałoby wzbogacić poprzez realizację terenu zabaw młodzieży (skatepark, cross rowerowy, tor dla łyżworolkowców, modernizacja istniejącego boiska), doposażenie w ławki sytuowane przy alejkach i miejscach zacienionych, czy też wprowadzenie obiektów związanych z wodą np. fontanna. Teren skarpy wymaga prac pielęgnacyjnych oraz modernizacji ciągów pieszych.

W części południowej Kapuścisk proponuje się wyznaczenie drugiego parku dzielnicowego. Wydaje się to celowe z uwagi na barierę przestrzenną w postaci ulicy Wojska Polskiego, która znacznie ogranicza ciągłość i łatwą dostępność terenów zieleni urządzonej dla mieszkańców tej części osiedla. Planowany park obejmowałby istniejący park leśny przy ul. Szpitalnej oraz sąsiadujący teren spółdzielni mieszkaniowej, użytkowany obecnie jako teren rekreacji osiedlowej. Niniejszy obszar spełnia kryteria przewidziane w programie parku dzielnicowego. Proponuje się jedynie jego doposażenie. Zaleca się w obrębie leśnego parku utrzymanie funkcji spacerowo - wypoczynkowej. Teren ten wymaga utwardzenia nawierzchni alejek parkowych, doposażenia w oświetlenie i ławki oraz wprowadzenia miejsca odpoczynku – np. altanki. Na terenie otwartym proponuje się organizację strefy czynnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Obok istniejącego placu zabaw zaleca się modernizację boisk sportowych oraz rozszerzenie ich funkcji w zakresie gier zespołowych.

Jedynym nowym obszarem do przekształceń w kierunku rekreacji na obszarze Kapuścisk są tereny nadrzeczne. Długoletnia polityka miasta w zakresie kształtowania obszarów nadwodnych Bydgoszczy wyznacza w tym miejscu strefę aktywności sportowej. Oprócz urządzenia bulwarów z trasą spacerową, ścieżką rowerową i przeprawą mostową, przewidziana jest lokalizacja różnorodnych urządzeń i obiektów sportowych, zapewniających przedstawicielom różnych grup wiekowych, aktywny wypoczynek. Planowane połączenie tych terenów bulwarami ze Starym Miastem i Wyspą Młyńską, stanowi o atrakcyjności tego miejsca, nie tylko dla mieszkańców osiedla Kapuściska, ale i całego miasta.

Zagospodarowanie terenów nabrzeżnych Brdy pozwoli osiągnąć pożądany poziom wskaźnika zieleni urządzonej w jednostce, to jest $8,4 \text{ m}^2$ na osobę.

Jeśli chodzi o poziom zainwestowania w obiekty sportowe mieszkańcy dzielnicy mają do dyspozycji 3 obiekty sportowe, na każdy z nich przypada więc 6 895 osób powyżej 12 roku życia. Taki stan zainwestowania świadczy o dużym przeciążeniu istniejącej bazy obiektów sportowych i wymagane jest doinwestowanie terenu w tym zakresie. Aby osiągnąć minimalny poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców należy zlokalizować jeszcze co najmniej 4 obiekty sportowe. Ze względu na dobre warunki rekreacji dziecięcej - istnieją 4 publicznie dostępne place zabaw, na każdy obiekt

przypada 644 dzieci, wskazane jest rozwijanie infrastruktury sportowej dla młodzieży (boiska wielofunkcyjne).

OSIEDLE LEŚNE

stan istniejący:

- 2 boiska wielofunkcyjne (przy ul. Czerkaskiej 8, ul. 11 listopada 4)

- 1 hala sportowa (przy ul. Czerkaskiej 8)
- 2 boiska typu Orlik (przy ul. Czerkaskiej 8 i ul. Grabowej 4)
- 1 plac zabaw (w Parku Im. Zenona Załuskiego przy ul. Modrzewiowej)

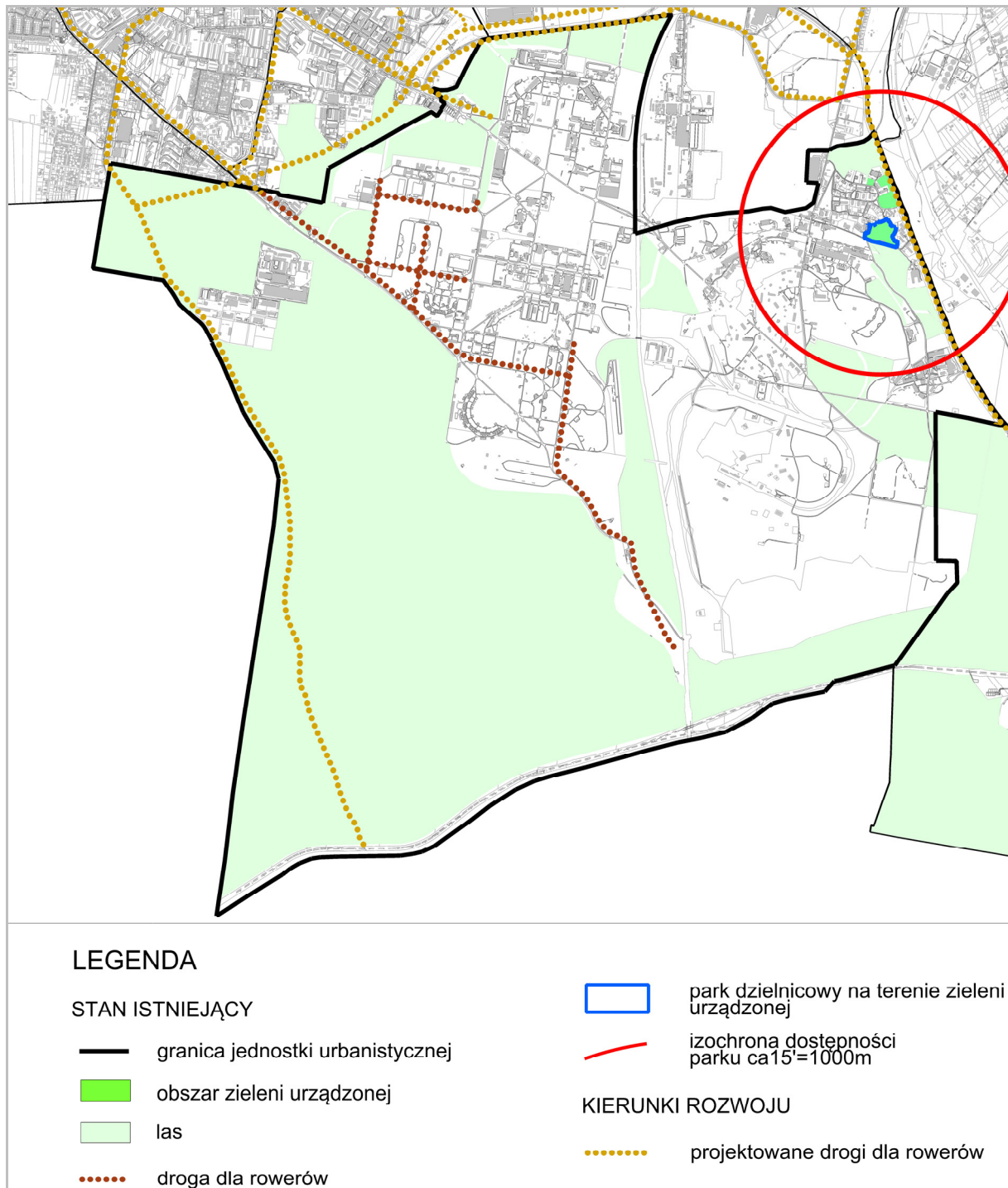
Łączna liczba mieszkańców to 11309 osób, w tym dzieci 1081, młodzieży i dorosłych 10228.

Osiedle Leśne jest częścią miasta bardzo bogatą w tereny zieleni. Na każdego mieszkańca przypada tu ok. 17,7 m² zieleni urządzonej. Zabezpiecza to potrzeby mieszkańców na poziomie więcej niż optymalnym. Nie ma potrzeby urządzania nowych terenów zieleni. Proponuje się jednak doposażenie parku im. W. Załuskiego i nadanie mu rangi parku dzielnicowego.

Dostępność obiektów rekreacji sportowej jest nieco gorsza. Na terenie jednostki znajdują się 4 boiska i hala sportowa. Na każdy obiekt przypada 2046 mieszkańców, co zabezpiecza ich potrzeby na poziomie zaledwie minimalnym. Aby osiągnąć optymalny poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców, należałoby zrealizować jeszcze kilka nowych obiektów. Wskazane jest uwzględnienie struktury wiekowej mieszkańców osiedla. Nowe obiekty sportowe winny być projektowane i realizowane z myślą o osobach starszych i niepełnosprawnych. Proponuje się budowę siłowni terenowej, ścieżki zdrowia i pływalni krytej.

Wśród mieszkańców Osiedla Leśnego najliczniejszą grupę wiekową stanowią ludzie starsi (powyżej 65 roku życia), a dzieci jest zaledwie 1081. Wybudowany dla nich publiczny plac zabaw nie zabezpiecza potrzeb ich rekreacji nawet na poziomie minimalnym. Wskazana jest realizacja co najmniej jeszcze jednego placu zabaw. Proponuje się zlokalizować go na terenie zieleni przy ul. Dwernickiego.

ŁĘGNOWO I

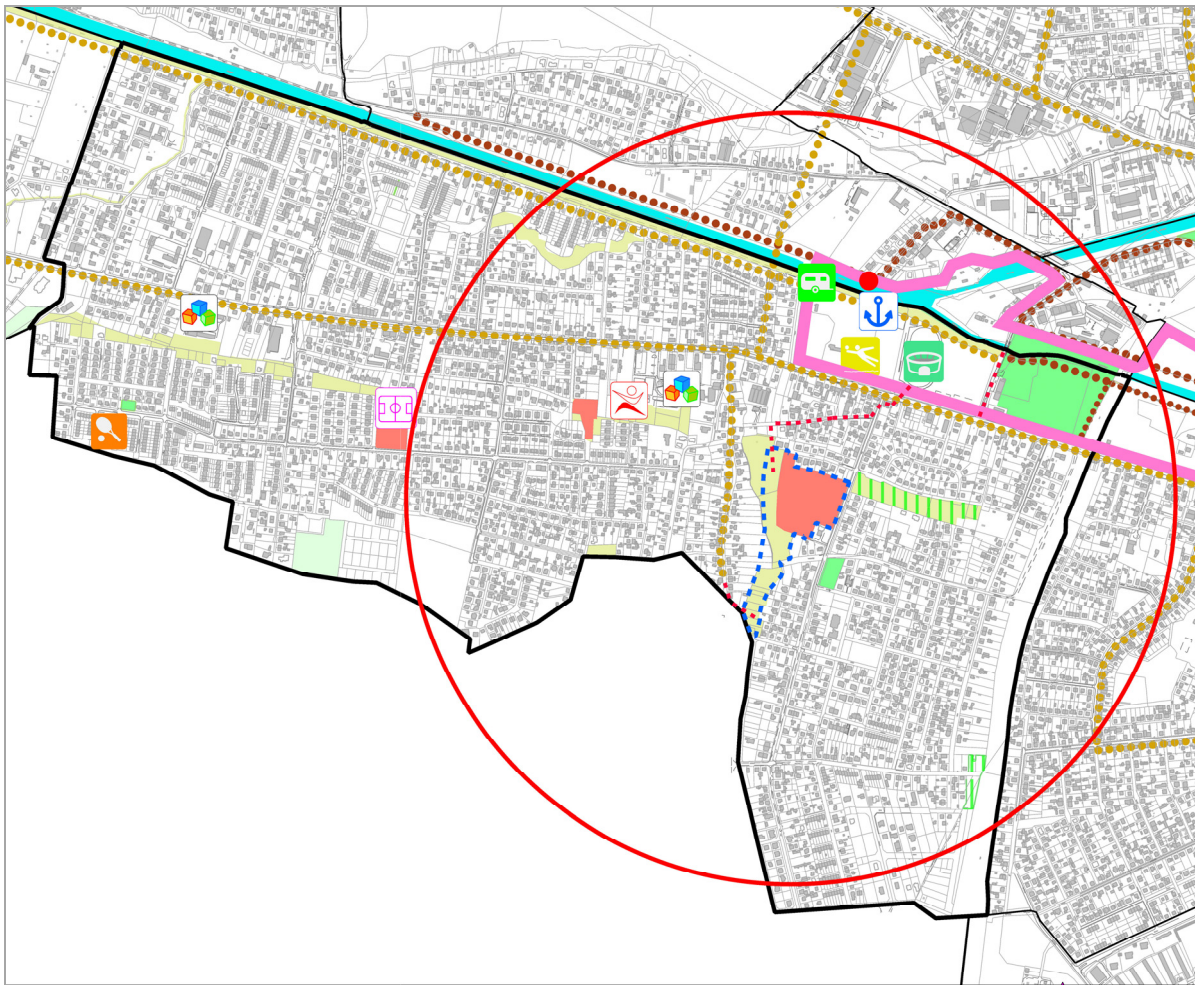
Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 1 942 osoby, w tym dzieci 248, młodzieży i dorosłych 1 694.

Brak tu jakichkolwiek obiektów sportowych. Powierzchnia zieleni urządzonej kształtuje się na poziomie niewiele większym niż przyjęte minimum, to jest 4,85 m²

na mieszkańca. W części zachodniej obszaru znajdują się duże kompleksy leśne, będące jednocześnie zielenią ochronną strefy przemysłowej Bydgoszczy. Tereny te nie są wystarczająco dostępne dla mieszkańców osiedla. Mimo niezadawalającego stanu zieleni urządzonej nie ma tu możliwości wytyczenia nowych obszarów tego typu. Proponuje się zatem utrzymanie i doposażenie istniejących terenów zieleni publicznej oraz utworzenie na obszarze przy ul. Żówińskiej parku dzielnicowego.

Brak urządzeń sportowych w jednostce jest niwelowany przez bliską lokalizację orlika i placu zabaw na terenie zespołu szkół nr 18 przy ul. Hutniczej. Mimo to istnieje potrzeba organizacji infrastruktury rekreacji i sportu w bliższej odległości zabudowy mieszkaniowej, która pomogłaby w integracji miejscowej ludności w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży. Jest to szczególnie ważne w tym rejonie miasta z uwagi na znaczny udział ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz bardzo trudne warunki życia mieszkańców strefy przemysłowej, którzy w znaczny sposób oddaleni są od miejskich terenów rekreacji. Dlatego też aby osiągnąć poziom optymalny, należałoby zrealizować 2 obiekty sportowe takie jak np.: boisko wielofunkcyjne, siłownia zewnętrzna itp. Konieczna jest również realizacja 1 placu zabaw. Brakującą infrastrukturę rekreacyjno-sportową proponuje się lokalizować na terenie zieleni przy ul. Żówińskiej lub na terenie istniejącego przedszkola.

MIEDZYŃ

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

- granica jednostki urbanistycznej
- obszar zieleni urządzonej
- obszar zieleni nieurządzonej
- las
- plac zabaw
- kort tenisowy
- kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"
- pole biwakowe, campingowe / parking dla samochodów i wozów campingowych
- boisko do siatkówki plażowej
- przystań wodna
- stadion sportowy
- boisko wielofunkcyjne

 wypożyczalnia sprzętu wodnego

 droga dla rowerów

 przystanek tramwaju wodnego

KIERUNKI ROZWOJU

 parki dzielnicowe na terenach zieleni urządzonej

 izochrona dostępności parku ca15'=1000m

 tereny rekreacji do urządzenia

 tereny usług sportu wyznaczone w m.p.z.p.

 proponowane połączenia pieszo-rowerowe

 projektowane droga dla rowerów

 tereny rekreacyjne o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym

stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Pijarów 4)
- 1 boisko do piłki siatkowej (przy ul. Nakielskiej 84)
- 1 boisko do baseballa (przy ul. Krokusowej)
- 1 stadion sportowy (przy ul. Nakielskiej 84)
- 1 przystań wodna (przy ul. Nakielskiej 84)
- 1 kort tenisowy (przy ul. Kalinowa 1)
- 2 place zabaw (przy ul. Nakielskiej 237 i Pijarów 4)

Łączna liczba mieszkańców to 11 155 osób, w tym dzieci 1 281, młodzieży i dorosłych 9 874.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej zabezpiecza potrzeby mieszkańców na poziomie minimalnym. Obiekty sportowe są w niewielkim stopniu przeciążone.

Jednostka od strony południowej przylega do lasów położonych na terenie gminy sąsiedniej. Ich obecność w znacznym stopniu kompensuje niski wskaźnik zieleni urządzonej.

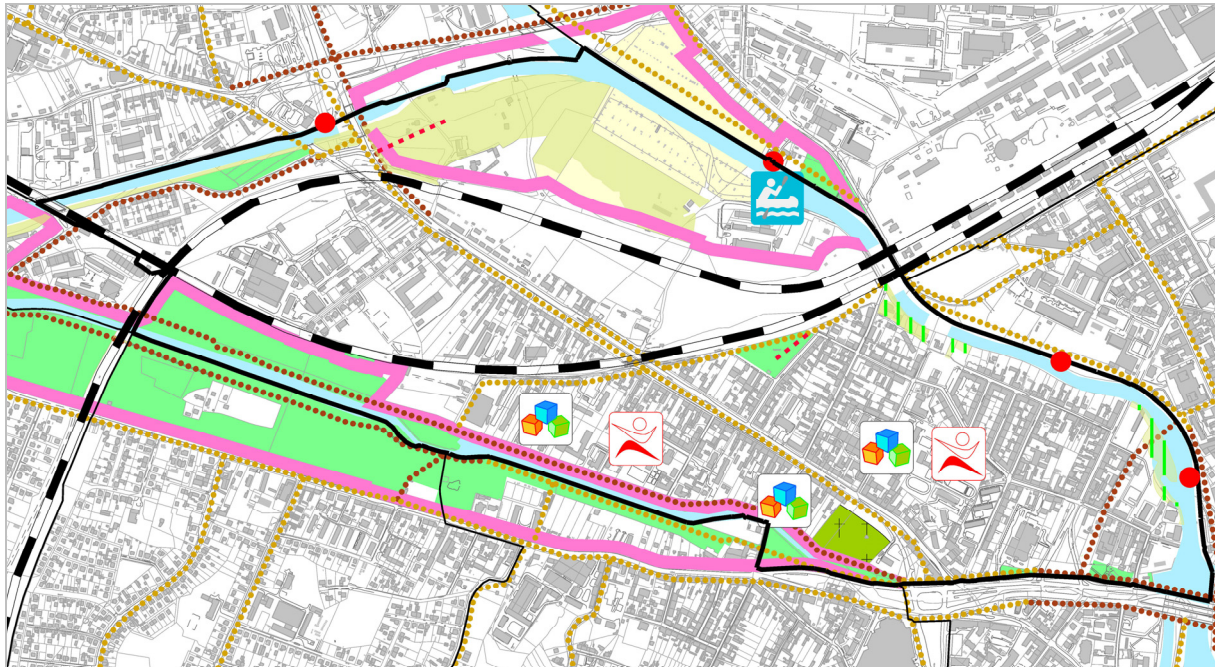
W planach miejscowych przewidziano przekształcenie 3,8 ha powierzchni terenów zieleni krajobrazowej na urządzoną. Po zrealizowaniu tych przedsięwzięć wskaźnik zieleni na mieszkańca przekroczy wartość optymalną i wyniesie 8,47 m² na mieszkańca.

Na terenie Miedzynia istnieją 2 publiczne place zabaw. Na każdy obiekt przypada więc 641 dzieci. Warunki rekreacji dziecięcej są więc optymalne.

Plany miejscowe wyznaczają 3 tereny pod lokalizację przyszłych inwestycji sportowych. Realizacja kolejnych 2 obiektów sportu pozwoli znacznie poprawić ich dostępność na terenie jednostki. Wówczas ilość dorosłych mieszkańców i młodzieży przypadająca na 1 obiekt zbliży się do wartości optymalnej i osiągnie poziom 1234 osoby/obiekt.

Rozwój terenów sportu i rekreacji powinien zmierzać w kierunku realizacji ustaleń planów miejscowych, gdyż zabezpieczają one potrzeby mieszkańców na poziomie zbliżonym do optymalnego.

OKOLE

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

obszar zieleni urządzonej

obszar zieleni nieurządzonej

ogrody działkowe

cmentarz

plac zabaw

przystań wodna

kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"

..... droga dla rowerów

KIERUNKI ROZWOJU

tereny rekreacyjne o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym

tereny zieleni wyznaczone w m.p.z.p. do urządzenia

..... proponowane połączenia pieszo-rowerowe

..... projektowana droga dla rowerów

Stan istniejący:

- 2 boiska typu Orlik (przy ul. Śląskiej 7, Nowogrodzkiej 3)
- 1 przystań wodna/ kajakarska (przy ul. Nadrzecznej 2)
- 3 place zabaw (przy ul. Granicznej 12, ul. Starszokolnej 12, oraz w Parku nad Starym Kanałem w rejonie ul. Wrocławskiej).

Łączna liczba mieszkańców jednostki wynosi 11 107 osób, w tym dzieci 1 450, młodzieży i dorosłych 9 657.

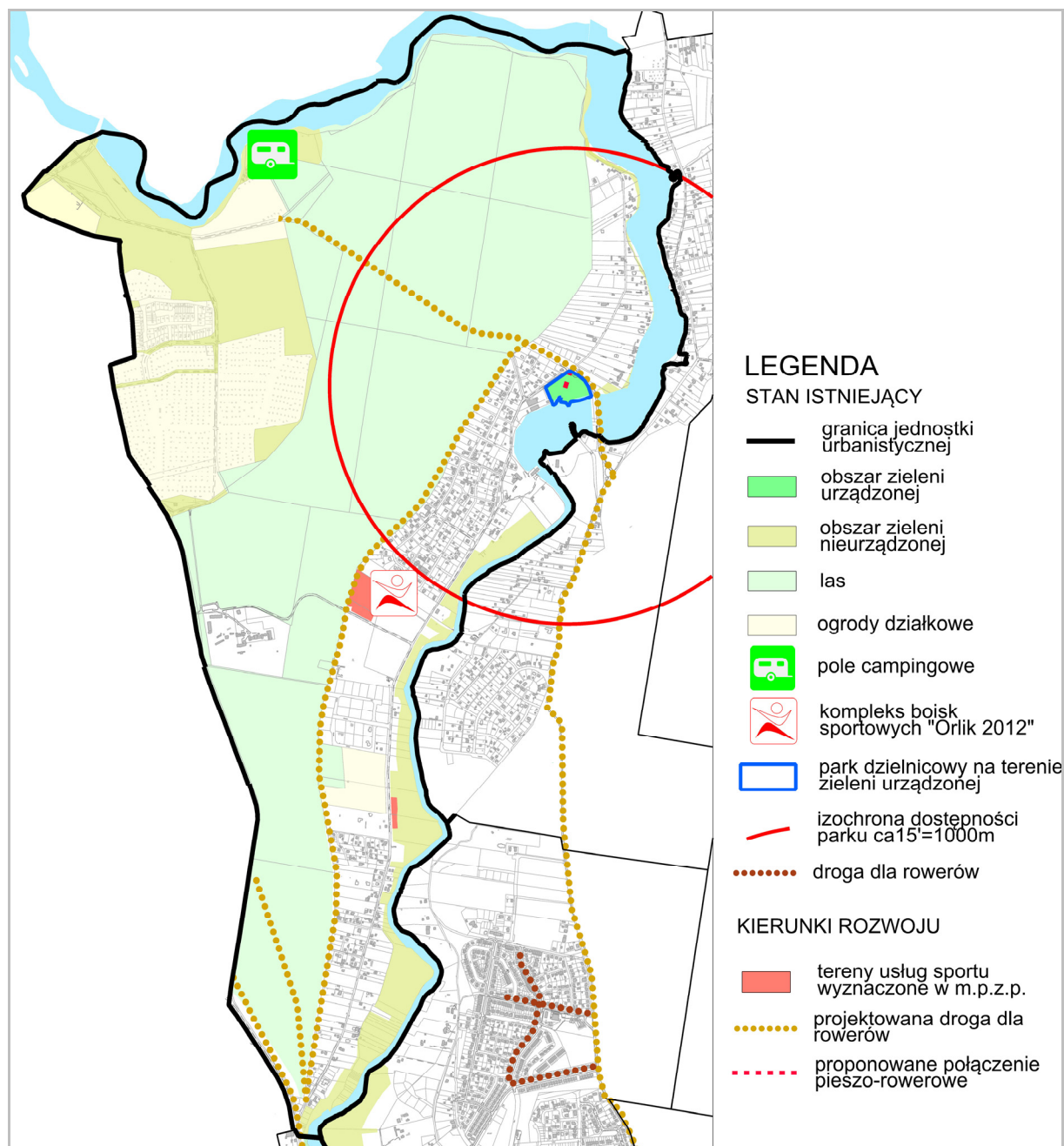
Na terenie Okola zieleni miejska stanowi znaczny udział w ogólnej powierzchni jednostki. Na każdego mieszkańca przypada aż 17,6 m² zieleni urządzonej. Obszary rekreacyjne skumulowane są głównie w obrębie Parku nad Starym Kanałem oraz kilku skwerów miejskich. Dodatkowo, obowiązujące plany miejscowe przewidują realizację jeszcze 1,5 ha zieleni, dzięki czemu na mieszkańca przypadać będzie tu 19,02 m².

Warunki rekreacji dziecięcej wypadają bardzo korzystnie – na każdy plac zabaw przypada 483 dzieci.

Dostępność obiektów sportu wypada nieco gorzej. W granicach osiedla są tylko 2 boiska. Przystań wodna jest wykorzystywana głównie w okresie letnim i nie pełni funkcji obiektu rekreacji codziennej. Statystycznie na każdy z trzech obiektów przypada 3 219 dorosłych mieszkańców i młodzieży. Dlatego też wskazane jest rozwijanie infrastruktury rekreacji codziennej (boiska, gry plenerowe itp.) przy istniejących szkołach oraz na terenach zieleni ogólnodostępnej.

Północna część jednostki posiada niezwykle predyspozycje do rozwoju funkcji rekreacyjnych. Możliwa jest tu lokalizacja parku o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym.

OPŁAWIEC

Stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Opławiec 157)

Łączna liczba mieszkańców jednostki Opławiec wynosi 1 185 osób, w tym dzieci 155, młodzieży i dorosłych – 1 030.

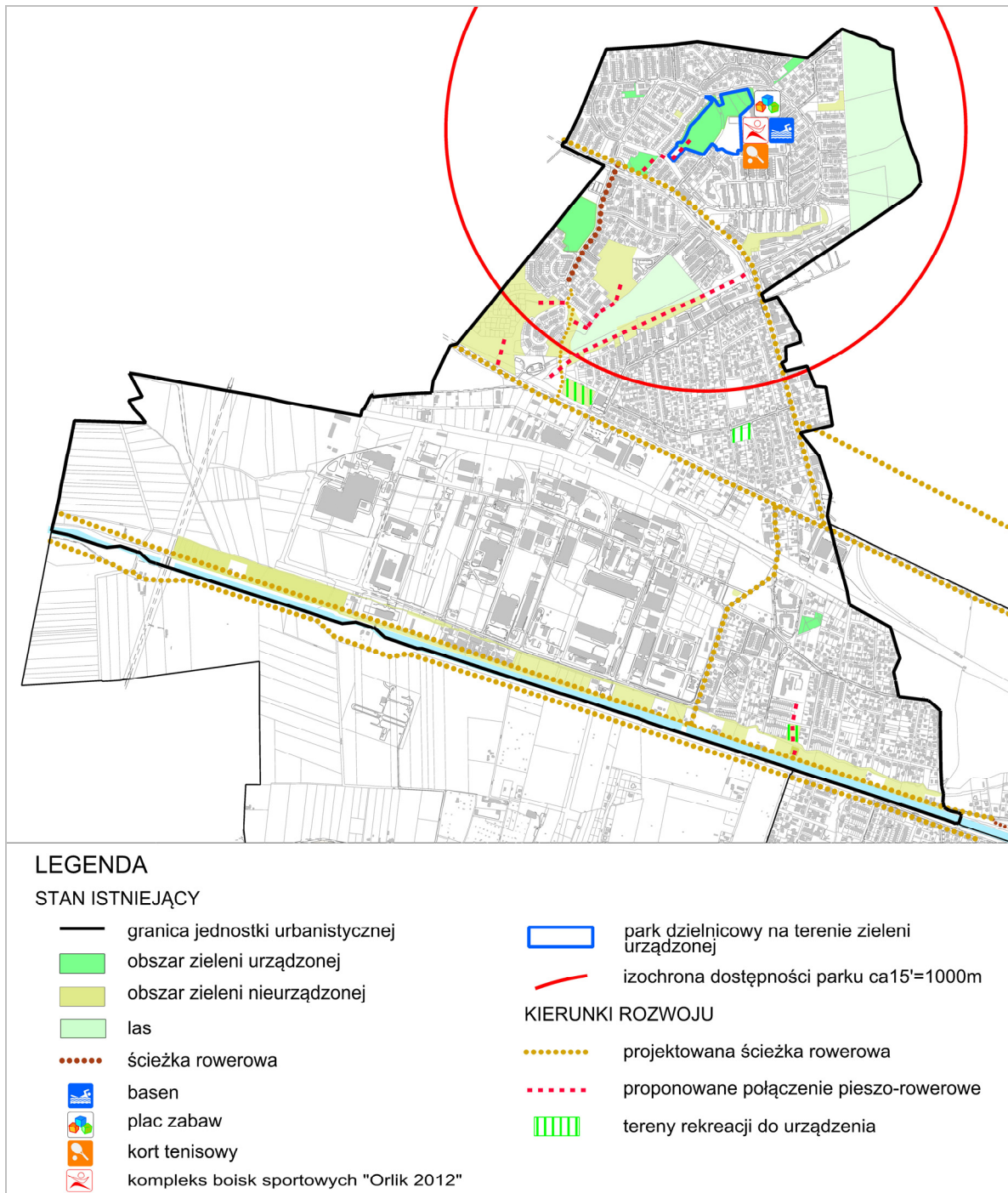
Przy tak niewielkiej liczbie mieszkańców, jedno boisko zabezpiecza w potrzeby rekreacyjne mieszkańców na poziomie niemal optymalnym. Brakuje natomiast obiektu rekreacji dziecięcej.

Teren osiedla bardzo bogaty w zieleni urządzoną. Na każdego mieszkańca przypada tu aż 14,43 m² powierzchni parków i skwerów, co w pełni zaspokaja założone potrzeby. Ponadto jednostka położona jest w otoczeniu lasów i zieleni przybrzeżnej Brdy co znacząco podnosi jej atrakcyjność jako komfortowej dzielnicy mieszkaniowej.

Rozwój terenów rekreacji na Oplawcu powinien zmierzać w kierunku utworzenia parku dzielnicowego obejmującego teren zieleni urządzonej przy ul. Biwakowej. Wskazane jest jego doposażenie w ciągi spacerowe, oświetlenie, ławki i stoły piknikowe. Konieczne wydaje się wybudowanie tu placu zabaw dla dzieci.

Obowiązujący plan miejscowy przewiduje lokalizację terenu usług sportu w okolicach ul. Meysnera. Realizacja ustaleń planu podniesie dodatkowo komfort mieszkańców i wpłynie pozytywnie na wizerunek osiedla.

OSOWA GÓRA

stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Sardynkowej 7),
- 1 kort tenisowy (przy ul. Sardynkowej 7),
- 1 basen (przy ul. Sardynkowej 7),
- 1 plac zabaw (przy ul. Sardynkowej 7).

Łączna liczba mieszkańców Osowej Góry wynosi 13 364 osoby, w tym dzieci 1 779, młodzieży i dorosłych 11 585.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej zabezpiecza potrzeby mieszkańców na poziomie minimalnym. Na każdego mieszkańca przypada niewiele ponad 5 m² tej powierzchni zielonej. Osowa Góra z trzech stron otoczona jest lasami położonymi na terenie gminy sąsiedniej. Ich obecność w znacznym stopniu kompensuje niski wskaźnik zieleni urządzonej. Pośrodku północnej części osiedla znajduje się spory obszar zieleni nieurządzonej, w części - chronionej jako użytek ekologiczny. Nie posiada on jednak korzystnych uwarunkowań do rekreacyjnego wykorzystania.

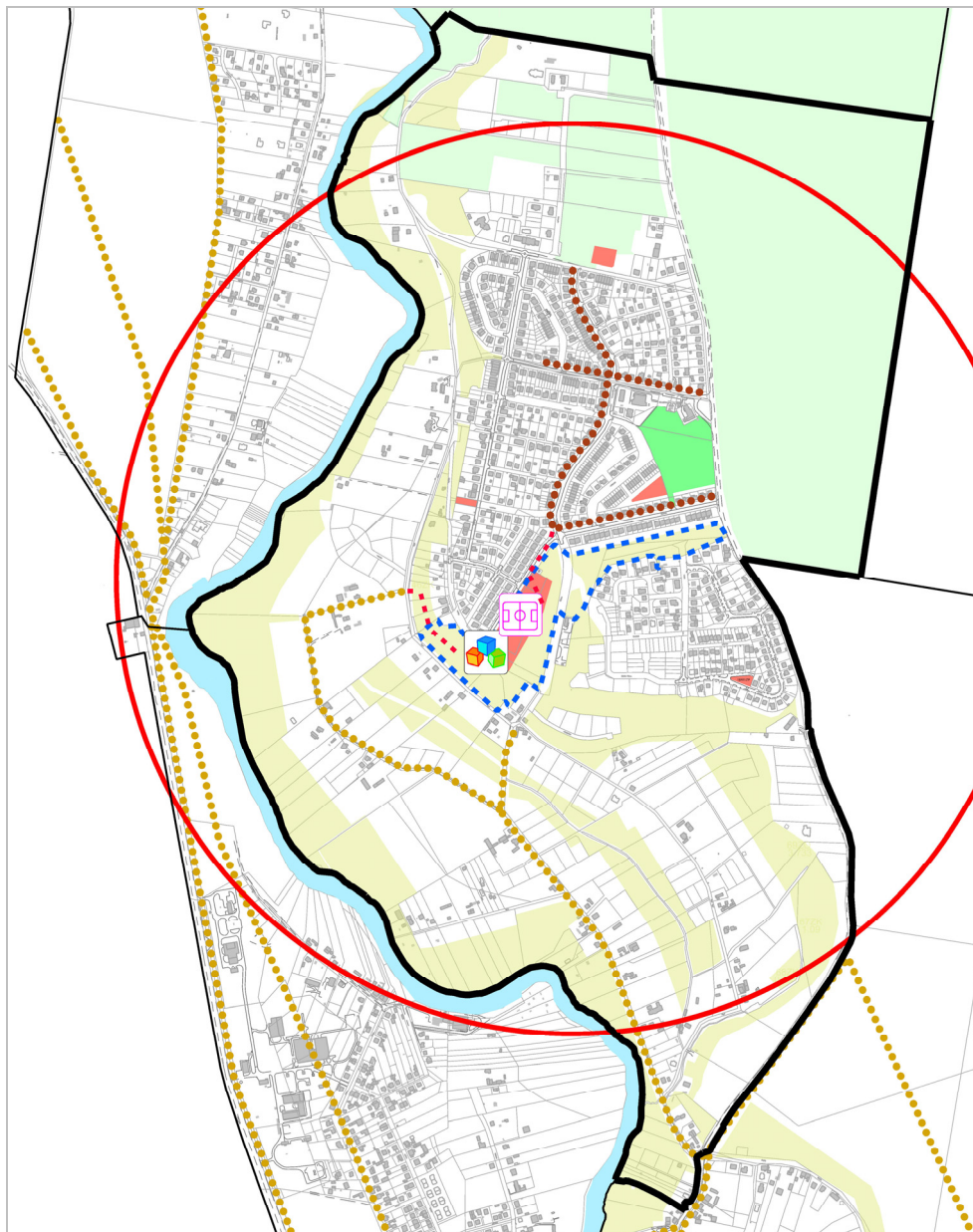
Proponuje się wspólne zagospodarowanie terenów zieleni przy ul. Wielorybiej i Głębinowej wraz z terenem sportu przy ul. Sielawowej i nadanie całemu obiektowi rangi parku dzielnicowego.

Obiekty sportowe są poważnie przeciążone. Na każdy z nich przypada 3 862 mieszkańców. Ich dostępność pogarsza koncentracja w północno-zachodniej części osiedla, przez co mieszkańcy części południowo – wschodniej i wschodniej są w zasadzie pozbawieni obiektów codziennej rekreacji sportowej.

Na terenie osiedla istnieje tylko 1 publiczny plac zabaw. Warunki rekreacji dziecięcej nie osiągają więc nawet minimalnego poziomu.

W celu poprawy warunków rekreacji mieszkańców wskazane jest urządzenie terenu aktywnego wypoczynku na działkach gminnych przy ul. Kanarkowej, przeznaczonych w planie miejscowym pod zieleń publiczną i usługi sportu. Alternatywą są niezabudowane działki, w rejonie ul. Dzieciołowej i Zimorodkowej, stanowiące rezerwy w obowiązujących miejscowych planach pod inne funkcje. Wskazane jest ich czasowe, a w razie ewentualnego odstąpienia od aktualnego przeznaczenia, trwałe zagospodarowanie pod funkcję rekreacji.

PIASKI

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

- granica jednostki urbanistycznej
- obszar zieleni urządzonej
- obszar zieleni nieurządzonej
- las
- tereny usług sportu wyznaczone w m.p.z.p.
- droga dla rowerów

plac zabaw

boisko wielofunkcyjne

KIERUNKI ROZWOJU

- projektowany park dzielnicowy
- izochrona dostępności parku ca 15' = 1000m
- projektowana droga dla rowerów
- proponowane połączenie pieszo-rowerowe

Stan istniejący:

- 1 plac zabaw (przy ul Mochelskiej)
- 1 boisko wielofunkcyjne (przy ul Mochelskiej).

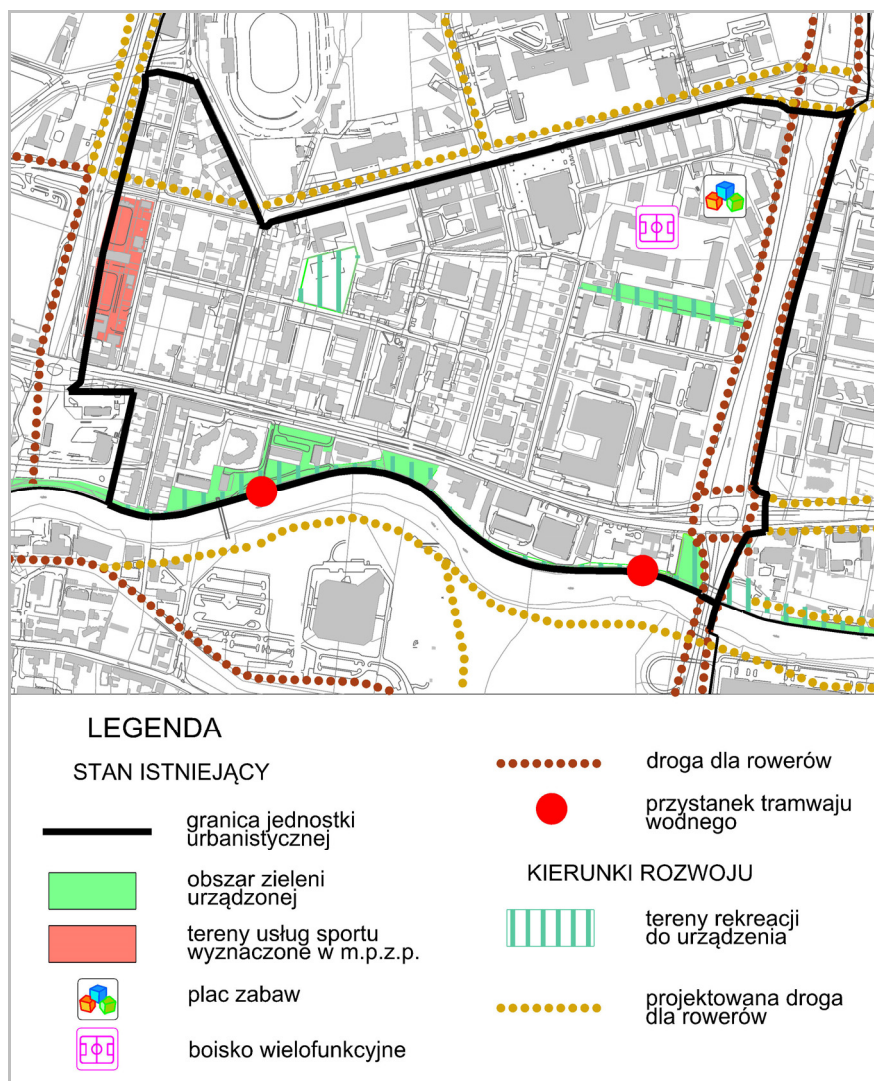
Łączna liczba mieszkańców jednostki Piaski wynosi 2 430 osób, w tym dzieci 296, młodzieży i dorosłych - 2134.

Przy tak niewielkiej liczbie dzieci, jeden plac zabaw zabezpiecza w pełni potrzeby rekreacyjne najmłodszych mieszkańców. Natomiast obiekt sportowy jest bardzo przeciążony. Rada osiedla podjęła inicjatywę wybudowania niewielkiego stadionu, jednak z uwagi na brak środków inwestycja została przerwana. Potrzeby rekreacji sportowej osób dorosłych i młodzieży pozostają więc niezaspokojone.

Teren osiedla jest bardzo bogaty w zielenią urządzoną. Na każdego mieszkańca przypada tu aż 14,65 m² parków i skwerów, co zaspokaja w pełni potrzeby mieszkańców.

Rozwój terenów rekreacji na Pisakach powinien zmierzać w kierunku utworzenia parku dzielnicowego w rejonie ulic: Obozowej i Mochelskiej, obejmującego istniejące tereny sportowe, stadion w budowie oraz istniejącą zielenią krajobrazową. Teren ten należy urządzić przez realizację ciągów spacerowych, oświetlenia, ławek i stołów piknikowych oraz miejsc aktywnej rekreacji, jak ścieżki zdrowia, czy siłownie zewnętrzne.

SKRZETUSKO

stan istniejący:

- 1 boisko wielofunkcyjne (przy ul. Pestalozziego 18)
- 1 plac zabaw (przy ul. Pestalozziego)

Łączna liczba mieszkańców 4 411 osób, w tym dzieci 461, młodzieży i dorosłych 3950.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej kształtuje się na poziomie nieco wyższym niż minimalny - na osobę przypada średnio 6,4 m². Większość tych terenów stanowią bulwary w południowej części osiedla oraz skwer im. Ludwika Zamenhofa. W najbliższych latach przewidziane jest doinwestowanie

terenów nadrzecznych, poprzez realizację min. placu zabaw dla najmłodszych, boiska do gry w boule, siłowni terenowej itp. Realizacja tych przedsięwzięć podniesie znacząco walory rekreacyjne tego terenu. Nie zmienia to jednak faktu, że bulwary położone są skrajnie w obszarze osiedla a ich dostępność dla wielu mieszkańców jest mocno ograniczona.

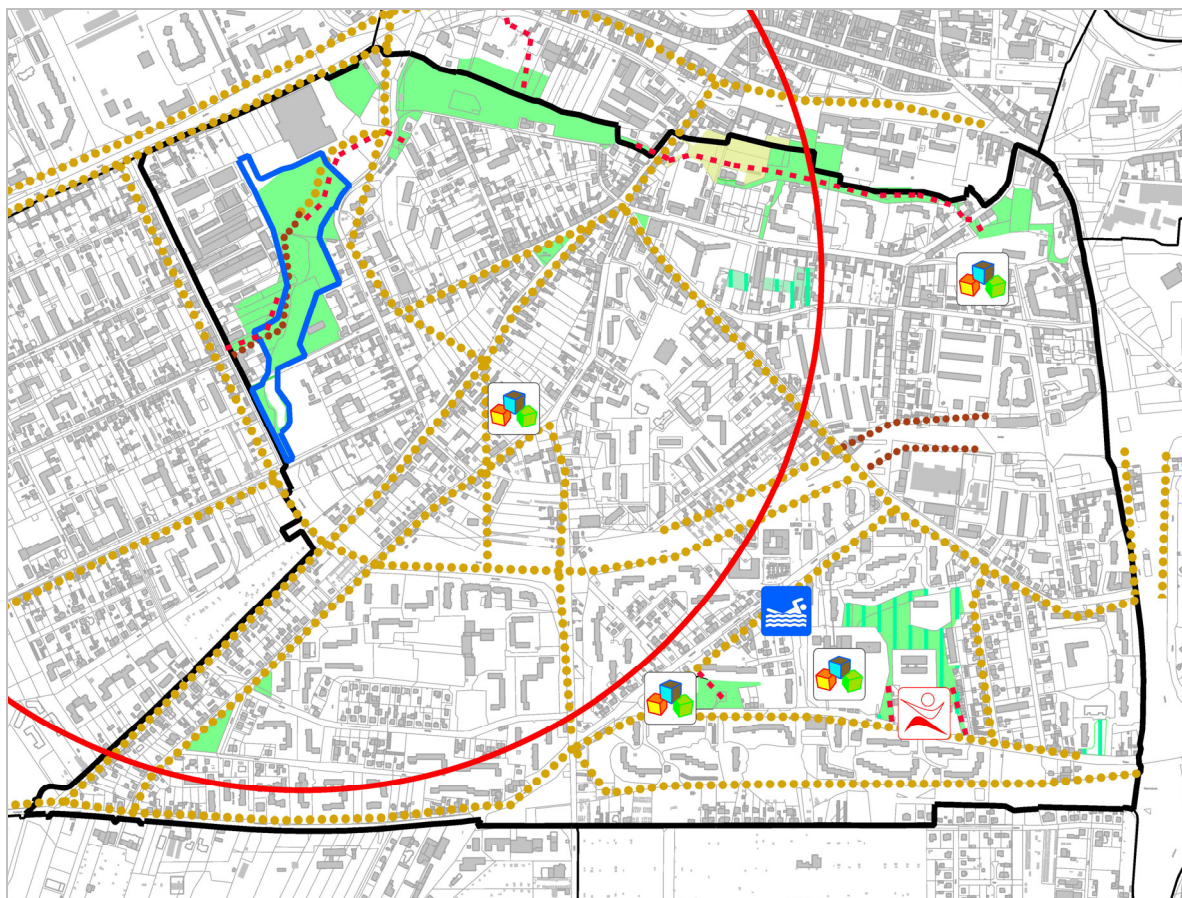
Szansą poprawy takiego stanu jest urządzenie terenu rekreacji na działce 37/3, będącej obecnie nieużytkiem we własności Skarbu Państwa. Zgodnie z obowiązującym planem miejscowym możliwa jest tu lokalizacja funkcji sportu i rekreacji na powierzchni 6 790 m². Innym obszarem wymagającym doinwestowania by mógł lepiej zaspokajać potrzeby rekreacyjne mieszkańców jest teren przy Zespole Szkół Budowlanych. Istniejące boisko wielofunkcyjne, spółdzielczy plac zabaw oraz skwer Zamenhoffa stanowią potencjalna przestrzeń rekreacji osiedlowej.

Warunki rekreacji sportowej na osiedlu są bardzo słabe. Jedyne boisko wielofunkcyjne obsługuje wszystkich dorosłych mieszkańców osiedla i młodzież, a więc prawie 4 tys. osób. Istnieje zatem pilna potrzeba realizacji kolejnych tego typu obiektów, np. w granicach projektowanego terenu zieleni na działce 37/3, przy ulicy Karłowicza.

W sąsiednich częściach miasta, w promieniu ok. 800 – 1000 m, istnieją dwa duże centra sportowe: na północy - Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (obecnie w przebudowie - do częściowego użytku publicznego będą udostępnione min. boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne, boisko do piłki plażowej, korty tenisowe, basen) oraz na południu - Park Centralny z halą „Łuczniczka” oraz innymi obiektami sportowymi. Dlatego też wskazane jest kształtowanie ciągów pieszo rowerowych w taki sposób aby ułatwiały one korzystanie z obiektów sportu w najbliższej okolicy.

Warunki rekreacji dziecięcej są dobre. W jednostce istnieje tylko jeden plac zabaw, jednak przy tak niewielkiej liczbie dzieci (461) zaspokaja on ich potrzeby na poziomie optymalnym.

SZWEDEROWO

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

— granica jednostki urbanistycznej

obszar zieleni urządzonej

obszar zieleni nieurządzonej

plac zabaw

kompleks boisk sportowych
"Orlik 2012"

basen

droga dla rowerów

park dzielnicowy na terenach
zieleni urządzonej

izochrona dostępności parku
ca15'=1000m

KIERUNKI ROZWOJU

tereny zieleni wyznaczone
w m.p.z.p. do urządzenia

tereny zieleni parkowej
wyznaczone w m.p.z.p.

projektowana dla rowerów

proponowane połączenia
pieszo-rowerowe

stan istniejący:

- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Goszczyńskiego)
- 4 place zabaw (przy ul. Goszczyńskiego 3, Traugutta 12, ul. Jordanowskiej, ul. Brzozowej)
- 1 pływalnia kryta (przy ul. Goszczyńskiego 3).

Łączna liczba mieszkańców Szwederowa wynosi 30 250 osób, w tym dzieci 3 587, młodzieży i dorosłych 26 663.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej statystycznie zabezpiecza potrzeby mieszkańców na poziomie nieco wyższym niż przyjęte minimum. Niestety w praktyce potrzeby większości mieszkańców nie są zaspokojone. Zieleń urządzona rozlokowana jest głównie w pobliżu zachodniej i północnej granicy Szwederowa, natomiast południowa i wschodnia, gęsto zaludnione części dzielnicy, pozbawione są tego typu terenów. Część zieleni miejskiej obejmuje obszar położony na stromej skarpie, co w praktyce bardzo ogranicza jego dostępność, a niekiedy wręcz uniemożliwia jego rekreacyjne wykorzystanie. Ponadto istniejąca zieleń urządzona wymaga doinwestowania oraz poszerzenia programu rekreacyjnego.

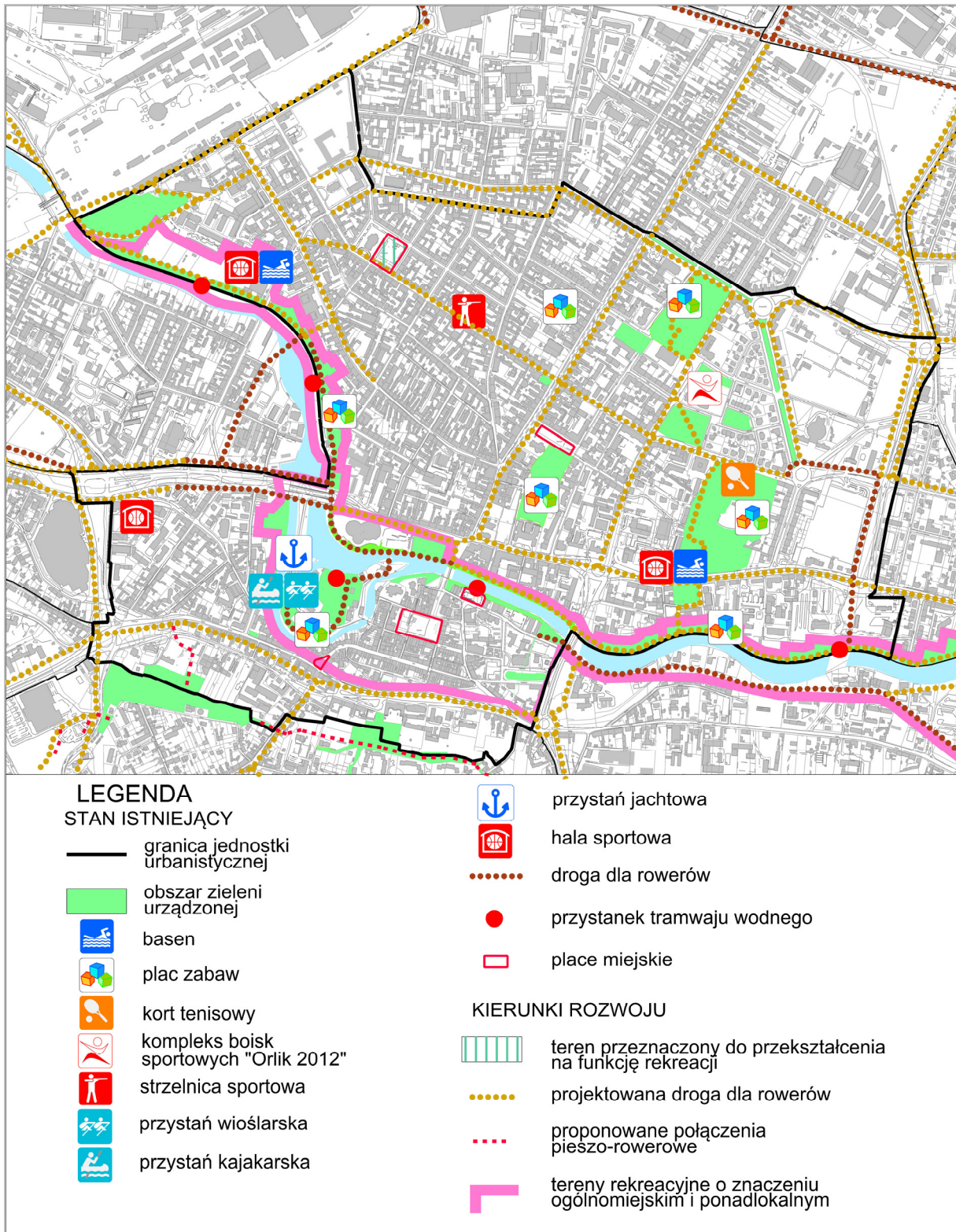
W planach miejscowych przewidziano przekształcenie 0,5 ha terenów powierzchni biologicznie czynnej (w dwóch częściach) na zieleń urządzonej. Po zrealizowaniu obu przedsięwzięć wskaźnik zieleni na mieszkańca osiągnie wartość 5,71 m² na mieszkańca i nadal pozostanie bardzo niski.

Na terenie jednostki znajdują się 4 publiczne place zabaw. Na każdy obiekt przypada 897 dzieci. Warunki rekreacji dziecięcej są więc dobre.

W obszarze Szwederowa istnieją tylko 2 obiekty sportowe: basen i boisko Orlik. Na każdy obiekt przypadają 13 332 osób, co jest rażąco wysoką wartością i daleko odbiega od przyjętych standardów.

Aby znacząco poprawić możliwości rekreacji codziennej mieszkańców Szwederowa, należałoby zrealizować dodatkowo aż 7 nowych obiektów sportowych. Cały teren osiedla posiada plany miejscowe, jednak nie przewidują one realizacji nowych obiektów sportowych. Proponuje się zlokalizować nowe obiekty sportowe w obszarze projektowanych terenów zieleni urządzonej. Z uwagi na niewielką powierzchnię terenów niezagospodarowanych, będących własnością miasta, dla poprawy warunków rekreacji sportowej konieczne wydaje się szersze wykorzystanie sal gimnastycznych i boisk szkolnych, które jednak należy doposażyć.

ŚRÓDMIEŚCIE

stan istniejący:

- 3 hale sportowe (przy ul. Królowej Jadwigi 23, ul. Świętej Trójcy 37, ul. Jagiellońskiej 27)
- 1 kort tenisowy (przy ul. Markwarta 10a)
- 1 boisko typu Orlik (przy ul. Staszica 4)
- 2 pływalnie kryte i 1 odkryta (Astoria przy ul. Królowej Jadwigi 23, Pałac Młodzieży przy ul. Jagiellońskiej 27)
- 1 przystań jachtowa (przy ul. Mennica 12)
- 1 przystań wioślarska (przy ul. Mennica 12)
- 1 przystań kajakarska (przy ul. Mennica 12)
- 7 placów zabaw (przy ul. Gdańskiej 53 a, w Parku Jana Kochanowskiego, w Parku Kazimierza Wielkiego, w Parku Ludowym im. Wincentego Witosa, na bulwarze nad Brdą przy ul. Jagiellońskiej 36, na bulwarze nad Brdą przy ul. Marcinkowskiego, na Wyspie Młyńskiej)

Łączna liczba mieszkańców 20 932 osób, w tym dzieci 2529, młodzieży i dorosłych 18403.

Śródmieście jest centralną i zarazem najbardziej reprezentacyjną częścią miasta. Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej kształtuje się na poziomie o wiele wyższym niż przyjęty optymalny wskaźnik - na mieszkańca dzielnicy przypada średnio 13 m². Układ przestrzenny terenów przeznaczonych do rekreacji w strefie śródmiejskiej jest jednak nierównomierny. Rejon po wschodniej stronie ul. Gdańskiej został zagospodarowany według koncepcji miast-ogrodów i do dziś cechuje go wyższy udział zieleni, zwłaszcza w porównaniu z obszarem Starego Miasta oraz północno-zachodnią częścią jednostki.

Obecnie Stary Rynek, Wyspa Młyńska, bulwary pełnią rolę przestrzeni publicznych i są obszarami rozwoju funkcji rekreacji miejskiej. Ich rozwój powinien zmierzać w kierunku wzbogacenia programu oraz pielęgnacji zieleni. Istnieje potrzeba wykreowanie odrębnego charakteru i atmosfery poszczególnych przestrzeni miejskich, poprzez urządzenie np. ogrodów tematycznych, wprowadzanie nowych

urządzeń rekreacyjnych, bazy do realizacji gier miejskich czy wzbogacenie nasadzeń unikalnej roślinności.

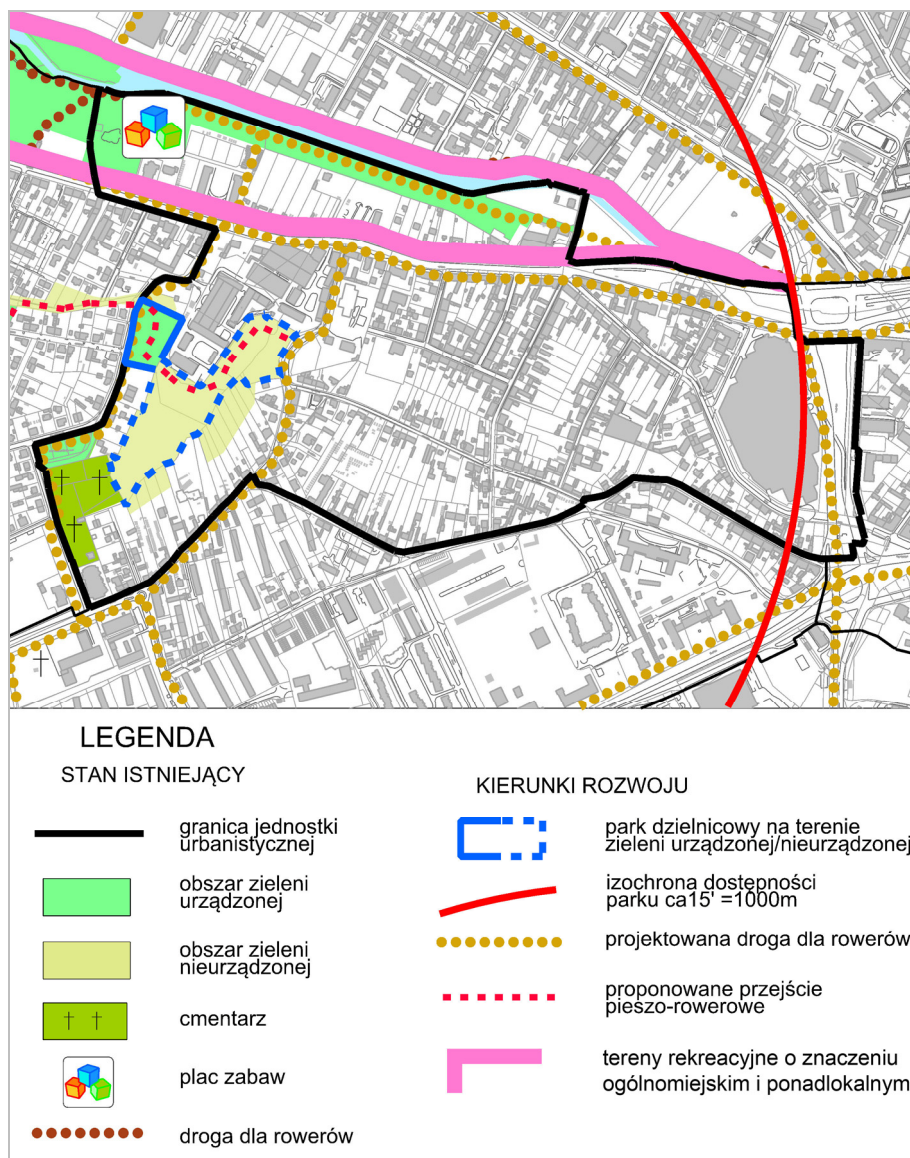
W przestrzeni silnie zurbanizowanej, gdzie udział zieleni jest niewielki, wskazane jest tworzenie kameralnych miejsc wypoczynku, które wykorzystują istniejące zagospodarowanie i nie wymagają znacznej ilości miejsca do urządzenia. Tego typu przestrzenie mogłyby być realizowane przy budynkach użyteczności publicznej takich jak: szkoły, uczelnie, biblioteki, budynki administracyjne itp. Innymi potencjalnymi miejscami do przekształcenia na cele rekreacji są także podwórza nieruchomości. Uporządkowanie zapleczy, wprowadzenie nasadzeń zieleni i elementów małej architektury, umieszczenie urządzeń do zabawy znacznie poprawiłoby komfort zamieszkania mieszkańców strefy staromiejskiej, np. w kwartale ulic Długa, Przyrzecze, Ku Młynom, Jezuicka, gdzie istnieje możliwość kompleksowego zagospodarowania podwórek jako przestrzeni służących wszystkim mieszkańcom przyległych nieruchomości.

Istotnym kierunkiem działań w zakresie kształtowania przestrzeni rekreacyjnych winno być zapewnienie ich ciągłości. Wskazane jest połączenie publicznych parków, skwerów i bulwarów zadrzewionymi ciągami pieszymi, alejami i ścieżkami rowerowymi. Nasadzenia zieleni należy realizować w postaci przyulicznej zieleni powiązanej z małą architekturą. Wskazaną ulicą do doinwestowania w tym zakresie jest ulica Gdańska, stanowiąca główną oś kompozycyjną strefy centralnej. Trasa ta łączy najbardziej reprezentacyjną część miasta z terenami wypoczynku i rekreacji Bydgoszczan - LPKiW w Myślęcinku. Daje ona początek wielu ciągom pieszym prowadzącym do atrakcyjnych miejsc oraz placów śródmiejskich. Komunikację w kierunku wschód-zachód zapewniają ulice Krasińskiego i Śniadeckich oraz trasa wyznaczona ulicami: Ogińskiego, Sieńki, Al. Ossolińskich, Mickiewicza, Świętojańską, Mazowiecką, Fredry i Dworcową. Powyższe ciągi łączą tereny zieleni urządzonej po obu stronach ul. Gdańskiej, jednocześnie kierując ruch pieszo-rowerowy ku bulwaram. Na obszarze Starego Miasta oraz przyległego terenu Wyspy Młyńskiej wyznaczono strefę gdzie preferowany jest ruch pieszy i rowerowy.

Na terenie Śródmieścia istnieje 7 placów zabaw, co zapewnia dobre warunki rekreacji dla najmłodszych. Dostępność obiektów sportu jest zdecydowanie gorsza. Potrzeby starszych mieszkańców zabezpieczone są na poziomie zaledwie minimalnym – na jeden obiekt przypada 2045 osób w wieku powyżej 12 lat. Aby

osiągnąć poziom optymalny należałoby zrealizować jeszcze aż 8 nowych obiektów. Z uwagi na gęste zainwestowanie terenu i brak wolnych przestrzeni do zagospodarowania rekreacyjnego, wskazane jest szersze udostępnienie obiektów sportowych zlokalizowanych przy szkołach publicznych – zwłaszcza boisk sportowych i sal gimnastycznych. Wskazane jest również rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej terenów nadzecznych położonych w sąsiedztwie obiektu sportowego „Astoria” przy ul. Królowej Jadwigi 23.

WILCZAK

stan istniejący:

- 1 plac zabaw (Park nad Starym Kanałem w rejonie ul. Nakielskiej).

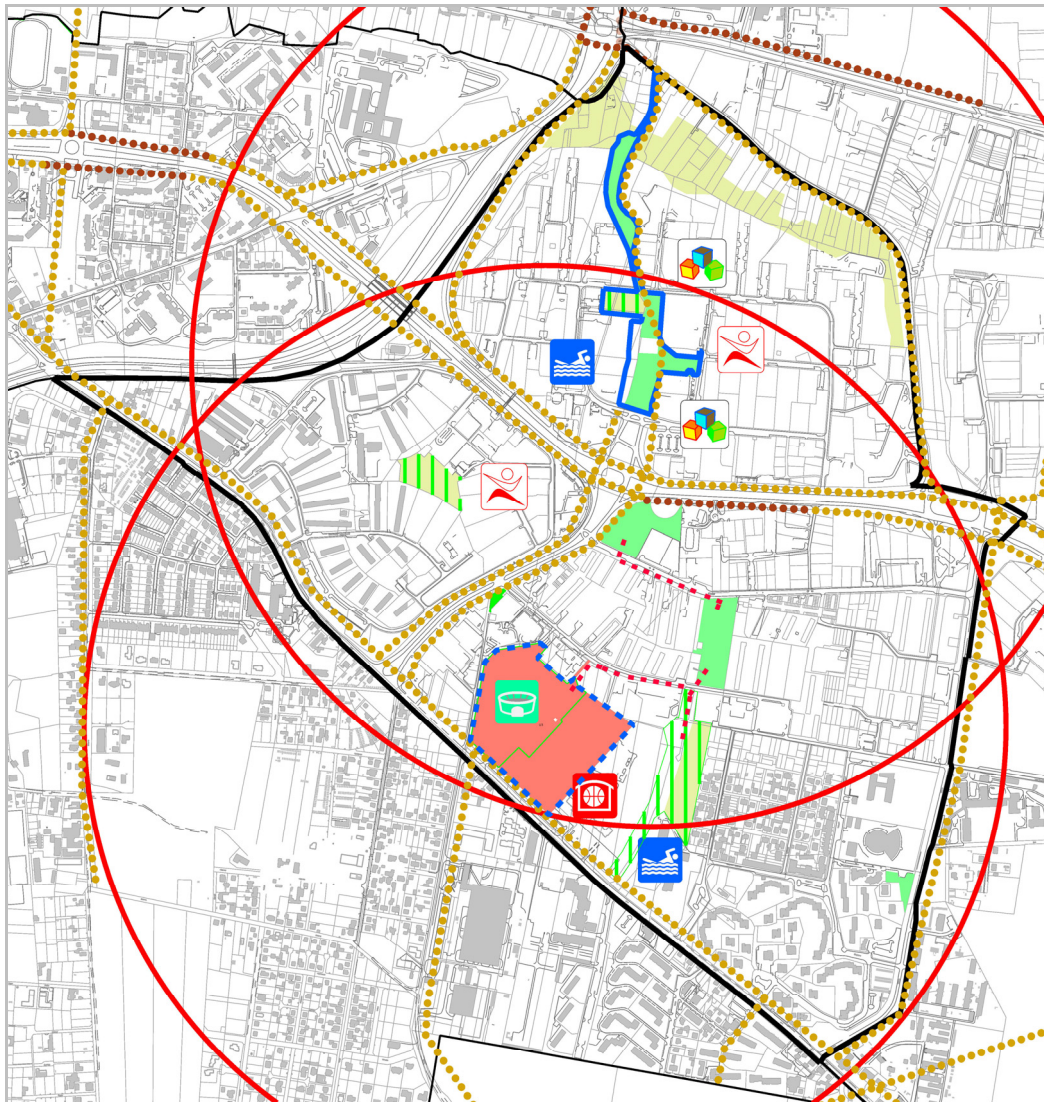
Łączna liczba mieszkańców jednostki Wilczak wynosi 4 036, w tym dzieci 534, młodzieży i dorosłych 3 502.

Na terenie jednostki przypada ok. 12 m² powierzchni zieleni urządzonej na jednego mieszkańca, co znacznie przekracza poziom optymalny. Dokuczliwy jest natomiast brak obiektów sportowych. Konieczna jest realizacja co najmniej dwóch, takich obiektów w oddalonych od siebie częściach dzielnicy. Dogodne warunki do realizacji wszelkiej infrastruktury rekreacyjnej istnieją na terenie przy ulicy Czerwonego Krzyża. Na obszarze istniejącej tam zieleni urządzonej oraz przyległej nieurządzonej (głównie we władaniu gminy) proponuje się stworzenie parku dzielnicowego. Aby mógł on prawidłowo pełnić swoją funkcję, należy zapewnić dojazd do kompleksu od strony ulicy Stawowej.

Trudno natomiast znaleźć inną korzystną lokalizację dla obiektów sportowych. Znakomita większość gruntów znajduje się tu w rękach prywatnych, co znacząco ogranicza możliwości ich wykorzystania na cele publiczne. Niewielkie powierzchnie tuż nad kanałem, stanowiące własność gminy, zajęte są przez zabytkowe tereny zieleni. Wprowadzenie obiektów sportowych w tym obszarze nie jest wskazane ze względów historycznych. Mieszkańcom pozostaje więc korzystanie z obiektów sportowych (istniejących i postulowanych) w sąsiedniej dzielnicy Jary.

Na terenie osiedla Wilczak znajduje się 1 plac zabaw. Jest on zlokalizowany w peryferyjnej części jednostki, w pobliżu kanału. Warunki rekreacji dziecięcej statystycznie są więc zbliżone do poziomu optymalnego (na jeden obiekt przypada 534 dzieci), w praktyce jednak odczuwalny jest brak placu zabaw. W miarę możliwości finansowych wskazana jest realizacja drugiego placu zabaw na obszarze parku dzielnicowego.

WYŻYNY

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

- granica jednostki urbanistycznej
- obszar zieleni urządzonej
- obszar zieleni nieurządzonej
- hala sportowa
- plac zabaw
- stadion sportowy
- kompleks boisk sportowych "Orlik 2012"
- basen

 droga dla rowerów

 park dzielnicowy na terenach zieleni urządzonej

KIERUNKI ROZWOJU

- projektowany park dzielnicowy
- izochrona dostępności parku ca 15' = 1000m
- projektowana droga dla rowerów
- tereny rekreacji do urzędzenia
- tereny usług sportu wyznaczone w m.p.z.p.
- proponowane połączenia pieszo-rowerowe

stan istniejący:

- 2 boiska typu Orlik (przy ul. Siedleckiego 11 i przy ul. Węgierskiej 11),
- 2 baseny kryte (przy ul. Siedleckiego 11 i Glinki 117),
- 1 hala sportowa (przy ul. Glinki 79),
- 1 stadion sportowy (przy ul. Glinki 79),
- 2 place zabaw (przy ul. Ogrody i ul. Staffa).

Łączna liczba mieszkańców 28 400 osób, w tym dzieci 3 027, młodzieży i dorosłych 25 373.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej kształtuje się na poziomie 1,9 m² na osobę, a więc nie zabezpiecza nawet w połowie potrzeb mieszkańców na poziomie minimalnym. Brak urządzonych terenów zieleni rekompensowany jest niewielkim odsetkiem zieleni nieurządzonej w postaci skarpy w części północnej obszaru. Ponadto istniejąca baza obiektów sportowych w przeliczeniu na ilość mieszkańców jest znikoma w stosunku do potrzeb.

Wyżyny jako teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej stanowi jeden z najbardziej zaludnionych terenów miasta – gęstość zaludnienia wynosi tu średnio 10 000 osób na km². Istnieje zatem pilna potrzeba doinwestowania obszaru w infrastrukturę rekreacyjno-wypoczynkową.

W kwestii powiększenia obszarów zieleni urządzonej należy wziąć pod uwagę istniejące uwarunkowania. Ze względu na: gęstą zabudowę mieszkaniową, niewielką powierzchnię biologicznie czynną oraz sieć dróg ograniczających możliwości swobodnego przemieszczania się mieszkańców, wskazane jest stworzenie co najmniej 2 obszarów o charakterze dzielnicowych obszarów rekreacji, o powierzchni od 1 do 3 ha.

W części północnej Wyżyn istnieje już teren o powierzchni ok. 2,6 ha zwartej zieleni urządzonej w postaci skweru, 2 placów zabaw, miasteczka rowerowego, basenu, boiska Orlik oraz ciągu spacerowego przy Jarze Czynu Społecznego. Teren ten stanowi swoiste centrum rekreacyjno-wypoczynkowe obsługujące część osiedla pomiędzy skarpią a ul. Wojska Polskiego. Istnieje możliwość poszerzenia oferty tego terenu, poprzez wprowadzenie funkcji sportowo-rekreacyjnej na działkach: 13,15,83,12/1, 17/2, obręb 470, o powierzchni bliskiej 0,3 ha, która jest obecnie we władaniu spółdzielni mieszkaniowej.

Część południowa Wyżyn jest w znacznie większym stopniu niedoinwestowana. Potencjalnymi terenami lokalizacji nowych obiektów i terenów rekreacyjno-wypoczynkowych są:

- teren pomiędzy ul. Glinki a Dunikowskiego pow. 2,79 ha, w obowiązującym planie miejscowym przeznaczony jest pod zielen parkową z ciągiem spacerowym - bliskość basenu oraz boisk sportowych w promieniu 300 m stanowi potencjał do stworzenia atrakcyjnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych;
- teren w rejonie ul. Przyjaznej i Komuny Paryskiej o powierzchni 0,94 ha, nie posiada obowiązującego m.p.z.p., obecnie jest terenem gminnym w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowej. Jest to obszar zieleni osiedlowej nieurządzonej. Zlokalizowane w sąsiedztwie boisko sportowe typu Orlik może stanowić zaczątek większego kompleksu sportowo – rekreacyjnego o randze dzielnicowej. W programie obiektu powinien znaleźć się plac zabaw, ogród osiedlowy, kort tenisowy.

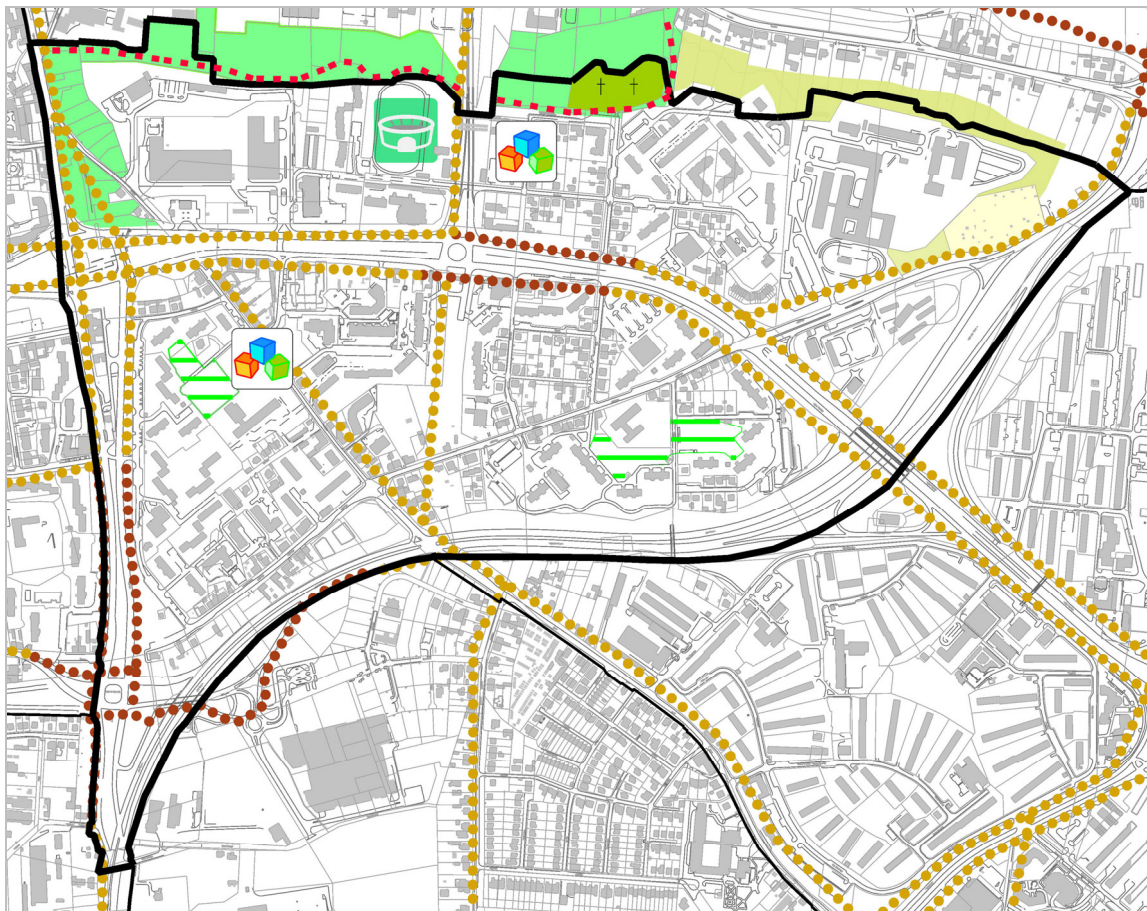
Urządzenie wskazanych powyżej terenów pozwoli osiągnąć poziom wskaźnika zieleni urządzonej zaledwie 3,38m² na osobę, co nie stanowi nawet wartości minimalnej. Aby złagodzić dokuczliwy brak terenów zieleni proponuje się oprócz urządzenia obu wspomnianych obiektów, doinwestowanie istniejących terenów zieleni, które dzięki temu będą lepiej służyć mieszkańcom. Na przykład skwer im. Generała Krzyżanowskiego – Wilka obecnie pokryty jest głównie zieleńcami. Niewielkie kępy krzewów i pojedyncze drzewa pokrywają mniej niż 10% powierzchni skweru. W programie obiektu są alejki, ławeczki i zjazd saneczkowy. Obiekt ten lepiej spełniałby funkcję rekreacyjną, gdyby zostały wprowadzone bogate nasadzenia zieleni wysokiej, a program terenu został poszerzony (np. o fontannę, plac zabaw, downhill do jazdy grawitacyjnej na rowerze itp.).

Na terenie osiedla Wyżyny znajduje się 5 obiektów rekreacji codziennej i stadion. Na każdy z nich przypada 4229 mieszkańców. Chcąc zabezpieczyć potrzeby mieszkańców w tym zakresie na minimalnym poziomie, należałoby zrealizować jeszcze co najmniej 3 obiekty sportowe. Tymczasem stadion sportowy Chemik wskazany został do przekształceń ze względu na zły stan techniczny obiektu.

Z uwagi na niski poziom zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych mieszkańców, konieczne wydaje się jednak zachowanie dotychczasowych funkcji tego terenu. W wypadku decyzji o rozbiórce stadionu, należałoby przekształcić ten teren w park dzielnicowy, wyposażony w obiekty sportowe które pozwolą na całoroczne wykorzystanie przez mieszkańców (np. tory saneczkowe, siłownie terenowe, boisko wielofunkcyjne, tor rowerowy itp.).

Na terenie Wyżyn zlokalizowane są dwa duże place zabaw, przy czym oba znajdują się w północnej części jednostki. Aby zabezpieczyć potrzeby dzieci na minimalnym poziomie, należy zrealizować jeszcze co najmniej jeden plac zabaw. Na jeden obiekt będzie wówczas przypadać 1009 dzieci. Realizacja dwóch placów zabaw pozwoli na osiągnięcie wskaźnika 757 dzieci na każdy obiekt. Wskazane jest umieszczenie nowych placów zabaw w południowej części Wyżyn, na przykład na proponowanym terenie zieleni pomiędzy ul. Glinki a Dunikowskiego, na terenie w rejonie ul. Przyjaznej i Komuny Paryskiej lub w okolicy stadionu Chemik. Pozwoli to na równomierny dostęp do obiektów rekreacji dziecięcej w obszarze całego osiedla.

WZGÓRZE WOLNOŚCI

LEGENDA

STAN ISTNIEJĄCY

	granica jednostki urbanistycznej
	obszar zieleni urządzonej
	obszar zieleni nieurządzonej
	ogród działkowy
	cmentarz
	plac zabaw
	stadion
	droga dla rowerów

KIERUNKI ROZWOJU

	zieleni urządzonej we władaniu spółdzielni mieszkaniowych proponowana do użytku publicznego
	projektowana droga dla rowerów
	proponowane połączenie pieszo-rowerowe

stan istniejący:

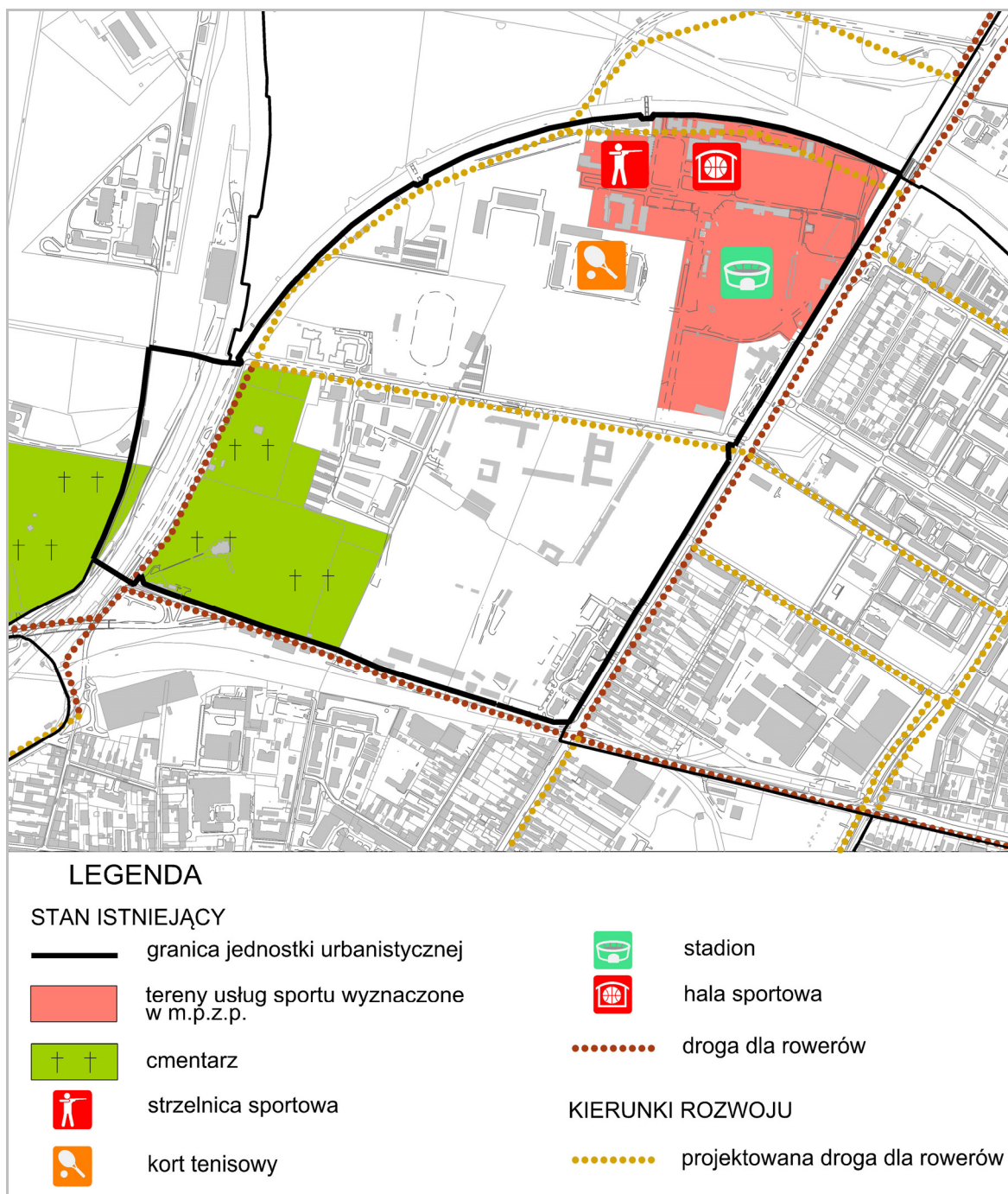
- 1 stadion sportowy (przy ul. Słowiańska 7)
- 2 place zabaw (przy ul. Bośniacka 3, ul. Tucholskiej)

Łączna liczba mieszkańców osiedla wynosi 10 978 osób, w tym dzieci 1 267, młodzieży i dorosłych 9 711.

Na terenie jednostki powierzchnia terenów zieleni urządzonej statystycznie zabezpiecza potrzeby mieszkańców na poziomie zbliżonym do optymalnego. Na osobę przypada średnio 7,4 m² zieleni urządzonej. Dodatkowo w planach miejscowych przewidziano przekształcenie 3,8 ha powierzchni terenów zieleni krajobrazowej skarpy na zielenią parkową. Wówczas udział zieleni przekroczy wartość optymalną i wyniesie 10,9 m² na osobę. W praktyce jednak potrzeby większości mieszkańców w tym zakresie nie są zaspokojone. Park na Wzgórzu Wolności, stanowiący jedyny teren zieleni urządzonej, zlokalizowany jest w pobliżu północnej granicy dzielnicy, podczas gdy południowa, gęsto zaludniona część jednostki, pozbawiona jest terenów rekreacji. Intensywna zabudowa mieszkaniowa, a co za tym idzie brak wolnych terenów uniemożliwiają wyznaczenie nowych terenów pod rozwój zieleni w niedoinwestowanej części dzielnicy. Dodatkowo dwie główne trasy komunikacyjne (ul. Jana Pawła oraz Wojska Polskiego) znacznie ograniczają swobodne poruszanie się pomiędzy osiedlem mieszkaniowym a istniejącym parkiem. Dlatego też proponuje się utrzymanie funkcji rekreacji na terenach spółdzielni mieszkaniowej przy ul. Karpackiej i Czeskiej. Przestrzeń tę, o powierzchni niespełna 1 000 m², wskazane są do dalszego rozwoju w kierunku osiedlowej rekreacji podstawowej, poprzez urządzenie placu zabaw oraz boisk sportowych. Ponadto konieczna jest modernizacja niektórych odcinków istniejącego parku na Wzgórzu Wolności. Do pilnych prac należy doposażenie terenu w oświetlenia, ławki oraz remont schodów i tras spacerowych. Wskazana jest uatrakcyjnienie przestrzeni parku o ofertę rekreacyjną dla dzieci i młodzieży (np.: plac zabaw, ścieżki zdrowia, siłownia na świeżym powietrzu).

Aby znacząco poprawić możliwości rekreacji codziennej mieszkańców Wzgórza Wolności, należałoby zrealizować dodatkowo aż 5 nowych obiektów sportowych. Co najmniej jedno boisko typu „Orlik” mogłoby powstać na terenach szkół przy ul. Karpackiej lub ul. Bośniackiej.

ZAWISZA

stan istniejący:

- 1 hala sportowa (przy ul. Gdańskiej 163)
- 1 kort tenisowy (przy ul. Gdańskiej 163)
- 1 strzelnica (nieдоступna publicznie, przy ul. Gdańskiej 163)

- 1 stadion (obiekt o charakterze ponadlokalnym, przy ul. Gdańskiej 163).

Łączna liczba mieszkańców to 1494 osób, w tym dzieci 173, młodzieży i dorosłych 1321.

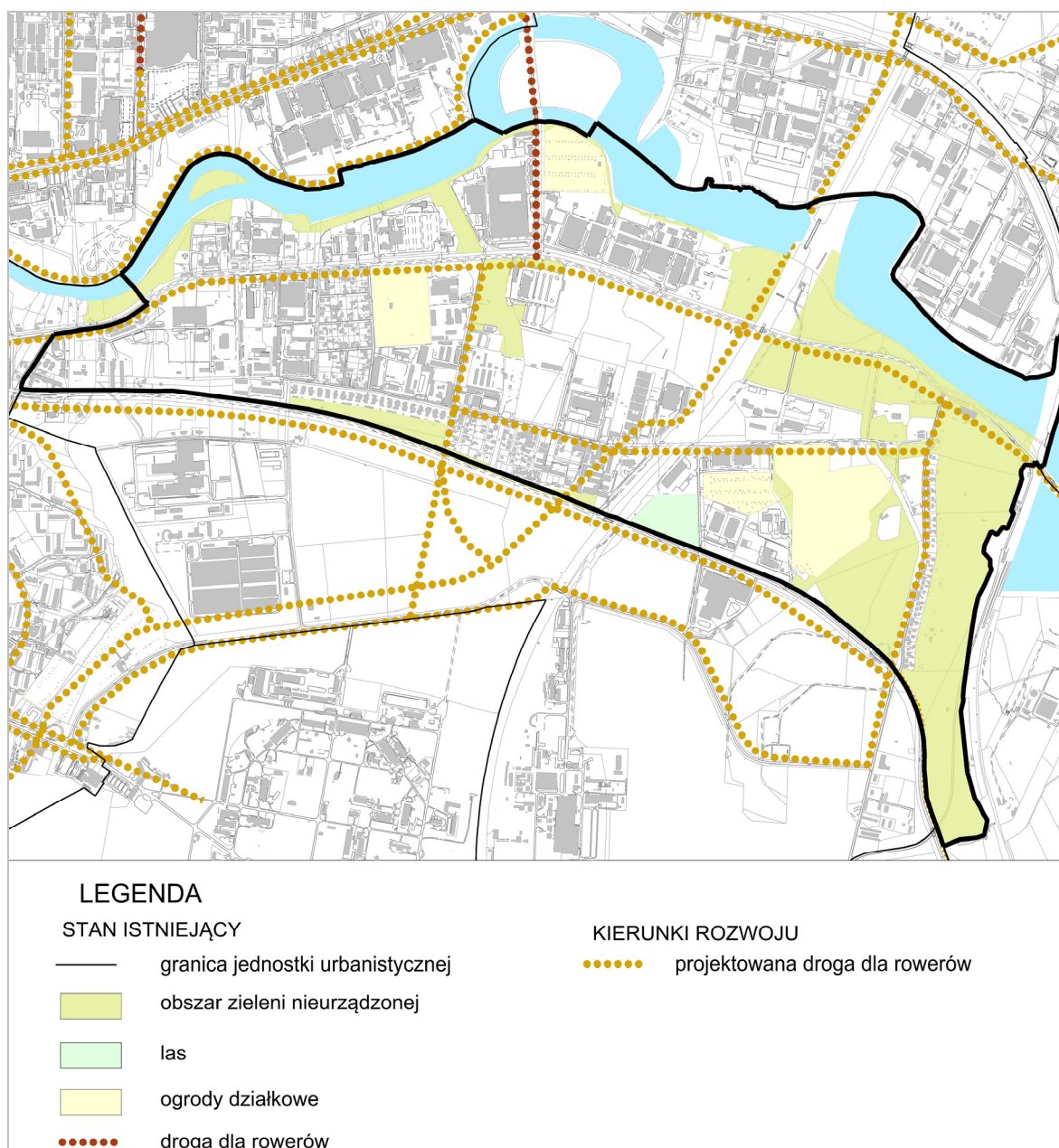
Przy tak niewielkiej liczbie mieszkańców, dwa obiekty sportowe zabezpieczają potrzeby rekreacyjne mieszkańców na poziomie niemal optymalnym i nie ma konieczności rozwoju usług sportu.

Brakuje natomiast obiektu rekreacji dziecięcej i terenów zieleni – na osiedlu Zawisza nie ma ani jednego placu zabaw, parku czy skweru. Braki w tym zakresie kompensuje bliskie sąsiedztwo Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku. Niestety większość obiektów LPKiW oddalona jest od granic osiedla o ok. 1600 m w linii prostej, co bardzo ogranicza możliwość ich codziennego wykorzystania.

Podstawowym kierunkiem zmierzającym do zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w zakresie rekreacji winno być przede wszystkim zorganizowanie publicznego, dobrze wyposażonego placu zabaw dla dzieci w różnym wieku. Osiedle nie posiada niezagospodarowanych terenów przeznaczonych na funkcje zieleni ani istniejącej zieleni krajobrazowej. W tej sytuacji konieczne wydaje się też doposażenie terenów zieleni osiedlowej i towarzyszącej przez wprowadzenie nowych nasadzeń i aranżacji.

Organizacja parku dzielnicowego na terenie jednostki urbanistycznej Zawisza wydaje się nieuzasadnione z uwagi na bliskość LPKiW, który może pełnić tego typu funkcje dla mieszkańców osiedla.

ZIMNE WODY

Łączna liczba mieszkańców jednostki Zimne Wody wynosi 1 769 osób, w tym dzieci 198, młodzieży i dorosłych 1571.

Na terenie jednostki brak obiektów sportowych i terenów zieleni urządzonej. Występuje natomiast stosunkowo duży udział terenów zieleni nieurządzonej (ok. 544 m² na mieszkańca), zwłaszcza w południowo wschodniej części obszaru. Są to tereny stanowiące zielenią ochronną strefy przemysłowej Bydgoszczy.

W obowiązującym „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego Miasta Bydgoszczy” Zimne Wody są obszarem lokalizacji oraz dalszego rozwoju aktywności gospodarczej usługowo – produkcyjnej. Zabudowa mieszkaniowa jest niewielka i skupia się wyłącznie w kwartałach ulic: Równiej, Toruńskiej, Rolnej, Smoleńskiej oraz Kieleckiej, Smoleńskiej, Miechowskiej, Nowotoruńskiej, a także wzdłuż ul. Hutniczej. Z uwagi na charakter przemysłowy jednostki oraz niewielki udział zabudowy mieszkaniowej, nie przewidziano tu rozwoju funkcji rekreacji i wypoczynku. Najbliżej położonymi terenami zieleni miejskiej są: Skwer nad Balatonem - na Bartodziejach, teren zieleni urządzonej przy ul. Przodowników Pracy i Szarych Szeregów – Kapuściska oraz teren rekreacji i wypoczynku z miasteczkiem rowerowym przy ul. Wojska Polskiego. Na terenie jednostki planowana jest realizacja dróg rowerowych umożliwiających sprawniejsze poruszanie się w obrębie systemu zieleni miejskiej i ułatwiających dotarcie do terenów rekreacji położonych poza granicami jednostki.

3.3. Rozwój terenów rekreacyjnych o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym

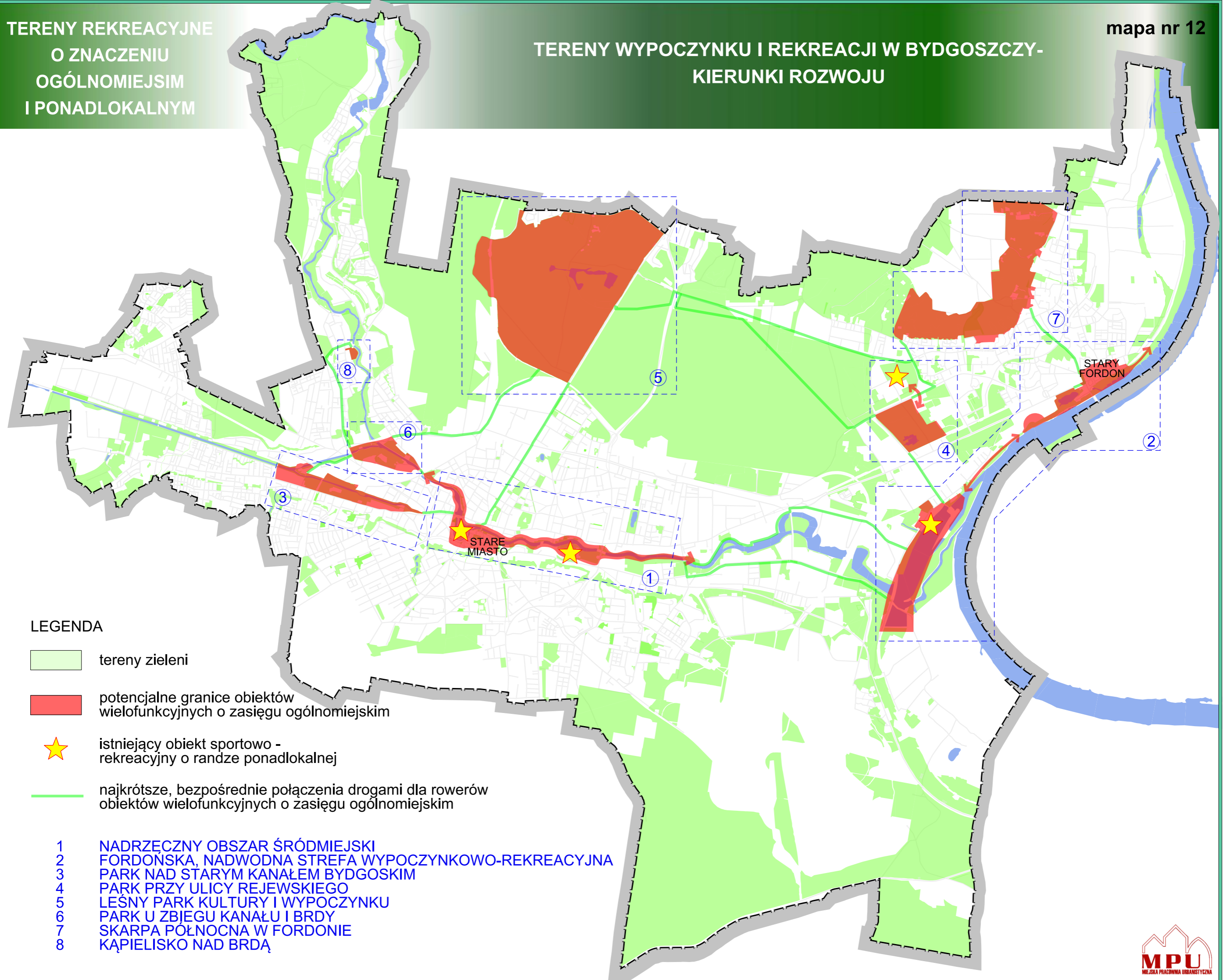
Obok terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zlokalizowanych najbliżej miejsca zamieszkania, ważnym elementem w systemie rekreacji są tereny i obiekty stanowiące atrakcję nie tylko dla mieszkańców Bydgoszczy, ale również dla osób nie zamieszkujących tu na stałe. Obszary takie, chociaż niejednokrotnie znacznie oddalone od miejsca zamieszkania, mają znaczenie ogólnomiejskie a nawet ponadlokalne, podnoszą rangę miasta, stanowią o jego atrakcyjności.

Przy wyborze takich obszarów, istotne jest uwzględnienie nie tylko istniejącego potencjału rekreacyjno-wypoczynkowego (w tym naturalnych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych) ale również istniejącego dziedzictwa kultury.

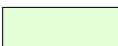

Centralną osią systemu rekreacji dla Bydgoszczy, są tereny położone wzdłuż rzeki Brdy i Kanału Bydgoskiego. Tutaj zlokalizowane są najciekawsze obiekty historyczne (kościół farny, spichrze, urządzenia hydrotechniczne drogi wodnej), tu powstają nowe inwestycje sportowe i rekreacyjne takie jak: marina i przystanie wodne, kompleks sportowy „Łuczniczka”, a także inne obiekty użyteczności publicznej o ciekawej architekturze (opera Nova, BRE Bank). Miejscami o potencjalnym znaczeniu dla

turystyki i rekreacji, które wymagają pilnych działań rewitalizacyjnych, to obszary Starego Miasta (gdzie przyjęte zostały już kierunki działań) i Starego Fordonu.

Ważne jest również kompleksowe zagospodarowanie kolejnych przestrzeni przyległych do rzek Brdy i Wisły oraz Kanału Bydgoskiego m.in. poprzez budowę towarzyszącej realizowanym (i planowanym) bulwom infrastruktury, zarówno w rejonie Śródmieścia jak i bardziej odległych dzielnicach takich jak: Fordon–Brdujście i Okole–Jary–Miedzyń. Istotnym obszarem o znaczeniu ponadlokalnym będzie zmodernizowany tor regatowy i jego otoczenie w Brdujściu. Obok terenów towarzyszących drodze wodnej, na uwagę zasługują również inne obszary miejskie o ciekawej konfiguracji i zasobach naturalnej zieleni, które mogłyby stworzyć alternatywę dla cieszącego się dużym zainteresowaniem LPKiW w Myślęcinku. Są to tereny skarpy północnej w rejonie Fordonu oraz teren położony w sąsiedztwie ul. Rejewskiego i Akademickiej. Do grupy tej można by zaliczyć również bardzo ciekawy teren leżący u zbiegu Kanału Bydgoskiego i rzeki Brdy na Okolu. Warto również wrócić do planów urządzenia otwartego nadrzecznego kąpieliska w rejonie ul. Byszewskiej na Czyżkówku. Rozmieszczenie terenów rekreacyjnych o znaczeniu ogólnomiejskim i kierunki ich rozwoju obrazuje mapa nr 12.

LEGENDA

- tereny zieleni
- potencjalne granice obiektów wielofunkcyjnych o zasięgu ogólnomiejskim
- istniejący obiekt sportowo - rekreacyjny o randze ponadlokalnej
- najkrótsze, bezpośrednie połączenia drogami dla rowerów obiektów wielofunkcyjnych o zasięgu ogólnomiejskim

- 1 NADRZĘCZNY OBSZAR ŚRÓDMIEJSKI
- 2 FORDOŃSKA, NADWODNA STREFA WYPOCZYNKOWO-REKREACYJNA
- 3 PARK NAD STARYM KANAŁEM BYDGOSKIM
- 4 PARK PRZY ULICY REJEWSKIEGO
- 5 LEŚNY PARK KULTURY I WYPOCZYNKU
- 6 PARK U ZBIĘGU KANAŁU I BRDY
- 7 SKARPA POŁNOCNA W FORDONIE
- 8 KĄPIELISKO NAD BRDĄ

Nadrzeczny obszar śródmiejski

Ryc. 2. Nadrzeczny obszar śródmiejski.

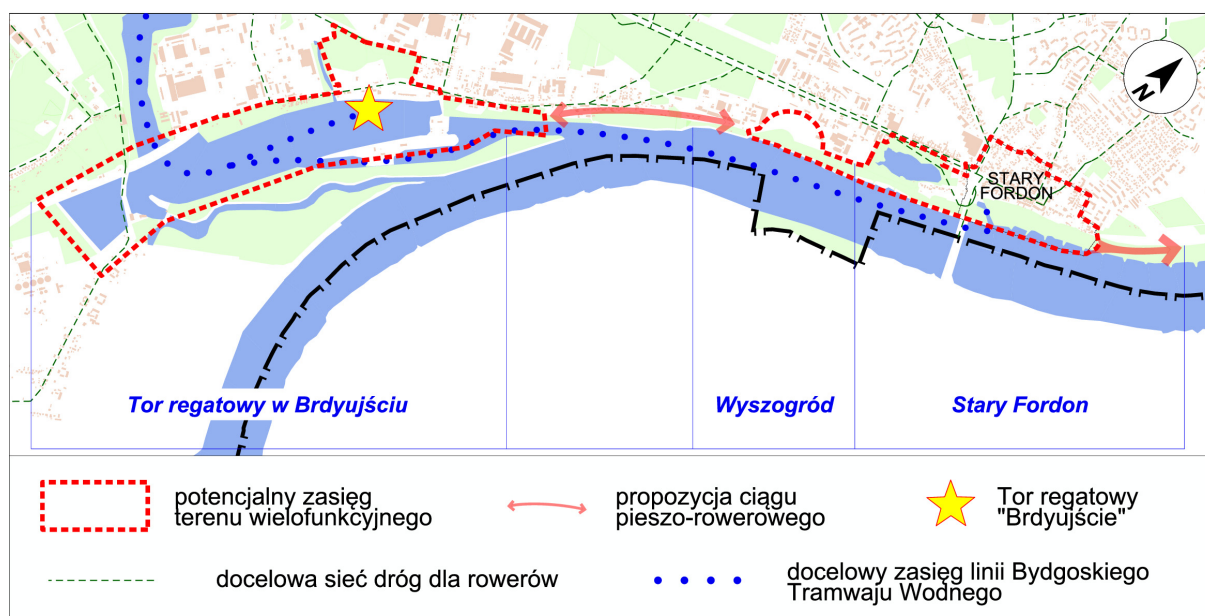
Śródmiejski odcinek Brdy, zawarty pomiędzy mostem kolejowym oraz mostem Kazimierza Wielkiego, jest przedmiotem działań, służących stworzeniu najbardziej reprezentacyjnej części nadwodnej miasta. Obejmuje on również tereny zieleni wyposażone w obiekty oraz urządzenia służące rekreacji i wypoczynkowi. Zrewitalizowana Wyspa Młyńska już dziś stanowi wizytówkę Bydgoszczy. Aby jednak cały ten obszar miał ponadlokalną "siłę przyciągania", konieczne są dalsze konsekwentne działania służące nie tylko podnoszeniu jakości przestrzeni publicznych, ale również dostosowywaniu istniejących obiektów do nowych, atrakcyjnych pod względem turystycznym i rekreacyjnym funkcji. Stare Miasto posiada doskonały potencjał dla stworzenia tu "kreatywnej strefy twórczej" - strefy przyciągającej turystów kolorytem działań artystycznych i twórczych, ale również gastronomią. Kultura, twórczość artystyczna i tradycje historyczne stają się motorem przemian funkcjonalnych obiektów kubaturowych i motywem wiodącym dla regeneracji publicznej przestrzeni Starego Miasta. Podnoszeniu jakości przestrzeni służyć będą również działania związane z poprawą jakości nawierzchni ulic i bulwarów, dostosowaniem form oświetlenia, wprowadzeniem zieleni, małej architektury itd.

Śródmiejski odcinek nabrzeży Brdy (Babia Wieś), to również miejsce koncentracji obiektów sportowych oraz licznych przystani i klubów kajakarsko-wioślarskich, tworzących barierę dostępu do rzeki dla osób nie związanych wyczynowo ze sportem wodnym. Wskazane byłoby poszerzenie oferty tych klubów wodnych, np. o powszechną możliwość wypożyczania sprzętu pływającego, oraz umożliwienie małym jednostkom pływającym cumowania do nabrzeży Brdy. W obszarze tym winny koncentrować się ogólnodostępne funkcje sportowe i rekreacyjne.

Cały ten obszar spięty będzie systemem bulwarów nadrzecznych, które staną się osią łączącą bardziej oddalone od centrum dzielnice miasta (Bartodzieje, Kapuściska itd). Mieszkańcy tych dzielnic chętniej przybędą do centrum i skorzystają z jego usług handlowych, gastronomicznych, kulturalnych czy rozrywkowych.

Fordońska, nadwodna strefa wypoczynkowo – rekreacyjna

Teren we wschodniej części Bydgoszczy położony nad wodami rzeki Wisły oraz toru regatowego w Brdyujściu, posiadający wysoki potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy. Możemy w nim wyróżnić trzy kształtujące się strefy funkcjonalne: tor regatowy, Wyszogród i Stary Fordon. Konieczne jest wykorzystanie tego potencjału, poprzez poprawę stanu technicznego obiektów kubaturowych, stworzenie atrakcyjnej dla Bydgoszczan i turystów oferty funkcjonalnej oraz zapewnienie ciągłości obszaru.

Ryc. 3. Fordońska, nadwodna strefa wypoczynkowo – rekreacyjna.

Pierwszą, istniejącą obecnie strefą jest tor regatowy w Brdyujściu. Jest to teren, który od 1912 r. wykorzystywany jest jako tor wioślarski, systematycznie modernizowany w okresie międzywojennym i powojennym. Obecnie teren ten, z racji swojego stanu technicznego, oddalenia od osiedli mieszkaniowych jak również ograniczonej dostępności, jest mało atrakcyjny dla osób nie związanych z klubami sportowymi wioślarskimi i kajakarskimi czy przystanią żeglarską. Obszar ten posiada jednak ogromny potencjał i doskonałe warunki do jego wykorzystania dla celów sportowych i wypoczynkowo-rekreacyjnych na szczeblu ogólnomiejskim i ponadlokalnym.

Główne atuty tego terenu, to wartościowa pod względem kulturowym i technicznym Stara Śluza Brdyujście wraz z obiektami towarzyszącymi, akwen o dużej powierzchni, różnice poziomów wody zalewu i Wisły, oraz nowoczesna Śluza Czersko Polskie dająca możliwość ślizowania się na wody Wisły (połączenie dróg wodnych E-70 i E-40).

Akwen, rozległe okoliczne tereny i lokalizacja „Brdyujścia” umożliwiają, poprzez przebudowę i modernizację istniejących obiektów stworzenie toru regatowego spełniającego międzynarodowe standardy. Dla mieszkańców Bydgoszczy byłoby jednak istotne, aby zaproponowane tu funkcje były atrakcyjne dla osób nie związanych ze sportem wyczynowym i powszechnie dostępne. Dlatego też, niezależnie od działań priorytetowych, polegających na modernizacji toru regatowego, umożliwiającej organizację międzynarodowych imprez sportowych, należy skupić się na urządzeniu ogólnodostępnych stref:

- rekreacyjno-wodniackiej z gastronomią, ogólnie dostępną wypożyczalnią sprzętu wodnego, infrastrukturą do uprawiania ekstremalnych sportów wodnych (np. wyciąg nart wodnych) i przystankiem tramwaju wodnego;
- rekreacyjno-sportowej z boiskami, placami zabaw, skateparkiem, obiektami noclegowymi, gastronomią, itp.

Ważne jest również odpowiednie skomunikowanie terenu Brdyujścia z terenami zabudowy wielorodzinnej ciągami pieszo- rowerowymi.

Drugim potencjalnym obszarem w tej strefie jest Wyszogród, którego szczyt góruje ponad 20 m nad poziomem rzeki Wisły. Jest to miejsce dawnego grodu położonego na lewym brzegu Wisły, pełniącego w przeszłości strategiczną rolę w kontroli nad

drogą wodną. Z wierzchołka Wyszogrodu rozpościera się interesująca panorama zakola Wisły i Brydujścia. Teren, objęty ścisłą ochroną konserwatorską, jest dobrym łącznikiem pomiędzy torem regatowym, a terenami nadwodnymi Starego Fordonu. Obszar ten cenny jest ze względu na swoją historię, legendy wiążące się z tym miejscem oraz zachowane do dziś pozostałości dawnego grodu. Dla rekreacyjno-turystycznego wykorzystania tego terenu konieczne jest zrealizowanie wygodnych połączeń z sąsiadującymi terenami poprzez ciągi pieszo-rowerowe.

Ostatnim elementem strefy, jest nadrzeczny obszar rekreacyjny Fordonu - tereny biegnące wzdłuż Wisły, obejmujące swoim zasięgiem Stary Fordon i park Milenijny.

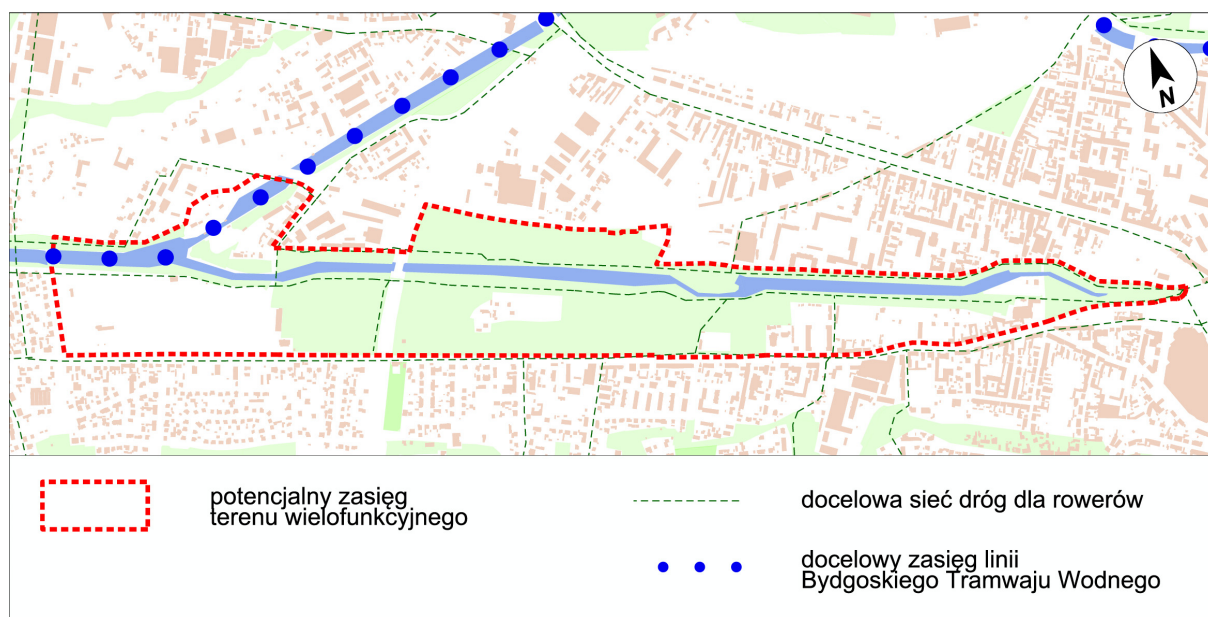
Park Milenijny, m.in. ze względu na 4 hektarowy staw, otaczającą go zieleń oraz dobry dostęp do parku z każdej strony, jest doskonałym miejscem na potencjalny kompleks rekreacyjno-wypoczynkowy.

Stary Fordon jest średniowiecznym, położonym nad Wisłą - do 1973 r. odrębnym - miastem. Po włączeniu Starego Fordonu w granice Bydgoszczy, obszar ten został zdominowany pod względem przestrzennym, społecznym i kulturowym, zaniedbany inwestycyjnie i stracił charakter. Konieczne jest przywrócenie temu spójnemu pod względem przestrzennym, funkcjonalnym, społecznym i kulturowym „miasteczku”, jego dawnej, historycznej, nadwodnej tożsamości.

Atutem Starego Fordonu jest jego położenie na skrzyżowaniu dwóch międzynarodowych dróg wodnych: E-70 (łącząca Antwerpię w Belgii, poprzez Holandię, Niemcy, Polskę, Rosję z litewską Kłajpedą) i E-40 (z Gdańska przez Warszawę, Bugiem, Dnieprem do Morza Czarnego). Niezależnie od terminu rewitalizacji tych międzynarodowych dróg wodnych, takie położenie daje możliwość wykorzystywania położenia dla rozwoju funkcji portowych nawet pod kątem krajowego (np. szlak wodny im. Króla Stefana Batorego), lokalnego (Bydgoszcz-Toruń) lub miejskiego (Wyspa Młyńska - Stary Fordon) transportu turystycznego.

Istotne jest również zagospodarowanie nabrzeża i realizacja bulwarów biegnących w kierunku północno-wschodnim i wyprowadzających dalej ruch pieszo-rowerowy na północ wzdłuż Wisły.

Park nad Starym Kanałem Bydgoskim

Ryc. 4. Park nad Starym Kanałem Bydgoskim.

Stary Kanał Bydgoski jest cennym tworem myśli inżynierskiej i architektonicznej jego budowniczych. Wytyczone nad Kanałem, przez Ernsta Conrada Petersona, w I-szej połowie XIX w. planty - Park nad Starym Kanałem, w połowie wieku uznany został jednym z pierwszych w naszym regionie Europy, miejskim parkiem rozrywki i kultury. W procesie przywracania parkowi należnej rangi, podstawową rolę odgrywają jego wartości historyczne, kulturowe, techniczne i przyrodnicze oraz walory kompozycji przestrzennej.

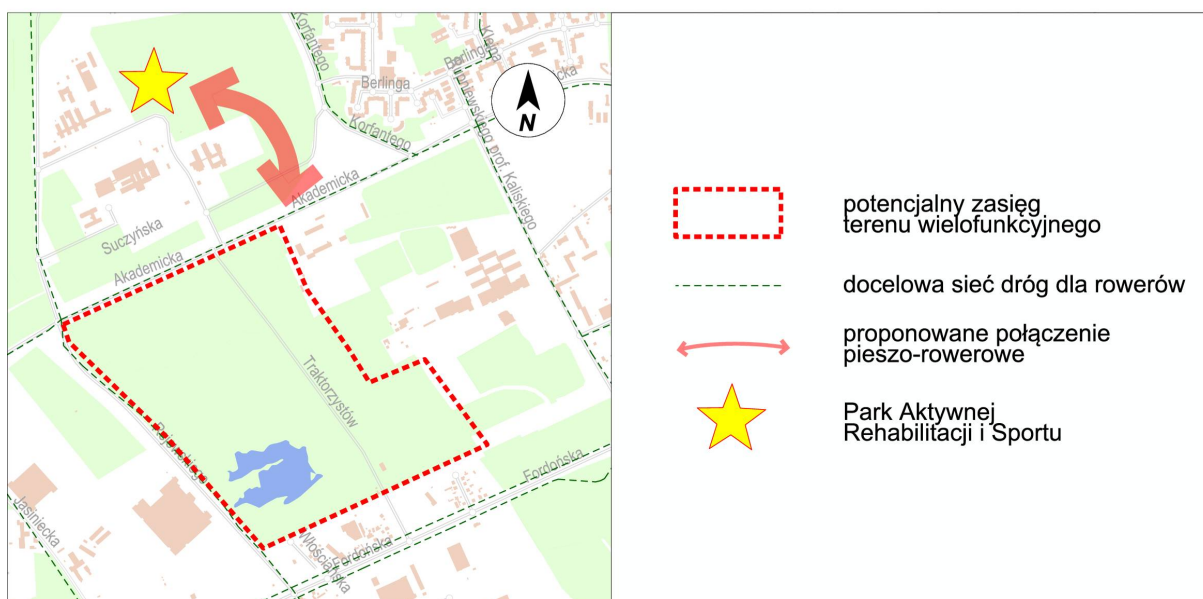
Park nad Starym Kanałem, w czasach swej świetności, był dla mieszkańców ulubionym miejscem wypoczynku. Po zasypaniu części kanału, park stopniowo ulegał degradacji. Rolę jego „kreatora” przejęła przyroda, przez co wykształciło się tam wiele cennych zbiorowisk roślinnych, ostoi przyrody, w zwartej tkance miejskiej.

Niewielki fragment dawnego parku położony pomiędzy Rondem Grunwaldzkim a ulicą Wrocławską został poddany rewitalizacji (ok 2,4 ha). Wykonano plac zabaw dla dzieci, schody terenowe, ścieżki i kładki. Przy szklanej kładce, wykonano siedziska wypoczynkowe oraz niewielki placzyk ze stolikami szachowymi. Pozostała, wymagająca zagospodarowania część, to obszar o powierzchni ok. 68 ha, zawarty pomiędzy ulicami Bronikowskiego, Nakielską i Wrocławską.

Przyszłe zagospodarowanie dalszych części parku powinno uwzględniać potrzeby mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych, ponieważ jest to doskonałe miejsce na lokalizację nie tylko placów zabaw, ale również altan parkowych, enklaw spokoju dla osób starszych, tarasów widokowych, kładek nawiązujących do dawnych tradycji parku, punktu gastronomicznego z letnim tarasem kawiarnianym. Dla miłośników aktywnej rekreacji w różnych grupach wiekowych dobrym pomysłem będzie utworzenie skateparku, toru rolkowego i boisk do gier zespołowych lub siłowni terenowej.

Park przy ulicy Rejewskiego

Pomiędzy ulicami Rejewskiego, Akademicką, terenami Uniwersytetu Technologiczno - Przyrodniczego i torami kolejowymi zawarty jest teren o powierzchni ok. 60 ha. Znajdują się tu dwa sztuczne zbiorniki wodne (ok. 2 i 3 ha), utworzone w wyniku powierzchniowej eksploatacji złóż iłków, zwarty kompleks leśny z dominującą sosną (15ha), oraz tereny porośnięte niską roślinnością trawiastą albo skupiskami drzew i krzewów.

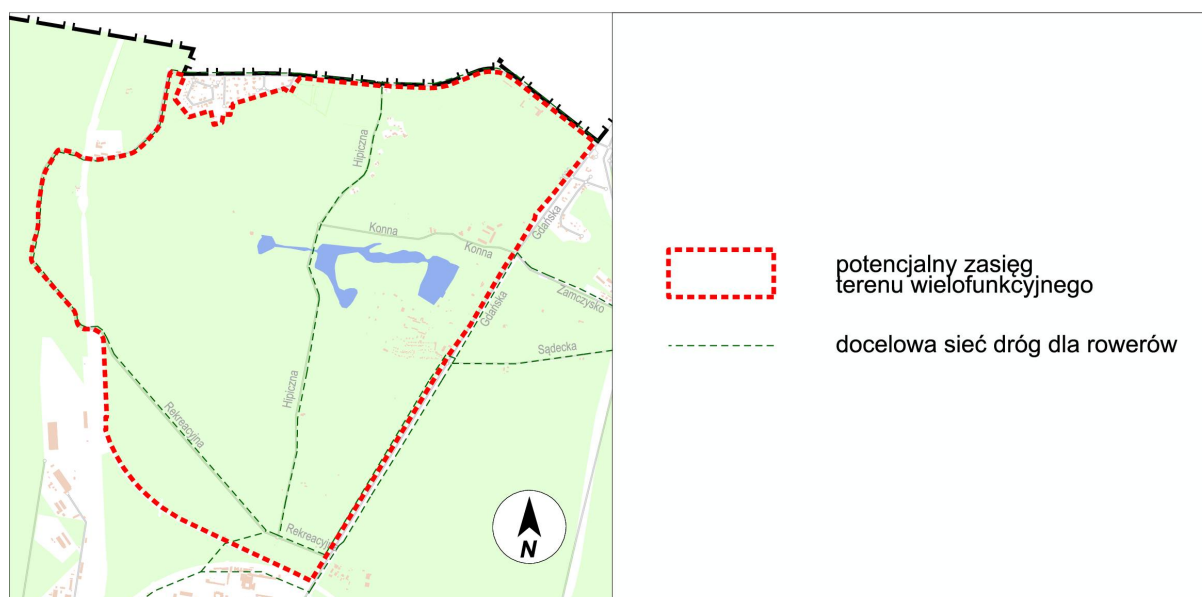

Ryc. 5. Park przy ulicy Rejewskiego.

Jest to doskonała lokalizacja na utworzenie zwartego oraz znaczącego w strukturze i skali miasta, parku sportowo-rekreacyjnego służącego mieszkańcom całej Bydgoszczy i regionu, a w szczególności mieszkańcom Fordonu oraz środowisku akademickiemu, co ma zapewniać jego wielofunkcyjny charakter i dogodne

położenie. Zagospodarowanie parku powinno łączyć w sobie zarówno elementy środowiskowe (zachowanie zbiorników wodnych i roślinności, osobliwości przyrody ożywionej i nieożywionej, ukształtowanie terenu), jak i funkcje sportowo-rekreacyjne, w tym m.in. boiska, terenowe oraz kryte obiekty sportu i rekreacji, powiązane z obiektami towarzyszącym i np. wypożyczalnię sprzętu, zaplecza treningowe, szatnie, obsługa i biura, gastronomia, baza hotelowa, serwis, itp.). Obecność zbiorników wodnych o bardzo różnym charakterze flory i fauny oraz przejrzystość wody stwarza doskonałe warunki na utworzenie bazy nurkowej, kąpieliska oraz strefy sportów wodnych ekstremalnych. Jest tu również miejsce dla lokalizacji polan piknikowych i miejsc rekreacji dla osób w różnych przedziałach wiekowych. Cały obszar należy zagospodarować zielenią, wprowadzając jednocześnie system ścieżek rowerowych (łyżworolkowych) i ciągów pieszych, zamienianych zimą w trasy narciarskie.

Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku

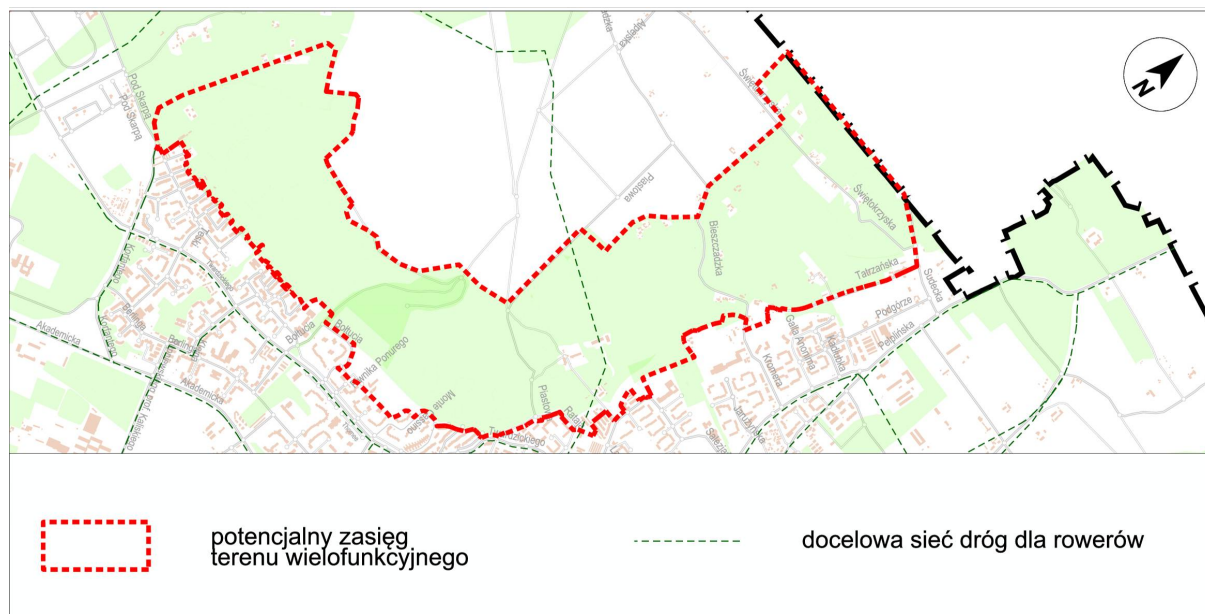
Ryc. 6. Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku.

Obecnie, Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku, będący jednym z największych parków miejskich w Polsce (670 ha), posiada bogatą ofertę rekreacyjno-wypoczynkową. Nic nie stoi na przeszkodzie dalszym inwestycjom w ten obszar Bydgoszczy. Park jest doskonałym przykładem, jak dobrym pomysłem jest połączenie inwestycji gminnych oraz prywatnych przy tworzeniu ogólnomiejskiego terenu dla mieszkańców w każdym wieku.

Należy zwrócić uwagę na polepszenie skomunikowania LPKiW z dzielnicami Bydgoszczy, czego przykładem mogą być trwające inwestycje budowy dróg dla rowerów z Fordonu do Myślicinka oraz odcinka ulicy Jeździeckiej (który pozwoli na połączenie istniejących szlaków gminy Osielesko z terenem Myślicinka). W przyszłości, priorytetem powinny zostać ciągi pieszo-rowerowe wzdłuż ulicy Rekreacyjnej i uzupełnienie brakujących odcinków wzdłuż ulicy Jeździeckiej.

Inwestycje odtworzeniowe, remontowe lub nowe zakupy inwestycyjne powinny obejmować istniejące obiekty o różnych funkcjach, do których można zaliczyć: Park Rozrywki, pełniący funkcję rozrywkową - szczególnie dla najmłodszych, Ogród Botaniczny - pełniący funkcję dydaktyczną i wypoczynkową oraz coraz popularniejszy wśród bydgoskich miłośników sportów zimowych - stok narciarski. Myślicinek powinien również poszerzać swoją ofertę poprzez nowe atrakcje, znacznie różniące się od istniejących już w regionie, które stworzą zachętę do odwiedzenia parku nie tylko przez mieszkańców Bydgoszczy, ale także turystów z regionu.

Skarpa północna w Fordonie

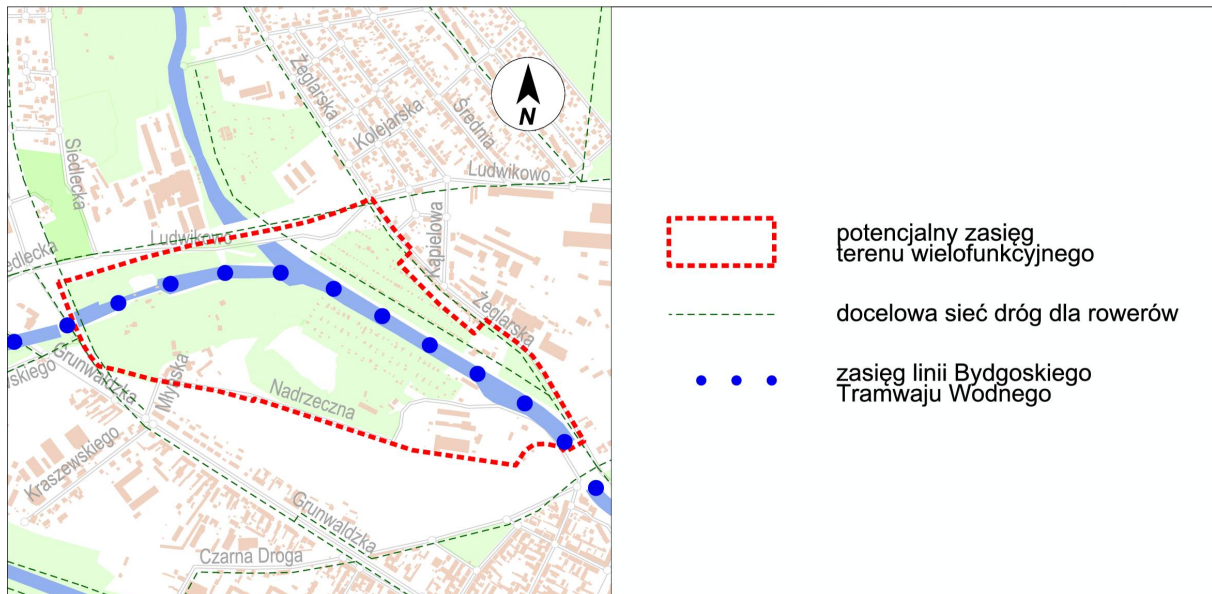
Ryc. 7. Skarpa północna w Fordonie.

Skarpa Północna Fordonu (obszar o powierzchni ok 287 ha zawarty pomiędzy zainwestowanymi terenami dzielnicy mieszkaniowej Fordon a terenami przeznaczonymi na cele mieszkaniowe na tzw. Górnym Tarasie Fordonu) idealnie

nadaje się na funkcjonalne połączenie terenów zabudowy poniżej i powyżej skarpy. Przedmiotowy teren cechuje się dużym zróżnicowaniem wysokości i stopnia nachylenia. Roślinność jest tu bardzo bogata i zróżnicowana. Obszar skarpy znajduje się w granicach Zespołu Parków Krajobrazowych Nadwiślańskiego i Chełmińskiego. Roztacza się stąd piękny widok na Fordon i panoramę Wisły. Obecnie na skarpie są zlokalizowane trzy ważne obiekty, które w koncepcji zagospodarowania tego obszaru muszą zostać zachowane i wyeksponowane, ponieważ stanowią symbole dzielnicy i jako takie istnieją w świadomości mieszkańców od wielu lat. Są to: Dolina Śmierci, Góra Szybowników i Dąb Napoleona.

Odpowiednio zagospodarowana skarpa może stać się atrakcyjnym terenem rekreacyjnym dla mieszkańców. Na cele sportowo-rekreacyjne można przeznaczyć część skarpy wzdłuż ulic Twardzickiego, Rataja i Lawinowej. Obecnie istniejące elementy zagospodarowania sportowego to: tor downhill oraz tor speedrowerowy. Obiekty te powinny zostać rozbudowane i dostosowane do wymogów organizacji imprez sportowych wyższego szczebla. W zagospodarowaniu skarpy powinny znaleźć się miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu. Skarpa jest tak urozmaicona pod względem rzeźby terenu, występowania cieków i zbiorników wodnych oraz jego pokrycia roślinnością, że bez problemu mogłyby na tym obszarze zaistnieć takie obiekty aktywnego spędzania czasu jak: park linowy, tor saneczkowy, stok narciarski, park z urządzeniami dla psów, pole do minigolfa, park odkrywców dla dzieci, ścieżki rowerowe oraz ścieżki do uprawiania sportów typu jogging, nordic walking. Poza miejscami do aktywnego spędzania czasu powstać mogą miejsca dla promocji kultury i sztuki jak np. ogród sztuki z plenerami malarskimi i rzeźbą oraz amfiteatr wkomponowany w naturalne ukształtowanie terenu.

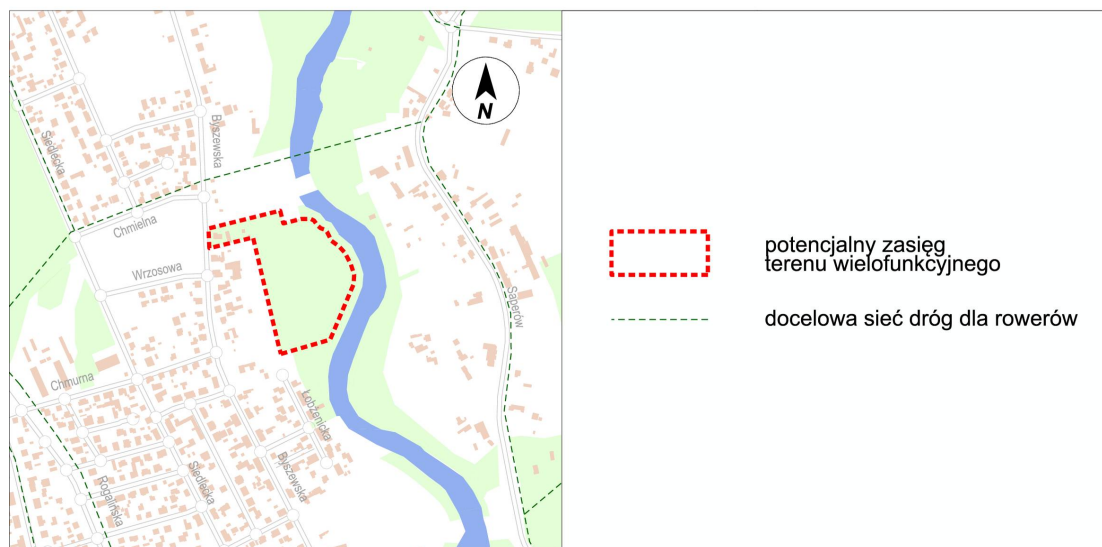
Park u zbiegu Kanału Bydgoskiego i Brdy

Ryc. 8. Park u zbiegu Kanału Bydgoskiego i Brdy.

Teren zawarty pomiędzy ulicami Żeglarską, Nadrzeczna i Ludwikowo o powierzchni ok. 46,6 ha, to bardzo specyficzny, charakterystyczny obszar, w którym Kanał Bydgoski łączy się Brdą. Jest w szczególności sposób predysponowany dla parku, w którym można lokalizować funkcje z zakresu aktywnej rekreacji wraz z przystanią wodną z niezbędną infrastrukturą oraz towarzyszącą zabudową noclegową i gastronomiczną. Inwestycja ta winna być jednak realizowana w dalszej kolejności (po inwestycjach planowanych w centrum miasta i w Starym Fordonie), w miarę aktywizacji dróg wodnych.

Kąpielisko nad Brdą

Ryc. 9. Kąpielisko nad Brdą.

Bydgoszcz, pomimo, że posiada dobre warunki naturalne, nie posiada otwartego, letniego, nadrzecznego kąpieliska. Lokalizacja takiego obiektu uzależniona jest od jakości wód w Brdzie, istniejących uwarunkowań oraz dostępności miejsca.

Doskonałym miejscem dla tej funkcji jest obszar o powierzchni ok. 3 ha położony w zakolu Brdy, na niższym poziomie działek przy ulicy Byszewskiej 46-60. Lokalizacja poniżej projektowanego mostu oraz stopnia wodnego tworzącego zbiornik retencyjny wody pitnej, posiada naturalne warunki urządzenia otwartego, przepływowego, kilkuhektarowego kąpieliska zasilanego wodą Brdy oraz plaży z niezbędnym zapleczem gospodarczym, socjalnym i infrastrukturalnym. Teren znajduje się w granicach miasta, posiada dobry dojazd z drogi publicznej.

4. Zielone ciągi komunikacyjne

4.1. Idea systemu zielonych powiązań

Lokalizacja Bydgoszczy w bezpośrednim sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych, w dolinie rzek Wisły i Brdy, w towarzystwie kanału Bydgoskiego, stwarza szczególne możliwości kreowania przestrzeni rekreacyjnej w mieście. Bydgoszcz staje się poniekąd miastem tranzytowym dla turystów zmierzających na wypoczynek do Borów Tucholskich, lasów ościennych, nad jezioro Koronowskie czy inne wody otwarte. Z drugiej strony, istniejące obiekty rekreacyjne o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym przyciągają zarówno mieszkańców miasta jak i gmin ościennych. Rekreacja, zwłaszcza weekendowa i wakacyjna, od dłuższego już czasu jest ściśle powiązana z przemieszczaniem się ludności.

Ideą sieci „zielonych ciągów komunikacyjnych” jest stworzenie warunków do rekreacji już podczas podróżowania do obiektów rekreacyjnych. Aby podołać temu zadaniu tereny rekreacji w mieście muszą być logicznie zaprojektowane i powiązane siecią różnorodnych ciągów komunikacyjnych w spójny system. Zapewnienie ciągłości przestrzenno-funkcjonalnej terenów rekreacyjnych w strefach zurbanizowanych oraz powiązanie ich z terenami zieleni krajobrazowej i leśnej w otoczeniu miasta, sprzyja prawidłowemu funkcjonowaniu terenów zieleni urządzonej, ich stabilności i odporności przyrodniczej. Ta sieć powiązań może obejmować ciągi pieszo - rowerowe w zieleni, bulwary nadrzeczne, zadrzewione aleje, ciągi spacerowe, trasy rowerowe oraz trasy wodne.

Dla miasta Bydgoszczy centralną osią systemu rekreacji jest rzeka Brda, Kanał Bydgoski (w tym jego zabytkowy, wyłączony z żeglugi, odcinek) oraz rzeka Wisła. Powiązanie tych cieków ma, w większości, charakter pasma równoleżnikowego. Podobnie jest z terenami skarp południowej i północnej. W obszarze silniej zurbanizowanym brakuje jednak wykształconych ciągłych układów prostopadłych do istniejących pasm równoleżnikowych. Część funkcjonujących niegdyś połączeń w postaci terenów zieleni, została przekształcona w tereny mieszkaniowe i obecnie nie ma szans na ich odtworzenie.

Celem projektu zielonych ciągów komunikacyjnych jest:

- umożliwienie mieszkańcom przemieszczania się pomiędzy obszarami i obiektami rekreacji w otoczeniu zieleni, w sposób przyjazny środowisku, który sam w sobie byłby rekreacją,
- ułatwienie mieszkańcom korzystania z obiektów rekreacji nieco oddalonych od ich miejsca zamieszkania,
- atrakcyjne połączenie obszarów zabudowy wielorodzinnej z parkami, skwerami, lasami oraz wszelkimi większymi otwartymi terenami wypoczynku i rekreacji,
- zapewnienie ciągłości przestrzenno-funkcjonalnej obszarów zagospodarowanych zielenią w strefach zurbanizowanych oraz powiązanie ich z terenami zieleni krajobrazowej i leśnej otaczającymi miasto,
- maksymalne wykorzystanie terenów w granicach pasów drogowych na obszarze miasta oraz niezabudowanych terenów leżących wzdłuż tych dróg, do podniesienia aktywności biologicznej przestrzeni miejskiej oraz kreowania warunków sprzyjających melioracji klimatycznej obszarów zwartej zabudowy.

Mimo, iż idea „zielonych ciągów komunikacyjnych” to przede wszystkim projekt poprawy warunków rekreacji w mieście, utworzenie takiej sieci powiązań będzie jednak sprzyjać także kształtowaniu korzystnego mikroklimatu, poprawie przewietrzania terenów zabudowanych oraz estetyzacji przestrzeni miejskiej.

4.2. Drogi rowerowe

Polityka ruchu rowerowego

Bydgoszcz cechuje stosunkowo niski poziom wykorzystania roweru, jako środka, za pomocą którego realizowane są podróże na terenie miasta. Znacząca część podróży rowerem ma charakter rekreacyjny, sportowy i turystyczny. Polityka Miasta zmierza do zmiany tej sytuacji i wykorzystania roweru jako alternatywnego środka transportu. W związku z powyższym przewiduje się:

- trasowanie nowych ciągów pieszo – rowerowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz wzdłuż bulwarów nadrzecznych i terenów zielonych miasta,

- organizację dróg rowerowych w sposób, który zapewni ich ciągłość, bezpieczeństwo, spójność sieci oraz wygodę podróży,
- połączenie sieci dróg dla rowerów z trasami turystycznych szlaków rowerowych na terenie miasta i poza jego granicami,
- realizację ciągów dróg rowerowych przy jednoczesnym wprowadzaniu małej architektury w przestrzeni miejskiej w celu poprawienia atrakcyjności wizerunkowej ulic.

Wzrost intensywności wykorzystania rowerów jako środków indywidualnego transportu i wynikające z tego większe zapotrzebowanie na drogi rowerowe generowane będzie poprzez:

- całkowitą lub częściową eliminację ruchu samochodowego z centralnej części miasta (obszaru Starego Rynku i częściowo Śródmieścia);
- popieranie alternatywnych do indywidualnego transportu samochodowego sposobów poruszania się po mieście, w szczególności transportu publicznego i rowerowego;
- stworzenie zintegrowanych węzłów transportowych, co umożliwi łączenie podróży różnymi środkami transportu: np. transport publiczny i rower;
- uporządkowanie przestrzeni miejskiej poprzez wyznaczenie korytarzy ruchu dla poszczególnych użytkowników w zależności od warunków ruchu,
- rozwijanie i ulepszanie systemu transportu publicznego w tym: autobusowego, tramwajowego, kolei podmiejskiej, kolei szybkich prędkości, transportu wodnego (tramwaje wodne) i przystosowanie środków tych systemów transportowych do przewozu rowerów;
- budowę węzłów transportowych oraz parkingów systemów: B&R (Bike & Ride), P&R (Park & Ride) i innych podobnych realizowanych na terenie miasta.

Powyższe działania, w połączeniu z innymi czynnikami, takimi jak: moda na rower, moda na zdrowy tryb życia, wzrastający poziom cen paliwa, poziom opłat za pojazdy mechaniczne, polityka miasta w zakresie parkowania pojazdów, ograniczenia w dostępie do obszarów komunikacyjnych oraz wiele innych, przyczynią się do znacznego wzrostu wykorzystania roweru, jako środka transportu.

Rozwój systemu dróg rowerowych

W części diagnostycznej opracowania opisano obecną sytuację dróg rowerowych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najgorzej zaopatrzone w infrastrukturę rowerową są osiedla położone po południowej stronie Brdy. Żadne z nich nie posiada obecnie dobrego połączenia rowerowego z centrum miasta. Dobrze natomiast rozwinięta jest sieć dróg rowerowych na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego. Odpowiedniej infrastruktury wymaga, także południowa część Fordonu – brak tu dobrego połączenia do drogi rowerowej biegnącej wzdłuż części ulicy Fordońskiej oraz trasy wzdłuż ulic: Pelplińskiej, Twardzickiego i Akademickiej. Do końca 2012 roku, przewidywany jest znaczący rozwój sieci dróg dla rowerów - w okresie tym planowane jest zakończenie budowy kolejnych odcinków o łącznej długości ponad 20 km.

Tabela nr 8 Rozwój sieci dróg dla rowerów w roku 2012

Lp.	Ulica	Odcinek	Długość (km)
1.	Wojska Polskiego	- ul. Magnuszewska – Nowoogińskiego (po obu stronach ulicy) - ul. Sokola – Nowoogińskiego (strona południowa)	1,5
2.	Magnuszewska	- ul. Glinki – Wojska Polskiego (strona zachodnia)	0,7
3.	Ogińskiego - Sułkowskiego	- ul. Berwińskiego – Cicha (po obu stronach ulicy)	1
4.	Solskiego	- ul. Leszczyńskiego – Ugory (strona południowa)	0,9
5.	Koronowska	- ul. Chmurna – Opławiec (strona wschodnia)	1,8
6.	Szubińska	- wiadukt kolejowy – Piękna (po obu stronach)	1,1
7.	Zdobywców Wału Pomorskiego – Jana Pawła II	- ul. Wojska Polskiego – rondo Toruńskie	0,9
8.	Jeździecka	- ul. Słowackiego – Bydgoska (po stronie północnej)	0,4
9.	Rejewskiego	- ul. Akademicka – Fordońska (strona wschodnia)	1,1
10.	Rondo Grunwaldzkie	- wokół ronda	0,5
11.	Tramwaj do dworca PKP	- ul. M. Focha – Zygmunta Augusta	1,9
13.	Trasa Uniwersytecka	- ul. Wojska Polskiego - Ogińskiego	1,0
14	Fordon - Myślęcinek	- Fordon - Myślęcinek	9

Tabela nr 9 Rozwój sieci dróg dla rowerów do 2015 roku

Przebieg drogi rowerowej	Przewidywany termin realizacji
Chodkiewicza, w ramach przebudowy ulicy	do końca 2013
drogi rowerowe na terenie LPKiW	do końca 2013
ul. Grunwaldzka od ul. Elbląskiej do ul. Kraszewskiego, strona południowa	do końca 2014
ul. Fordońska – rozbudowa węzła IKEA	do końca 2015
ul. Nowoogińskiego – drugi etap Trasy Uniwersyteckiej	do końca 2015
ul. Grunwaldzka od granicy miasta do węzła Zachodniego	do końca 2015
ul. Akademicka i ul. Korfantego	do końca 2015
ul. Andersa od ul. Wyzwolenia do ul. Gieryna oraz ul. Orłąt Lwowskich do istniejącej drogi rowerowej	do końca 2015
rozbudowa dróg rowerowych w ramach Galerii „Makrum”, odcinki ulic Sułkowskiego, Kamiennej, Gdańskiej i Dwernickiego	do końca 2015
drogi rowerowe w ramach BWW (unii Lubelskiej – most Solidarności, most Bernardyński – most Pomorski)	do końca 2015
ul. Nowokielecka – wzdłuż ulicy od ul. Chemicznej do ul. Smoleńskiej	do końca 2015
ul. Smukalska	do końca 2015
droga rowerowa poprowadzona równolegle do ul. Opławiec	do końca 2015

Duża fragmentacja i brak spójności jest istotnym mankamentem istniejącej infrastruktury rowerowej na terenie całego miasta. Dlatego też, głównym zadaniem zmierzającym do stworzenia systemu komunikacji ekologicznej jest zapewnienie ciągłości połączeń, w pierwszej kolejności, pomiędzy poszczególnymi częściami miasta a centrum, a także realizacja brakujących odcinków wzdłuż bulwarów.

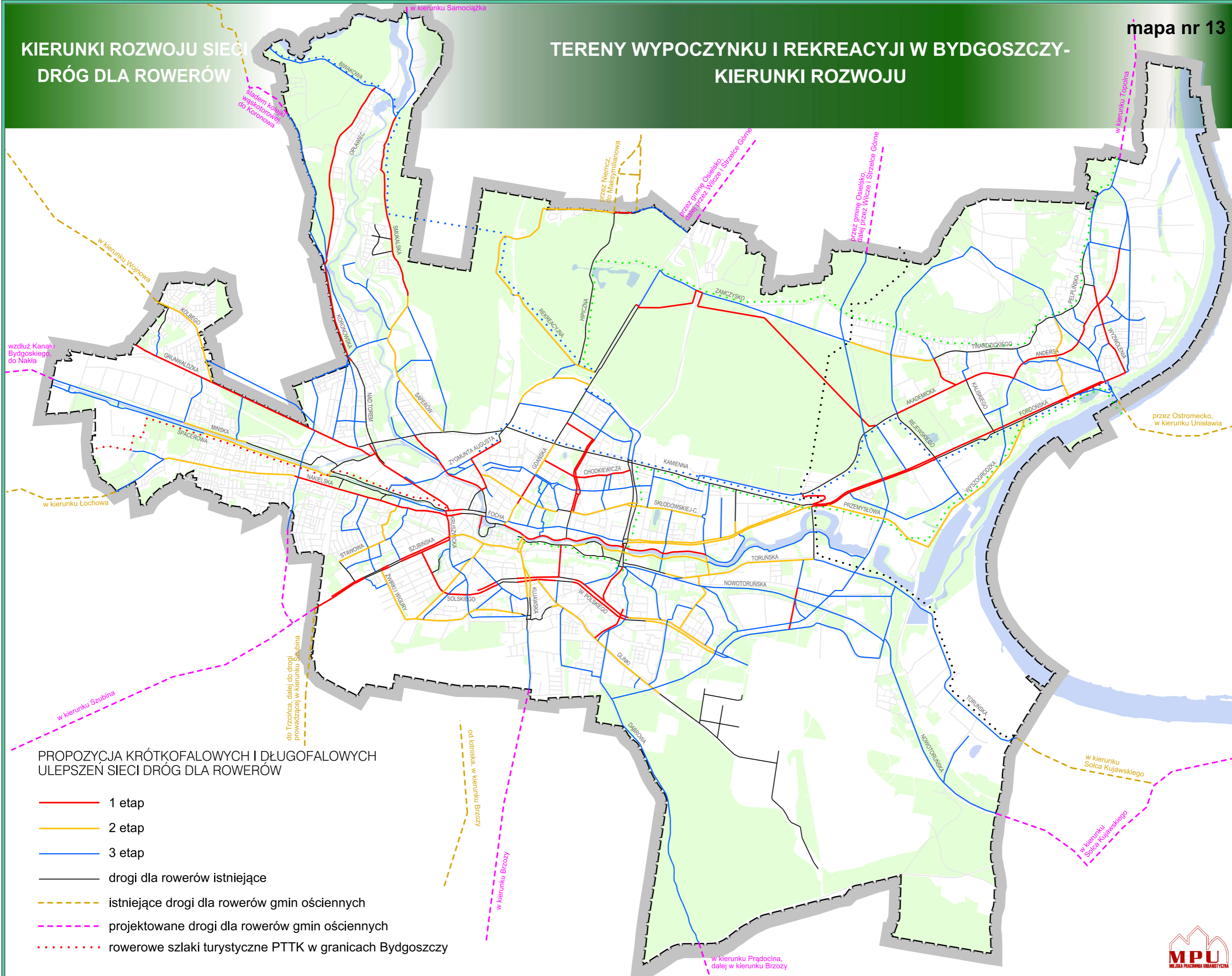
W drugim etapie działań należy rozwijać sieć połączeń rowerowych w obrębie konkretnych dzielnic i dążyć do umożliwienia bezpośredniego dostępu do terenów i obiektów rekreacji publicznej, budowa tras łączących osiedla peryferyjne z centrum miasta, oraz dzielnice południowe Bydgoszczy z jednostkami położonymi w północnej części miasta. Do najważniejszych brakujących fragmentów, z uwagi na funkcję transportową, należą odcinki:

- wzdłuż ulicy Fordońskiej oraz planowanego Węzła Wschodniego łącząc go z istniejącą drogą dla rowerów wzdłuż ulicy Kamiennej (odcinek ten umożliwi bezpośrednie połączenie największej dzielnicy Bydgoszczy – Fordonu z resztą miasta),
- wzdłuż ulicy Grunwaldzkiej - połączenie Osowej Góry i części Czyżkówka z resztą miasta,
- wzdłuż ulic: Chodkiewicza i Ogińskiego (odcinek ten ułatwi poruszanie się rowerem po Śródmieściu i po sąsiadujących dzielnicach położonych po północnej stronie Brdy),
- wzdłuż ulic: Solskiego, Pięknego, Szubińskiej, Kruszwickiej i Focha (odcinki te pozwolą połączyć Szwederowo, Górzyskowo, Błonie, Wilczak i Okole z istniejącymi drogami rowerowymi w centrum miasta),
- wzdłuż ulic: Wojska Polskiego, Glinki, Magnuszewskiej, Zdobywców Wału Pomorskiego oraz wzdłuż budowanej trasy Uniwersyteckiej (drogi te stanowią będą połączenie Kapuścisk, Wyżyn, Glinek i Wzgórza wolności z istniejącymi ciągami, biegnącymi wzdłuż bulwarów nadrzecznych).

Część z wymienionych powyżej, brakujących odcinków, posiada już projekty budowlane, a ich budowa została zaplanowana na najbliższe lata. Oprócz tras rowerowych, pełniących funkcję alternatywnych tras komunikacyjnych, proponuje się realizację ścieżki rowerowej trasowanej na skarpie południowej miasta Bydgoszczy, z uwagi na wysokie walory rekreacyjne tego ciągu. Jej poszczególne fragmenty znalazłyby się w granicach jednostek Babia Wieś, Szwederowo, Wzgórze Wolności. Ścieżka ta rozpoczynałaby się w okolicach Doliny Pięciu Stawów, a kończyła w pobliżu Ronda Toruńskiego, łącząc kolejno tereny zieleni ulokowane na skarpie. Pośród innych dróg rowerowych, szlak ten wyróżniałyby niezwykle walory widokowe, gdyż przy odpowiedniej pielęgnacji zieleni (przecięciu koron drzew), ze ścieżki można by obserwować całą panoramę Starego Miasta.

KIERUNKI ROZWOJU SIECI
DRÓG DLA ROWERÓW

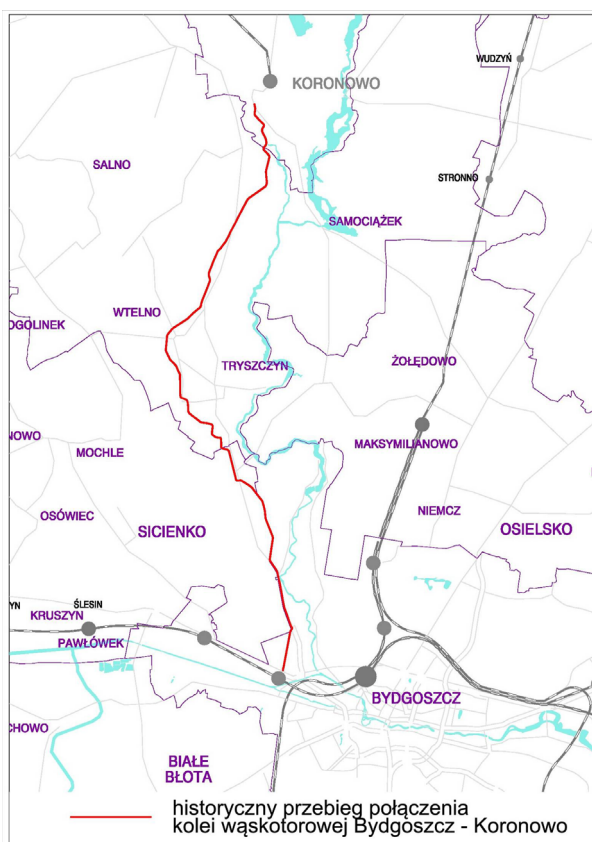
TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI W BYDGOSZCZY-
KIERUNKI ROZWOJU

PROPOZYCJA KRÓTKOFALOWYCH I DŁUGOFALOWYCH
ULEPSZEN SIECI DRÓG DLA ROWERÓW

- 1 etap
- 2 etap
- 3 etap
- drogi dla rowerów istniejące
- istniejące drogi dla rowerów gmin ościennych
- projektowane drogi dla rowerów gmin ościennych
- ... rowerowe szlaki turystyczne PTTK w granicach Bydgoszczy

Sytuacja przedstawiona na mapie nr 13 prezentuje nie tylko plany rozbudowy dróg dla rowerów w najbliższej przyszłości, ale także perspektywiczne propozycje stworzenia gęstej i spójnej sieci dróg rowerowych, która docelowo umożliwi użytkownikom swobodne poruszanie się w obrębie miasta. Każda jednostka zostanie włączona w zwartą sieć połączeń dróg rowerowych, a rowerzyści będą mieli możliwość wybrania nawet kilku tras do jednego celu podróży (np. krótsza trasa poprowadzona wzdłuż ulicy lub trasa alternatywna biegnąca przez parki, tereny rekreacyjne, bulwary).

Ryc. 10. Kolej wąskotorowa w Bydgoszczy

Inne atrakcyjne tereny, z którymi należałoby powiązać miejski system dróg rowerowych to: Prądocin, Ostromecko, Kozielec itd.

Istotnym działaniem jest powiązanie systemu miejskich dróg rowerowych z pozamiejskimi obszarami, atrakcyjnymi pod względem turystycznym i rekreacyjnym. W okolicach Koronowa, Pieczysk i Zalewu Koronowskiego, co roku wiele tysięcy bydgoszczan spędza swój czas wolny.

Zasadne byłoby więc poprowadzenie drogi rowerowej śladem kolejki wąskotorowej biegnącym od ulicy Nad Torem, wzdłuż ulicy Koronowskiej, aż do granicy miasta. Dalsza trasa prowadziłaby przez gminy Sicienko i Koronowo aż do Zalewu Koronowskiego. Zrealizowanie tej

inwestycji umożliwi powstanie szlaku rowerowego o długości ok. 100 km.

Rower miejski (system wypożyczalni rowerów)

Planując rozwój infrastruktury rowerowej w mieście należy uwzględnić również dobre praktyki stosowane od lat w miastach Europy zachodniej, takich jak Kopenhaga czy Paryż. Doskonałym uzupełnieniem systemu parkingów Park&Ride są wypożyczalnie rowerów miejskich. Pomysł ten z powodzeniem stosowany od lat na całym świecie, dobrze sprawdza się również w polskich miastach. Wypożyczalnie rowerów znajdziemy np. we Wrocławiu, Rzeszowie, Opolu, Krakowie, Warszawie, Poznaniu. Do zalet takich systemów należą: ograniczanie ruchu samochodowego i zmniejszanie zatorów, wygoda podróży na bliskich odległościach, promocja zdrowego trybu życia, ograniczanie emisji spalin. Jednocześnie systemy te eliminują także wady rowerów prywatnych tj. trudności w zaparkowaniu, narażenie na kradzież roweru, wyższe koszty zakupu i eksploatacji własnego pojazdu.

Odpowiednio rozmieszczone stacje wypożyczalni rowerów byłyby nie tylko ułatwieniem dla przemieszczania się mieszkańców, ale także odpowiednim środkiem transportu dla turystów chcących wygodnie i szybko zwiedzić miasto (co ma duże znaczenie w Bydgoszczy, gdzie atrakcje turystyczne nie są skupione w jednym obszarze miasta). Docelowo, wypożyczalnie rowerów miejskich należy lokować w połączeniu z parkingami typu Park&Ride (znajdującymi się zwykle na obrzeżach centrum miast oraz na obszarze samego centrum). W przypadku Bydgoszczy, należy uwzględnić także okolice przystanków Bydgoskiego Tramwaju Wodnego oraz inne miejsca przecinania się dróg wodnych i rowerowych.

4.3. Transport i rekreacja wodna

Bydgoszcz posiada bardzo dogodne uwarunkowania do rozwoju transportu wodnego zarówno wewnętrznego jak i tranzytowego. Bazując na naturalnych warunkach środowiska, w mieście uruchomiono trzy linie tramwaju wodnego kursujące sezonowo. W praktyce tramwaj wodny funkcjonuje w Bydgoszczy bardziej jako atrakcja turystyczna niż środek lokomocji. Aby turystyka i rekreacja wodna mogły się rozwijać, ważne jest połączenie funkcjonalne tras tramwaju wodnego z innymi ciekawymi obiektami. W celu podniesienia atrakcyjności bydgoskiego tramwaju wodnego, należy wydłużyć istniejące linie oraz wytyczać nowe, zwiększając

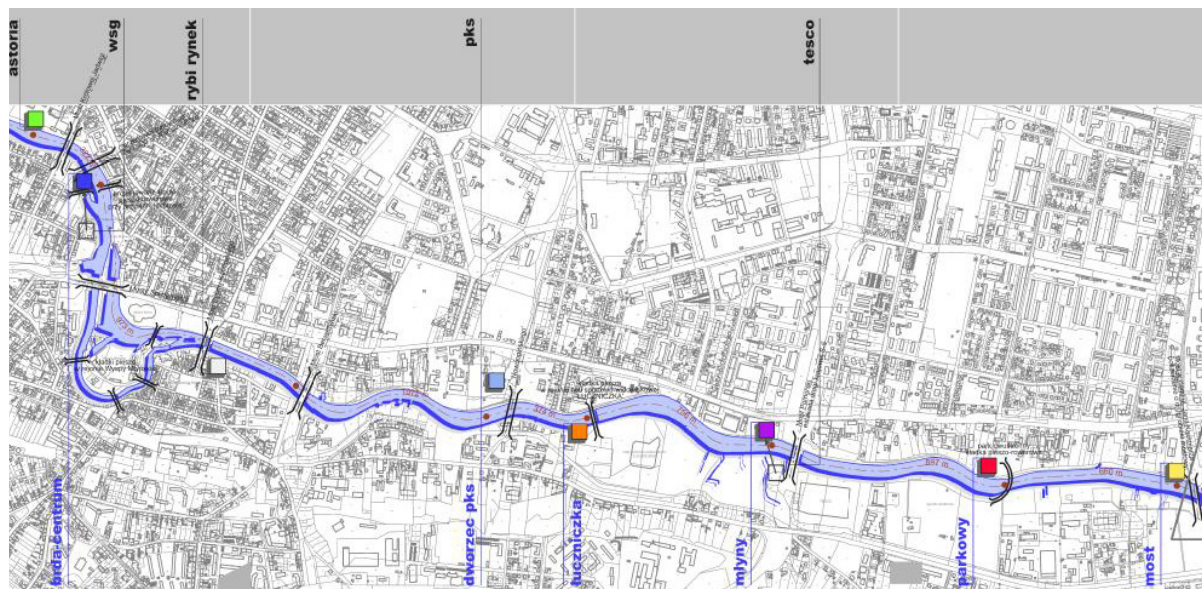
jednocześnie dostęp do miejsc aktywnej rekreacji położonych w pobliżu przystanków wodnych. Przeprowadzone w ostatnich latach inwestycje, poprawa czystości rzeki, centralne usytuowanie Brdy, towarzyszące jej obiekty hydrotechniczne i tereny atrakcyjne przyrodniczo, stanowią niewątpliwą walor, który sprzyja większemu rekreacyjnemu wykorzystaniu rzeki. Walor ten, odpowiednio wykorzystany, może stać się dodatkowym atutem miasta.

Wzmocnieniu pozycji rzeki, jako miejsca atrakcyjnego rekreacyjnie i dostępnego dla wszystkich chętnych, sprzyjać będą następujące działania:

- stopniowe wydłużanie trasy Bydgoskiego Tramwaju Wodnego,
- tworzenie ogólnodostępnego systemu wypożyczalni sprzętu wodnego,
- wyznaczenie szlaku zabytków hydrotechnicznych Bydgoskiego Węzła Wodnego,
- zsynchronizowanie lokalizacji wypożyczalni sprzętu wodnego z pozostałymi elementami systemu rekreacji (tramwaj wodny, wypożyczalnia rowerów) itd.,
- realizacja nowych przystani jachtowych (działanie uzależnione od rewitalizacji dróg wodnych E-40 i E-70).

Powyższe działania nie muszą być prowadzone wyłącznie przez władze miasta.

Bydgoski Tramwaj Wodny

Ryc. 11. Mapa przystanków (opracowanie „Przystanki tramwaju wodnego”)

Wysoką jakość i estetykę pływania, oprócz efektownych jednostek pływających, zapewnią ładne, dobrze zlokalizowane i funkcjonalne przystanki tramwaju wodnego.

W tym celu planowane jest wybudowanie - w powiązaniu z istniejącymi i projektowanymi bulwarami - ośmiu przystanków i zapewnienie czytelnego i swobodnego dostępu do nich. Przystanki poprawnie zlokalizowane, o dobrej architekturze i estetyce, jako spójny ciąg różnych, skonstruowanych na wspólnym module obiektów stanowiących element gry przestrzennej, mają identyfikować miejsce i być ściśle powiązane z otoczeniem.

Z planowanych ośmiu przystanków, jeden, przystanek „Młyny”, jest już wybudowany, lecz nie jest to obiekt miejski.

Ryc. 12. Przystanek „Młyny” - foto zasób własny MPU

Zlokalizowany został na lewym brzegu Brdy, na wysokości Hotelu Słoneczny Młyn. Obiekt będący własnością Hotelu, jest z nim funkcjonalnie połączony i stanowi jego integralną część. Od budynku hotelu, teren przystanku oddzielony jest jednak istniejącym bulwarem. Przystanek został przystosowany do obsługi bydgoskiego tramwaju wodnego, oraz cumowania jednostek pływających gości hotelu. Jest obiektem pływającym, zlokalizowanym w nurcie Brdy. Zbudowany został na stalowych pontonach zamocowanych do wbitych w dno dalb, połączonych z nabrzeżem ruchomym trapem. Jego konstrukcja przystosowana jest do zmiennego poziomu wody Brdy.

Z pozostałych przystanków, pierwszy zostanie oddany do użytku **przystanek „Astoria”**, zlokalizowany na lewym brzegu Brdy, na wysokości obiektu sportowego Astoria, obejmować będzie również miejsce wodowania kajaków i łodzi sportowych.

Ryc. 13. Przystanek „Astoria” (Redan)

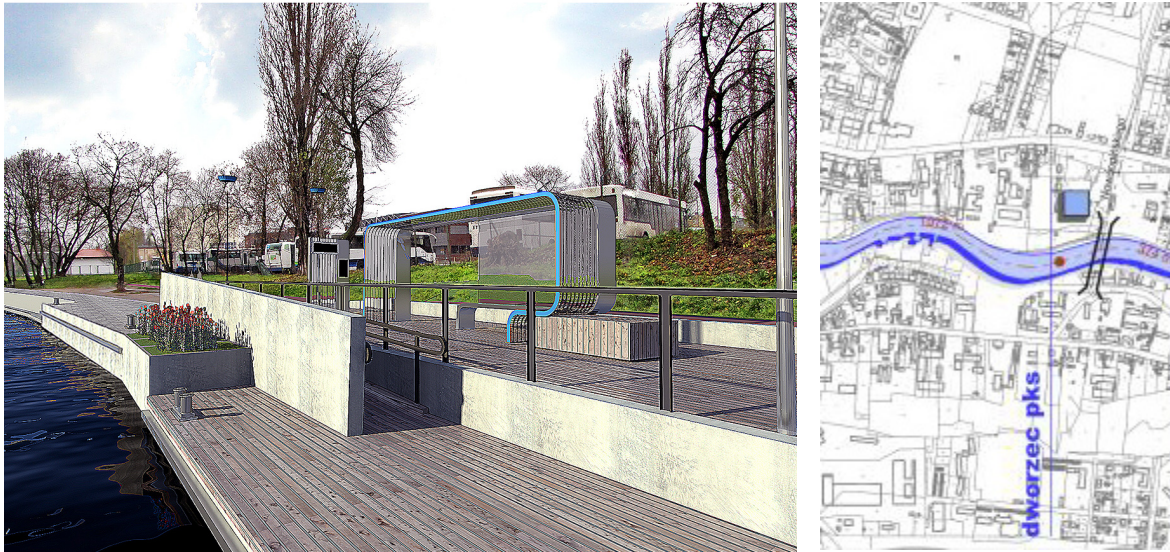
Przystanek „Rybi Rynek”- zlokalizowany będzie na prawym brzegu Brdy, na jego pionowym nabrzeżu, na wysokości Rybiego Rynku.

Usytuowany zgodnie z nowym planem organizacji ruchu żeglugowego i postoju statków w tym rejonie, przystanek wkomponowany w zagospodarowanie Rybiego Rynku stanowić będzie jego funkcjonalną i integralną część.

Ryc. 14. Przystanek „Rybi Rynek” (ATOR)

Przystanek „PKS”- zlokalizowany zostanie na lewym brzegu Brdy, na wysokości Dworca Autobusowego.

Ryc. 15. Przystanek „PKS” (ATOR)

Przystanek „Brda Centrum”- planowany na prawym brzegu Brdy, na wysokości Wyższej Szkoły Gospodarki, w bezpośredniej bliskości nowego mostu tramwajowo-pieszego, na wyspie powstałej po przeprowadzeniu przekopu wzdłuż istniejącej zatoczki.

Ryc. 16. Przystanek „Brda Centrum” (opracowanie „Przystanki tramwaju wodnego”)

Przystanek ma zastąpić istniejący obecnie obiekt tego typu usytuowany w rejonie ulicy Garbary. Lokalizacja ta, umożliwi ekspozycję przystanku z mostu Królowej Jadwigi i nowego mostu tramwajowo-pieszego. Przystanek i bulwary biegnące wzdłuż rzeki połączone zostaną z wyspą za pomocą kładki.

Umocnione nabrzeża wszystkich przystanków przystosowane będą do zmiennego poziomu wody Brdy, poziomu wejść na jednostki pływające i wymogów dla osób niepełnosprawnych. Nabrzeża wyposażone będą również w urządzenia do cumowania. Projektowane przystanki, wkomponowane w ciąg bulwarów, stanowić będą ich funkcjonalną i integralną część. Oprócz przebudowy istniejących przystanków bydgoskiego tramwaju wodnego w ramach rewitalizacji bulwarów, planowane jest powiększenie zasięgu linii o trzy nowe przystanki:

- **przystanek „Łuczniczka”**- na prawym brzegu Brdy, na wysokości Hali Widowiskowo-Sportowej „Łuczniczka”. W jego programie przewidziana została wiatra wraz z miejscami do siedzenia, oświetlenie i urządzenia do cumowania.
- **przystanek „Parkowy”**- na lewym brzegu Brdy, między mostem Pomorskim i mostem Kazimierza Wielkiego. Przystanek powinien być powiązany z kładką łączącą ciągi piesze i korytarze zieleni przebiegające po dwóch stronach rzeki od strony Bartodziejów w kierunku Brdy i ze skarpy południowej od strony Kapuścisk. Przystanek parkowy wraz z projektowanym terenem zieleni, powinien pełnić rolę miejsca identyfikacji przestrzennej na rozległym obszarze bulwarów bogatych w program rekreacyjno-sportowy.
- **przystanek „Most”**, zlokalizowany jest na lewym brzegu Brdy, przy Wyższej Szkole Bankowej, przed Mostem Kazimierza Wielkiego. Teren w otoczeniu przystanku wymaga przeprowadzenia zmian w zagospodarowaniu, wprowadzenia nowych funkcji dla wzbogacenia istniejącej struktury funkcjonalnej, ożywienia terenów nadrzecznych i poprawy warunków użytkowania. Otoczenie powinno ulec przekształceniom w powiązaniu z obszarem nadrzecznym, poprzez wprowadzenie ścieżek pieszych, placów wypoczynkowych i zróżnicowanych form zieleni oraz za pomocą otwarcie widokowych w kierunku rzeki.

W celu powiększenia atrakcyjności bydgoskiego tramwaju wodnego, wskazane jest stopniowe wydłużanie istniejących linii lub wytyczanie nowych, przy jednoczesnym rozszerzeniu oferty miejsc atrakcyjnych pod względem turystyczno - rekreacyjnym.

Jedna z linii, mogłaby być przedłużona kierunku zachodnim do Śluzy Osowa Góra, a nawet do Śluzy Lisi Ogon na Kanale Górnonoteckim. Sukcesywne wydłużanie linii tramwaju wodnego może następować poprzez lokalizację nowych przystanków w rejonie Kartodromu lub ul. Spornej, na akwenie Brdyujścia i w Starym Fordonie. Linie te, powinny mieć charakter rekreacyjny, edukacyjny, przyrodniczy i kulturowy. Mogą być częścią szlaku zabytków hydrotechniki Bydgoskiego Węzła Wodnego, powiązane funkcjonalnie z obiektami komercyjnymi (podobnie jak ma to miejsce przy hotelu "Słoneczny Młyn") lub wypożyczalnią sprzętu wodnego i wypożyczalnią rowerów.

Przebudowywane, planowane i proponowane do realizacji w dalszej perspektywie przystanki BTW zostały przedstawione na mapie nr 14 "Kierunki rozwoju transportu i rekreacji wodnej".

Rozbudowa systemu rekreacji nawodnej

Na terenie miasta funkcjonuje kilkanaście przystani (wioślarskich, kajakarskich i żeglarskich), większość z nich nie jest jednak dostępna dla przeciętnego mieszkańca a korzystają z nich wyłącznie członkowie klubów. Właściwym działaniem wydaje się stworzenie systemu umożliwiającego wypożyczenie sprzętu pływającego nie tylko członkom danego klubu, ale wszystkim zainteresowanym. Wiązać się to może z koniecznością dostosowania istniejących przystani do takich potrzeb (budowa zaplecza sanitarnego, realizacja obiektów gastronomicznych itd), lub zmianami organizacyjnymi. System winien umożliwiać korzystanie z rekreacji nawodnej o różnym stopniu trudności (spływ z nurtem rzeki na krótkim odcinku, lub stworzenie dłuższych tras - np. połączenie Brdy z Zalewem Koronowskim).

W granicach miasta Bydgoszczy działają dwie ogólnodostępne wypożyczalnie sprzętu wodnego:

- turystyczna przystań jachtowa „Gwiazda”, przy ul Nakielskiej 84,
- stacja wodna PTTK „Szlak Brdy”, przy ulicy Biwakowej 8.

Przewiduje się uruchomienie kolejnych wypożyczalni sprzętu wodnego przy przystaniach:

- „Bydgoszcz” zlokalizowanej na terenie Wyspy Młyńskiej, przy ulicy Tamka 2,
- na Torze Regatowym „Brdyujście”, przy ulicy Witebskiej 26.

Wskazane jest dalsze poszerzanie oferty wypożyczalni sprzętu wodnego z wykorzystaniem istniejących obiektów przystani wodnych (używanych obecnie przez kluby sportowe). Korzystne byłoby zlokalizowanie kolejnej, przy jednej z przystani na Babiej Wsi. Docelowo, wypożyczalnie sprzętu wodnego powinny być ze sobą powiązane organizacyjnie, aby znacznie ułatwić korzystanie z rekreacji nawodnej np. poprzez możliwość wypożyczenia sprzętu w stanicji wodnej PTTK „Szlak Brdy” lub na Wyspie Młyńskiej i po dopłynięciu do toru regatowego w Brdujściu, oddania sprzętu do znajdującej się tam przystani oraz powrotu do centrum tramwajem wodnym lub wypożyczonym rowerem. Budowa takiego systemu może odbywać się przy udziale prywatnych przedsiębiorców lub w partnerstwie publiczno - prywatnym.

Śródmiejski obszar Bydgoszczy, poprzez nieskanalizowany odcinek Brdy na którym znajdują się cztery budowle hydrotechniczne, łączy się z Zalewem Koronowskim. Budowle te uniemożliwiają przepływanie jachtami, żaglówkami i motorówkami oraz poważnie utrudniają przemieszczanie się za pomocą kajaków i małych łodzi wiosłowych. Podobne problemy sprawiają w Bydgoszczy: Śluza Miejska i zaporą wodną elektrowni wodnej Smukała. Na poszczególnych zaporach w przeszłości funkcjonowały tzw. przerzutnie, umożliwiające pokonywanie przez jednostki pływające jak: tratwy, jachty, łodzie i kajaki różnicy poziomów piętrzenia wody. W wyniku budowy na Brdzie ujęcia (czerpni) wody pitnej i wyznaczeniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej, wykluczeniu uległa możliwość pływania jednostek napędzanych paliwami ropopochodnymi. W związku z tym urządzenia te zostały zdewastowane i obecnie nie nadają się do eksploatacji.

Znacznym ułatwieniem dla pragnących przepływać pomiędzy Bydgoszczą a Zalewem Koronowskim byłoby wykonanie na stopniu wodnym Smukała oraz Śluzie Miejskiej przenosek z pochylniami wyposażonymi w prowadnice i wózki umożliwiające ręczne przenoszenie, lub łatwe i bezpieczne przeciąganie wiosłowych jednostek pływających, jak kajaki i małe łodzie, oraz niedużych jednostek nie napędzanych paliwami ropopochodnymi. Natomiast przemieszczanie jachtów motorowych, żaglowych itp, w górę Brdy, w kierunku Zalewu Koronowskiego możliwe jest jedynie drogami lądowymi na lawetach.

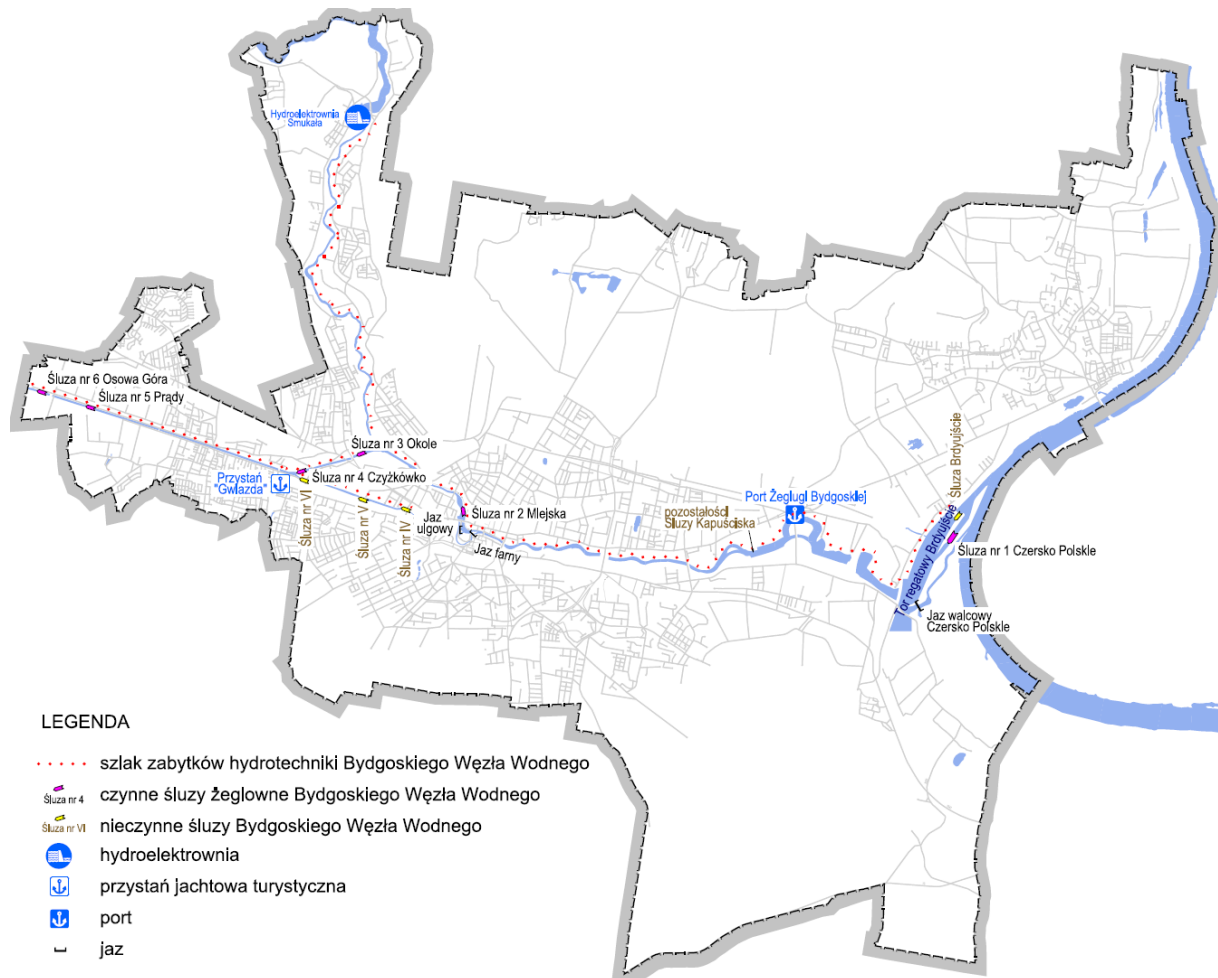
Ryc. 17. Miejsce i zdjęcie proj. pochylni („Allplan”) (fot. zasób własny MPU)

Szlak zabytków hydrotechniki Bydgoskiego Węzła Wodnego

Budowle i urządzenia wodne Bydgoskiego Węzła Wodnego, są unikatowym, i dobrze utrzymanym zbiorem XIX-wiecznej hydrotechnicznej myśli inżynierskiej. Reprezentują większość stosowanych w tym czasie rozwiązań technicznych. Jako sprawne i czynne budowle oraz urządzenia wodne - zabytki techniki, mogą być promowane i udostępnione dla zwiedzających jako „Szlak zabytków hydrotechniki Bydgoskiego Węzła Wodnego”.

W zależności od przygotowania zawodowego i stopnia zainteresowania zwiedzających, szlak ten może posiadać kilka wariantów. W wariacie pełnym, może zaczynać się na Śluzie Lisi Ogon na Kanale Górnonoteckim a kończyć na Jazie Walcowym i Śluzie Brdyujście.

Przedmiotem zwiedzania można objąć: Śluzę Lisi Ogon na Kanale Górnonoteckim, Kanał Bydgoski, Śluzę Osowa Góra, Śluzę Prądy, Stary Kanał Bydgoski ze śluzami nr IV, V i VI, Śluzę Czyżkówko, Śluzę Okole, Hydroelektrownię Smukała, Śluzę Miejską, Wyspę Młyńską oraz nabrzeża: Stary Port i Rybi Rynek, barcę - muzeum LEMARA, pozostałości Śluzy Kapuściska, slip remontowy w rejonie ul. Spornej, Port Żeglugi Bydgoskiej, akwen Brdyujście, Śluzę Czersko Polskie, Śluzę Brdyujście i Jaz Walcowy.

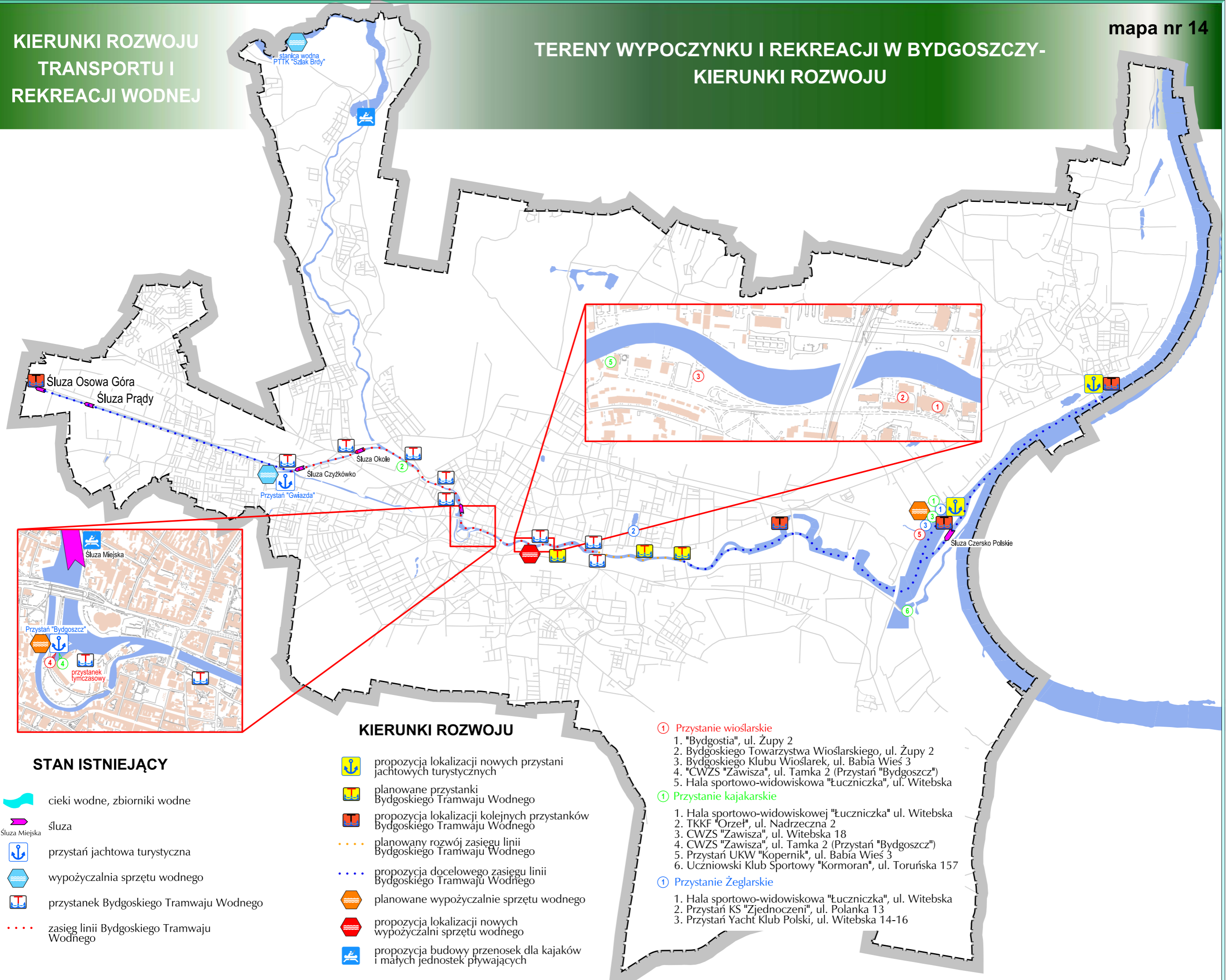
Ryc. 18. zabytki hydrotechniki na terenie miasta

2.4. Budowa przystani jachtowych

Przy planowaniu inwestycji związanych z drogami wodnymi, należy uwzględnić istniejące uwarunkowania oraz brak rządowych priorytetów dla rewitalizacji dróg wodnych E-70 i E-40. Ponieważ prowadzone są obecnie "oddolne" działania zainteresowanych władz samorządowych, związane z udrożnieniem i turystycznym wykorzystaniem tych dróg, miejscem potencjalnie najbardziej

predysponowanym dla lokalizacji przystani jachtowej jest Stary Fordon oraz Brdyujście (port dolny) . W miejscach tych łączą się obie drogi wodne E-40 i E-70. W Starym Fordonie, w bezpośredniej bliskości mostu, znajduje się istniejący port użytkowany obecnie jako miejsce cumowania sprzętu pływającego, służącego do pozyskiwania z Wisły piasku i żwiru. Poprzez rozbudowę i powiększenie tego portu, możliwe jest jego dostosowanie do funkcji turystycznych - umożliwienie cumowania jachtów żaglowych, motorowych i statków pasażerskich. Ponieważ Wisła charakteryzuje się dużymi wahaniami poziomu wód, dochodzącymi do 6,0 m, a okoliczne tereny ulegają systematycznemu zalewaniu, urządzenie portu - przystani wymaga zastosowania specyficznych rozwiązań technologicznych np. w formie pływających pomostów. Uwarunkowania związane ze znacznymi zmianami poziomu lustra wody muszą być również uwzględnione przy funkcjonalnym połączeniu przystani z projektowanym bulwarem nadwiślańskim.

Lokalizacja portu w Starym Fordonie daje także możliwość wykorzystywania przystani dla celów lokalnych, takich jak turystyczno - rekreacyjne połączenie Starego Fordonu z centrum Bydgoszczy. Podniosłoby to znacząco atrakcyjność turystyczną Starego Fordonu i przyczyniło się do umocnienia jego pozycji jako jednego z najciekawszych obszarów zabytkowych Bydgoszczy.

STAN ISTNIEJĄCY

- cieki wodne, zbiorniki wodne
- śluza
- przystań jachtowa turystyczna
- wypożyczalnia sprzętu wodnego
- przystanek Bydgoskiego Tramwaju Wodnego
- zasięg linii Bydgoskiego Tramwaju Wodnego

KIERUNKI ROZWOJU

- propozycja lokalizacji nowych przystani jachtowych turystycznych
- planowane przystanki Bydgoskiego Tramwaju Wodnego
- propozycja lokalizacji kolejnych przystanków Bydgoskiego Tramwaju Wodnego
- planowany rozwój zasięgu linii Bydgoskiego Tramwaju Wodnego
- propozycja docelowego zasięgu linii Bydgoskiego Tramwaju Wodnego
- planowane wypożyczalnie sprzętu wodnego
- propozycja lokalizacji nowych wypożyczalni sprzętu wodnego
- propozycja budowy przenosek dla kajaków i małych jednostek pływających

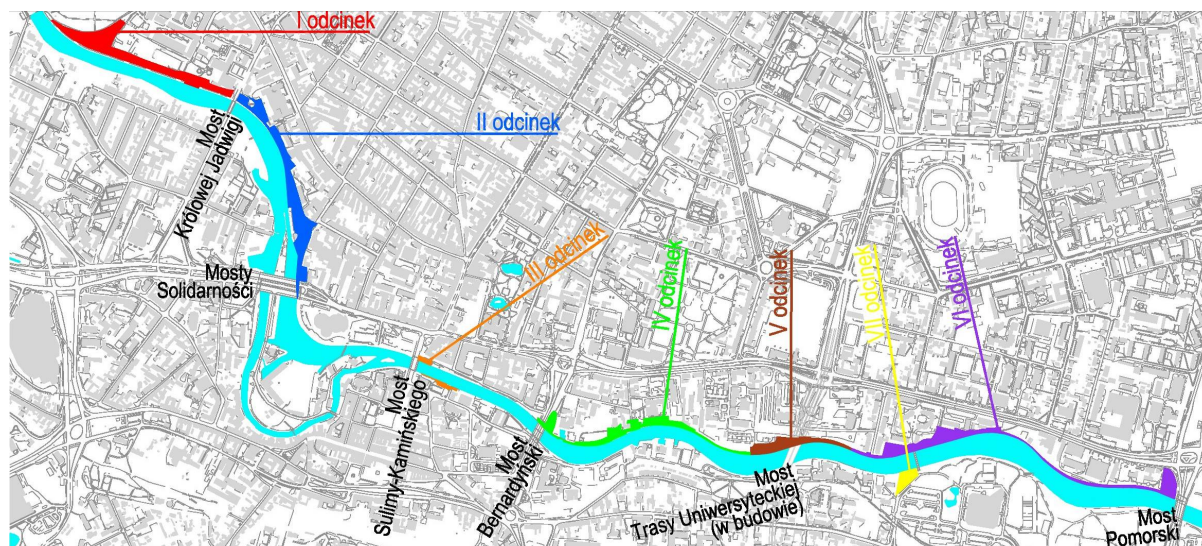
- ① **Przystanie wioślarskie**
 1. "Bydgoscia", ul. Żupy 2
 2. Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego, ul. Żupy 2
 3. Bydgoskiego Klubu Wioślarek, ul. Babia Wieś 3
 4. "CWZS "Zawisza", ul. Tamka 2 (Przystań "Bydgoszcz")
 5. Hala sportowo-widowiskowa "Łuczniczka", ul. Witebska
- ① **Przystanie kajakarskie**
 1. Hala sportowo-widowiskowej "Łuczniczka" ul. Witebska
 2. TKKF "Orzeł", ul. Nadrzeczna 2
 3. CWZS "Zawisza", ul. Witebska 18
 4. CWZS "Zawisza", ul. Tamka 2 (Przystań "Bydgoszcz")
 5. Przystań UKW "Kopernik", ul. Babia Wieś 3
 6. Uczniowski Klub Sportowy "Kormoran", ul. Toruńska 157
- ① **Przystanie Żeglarskie**
 1. Hala sportowo-widowiskowa "Łuczniczka", ul. Witebska
 2. Przystań KS "Zjednoczeni", ul. Polanka 13
 3. Przystań Yacht Klub Polski, ul. Witebska 14-16

4.4. Ciągi piesze i drogi w zieleni

Bulwary nadrzeczne

Dla miasta Bydgoszczy centralną osią systemu rekreacji jest rzeka Brda, Kanał Bydgoski (w tym jego zabytkowy, wyłączony z żeglugi, odcinek) oraz rzeka Wisła. Zieleń porastająca tereny nadbrzeżne oraz zieleń na południowej i północnej skarpie doliny tworzą pasma o przebiegu równoleżnikowym.

Idee rozbudowy systemu komunikacji w postaci zielonych ciągów komunikacyjnych opisano szczegółowo w punkcie 4.1. W pierwszej kolejności przewiduje się wzmocnienie głównej osi rekreacji poprzez realizację lub przebudowę bulwarów wzdłuż śródmiejskiego odcinka Brdy (pomiędzy ulicą Unii Lubelskiej, a Alejami Stefana Kardynała Wyszyńskiego). Celem tych działań jest uzyskanie ciągłości bulwarów, poprawa jakości i estetyki obszarów nadwodnych, wzbogacenie oferty o dodatkowe, atrakcyjne pod względem rekreacyjnym funkcje (urządzenia do gier plenerowych i planszowych, skatepark, plac zabaw itp.)

Ryc. 19. Etap budowy bulwarów - podział na zadania - poszczególne odcinki bulwarów.

W dalszej kolejności zakłada się kontynuację bulwarów w kierunku wschodnim - wskazane jest wytrasowanie ciągów nabrzeży umożliwiających docelowe połączenie Starego Miasta z Brdyujściem i ze Starym Fordonem.

Równocześnie konieczne jest wykształcenie układów prostopadłych do istniejących i realizowanych pasm równoleżnikowych. Ciągi te winny umożliwić mieszkańcom osiedli wielorodzinnych (Bartodzieje, Kapuściska, Wzgórze Wolności itp.) szybki i łatwy dostęp do terenów nadrzecznych.

Ścieżka spacerowo-widokowa na skarpie południowej

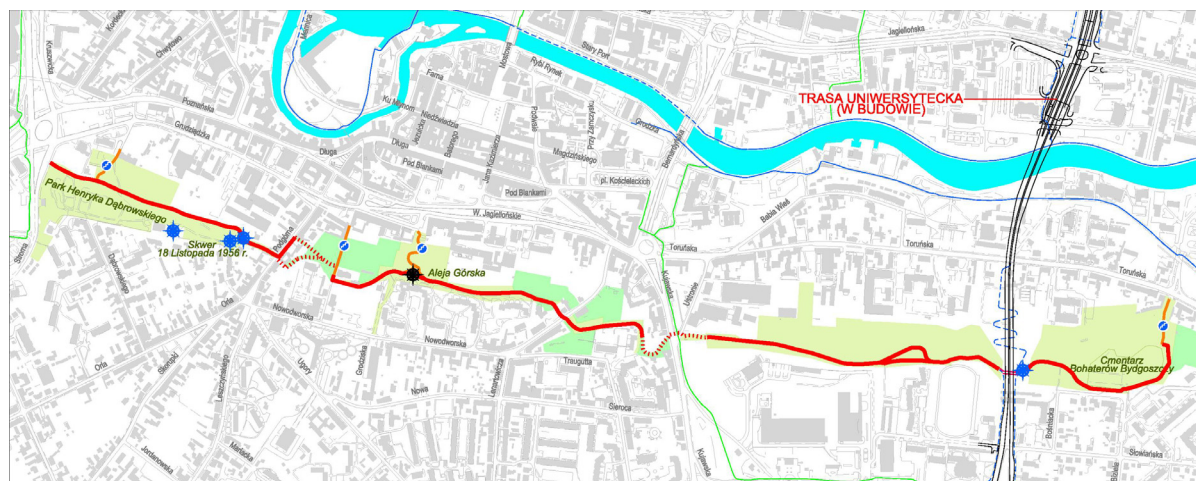
Południowa skarpa, to obszar unikatowy, o niepowtarzalnym ze względów przyrodniczych i rekreacyjno – wypoczynkowych potencjale. W obszarze śródmiejskim zbocze przebiega równoleżnikowo, w niewielkiej (ok. 500m) odległości od Brdy. Jej cechą i wartością jest znaczne (ok. 30m) wyniesienie względem poziomu Starego Miasta. Uwarunkowania te powodują, że jest charakterystycznym elementem krajobrazu Bydgoszczy, jednym z jej cenniejszych walorów. Będąc tłem dla zabudowy śródmiejskiej, stanowi jednocześnie wspaniałe miejsce widokowe, z którego można podziwiać panoramę miasta oraz obszar rekreacyjno - wypoczynkowy, integrujący mieszkańców okolicznych osiedli.

Widok z platformy widokowej.

Obecny stan ścieżki i obszarów nadskarpowych jest zróżnicowany. Występują odcinki o dobrym standardzie użytkowym i odcinki bardzo zaniedbane, a nawet w ogóle nie urządzone, niemal dzikie, uniemożliwiające swobodny dostęp i rekreacyjne wykorzystanie.

Zmodernizowana ścieżka spacerowo-widokowa (pieszo - rowerowa "ścieżka górską") winna przebiegać wzdłuż śródmiejskiego odcinka skarpy, od ul. Stromej, przez Osiedle Szwederowo (Park na Wzgórzu Dąbrowskiego) kładką nad ulicą Kujawską, północną stroną Osiedla Wzgórze Wolności, kładką nad ul. Nowoogińskiego, do Cmentarza Bohaterów Bydgoszczy.

Ryc. 20. Zalecana ścieżka pieszo - rowerowa na skarpie południowej (MPU)

Planowane działania w tym obszarze dotyczą:

- budowy ścieżki pieszo - rowerowej zapewniającej ciągłość na całym odcinku wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, ławki, stojaki na rowery itd.)
- poprawy stanu technicznego zejścia do ul. Kujawskiej (docelowo budowy bezkolizyjnego przejścia nad ul. Kujawską), schodów na Wzgórze Wolności, remontów pozostałych oraz budowy nowych podejść,
- pielęgnacji zieleni umożliwiającej uzyskanie powiązań widokowych ze Starym Miastem,
- realizacji punktów widokowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (ławki, punkty przystankowe),
- likwidacji elementów degradujących przestrzeń (betonowe, zaniedbane ogrodzenia, substandardowe obiekty kubaturowe, ewentualnego skablowania linii elektroenergetycznej 110 KW itp.),
- budowy urządzeń towarzyszących (np. placów zabaw, siłowni terenowych, ścieżki zdrowia itp.).

Zieleń towarzysząca ciągom komunikacji

Przestrzeń w granicach pasów drogowych oferuje wiele możliwości jej zagospodarowania. To doskonałe miejsce do wprowadzenia odpowiednio urządzonej zieleni i obiektów małej architektury.

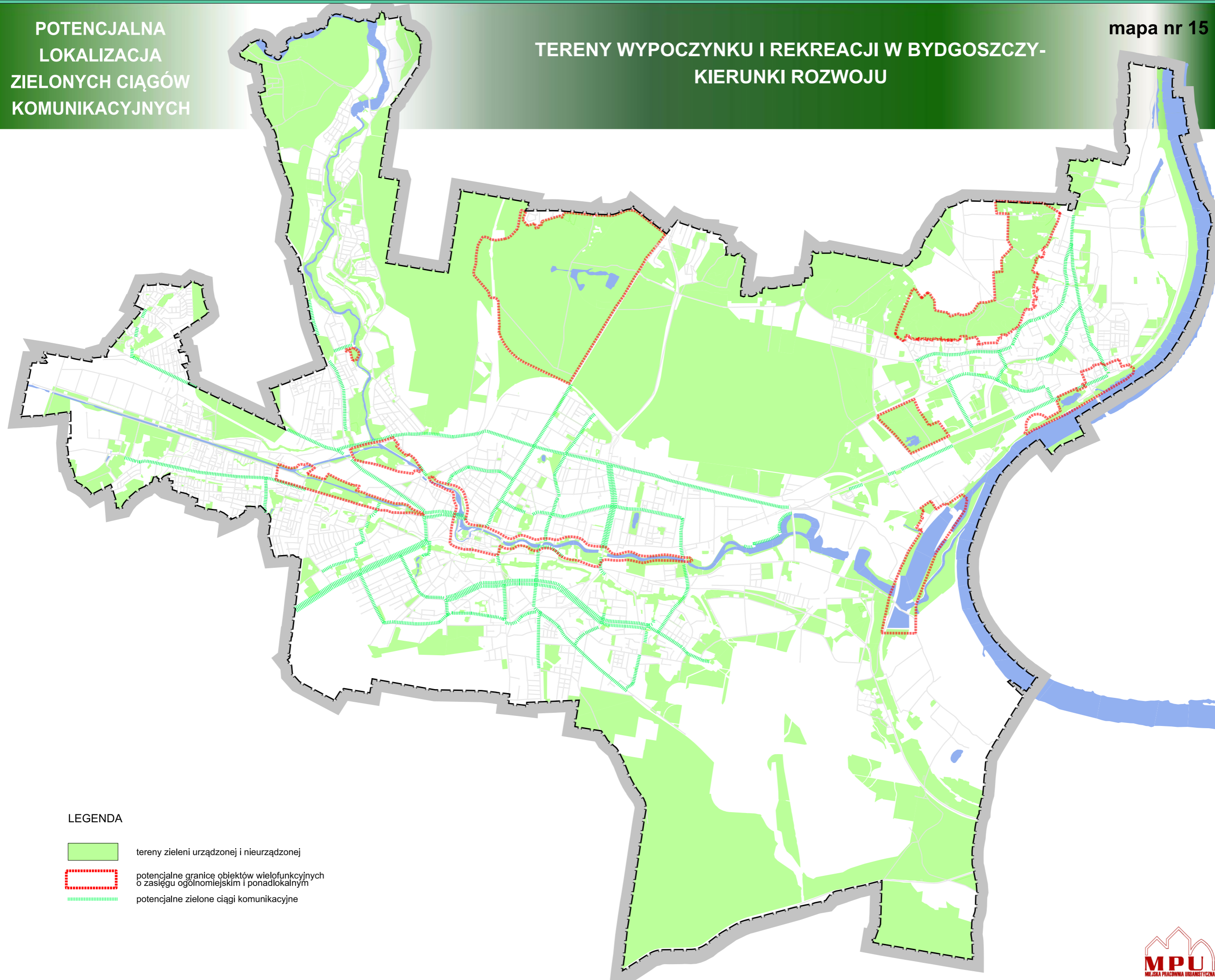
Odcinki ciągów komunikacji pieszo-rowerowej, które wydają się być priorytetowe do zazielenienia, zaznaczono na mapie nr 15.

Wyznaczone na mapie, potencjalne lokalizacje ciągów komunikacyjnych wskazanych do zazielenienia, poprowadzone zostały wzdłuż większych ulic charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu pieszego i rowerowego, w połączeniu z siecią komunikacji publicznej oraz wzdłuż ciągów pieszo – rowerowych, łączących atrakcyjne, chętnie odwiedzane obiekty rekreacji.

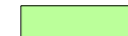

Wzorcowym przykładem odpowiedniego wykorzystania przestrzeni w granicach pasa drogowego w mieście są takie miejsca jak:

- Aleja Ossolińskich,
- ul. 11 Listopada na Osiedlu Leśnym,
- ul. Jar Czynu Społecznego,
- ul. Stanisława Noakowskiego na Kapuściskach.
- zadrzewiony ciąg wzdłuż ulicy Marii Curie-Skłodowskiej na odcinku jednostki urbanistycznej Bartdzieje.

Rozwój zieleni wzdłuż ciągów ulic, a zwłaszcza tworzenie powiązań pomiędzy terenami nadrzecznymi i obszarem przyskarpowym, oprócz walorów rekreacyjnych ma także znaczenia dla kształtowania warunków melioracji klimatycznej w mieście. Wykreowanie tego typu ciągów zieleni pozwoli bowiem na lepsze przewietrzanie miasta oraz poprawę jego warunków mikroklimatycznych. Zgodnie z koncepcją cyrkulacji powietrza w miastach, przedstawioną w I części opracowania, tereny zieleni stanowią istotny kontrast termiczny dla zbudowanych głównie z betonu obszarów śródmiejskich. W wyniku tych różnic, w godzinach wieczornych i nocnych, prądy powietrza skierowane dołem ku wnętrzu miasta, wypierają do góry nagrzane powietrze zalegające nad centrum i obszarami intensywnie zabudowanymi. Aby ten model mógł prawidłowo funkcjonować muszą istnieć tereny zieleni, którymi powietrze może dostawać się w pobliże centrum miasta. Funkcję taką mogłyby pełnić między innymi zielone ciągi komunikacyjne.

LEGENDA

- tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej
- potencjalne granice obiektów wielofunkcyjnych o zasięgu ogólnomiejskim i ponadlokalnym
- potencjalne zielone ciągi komunikacyjne

4.5. Węzły przesiadkowe

Niezwykle istotnym elementem rozwoju zielonych ciągów komunikacyjnych powinno być docelowe połączenie systemu rowerowego z systemem transportu publicznego w układzie miejskim, jak i pozamiejskim, systemem transportu wodnego, ciągami pieszymi oraz innymi ciągami turystyczno-rekreacyjnymi, takimi jak: szlaki turystyczne PTTK, szlak rzeki Brdy i Kanału Bydgoskiego.

Wymaga to realizacji infrastruktury zgromadzonej w węzłach przesiadkowych, obejmującej wypożyczalnie rowerów, kajaków i łodzi, pomosty cumownicze dla sprzętu pływającego oraz parkingi dla samochodów i rowerów służące turystom i mieszkańcom miasta. Ich lokalizacja powinna być ściśle powiązana z siecią dróg dla rowerów, pętli autobusowych i tramwajowych, dworców PKP i PKS, przystanków Bydgoskiego Tramwaju Wodnego, turystycznych przystani wodnych, kubaturowych parkingów samochodowych oraz innych obiektów potencjalnie generujących ruch, takich jak: szkoły, wyższe uczelnie, urzędy, obiekty usług medycznych, obiekty handlowe, itp.

Ponadto, ważna jest także możliwość transportowania roweru środkami komunikacji publicznej, autobusami PKS czy koleją, która znacznie powiększa zasięg wypraw turystyczno-rekreacyjnych. Odpowiednio wydzielona przestrzeń w autobusach czy wagonach kolejowych wpływa na wygodę wszystkich pasażerów pojazdu oraz przyczynia się do wzrostu ilości użytkowników rowerów.

Bagażnik rowerowy na froncie autobusu komunikacji miejskiej

Intensywniejszemu wykorzystaniu roweru, jako środka transportowego sprzyjać będzie również realizacja urządzeń umożliwiających zaparkowanie lub pozostawianie roweru na dłuższy okres czasu. W stanie docelowym, wraz z rozwojem sieci dróg dla rowerów, zakłada się budowę infrastruktury parkingowej dla rowerzystów, na którą

składają się m.in.: stojaki rowerowe, parkingi rowerowe, przechowalnie dla rowerów itd. Ich lokalizacja powinna być ściśle powiązana z siecią dróg dla rowerów. Tego typu obiekty winny być lokalizowane w najbliższym sąsiedztwie węzłów przesiadkowych, pętli autobusowych i tramwajowych, dworców PKP i PKS, przystanków Bydgoskiego Tramwaju Wodnego, przystani wodnych turystycznych, przy kubaturowych parkingach samochodowych oraz przy innych obiektach potencjalnie generujących ruch rowerowy takich jak: szkoły czy miejsca pracy wielu osób.

5. Wnioski

1. Dopuszczona obecnie przepisami prawa możliwość realizacji inwestycji na terenach nie objętych planami miejscowymi, wyłącznie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, jako wypełnienie istniejącej substancji, wpływa bardzo niekorzystnie na potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu wyposażenia miasta w tereny zieleni oraz rekreacji i wypoczynku. Daje się to zauważyć szczególnie w najbliższym otoczeniu miejsc zamieszkania, przy nowych realizacjach obejmujących pojedyncze budynki lub małe zespoły zabudowy mieszkaniowej na niewielkich działkach.
2. W znacznie lepszej sytuacji są osiedla mieszkaniowe zrealizowane w latach wcześniejszych, na podstawie planów miejscowych i kompleksowych planów realizacyjnych, opartych na obowiązujących wówczas wskaźnikach urbanistycznych. Jednak i tu zdarzają się braki w wyposażeniu, spowodowane zmieniającą się sytuacją finansową spółdzielni mieszkaniowych odpowiedzialnych za zrealizowanie pełnego programu osiedla. Niezagospodarowane, wolne tereny, znalazły się obecnie pod dużą presją potencjalnych deweloperów a spółdzielnie mieszkaniowe zbywają je w celu poprawy swojej kondycji finansowej.
3. Również braki środków w budżecie miasta i inne priorytety, wpłynęły na odsunięcie w czasie zagospodarowania części terenów zielonych oraz rekreacyjnych zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi. Natomiast utrata ważności planów miejscowych z dniem 31.12.2002 r. na mocy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z roku 1994 a także roszczenia o zwroty nieruchomości niezagospodarowanych zgodnie z celami wcześniejszych

wykupów, spowodowały wprowadzenie w miejsce rezerw pod rekreację inwestycji komercyjnych, realizowanych na zasadach tzw. „dobrego sąsiedztwa” czyli kontynuacji formy i funkcji zabudowy sąsiedniej jaką należy kierować się przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy.

4. W wyniku analizy wyposażenia miasta w tereny zielone oraz obiekty wypoczynkowo-rekreacyjne, przeprowadzonej w skali całego miasta i poszczególnych jego części (jednostek urbanistycznych), należy stwierdzić, że:
 - o do osiedli najlepiej wyposażonych w tereny zieleni urządzonej można zaliczyć: Babią Wieś, Osiedle Leśne, Wilczak, Okole, Śródmieście, Fordon I i Błonie
 - o brak zieleni urządzonej lub niski jej wskaźnik występuje na osiedlach: Zawisza, Górzyskowo, Glinki, Bielawy, Fordon II, Wyżyny, Bocianowo.
 - o największe braki terenów rekreacji codziennej i obiektów sportowych, wymagające działań naprawczych w pierwszym rzędzie, występują w jednostkach: Glinki, Wilczak, Jachcice, Szwederowo, Wzgórze Wolności, Kapuściska, Górzyskowo, Fordon II, Bocianowo, Wyżyny,
 - o na osiedlach: Osowa Góra, Wyżyny, Fordon I, Fordon II, Górzyskowo i Osiedle Leśne występuje dotkliwy brak obiektów rekreacji dziecięcej.

Pozostałe jednostki znajdują się na średnim poziomie wyposażenia w tereny zieleni urządzonej oraz obiekty wypoczynkowo-rekreacyjne i wymagają jedynie doinwestowania.

5. W celu poprawy ogólnej sytuacji w mieście w zakresie podniesienia jakości życia i warunków zamieszkania, wskazane jest:
 - o doinwestowanie jednostek znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji,
 - o uwzględnienie niniejszego opracowania w planach inwestycji,
 - o zweryfikowanie programu istniejących parków osiedlowych i dostosowanie ich do aktualnej struktury wieku mieszkańców jednostki,
 - o urozmaicenie programu oraz doinwestowanie terenów rekreacji codziennej, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie osiedli mieszkaniowych,
 - o rozwój sieci zielonych ciągów komunikacyjnych w kierunku zwiększenia spójności sieci,

- zorganizowanie punktów przesiadkowych w obszarach węzłowych sieci zielonych ciągów komunikacyjnych,
- rozwój obiektów o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym, podnoszących prestiż miasta, wpływających pozytywnie na jego wizerunek i wykorzystujących jego potencjał,
- udostępnienie mieszkańcom obiektów, które do tej pory zarezerwowane były jedynie dla członków klubów sportowych,
- włączenie się inwestorów prywatnych, spółdzielni mieszkaniowych (zwłaszcza dużych jednostek, władających terenami o znacznej powierzchni), w proces poprawy jakości życia mieszkańców na swoich osiedlach i zagospodarowania terenów rekreacyjno – wypoczynkowych.

6. Bibliografia

- Drzewiecki M., Grabiszewski M., Iwicki S., Przybyszewska-Gudelis R., *Zagospodarowanie przestrzenne terenów rekreacyjnych w mieście i regionie*, Instytut Turystyki, Warszawa 1988,
- Czarnecki W., *Krajobraz i tereny zielone*, PWN, Warszawa – Poznań 1968,
- Dąbrowska-Milewska G., *Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia*, w: *Architecturae et Artibus* – 1/2010, Politechnika, Białystok 2010,
- „Poradnik Urbanisty”, Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Warszawie, 2003,
- Kuczma R., *Zieleń w dawnej Bydgoszczy*, Instytut Wydawniczy „Świadectwo”, Bydgoszcz 1995,
- Kosmala M., *Miasta wracają nad wodę*, Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Toruń, Toruń 2011,
- Czerwieniec M., Lewińska J., *Zieleń w mieście*, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Kraków 2000,
- Zimny H., *Ekologia miasta*, Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzczak, Warszawa 2005,

- „Zieleń a klimat społeczny miasta” – materiały pokonferencyjne pod redakcją prof. Dr hab. Marka Kosmali, Toruń, październik 2012,
- Bartosiewicz A., Niemirski W., *Kształtowanie terenów zieleni*, Arkady, Warszawa 1973,
- „Przywracanie Brdy miastu – koncepcja przekształceń i rewitalizacji jej otoczenia na odcinku od mostu Królowej Jadwigi do mostu przy ul. Bernardyńskiej w Bydgoszczy”, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Bydgoszcz 1998 ,
- „Program przywrócenia miastu rzeki Brdy”, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Załącznik do Uchwały nr XXIV/722/2000 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 kwietnia 2000 roku,
- „Program rewitalizacji i rozwoju bydgoskiego węzła wodnego”, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Załącznik do Uchwały nr LXXIV/1420/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 października 2006 roku,
- „Strategia rozwoju terenów zieleni miasta Bydgoszczy”, Pracownia Ochrony Środowiska PRO GAJA, Załącznik do Uchwały nr XVIII/348/11 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 7 grudnia 2011 roku,
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bydgoszczy”, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Bydgoszczy, Załącznik do Uchwały nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r,
- *Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast: Katowic, Łodzi i Gdańska*,
- „Projekt Studium Transportowego miasta Bydgoszczy wraz z oceną stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego”, Fundacja „UTP” oraz Uniwersytet Techniczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Katedra Budownictwa Drogowego, 2011-2012,
- „Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku”, Miasto Bydgoszcz, czerwiec 2012,
- Dane z Wydziałów: Spraw Obywatelskich, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska oraz Promocji, Sportu i Turystyki.

